

Un timp al Renașterii României EPOCA NICOLAE CEAUȘESCU

A sporit sentimentul valorii noastre naționale, umanismul socialist a ieșit din filele manualelor și a pătruns în viață, fiecare om a fost încurajat să-și valorifice toate zăcămintele personalității, națiunii i-a fost redată memoria virtuților ei de totdeauna, niciodată poporul român nu și-a confundat mai plenar destinul cu acela al partidului comunist, opțiunea pentru socialism a devenit definitivă și unanimă, realizându-se și concordanța armonioasă între adevărurile generale ale socialismului științific și cerințele concrete ale locului și etapei istorice;

prefacerile trăite de țară, în răstimpul pe care istoria îl va numi Epoca Nicolae Ceaușescu nu pot fi cuprinse în întregime lor de cuvinte, dar le mărturisesc plenar însuși chipul profund reînnoit al orașelor și satelor patriei, puterea ei economică înzecită, toate victoriile așezate de noi în temelii independente și suveranității naționale, le mărturisește afirmarea impetuoasă a patriei

în concertul popoarelor lumii

Fotografie de ION MICLEA

Omagiu omului care a transformat politica într-o știință

Imaginea României contemporane poartă pecetea unei reușite îndelung cugetate, poate încă din ceasurile când un adolescent tintuit în lanțuri deprindea disciplina de a se guverna pe sine, primul pas către cuprinderea largă a suferințelor poporului său, către arta conducerii unui stat.

Din dragoste vegheată, din muncă neistovită, mereu supusă examenului realității și întruna sporită, innoitoare cu fiecare efort, tovarășul Nicolae Ceaușescu și-a dedicat toate virstele bărbăției ridicării poporului românesc pe culmile posibilităților sale morale și materiale, de hărnicie, inteligență, tenacitate. Capacitatea secretarului general al partidului, al conducătorului Frontului Democrației și Unității Socialiste este aceea de a prevedea din timp evoluția fenomenelor, în conexiunile lor complexe, de a se situa în centrul problemelor, fără teama de a privi în față tăiusul faptelor, de a acționa decis și convingător, în așa fel încât să nu îngăduie timpului să ne lase măcar cu un pas în urmă.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, primul cetățean al țării, ne duce exemplar înainte pe singura cale a omeniei și a progresului, a păcii și echității, socialismului umanist al vremurilor noastre. A fi pretutindeni unde se făurește noul, dar și acolo unde, într-o clipă de șovăială, prinde să se aștearnă colbul, a nu pregăti să cîntărească ipotezele în vederea alegerii soluției optime, curajos, optimist, dar hotărât, întâi de toate să surprindă adevărul, așa îl cunoaștem, și îl urmăm, înconjurându-l cu dragostea noastră, aceea pe care nu o dăm după vinturi și nu o scoatem la mezat, pe care odată ce am dat-o nu o mai luăm înapoi.

Dar nu numai noi, stăpîni într-o țară de multe ori mai înzestrată și mai puternică decît cu cinci-sprezece ani în urmă, și nespun mai civilizată decît în fosta orînduire, îl prețuim pe constructorul înfiripării și dezvoltării noastre. Cuvinte de stimă se îndreaptă către tovarășul Nicolae Ceaușescu, într-o unanimă expresie, din partea tuturor conștiințelor treze din lumea întregă, care prețuiesc osîrdia ce o depune conducătorul statului și partidului nostru în slujba solidarității internaționale, cu cît folos susține lupta popoarelor împilate de colonialism, oriunde s-a ridicat steagul libertății și democrației. Mai cu seamă contribuțiile gînditorului pe fărmul înjghebarii unei ordini economice internaționale, echitabile și eficiente, al creării unui tip nou de relații între state, bazat pe egalitate în raporturi și neamestec în treburile interne, activitatea sa pentru salvagardarea păcii, dezangajare și dezarmare i-au adus, îi aduc adeziunea tuturor oamenilor lucizi din lumea întregă, oameni pentru care România înseamnă astăzi mai mult ca oricînd în trecut, factorul de echilibru necesar, vocea înaltă a unei țări mici, dar respectată.

Omul care a transformat politica într-o știință este alesul nostru, al tuturor celor care întimpinăm cu deplină încredere viitorul.

ȘERBAN CIOCULESCU

12

ANUL XXIX (1293)
20 MARTIE 1980

lacăra

Săptăminal editat de
Frontul Democrației
și Unității
Socialiste

ROMÂNIA CELOR MAI CUTEZĂTOARE PROIECTE,

CONGRESUL IX

„Națiunea și statul vor continua să constituie încă multă vreme baza dezvoltării societății socialiste. Dezvoltarea națiunii, întărirea statului socialist corespund cerințelor obiective ale vieții sociale; aceasta nu numai că nu vine în contradicție cu interesele internaționalismului socialist, ci, dimpotrivă, corespunde pe deplin acestor interese, solidarității internaționale a oamenilor muncii, cauzei socialismului și păcii. Dezvoltarea și înflorirea fiecărei națiuni socialiste, a fiecărui stat socialist egal în drepturi, suveran și independent, constituie o cerință esențială de care depind întărirea unității și coeziunii țărilor socialiste, creșterea înrîuririi lor asupra mersului înainte al omenirii spre socialism și comunism“.

Din Raportul prezentat de
tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU

CONGRESUL X

„In stabilirea locului și rolului partidului comunist în societate trebuie să avem în vedere și faptul că toate organismele și instituțiile economice și sociale ale statului se află sub conducerea sa politică și acționează în mod unitar în direcția edificării orânduirii socialiste. În același timp, ca rezultat al ridicării nivelului de cultură și al dezvoltării conștiinței socialiste, sporește participarea maselor la conducerea întregii activități sociale. Această activizare politică a poporului duce la înfăptuirea unei simbioze între membrii de partid și oamenii muncii nemembri ai partidului, toți acționând uniți, pentru realizarea politicii partidului. Partidul reprezintă nucleul în jurul căruia gravitează întreaga societate și de la care radiază energia și lumina ce pun în mișcare și asigură funcționarea întregului angrenaj al orânduirii socialiste“.

Din Raportul prezentat de
tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU

CONGRESUL XI

„Sintem animați de hotărârea fermă de a acționa în spiritul principiilor coexistenței pașnice, pentru intensificarea colaborării multilaterale cu toate statele, fără deosebire de orânduire socială, considerând că aceasta corespunde intereselor reciproce, cauzei progresului general, păcii în lume. Așezăm în mod ferm, la baza relațiilor cu toate statele, principiile deplinei egalități în drepturi, respectului independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc, renunțarea la forță și la amenințarea cu forța, respectul dreptului fiecărui popor de a-și hotărâi dezvoltarea economică și socială corespunzător voinței sale, fără nici un amestec din afară, al dreptului de a-și făuri o viață liberă, independentă“.

Din Raportul prezentat de
tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU

CONGRESUL XII

„Obiectivul fundamental al viitorului plan cincinal îl constituie continuarea, pe o treaptă superioară, a îndeplinirii Programului partidului, creșterea în ritm susținut a economiei naționale, afirmarea cu putere a revoluției tehnico-științifice în toate domeniile, trecerea la o nouă calitate a întregii activități economico-sociale. Pe această bază se asigură consolidarea și mai puternică a modului de producție socialist, ridicarea gradului de civilizație a întregului popor, întărirea forței materiale și spirituale a țării, a independenței și suveranității României socialiste“.

Din Raportul prezentat de
tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU

Sub destin de constructor

Cei 15 ani, de când în fruntea partidului nostru se află cel mai iubit fiu al poporului român, înflăcărat patriot și militant comunist, tovarășul Nicolae Ceaușescu, constituie, neîndoind, cea mai fertilă și dinamică perioadă din întreaga istorie a României.

Construcțiile, ca de altfel toate celelalte domenii ale vieții sociale și sectoare de activitate, s-au bucurat din partea secretarului general al partidului de o atenție deosebită, dezvoltarea vertiginoasă a acestei ramuri în concordanță cu nivelul impus de revoluția științifică și tehnică înscriindu-se în spiritul programului de largă perspectivă al edificării unei civilizații materiale și spirituale pe pământul României — opțiune strategică fundamentală cristalizată în documentele de partid de la Congresul al IX-lea încoace.

Domeniul construcțiilor a cunoscut în toată această perioadă o curbă ascendentă. Astfel dinamica producției de construcții-montaj pe totalul economiei naționale pentru clădiri și construcții industriale indică o creștere, în 1979, de aproape nouă ori față de 1960, iar pentru clădirile de locuit de peste patru ori față de același an. Corespunzător, numărul mediu al personalului muncitor din construcții a crescut de peste două ori în 1979 față de 1960.

Continuând seria întâlnirilor periodice de lucru ale secretarului general cu proiectanții și constructorii, consfătuirea din 1976 a avut un caracter istoric care constă, în principal, în schimbarea curajoasă de optică pe care au adus-o importanțele indicațiilor ale secretarului general, revelând cadrelor de proiectare și cercetare din domeniul construcțiilor posibilitățile uriașe, nebanuite pe care acestea le aveau pentru a înscrie în mod real activitatea lor pe orbita revoluției științifice și tehnice.

În ansamblul institutelor centrale de cercetare și proiectare create din inițiativa valoroasă a secretarului general de a asigura îmbunătățirea metă a rezultatelor cercetării și proiectării, înființarea, în iunie 1976, a Institutului central de cercetare, proiectare și directivare în construcții avea menirea, în acest sens, să asigure un cadru organizatoric adecvat noii etape calitative ce se prefige pentru activitatea de construcții. Institutul central a fost chemat să răspundă sarcinilor de îndrumare și coordonare a activității de proiectare și cercetare în construcții tratate de conducerea partidului nostru, asigurând cu consecvență îndeplinirea obiectivelor stabilite. Numeroasele întâlniri cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, care au avut loc în continuare, au fost ocazionate de vizitele de lucru ale secretarului general pe șantierele de construcții precum și la expozițiile consacrate prezentării noilor soluții constructive mai economice, mai eficiente, organizate în decembrie 1976, ianuarie 1977, octombrie 1978 și decembrie 1979.

Este cazul să relevăm faptul că efectele acestui spirit novator vor fi resimțite din plin în cursul cincinalului 1981—1985, care față de perioada anterioară se va caracteriza prin volumul mare de noi soluții constructive, unele dintre ele de dată foarte recentă, soluții ce vor fi aplicate pe o scară largă, contribuind la creșterea gradului de industrializare a construcțiilor, la sporirea eficienței investițiilor efectuate.

Ca urmare, numai în 1981—1985 volumul total al acestor economii la nivelul proiectelor elaborate de unitățile de proiectare coordonate direct de institutul nostru central va depăși 1,4 miliarde lei. La lucrările industriale și peste 800 milioane, la construcțiile de locuințe.

Încă de la Congresul al X-lea al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat că îmbunătățirea activității de construcții cere ridicarea gradului de industrializare a lucrărilor, propunind cu această ocazie atât organizarea unor noi poligoane de prefabricate pe lângă șantierele de construcții cât și elaborarea de proiecte tip și a unor soluții constructive

(Continuare în pag. 6)

Inginer VALERIU CRISTESCU
director general al Institutului
central de cercetare, proiectare
și directivare în construcții

ROMÂNIA CELOR MAI MINUNATE ÎNFĂPTUIRI

**Știință
și perspectivă —
un privilegiu
al acestui timp**

Pornind pe drumul glorios, dar greu de desțelenit, al construcției socialiste, având ca bază de plecare o economie înapoiată și ruinată de cei de-al doilea război mondial, țara noastră avea nevoie de o dăruire fără margini, de eforturi nemăsurate pentru a parcurge etapele succesive ale înălțării acestei construcții. Pe măsura parcurgerii primelor etape, nevoia integrării cit mai organice a cuceririlor științei și tehnicii în arsenalul mijloacelor și strategiilor construcției socialiste devenea tot mai imperioasă.

Și atunci a apărut omul care, luind în mină destinele țării, a afirmat cu tărie, începând cu Congresul al IX-lea, rolul științei ca factor primordial al programului contemporan, luind o serie de măsuri menite să creeze un cadru favorabil dezvoltării și orientării activității științifice și integrând-o în programul de dezvoltare socio-economică a țării.

Acest om, o stim cu toții, este tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, președintele României, cel care a pus bazele politicii științei ca parte integrantă a politicii generale de construcție a societății noastre socialiste.

Țara noastră a avut și are nepretuitul privilegiu ca însuși conducătorul ei să conducă această politică a științei, după concepțiile sale proprii, care s-au dovedit întotdeauna revelatoare, inteligente, novatoare și rodnice.

În raportul său la Congresul al X-lea al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, vorbind despre dezvoltarea învățământului și științei, preciza: „Cercetarea trebuie să contribuie direct la lărgirea bazei de materii prime și substanțe utile, a bazei energetice, la conceperea de noi tehnologii, mașini, utilaje, instalații cu performanțe superioare, noi soluri de plante și animale productive, noi bunuri de consum, la satisfacerea multiplexelor nevoi ale societății”.

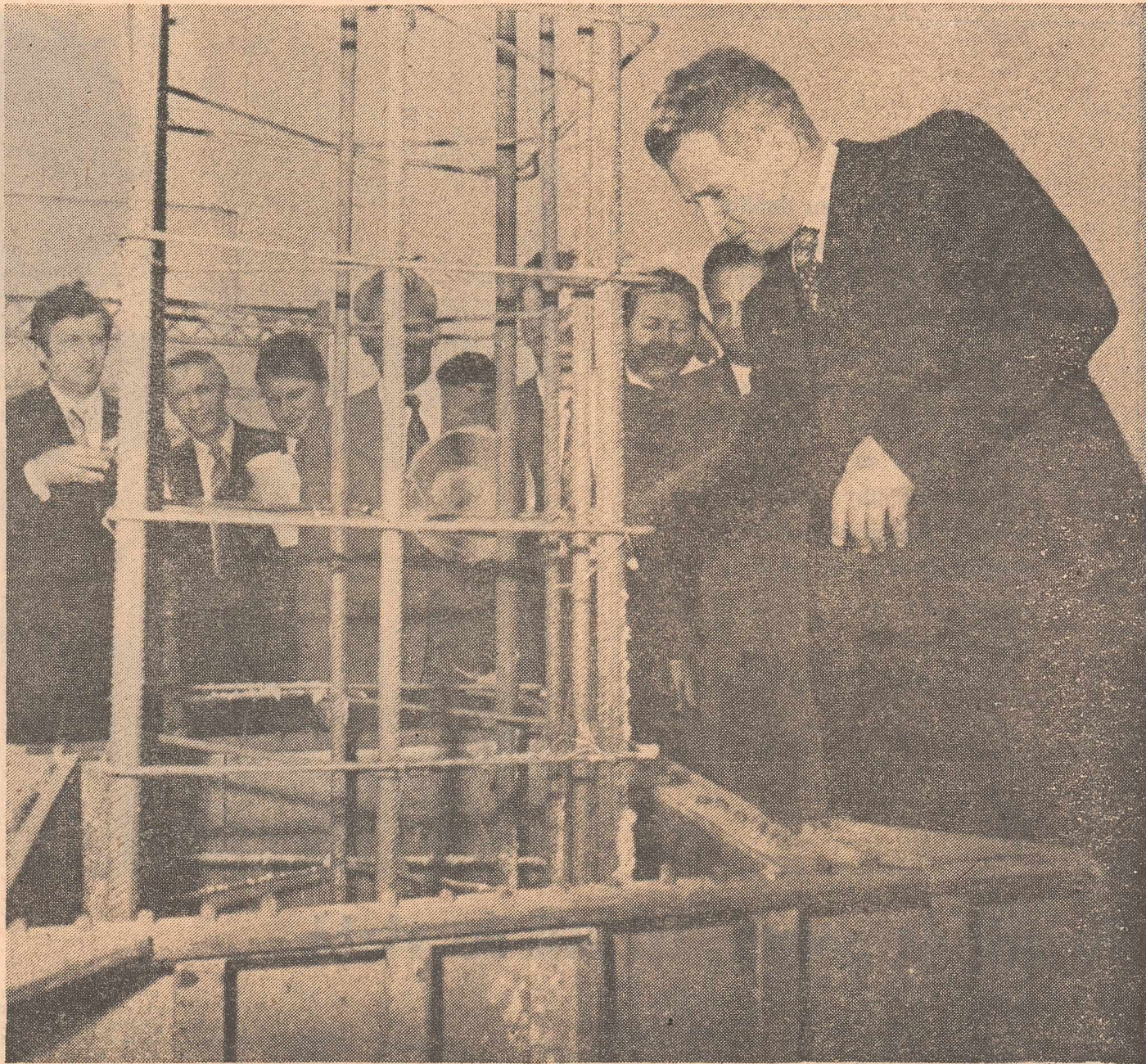
Raportând aceste cerințe la realizările obținute până în prezent ne dăm seama că aceste cerințe s-au îndeplinit sistematic și că pe baza realizărilor putem trece cu hotărâre la îndeplinirea altor cerințe superioare, la o nouă calitate, așa cum ni se cere acum, prin Congresul al XII-lea, care ne anunță o nouă etapă în care știința și tehnica vor fi angajate și mai plenar.

Între-adevăr, de la Congresul al X-lea și până în prezent, cercetarea noastră și potențialul nostru științific uman au cunoscut înnoitoare transformări, sub îndrumarea și conducerea fermă și clarvăzătoare a partidului, a tovarășului Nicolae Ceaușescu, cel care creează și în același timp fructifică politica științei românești. Iată ce spunea la Congresul al X-lea, apreciind la acea epocă activitatea oamenilor noștri de știință: „Desigur, am obținut în știință o serie de rezultate pozitive în ultimii ani. Dar trebuie să spunem deschis, aceste rezultate sînt încă departe de a corespunde cerințelor și posibilităților. Este necesar ca oamenii de știință din toate domeniile — și în primul rînd cei din domeniul cercetării tehnice — să înțeleagă că nu se pot prezenta cu fruntea sus în fața poporului decât în măsura în care, prin activitatea lor, aduc o contribuție tot mai mare la progresul general al societății. Nu ne putem mulțumi să apelăm numai la import de inteligență; trebuie să înțelegem că știința este o latură inseparabilă a producției materiale, a progresului economic și social al țării noastre”.

Zece ani s-au scurs de la Congresul al X-lea, pe care îl luăm ca punct de plecare a aplicării cu hotărâre a politicii științei în viziunea și sub conducerea directă a tovarășului Nicolae Ceaușescu. Este drept că încă din 1966 luase ființă un organism special, Consiliul Național al Cercetării Științifice, tot din inițiativa sa, și că acesta alcătuisese un program unitar al cercetării științifice. Dar era necesar ca întreaga activitate științifică să se desfășoare sub semnul „organizării în strînsă concordanță cu cerințele producției materiale și activității sociale, asigurându-se dezvoltarea corespunzătoare atât a cercetării aplicative cit și a cercetării fundamentale de perspectivă”, așa cum se prevede în „Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a Ro-

(Continuare în pag. 7)

Academician NICOLAE TEODORESCU ■

În aceste zile, în care țara omagiază, prin fapte concrete de muncă, un deceniu și jumătate de la alegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu în fruntea partidului, întreprinderea de aluminiu din Slatina are un motiv în plus de satisfacție și recunoștință. Motiv legat de faptul că aici urmează să se sărbătorească, peste puțină vreme, 15 ani de la elaborarea celei dintîi sarje de aluminiu românesc, asta vrînd să însemne că unitatea „Alro”, cum e ea cunoscută pe toate meridianele globului, se recomandă drept una din primele cititorii ale acestei noi istorii a patriei pe care ne-am deprins s-o numim, cu depline și tulburătoare justificări, era Ceaușescu.

Nu vom proceda acum, chiar dacă motivul este sărbătorec, la un istoric al întreprinderii. Vom scrie însă, după ce vom fi parcurs hălele ei, după ce vom fi vorbit cu oamenii ei, că „Alro” s-a dezvoltat și s-a modernizat neconținut, drumul parcurs aici în 15 ani ilustrînd convingător marșul triumfal al industriei noastre în acest interval, marș care a purtat și poartă amprenta gândirii și acțiunii tovarășului Nicolae Ceaușescu. Acțiune care, discutînd la obiect, a reprezentat în cetatea de scaun a aluminiului românesc multe și fructuoase vizite de lucru, adinec întipărite în memoria oamenilor. Directorul comercial Ilie Darie, a cărui detașare inițială la Slatina, pe 6 luni, a devenit o ședere pe viață numărînd, deocamdată, 15 ani, își aduce aminte de toate aceste vizite și e convins că ele au hotărît destinul întreprinderii, determinînd-o să ajungă ceea ce este. O unitate frunțasă pe ramură, într-un domeniu, metalurgia neferoasă, aflat în avangarda progresului tehnic, afirmație pentru care stau mărturie o serie de distincții și onoruri, între care Ordinul Muncii clasa I, primit în 1976 și 1977, Steaua Republicii clasa I, obținută în 1979. Un mare producător de aluminiu, cunoscut și apreciat pe toate continentele.

În 1966, să înscrim la cuvînt comparațiile, s-au copt aici 50 de mii de tone de aluminiu. În 1980, grație noilor capacități intrate în funcțiune, producția a crescut de 5 ori și va mai crește, „Alro” urmînd să devină, în curînd, una din cele mai redutabile fabrici de aluminiu din lume, cu un plan cifrat la 265 mii de tone anual. Acest salt de domeniul basmului, în 15 ani cit alții în 100, s-a datorat deopotrivă seriozității și abnegației lucrătorilor de aici, muncii cuptorarului Constantin Comănescu, zidarului șamotor Constantin Sandu, operatorului Nicolae Cristescu, laborantei Victoria Pelcea, turnătorului Radu

Anca, podistului Mihai Moise, bobinotoarei Teodora Iordache, altora, cit și prețioaselor indicații date, cu ocazia fiecărei vizite, de tovarășul Nicolae Ceaușescu. Despre aceste vizite, cum spuneam, comunistul Ilie Darie își aduce bine aminte, cu recunoștință, dar mai bine și mai bine își aduce aminte de cea efectuată în 1977, cînd secretarul general al partidului le-a atras atenția aluminiștilor asupra necesității de a micșora consumurile de energie, de regulă importante în elaborarea unui produs cu mare cheltuielă de curent electric. Lucrătorii întreprinderii au înțeles indicația aceea ca pe o sarcină și au

**Se naște o
industrie, simbol
al revoluției
industriale**

acionat în consecință, închizînd orice porțiță în calea risipci, căutînd soluții în această direcție și chiar găsînd. Randalmentul energetic a crescut în toate hălele. Procesul de electroliză a fost mai bine supravegheat, iar controlul parametrilor tehnologici întărit prin intermediul calculatorului electronic. Astfel, față de 1977, după calculele inginerului Gheorghe Paraschiv, șef al serviciului tehnic, consumul de energie apare azi redus cu 500 de kilowați/oră la tona de aluminiu, reducere ce antrenează, ca singură, o substanțială micșorare a cheltuielilor de producție, mergînd pînă la 200 de lei la tona de aluminiu. Una peste alta, adăugînd și reintroducerea în circuit a unei importante cantități de materiale refolosibile, resturi de anozii, scoarțe de metal, fontă veche, criolită recuperată etc., ca urmare a eforturilor depuse pentru mai buna or-

ganizare a producției, pentru respectarea disciplinei tehnologice și a muncii, aluminiștii din Slatina sînt în măsură să raporteze celui dintîi bărbat al țării îndeplinirea sarcinii trasate în timpul vizitei de lucru din 1977, deși ei sînt conștienți, după vorbele secretarului comitetului de partid pe întreprindere, Matei Fira, că rămîne încă destul loc pentru mai bine. Cînd zice asta, Matei Fira are în vedere o serie de alte măsuri privind mai ales introducerea progresului tehnic prin asimilarea unor produse și tehnologii noi. Intră în discuție, bunăoară, tehnologia și instalația de rafinare a aluminiului puse la punct, recent, de un colectiv larg de la „Alro”, în frunte cu inginerii Constantin Slăvescu și Grigore Gogulescu, în colaborare cu Institutul de chimie anorganică și metale neferoase din ICECHIM și Centrul de cercetări pentru tehnologia aluminiului din Slatina. Rafinarea aluminiului se realizează, pînă la punerea în funcțiune a noii instalații, două cuve ce lucrează deocamdată experimental, pe baza unei licențe procurate din import. Instalația gîndită și încheată la Slatina, după multe căutări și nopți albe, înlocuiește importul și, argument demn de luat în seamă, ridică puritatea aluminiului de la 99,50 la 99,99, procent ce cochetează cu absolutul.

Urmînd cu fidelitate direcțiile de dezvoltare și modernizare sugerate de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pe care ei îl consideră, cu îndrituite temeieri, cititor al metropolei aluminiului românesc, lucrătorii de la „Alro” au avut, nu demult, o nouă și limpede dovadă a modului realist în care cel mai activ și harnic dintre români a înțeles și înțelege să trateze problema consumurilor de aluminiu, demonstrînd o dată în plus cit de bine și în detaliu stăpînește datele chestiunii. „Am ajuns, astfel, sublinia secretarul general al partidului la recenta Consfătuire de lucru de la C.C. al P.C.R., să devenim mari consumatori de aluminiu, deși creșterea producției nu justifică și nu face necesar acest consum”. Vorbînd așa, s-o spunem deschis, tovarășul Nicolae Ceaușescu a vorbit după gîndul și inima oamenilor muncii de la „Alro” care, chiar dacă numai producători ai metalului respectiv, s-au simțit și se simt, pe bună dreptate, în calitate de cetățeni ai României socialiste, direct implicați în folosirea cit mai rațională a aluminiului.

OVIDIU IOANIȚOIA ■

UN OM INTRE OAMENI,

„Putem spune cu deplin temei : partidul sintem noi, membrii săi, reprezentanții poporului. El nu este nici mai bun, nici mai rău decât sintem noi, clarviziunea sa este clarviziunea colectivă a membrilor săi, a conducerii sale. Sintem astăzi intru totul îndreptățiți să afirmăm: partidul este poporul reprezentat prin cei mai buni fii ai săi“.

NICOLAE CEAUȘESCU

Un stil de muncă, un stil de viață

Un deceniu și jumătate în viața unei națiuni împlinesc un spațiu temporal în care gândul, cit ar fi el de înrăpat, cit ar fi el de grăbit să se întrecă pe sine, află răgazul convenit să se sedimenteze în fapte pe măsură, temeinice, durabile, cruciale. Este ceea ce s-a întâmplat și în anii cei mai fertili din întreaga istorie a României.

Sint ani care au început într-o primăvară, anotimp febril și cutreierat de mari tulburări launtrice ale firii, iar bilanțul lor glorios îl încheiem tot într-o primăvară, cu mindrie de buni gospodari, cu inimile împăcate de izbăvile care le susțin bătaia înaltă, cu privirile ațintite spre un viitor desenat în cele mai îndrăznețe culori. Sint ani în care am lucrat cu nădejde nu numai asupra peisajului material al patriei, fructificându-i cu un spor nemăsurat puterea latentă, multiplicându-i izvoarele de bogăție și forță, ci și asupra peisajului nostru sufletesc, asupra conștiinței noastre comune, chemată la împlinirea unui destin nou, în consens cu măreția întregii istorii a românilor, dar mai ales în consens cu aspirațiile noastre firești înaintea viitorului. Și este limpede pentru noi că atunci, în urmă cu 15 ani, ca popor și ca vatră de oameni, am traversat clipele înălțătoare ale înțelegerii menirii noastre adevărate pe coaja subțire a acestui pământ zbuciumat. A fost cîștigul cel mai de preț al istoriei noastre.

Debutul acestei metamorfoze se conturează în memorie cu pregnanța clipelor cheie, cu ardența momentului de răsruce. Venind la conducerea Partidului Comunist Român, la conducerea țării care își împletea mai mult ca oricând idealurile cu idealurile partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu a imprimat vieții noastre de zi cu zi o dinamică nouă și, implicit, ne-a îmbogățit interior cu convingerea că această nouă dinamică nu se poate împlini altfel decât prin convergența programatică a tuturor gesturilor creatoare ale țării. Gîndirea și fapta sa au imprimat existenței noastre naționale un nou stil de viață și acțiune, de recunoscut ca sarea în bucate la toate nivelele activităților politice, social-economice și spirituale și dimensiunea veritabilă a acestui adevăr o aflăm în chiar primele sale demersuri de cîtor și călăuzitor de țară înnoită. Incit, trecîndu-le în revistă, nu facem decât să schifăm cu puterile noastre puține capitelele dintii ale unei istorii care abia de acum înainte se cere caligrafiată în marca carte a victoriilor patriei.

Treptele dintii ale redevenirii noastre s-au succedat cu stringența unei logici sociale recîștigate prin ivirea în planul prim al istoriei a celui mai înțelept și mai cîștăzător dintre noi. În aprilie 1965, din inițiativa tovarășului Nicolae

Ceaușescu, Plenara C.C. al P.C.R. adopta hotărîrea cu privire la convocarea celui de-al IX-lea Congres al partidului și însăși ordinea de zi devenită atunci publică, prin densitatea ei fără precedent în astfel de împrejurări, marturiea trecerea iminentă a țării peste pragurile unei concepții acordate la un nou ritm al faptei, mai alert, mai viguros, mai fertil. În mai 1965, devenind de atunci tradiționale, s-au desfășurat întîlnirile succesive ale conducătorilor de partid și de stat cu oamenii de știință și, apoi, cu oamenii de cultură și artă. Cei dintii, prin glasul tovarășului Nicolae Ceaușescu, erau chemați să-și reamintească tradițiile progresiste ale înaltașilor științei românești, să participe nemijlocit la rezolvarea problemelor com-

să dedusă din însuși mersul nostru înainte: „...Crește un om nou, stăpîn pe soarta sa, care-și constituie în mod conștient viitorul, propria-i istorie“. Și nu putem trece nici peste faptul că, tot atunci, oamenilor de știință li se recomanda „înlăturarea oricărei rigidități, îngustimi de vederi și lipsei de obiectivitate științifică“, iar oamenii de cultură și artă, în același context, la rîndul lor, erau sfătuiți să înțeleagă „necesitatea înlăturării manifestărilor de exclusivism și rigiditate, de impunere a unui anumit stil într-un domeniu sau altul al creației artistice“. Și îndemnul a fost clarvăzător, cuvintele rostite atunci au rodit, ele se recunosc în întreaga dezvoltare ulterioară a științei și culturii noastre.

Cincisprezece ani

Noi călendaru-l socotim ca-n vechime

O zi, o altă zi prin ani mulțime,
Și cercetăm cu grijă zodiacele
Ce-adece săptămîna, luna, veacul.

Și iată s-a ivit o nouă stea

Ce se supune omului cum ce și vrea.

Sint ani de-atuncea cincisprezece doar

Și steaua ni s-a dovedit cu har.

E steaua muncii radiînd de vlagă

Dînd crezul păcii-n omenirea-ntreagă

Ce pune mai presus de toate-munca

Și doar partidul muncii-i dă porunca.

Sint cincisprezece ani de cînd străluce
Și țara către zări ferice-o duce,
Ce n-apăreau nici peste ani o mie
De nu naștea o nouă Românie —
Din erințele vremuri de furtună
S-apară-o lume dreaptă și mai bună.
Sub roșul steag și mindrul tricolor
Ea porți deschide către viitor.
Din prag se-ndoaie roșu ca o coasă
Nou soare raze peste țara-ntreagă lasă

Te-națta soare luminos și crești
Sub steagul tău pornit din Scornicești.

MIHAI BENIUC ■

plexe ale dezvoltării economice și culturii noastre socialiste, să folosească în cercetare și în activitatea practică tot ceea ce știința și tehnica mondială creează mai bun, să deschidă orizonturi noi contribuției țării noastre la patrimoniul științei mondiale. Și s-au rostit atunci cuvinte profetice, care au revenit cu o remarcabilă consecvență în actualitatea practicii științifice și tehnice românești: „A renunța să cercetăm noi înșine — a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu — înseamnă a rămîne în urmă față de dezvoltarea mondială“. Iar oamenii de cultură și artă, tot prin glasul secretarului general al partidului nostru, au fost chemați să se considere „fiii timpurilor lor, participanți activi la făurirea lumii noi, la viața spirituală a societății“. Atunci a fost subliniat deplin necesitatea diversității stilurilor în artă și îmbogățirii formelor de exprimare artistică și tot atunci a fost afirmat rolul social sporit al creației literar-artistice, pornindu-se de la o premi-

Au urmat, într-o ordine firească a lucrurilor care se reazăază într-o mază nouă, adunările activelor de partid din cadrul Ministerului Apărării Naționale și Ministerului de Interne, întrunite, de asemenea, din inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu, și s-au limpezit noi aspecte ale existenței noastre sociale. În aceeași lună iunie a anului 1965, din același imbold, conducătorii de partid și de stat întreprind primele lor vizite cu adevărat de lucru, în fosta regiune București mai întii, și apoi, peste puțină vreme, în fosta regiune Ploiești. „Înainte de a pleca la drum — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu prilejul cuvîntării rostite la adunarea țărănilor cooperatori din comuna Gheorghe Doja — omul se sfătulește cu familia sau cu prietenii săi pe ce drum să meargă“, afirmînd, totodată, necesitatea imperioasă pentru agricultura românească a folosirii raționale a pămîntului și a tuturor mijloacelor de producție capabile să-l determine să rodeas-

că mai bine. Același spirit de largă consultare între partid și popor îl aflăm în substanța cuvîntării rostite de tovarășul Nicolae Ceaușescu în mijlocul cercului de inimi inflăcărute ale puternicului detașament muncitoresc din orașul Ploiești. „Pornind spre piscurile înalte ale comunismului, în acești ani — remarca secretarul general al partidului — am străbătut un drum lung și cîteodată anevoios, am învins multe greutăți și am trecut peste multe obstacole“. Și însăși prezența sa în mijlocul clipei din care drumurile noastre urmau să se desfășoare pe un făgaș nou reprezenta o realitate cu o profundă semnificație.

În sfîrșit, a urmat Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român, moment de răsruce în istoria țării, focar de largă dezbateri în care s-au cristalizat trajectoriile noi de afirmare a unui stil nou în abordarea tuturor aspectelor teoretice și practice ale construcției societății socialiste multilaterale dezvoltate. În perspectiva tonică a evenimentelor ulterioare, aportul personal al tovarășului Nicolae Ceaușescu la definirea acestui stil nou s-a dovedit a fi decisiv și fundamental. Amprenta lui stăruie asupra tuturor izbinzilor repurtate de atunci pînă azi. Coordonatele lui le regăsim în afirmarea consecventă a unor adevăruri care nu o dată, pînă în clipa aceea, trăiseră o viață subterană, țînind de domeniul aspirațiilor pure, fără acoperire concretă în realitatea vieții sociale: considerarea independenței și suveranității naționale drept piatră unghiulară a întregii noastre politici interne și externe; regăsirea locului nostru în lume, în conformitate cu litera și spiritul unor drepturi inalienabile de afirmare a specificului nostru național în toate etapele înaintării spre comunism; conducerea științifică a societății, prin recursul fără prejudecăți la toate cuceririle gîndirii înaintate; consultarea largă, consecventă, sistematică dintre partid și popor, în orice împrejurare în care interesul obștesc o reclamă; întărirea rolului conducător al partidului în viața politică, economică și social-spirituală pînă la deplina confundare a idealurilor sale cu aspirațiile maselor largi populare; ridicarea pe piedestalul care cu adevărat i se cuvine a profilului celui om nou spre împlinirea căruia navigăm cu toate pinzele sus; repunerea în drepturi a unei democrații cu adevărat plene, într-o societate a oamenilor pentru oameni, în care înțelepciunea funciară a comunismului de omenie să precumpănească împotriva oricărui abuz. În consecință, însăși audiența de care se bucură astăzi România în lume atunci și-a aflat temelile trainice, revendicîndu-se de la dimensiunile proprii unui prestigiu consolidat prin propriile noastre puteri.

Intr-adevăr, treptele dintii ale redevenirii noastre s-au succedat cu stringența unei logici sociale recîștigate înainte de toate prin ivirea în planul prim al istoriei a celui mai înțelept și mai cîștăzător dintre noi.

MIHAI PELIN ■

UN COMUNIST DE OMENIE

AMINTIRE

o fetiță
cu doi ochi
ca focul veșnic
al furnalelor
oferă
primului bărbat
al țării mele
o minunată
garioafă roșie

un zîmbet părintesc
un sărut emoționant
moment de mare sinceritate
moment de mare omenie

un tinăr
cît un stejar
își ridică cascheta
face un pas
și oferă
cu un gest firesc
primului bărbat
al țării mele
o minunată
garioafă galbenă

un zîmbet deschis
o hotărîtă stringere de mină
moment de mare sinceritate
moment de mare omenie

o bătrînică
cu privire blindă
ca toate mamele lumii
oferă
cu mina tremurîndă
primului bărbat
al țării mele
o minunată
garioafă albastră

un zîmbet visător
o îmbrățișare respectuoasă
moment de mare sinceritate
moment de mare omenie

trei garioafe minunate
roșu
galben
și albastru
trei oameni din popor
trei generații
trei gesturi sincere
un mare simbol

mulțimea aclamă
președintele flutură
nu știu
pentru a cîta oară
cele trei garioafe
minunate
roșu
galben
și albastru
un mare simbol

NIKOLAUS BERWANGER ■
Reșița 1978

Am fost în numeroase locuri din țară, în fabrici, uzine și unități agricole, unde a munci nu este o vorbă goală și nici o treabă ușoară. Un asemenea loc este mina, spațiul acela subpământean cu legile lui uneori aspre și bărbați curajoși. Acest loc de muncă al minerilor, mina, nu se confundă niciodată cu ceea ce vedem noi la suprafață. De la intrarea în mină, prin puț și prin galerii, pînă în abaiaje nu se pot vedea nicăieri inscripții și lozinci. Aici, în mină, fără a exagera cituși de puțin, locul cuvintelor, al inscripțiilor și lozincilor este luat de faptele minerilor, iar inscripțiile și lozincile se regăsesc în munca și conștiința lor.

Maistrul minier Petre Constantin de la sectorul IV, stratul 3, blocul 4, a avut bucuria de a-l întâlni în mai multe rânduri pe secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, încă din 1963. Au urmat apoi vizitele de lucru din 1966, 1972, 1977 și 1979. Mărturisește că îl simte pe secretarul general ca pe un tovarăș apropiat și să nu ne supărăm dacă limbajul lui de minier nu-i dădă din cele mai alese și potrivite unor mari personalități, dar așa simte el, minierul Petre Constantin, la orizontul 400, adică la vreo două sute de metri sub pământ unde ne aflăm. Zice: „Eu acum vă vorbesc ca este. Un conducător ca al nostru nu există. Gîndiți-vă că a fost la mină de mai multe ori, dar ce spun eu la mină, nu e bine, a fost în mină, în abataj, lucru rar sau deloc întimplat în viața altor conducători de stat. N-a fost numai în mină la noi la Lupeni, a mai intrat și în mină la Vulcan și la Paroseni și nu o dată. În mina Vulcan a minuit și o combină, iar nouă minerilor lucru asta ne-a plăcut tare mult. Aici cred că-i vorba de un stil de muncă propriu tovarășului Ceaușescu, „minier de onoare al Văii Jiului“. De fiecare dată vizitele sînt urmate de inițiative serioase, cu intervenții serioase și indicații competente, e vorba și de abnegație, să ne gîndim la cutremur“.

Petre Constantin și ortacii săi ne vorbesc în continuare și despre extraordinara putere de muncă, despre volumul de muncă uriaș al secretarului general, care în repetate rânduri i-a felicitat pe mineri, i-a îndemnat să dea mai mult, știind unde sînt ei, minerii, deficițari. Și știe pentru că le cunoaște munca și condițiile de muncă așa cum sînt. La ultima vizită, tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost în mină cu tovarășa Elena Ceaușescu. Au intrat pe la puțul Ștefan, apoi au străbătut mai bine de trei sute de metri într-un cărucior de mină, cu mers pe jos cam un kilometru, au urcat un suitor de 80 de metri.

Să vedeți cum a fost cu mecanizarea, ni se spune. Nu cu mulți ani în urmă minerii nu au zis decât de lopată și picamăr. Cînd mergea picamărul, ziceau că-i sâr-bătoare. Ioan Mondoca, secretar al Comitetului de partid al I.M. Lupeni, ne explică cum s-a ajuns la mecanizare. Tendințe de mecanizare au apărut de mult. Se ex-

perimenta, se importau utilaje, iar se experimenta și se bătea pasul pe loc. Schimbările cele mari au apărut de vreo trei ani, mai exact în urma vizitei din noiembrie 1977. Atunci tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus: „Dorim ca prin urgențarea mecanizării lucrărilor, prin introducerea utilajelor complexe, de mare productivitate, să ușurăm munca minerilor,

care dau toată producția de cărbune a sectorului.“

S-a schimbat și optica oamenilor. Dacă la început se temeau de mecanizare, fie că n-ar merge, fie că nu cunoșteau utilajele, acum o primesc cu brațele deschise. Prin mecanizare se obțin, cum spuneam, producții mai mari și în deplină siguranță. Tot cu prilejul unei vizite, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a adresat minerilor: „Avem în vedere că, odată cu mecanizarea lucrărilor, să acordăm o atenție mai mare și perfecționării calificării oamenilor muncii care lucrează în domeniul minier. Ținem seama că utilajele care sînt și vor fi introduse într-un timp mai rapid în mine impun schimbarea concepției însăși despre minerit și o calificare nouă, superioară“. De aceea s-a pus un accent deosebit pe ridicarea calificării; minerii au făcut cursuri de lăcătuși și electricieni, iar aceștia cursuri de minier. Însăș conducerea complexelor mecanizate, aceste veritabile uzine subpământene de susținere a abatajelor și avansare în cărbune, a fost încredințată, la indicația secretarului general, unor mineri tehnicieni. Paul Grasu este subinginer electromecanic la sectorul trei. Acum, în luna februarie, i s-a încredințat un complex mecanizat cu care exploatează cărbune din pilierul orașului. Pînă nu demult îi învidiau pe colegii lor de la sectorul IV. În prezent nu-i mai învidiază, au și ei două complexe mecanizate românești, al treilea urmînd a fi montat în luna aprilie. Dealtfel, și aceste complexe românești au intrat în producție tot la indicația minerului de onoare al Văii Jiului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, fiind asimilate în timp record de către I.U.M. Petroșani și merg foarte bine.

Ce înseamnă „cărbune din pilierul orașului“ am aflat de la Alexandru Blaj, inginerul șef al sectorului trei. Practic, este vorba de o mină nouă deschisă numai de o săptămînă ca urmare a reevaluării rezervelor de cărbune din Valea Jiului, efectuată în urma vizitei de lucru din 1977. Se spune „din pilierul orașului“ pentru că realmente straturile de cărbune ce urmează a fi exploitate sînt situate chiar sub oraș. Pentru începerea exploatarei a fost nevoie să fie mutate trei sute de familii, o cale ferată uzinală, a fost deviată o șosea și o conductă magistrală de alimentare cu apă a Văii Jiului, cu alte cuvinte niște investiții colosale, dar care se justifică prin importanțele sporite de cărbune. Directorul adjunct tehnic, inginerul Pavel Luculescu, contează pe o creștere, în timpul cel mai scurt, de peste 600 tone cărbune pe zi. Vor urma și alte etape de dezvoltare a minei de sub oraș și de sub albia Jiului, în final acest sector trei va fi de talia sectorului patru — sector etalon de comparație pentru Valea Jiului — care dă peste 2.000 de tone cărbune pe zi.

ION PREDOȘANU ■

să îmbunătățim condițiile de muncă în general și, totodată, să asigurăm o creștere mai accentuată a productivității și sporirea producției de cărbune de care patria noastră are nevoie pentru dezvoltarea sa economică-socială“. Multora nu le vine să creadă. Ce făceau acum trei ani 70-80 de oameni, fac acum doar zece. Să recunoaștem că ușor nu-i nici acum în mină, dar condițiile de muncă sînt astăzi incomparabil mai bune. E vorba că s-a investit mult în mecanizare și se fac eforturi în continuare. În 1977, mina nu avea nici un complex mecanizat, iar acum numai sectorul IV are șase complexe mecanizate

Omul de artă, la locul lui de cinstire

Ce cantitate de incizie emoțională, de memorie afectivă, de memorabilitate îndelungată, reprezintă o întâlnire cu tovarășul Nicolae Ceaușescu?

Artistul, omul de cultură, se regăsește la locul lui de cinstire, lângă soclul operelor sale, la temelia unei construcții vaste, ca un muncitor constructor, prin înțelepciunea înțelegerii că o societate, o civilizație, o nouă umanitate, nu se pot înălța fără cultură, fără artă.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu îl așază pe artist în fața sa în dialogul asupra concentrației sensurilor și rosturilor artei în clădirea lumii noi.

Cînd spune: „Pe lângă conținutul de idei care trebuie să stea permanent în atenția noastră — este necesar să avem în vedere că filmul își are legile lui artistice...“, rezumă tomuri de estetică, istorii de teorie cinematografică pe care cineastii le buchisează în detaliu dar în fața operei pe ecran se întreabă cum de au uitat tocmai esențialul acelor legi specifice. Au uitat ei, cineastii, dar și cei care vin în contact temporar și determină producția cinematografică, și care din superficială cunoștință de cauză cred că propriile intuiții se găsesc deasupra imperativelor legice și a experiențelor.

Cînd spune: „dacă ne mărginim să lucrăm de la un an la altul, e greu să asigurăm filme de mare valoare...“ sau „...ar trebui să avem un plan cincinal, care să fie, desigur, înnoit în fiecare an...“ schițează integral condițiile particulare de economie, de organizare a creației cinematografice, pe care producătorii se întimplă să le uite, transformînd simplitatea, eficiența, în complicații de birou, rupte de realitatea profesională, motivate numai de circulația stihnică a hirtțiilor cu parafe și semnături de acoperire.

Un dialog față în față cu tovarășul Nicolae Ceaușescu are semnificația definirii perspectivelor într-un sistem de coordonate științifice dar și emoționale, călăuze vizionare în cele mai concrete fapte.

Arta, ca mărturie în eternitate a vremurilor noastre, se află ca niciodată permanent subiect de viu dialog, profund și grav, cu înaltă responsabilitate a consecințelor, cu mărimoase aprecieri a succeselor dar criticînd și neimplinirile.

N-ar trebui decât să urmăm și să înțelegem just învățămintele.

MIRCEA MUREȘAN ■
regizor de film

Tricolorul și noi

Întimplarea pe care aș dori s-o aștern pe hîrtie s-a petrecut în toamna-tîrzie a anului 1968. Noi, cei din Lupșa, uneori ținîndu-l ascuns, alteori ivindu-l la serbările satelor noastre, păstrasem cu o sfințenie înțeleasă acum tricolorul românesc, drapelul în jurul căruia s-au unit cu o nouă nădejde, atunci, la 1 decembrie 1918, lupșenii care ne-au reprezentat cu cinste la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia, la ceasul unirii tuturor românilor sub același drapel. Eram tînăr atunci, foarte tînăr, drapelul fusese întocmit din pinză țesută în casă, de femeile care pînă atunci ascuseseră culorile patriei în tîndea și ștergare de rînd, ca să le aibă toți românii prin case, la dreapta sau la stînga lor, oriunde și-ar fi aruncat privirile, în toate apele vieții și, dintr-o dată, într-o clipă pregătită din timp, l-am putut ivi în vîntul cel mare al istoriei. Cei care l-au purtat atunci au pornit către Alba Iulia de-a dreptul, peste Arieș, pe sub Detunata, lăsînd în dreapta lor Negrileasa și în stînga lor Intregaldele, se grăbeau, nu mai aveau vreme să se răsucescă după răsucirile drumurilor tăiate prin văi, tăiau calea de-a dreptul și, ce să mai spunem, au ajuns unde trebuiau să ajungă la timp. Așa am ajuns și noi, după cincizeci de ani, la 1 decembrie 1968, la Alba Iulia, cu același drapel, pînă ne-am văzut la doi sau trei pași de secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Ardea și în inimile noastre, de oameni nu tocmai tînari, o nouă nădejde: ajunsesem înaintea bărbatului care, și atunci, și mereu de atunci, s-a străduit și se străduiește să ne încredințeze că nimic în trecutul nostru nu a fost strîmb sau nedrept, că întreaga noastră istorie este limpede ca o lacrimă, că din lacrimi s-a împlinit această istorie, dar și din bărbăție și luptă. Și tovarășul Nicolae Ceaușescu, privindu-ne cum eram noi adunați în jurul aceluia drapel ponosit, trecut prin atîtea neazuri, a întrebă simplu: Cine sînt ei? Noi sîntem cei din Lupșa! — am zis: înaintea oricui ar fi putut da un răspuns. Așa cum am venit acum cinci decenii, tot aici, la Alba Iulia, așa venim și astăzi! — am mai zis. Domnia-sa a suris, cu blîndețe de voievoed și de domn. Și de atunci drapelul nostru și-a găsit locul lui cuvenit, la Muzeul național de istorie. Și cu asta am spus totul...

PAMFIL ALBU ■
învățător, pensionar
Lupșa, Alba

Un om care merge înaintea istoriei

Am primit titlul de Erou al Muncii Socialiste în anul 1971, în septembrie, în cadrul unei manifestări memorabile. Sărbătoream semicentenarul întreprinderii noastre, „23 August”, din București, și ne-a onorat cu prezența sa tovarășul Nicolae Ceaușescu. Dinsul mi-a transmis titlul din partea Consiliului de Stat, mi-a strins mina și mi-a urat sănătate, fericire și succese în muncă. Am înțeles atunci, încă o dată, că titlul de Erou al Muncii Socialiste nu e un titlu de „senator” pe viață, ci un titlu de noblețe al clasei muncitoare, care obligă și care se cere confirmat clipă de clipă. Aveam în fața mea exemplul desăvârșit al tovarășului Nicolae Ceaușescu, Erou al Muncii Socialiste, neobosit luptător pentru fericirea noastră, a tuturor, primul muncitor al țării.

De atunci am avut ocazia să mă găsească de câteva ori în preajma sa, să-i string mină puternică și caldă, să-l întimplin ca reprezentant al oamenilor muncii din sectorul 3, să-i adresez cuvinte de bun venit printre tovarășii mei de muncă, să fiu ales în prezidiul unor adunări festive sau de lucru alături de dinsul, să particip în dialoguri spontane, sincere și esențiale despre problemele vieții și activității noastre. Țin minte, de pildă, că la una din adunările reprezentanților oamenilor muncii din întreprindere, tovarășul Nicolae Ceaușescu a urmărit cu o extraordinară atenție luările la cuvânt ale muncitorilor, tehnicienilor și inginerilor, a notat cu mare promptitudine problemele ridicate, a intervenit în câteva rânduri la obiect, ca unul dintre ai noștri, transpunându-se în momentul acela la situația concretă din uzină, cunoscând în profunzime procesele tehnologice complicate și liniile de perspectivă ale dezvoltării noastre viitoare. La sfârșit, vorbind liber, plin de miez, apropiat, convingător, pe înțelesul tuturor, a răspuns la toate problemele ridicate în adunare și a făcut o seamă de propuneri care ne-au mers la inimă și ne-au mobilizat temeinic la o activitate de calitate superioară.

VASILE ISCRU ■
Erou al Muncii Socialiste

Solia păcii și înțelegerii

Am avut de multe ori marea bucurie și cinste de a pilota aeronava prezidențială. Este adevărat, noi, aviatorii, sintem un soi de oameni care nu exteriorizează ceea ce simt, și asta se datorează meseriei: o meserie care cere mult singe rece, echilibru, putere de stăpânire. Altfel nu am mai fi siguri pe noi, și, implicit, n-am mai fi siguri la 8 000 de metri altitudine.

Cu toate acestea, momentele plecărilor, atunci când tovarășul președinte ne strângea mina și, în acest fel, ne arăta încrederea pe care o are în noi, în echipaj, erau încărcate de o puternică, bărbătească emoție. Îmi dădeam seama, cu fiecare drum mai mult, că aeronava noastră este o solie a păcii, că oriunde vom merge, președintele țării noastre va duce o solie de pace, de înțelegere, de omenie românească, de clarviziune.

Ne găseam în Africa, iar tovarășul președinte trebuia să viziteze o localitate unde avioanele noastre nu ajunseseră, așa încât, pentru cunoașterea perfectă a aeroportului ar fi trebuit să pierdem o zi prețioasă. Tovarășul Nicolae Ceaușescu m-a chemat, era o seară foarte caldă, și, simplu, m-a întrebat dacă am studiat posibilitățile și dacă imi pot da seama, după hărți, care sint ele. I-am spus că le cunosc. „Puteți să aterizați miine acolo?” I-am răspuns tovarășului președinte că vom ateriza. „Foarte bine, dacă voi spuneți că se poate, atunci să pornim miine în zori!”

M-a emoționat încrederea președintelui țării, faptul că s-a aplecat asupra muncii noastre și a cunoscut capacitatea noastră. Trebuie să vă mărturisesc că a doua zi, ducând misiunea la bun sfârșit, mi-am dat seama că imi fac mai mult decât meseria de pilot, că este vorba de ceva mai mult decât atât, că slujesc devotat înaltul mesaj, minunata solie a țării noastre, dusă de cel mai înalt reprezentant al ei, președintele României socialiste, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în țările care se văd atât de frumos, de acolo, de sus, de unde înțelegi cuvântul PACE!

DUMITRU OLARU ■

Justețea deciziei

Anul trecut, la sfârșitul lunii iulie, am avut marea bucurie și cinste de a-l avea în mijlocul nostru pe secretarul general al Partidului Comunist Român, care, împreună cu un înalt oaspete al României, președintele Republicii Guineea, Ahmed Sekou Touré, a vizitat atunci și institutul nostru de la Fundulea. Cu acest prilej, au prezentat ultimele realizări în domeniul soțiilor de hibridi și al tehnologiilor de cultură, ceea ce a mijlocit, din primul moment, un fructuos schimb de opinii, tovarășul Nicolae Ceaușescu analizând la fața locului activitatea și proiectele noastre, și aducând deopotrivă, recomandări de inestimabilă valoare practică și programatică. Apreciind astfel, noile soiuri de hibridi de porumb și floarea-soarelui de 8 000—12 000 kg boabe la hectar și, respectiv, 3 500—4 000 kg boabe la hectar, secretarul general al partidului nostru a considerat, pe bună dreptate, că avem datoria de a ne concentra atenția pentru crearea unor hibridi și mai timpurii, cu o înălțime mai mică și de o mai pronunțată uniformitate. A recomandat, de pildă, ca inserția știuletelui să fie mai joasă și mai omogenă pentru a permite recoltarea mecanizată. Ni s-au dat, de asemenea, prețioase indicații în ceea ce privește tehnica irigațiilor, astfel încât să beneficiem de randamente maxime și preturi de cost reduse.

În lumina acestor recomandări au fost obținute încă de pe acum realizări meritorii.

Întâlnirea nemijlocită cu primul bărbat al țării rămîne înscrisă cu litere de aur în memoria profesională și colectivului nostru.

Prof. dr. doc. NICHIFOR CEAPOIU ■
membru al Academiei R.S.R.,

Sub destin de constructor

(Urmare din pag. 2)

care să permită extinderea tipizării și folosirea pe scară largă a prefabricatelor. Un accent deosebit se pune în continuare în industrializarea materialelor de construcție, așa cum se subliniază și în documentele Congresului al XII-lea al P.C.R., pe asimilarea de materiale și elemente de construcție cu grad ridicat de finisare și folosirea tuturor posibilităților pentru utilizarea resurselor naturale și secundare — piatră naturală, tufuri vulcanice, zgură de furnal, cenușă de termocentrală și steril de mină — în fabricarea materialelor de zidărie și de izolații.

Cercetarea în construcții a cunoscut la rândul său un impuls puternic ca urmare a preocupării permanente a conducerii superioare de partid, personal a tovarășului Nicolae Ceaușescu. O direcție prio-

ritară de acțiune a constituit-o realizarea unor reduceri tot mai mari a consumurilor de ciment, oțel, beton, precum și a consumului de energie, urmărindu-se extinderea folosirii materialelor cu o cantitate mică de energie înglobată, îmbunătățirea protecției termice a clădirilor, reducerea pierderilor de căldură etc.

S-au creat premisele cercetării și asimilării unor noi surse de energie, care să diminueze consumul de hidrocarburi. Se intensifică cercetările avînd drept scop elaborarea unor soluții viabile pentru utilizarea energiei solare, în prima etapă la încălzirea locuințelor și prepararea apei calde. Este ilustrativ în acest sens efortul care se depune pentru perfecționarea tehnologiilor de captare și folosirea energiei soarelui, tipizarea soluțiilor existente și elaborarea de noi soluții în domeniul construcțiilor și arhitecturii solare.

Un domeniu de activitate care a cunoscut de asemenea un imbold deosebit datorită interesului manifestat de secretarul

Fermitatea reperelor

Vizita se apropia de sfârșit, ea se derulase, ca de obicei, în trăirea densă a timpului, permițînd cunoașterea datelor de esență din activitatea fabricii. Lucrurilor bine știute li se adăugau, completînd imaginea locului unde se asudă cu gîndul la marile performanțe, reușitele de ultimă oră. Cînd ai cu ce să ieși în lume, e dreptul tău s-o spui cu glas tare, să arăți ce poți arăta. Gazdele s-au gîndit să prezinte oaspetelui de vază din acea dimineață cite ceva din multele piese ce stau în vitrina acestui cincinal, purtîndu-le, cu discreție, semnătura. Masina de alezat și frezat cu pinolă, agregatul de alezat și filetat cu opt posturi de lucru, strungurile carusel de mare calibru, născute aici, în vatra unde a fost pus pe picioare supergreul de 16 metri, realizare plină de strălucire a constructorilor de mașini. Nu era deloc dificil, mergînd dintr-o secție în alta, de la o mașină la alta, ascultînd explicațiile calificate date în fața agregatelor funcționînd, a graficelor de maximă plasticitate, a produselor reprojectate, de regulă, din aluat mai puțin dar cu forță sporită, nu era deloc greu să remarci cif de bine, de frumos și de avantajos pentru uzină și pentru economie știu să trudească acești oameni în salopetă, muncitorii de înaltă clasă, maeștrii și inginerii, tot unul și unul, specialiști de rasă, al căror timp se consumă întru modelarea strungurilor românești. Cine îi cunoaște pe producătorii de mașini unelte din Capitală, căci despre ei este vorba, cine le cunoaște pofta de nesomn în căutarea rampei de lansare în competiția de anvergură, cine le știe gestul destoinic cu care pătrund în teritoriile absconse ale tehnicii de mare finețe, cine le urmărește mersul scăpărător prin vămile anului de putea descifra ușor lucrul de excepție, va sesiza, fără îndoială, mai plinul de azi, pus alături de plinul de ieri.

Felicîndu-i pentru tot ce reușesc să scoată din mîntea și din mina lor la încheierea vizitei, secretarul general al par-

tidului le spunea: „Ați obținut rezultate foarte bune, chiar spectaculoase. Aveți însă un colectiv bun și depinde de dumneavoastră ca să realizați saltul pe care îl cere revoluția tehnico-științifică”.

Cuvintele acestea, pe care le-am auzit într-o dimineață de primăvară, în această primăvară decisă să scoată din drepturi o iarnă preocupată să ne stea pe cap, cuvintele spuse atunci, la despărțire, oamenilor care-l conduseseră prin fabrica lor strălucind de bucuria vederii și revererii, cuvintele acestea spuse de fapt nu unui grup de oameni, unei uzine, nu unui colectiv anume, cuvintele acestea spuse de fapt tuturor oamenilor din toate uzinele țării, nouă tuturor, cuvintele acestea exprimă concepția care trebuie să ne guverneze existența, gîndurile, acțiunea concretă, sprijinind transferul planurilor ce ni le-am croit în realitate.

Rezultate foarte bune — iată un lucru care stîrbește, pe drept, admirație. Anotimpul trăit de noi pretinde altul. Și asta înscamnă mai mult. Mult mai mult.

Văd în aceste câteva cuvinte sinteza unui mod de a gîndi și acționa specific unei epoci. Am învățat, în anii de istorie nouă a țării, să facem multe. Am scăpat de teroarea rolului „eminente agrar” și ne-am însușit crezul mersului înainte prin pasul trepidant al industriei. Am scăpat de obiceiurile comparații cu noi înșine pentru a ne putea încorda mușchii pe potrivă ambițiilor de a ne măsura cu alții. Avem dreptul să admirăm strălucirea diamantului șlefuit de noi înșine. Dar mai ales avem datoria să găsim resursele de care avem nevoie pentru a nu ne mulțumi cu poliedrul, oricît de impunător, dobîndit. Saltul — iată perpetua stare de neliniște la care, de un deceniu și jumătate, sintem invitați să aspirăm cu convingerea că sintem în stare de asta.

Este îndemnul care luminează, tutelar, mersul nostru spre miine.

NEAGU UDROIU ■

general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, îl reprezintă standardizarea și tipizarea în construcții cu efecte directe în mărirea volumului de economii și în îmbunătățirea calității lucrărilor. Această activitate este coordonată, îndrumată și controlată de comisia de partid și de stat pentru problemele de tipizare și standardizare pe economie avînd în frunte pe tov. acad. dr. ing. Elena Ceaușescu, președintele Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, eminentă personalitate științifică, savant de renume mondial.

Consfătuirea de la Neptun din 16 iunie 1979 cu cadrele din economie și construcții organizată la inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu, a evidențiat aspectul fundamental al problemei tipizării, secretarul general trasînd sarcini tuturor factorilor de răspundere din domeniul economic atît pe linia reducerii sorto-tipo-dimensiunilor existente, cit și pe linia extinderii sferei de aplicare a tipizării, în toate domeniile proiectării, urmînd ca marea majoritate a lucrărilor de construc-

ții-montaj din cincinalul următor să se execute după proiecte tip.

În momentul de față, ținînd cont de toate eforturile depuse și realizările obținute, se poate aprecia pe bună dreptate că alături de o industrie puternică și o agricultură în plin proces de modernizare, putem vorbi de un tot mai înalt grad de industrializare a construcțiilor, de promovarea largă a progresului tehnic în cercetarea, proiectarea și modernizarea proceselor tehnologice în această activitate importantă.

În concepția partidului nostru, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, dezvoltarea construcțiilor reprezintă astfel nu un scop în sine, ci este subordonată țelului suprem al întregii sale politici — creșterea continuă a nivelului de trai material și spiritual al oamenilor muncii de la orașe și sate, înflorirea deplină a personalității umane.

Anii cei mai avuți în fapte

O, scrisese Bălcescului viziune
Și pentru timpul unui alt viteaz bărbat,
La stat nu-nalt, la sfat, ca în baladă, mare,
Și-n ceas de cumpănă viteaz cum n-a mai stat.

Că i-a fost dat să ne conducă spre izbîndă
În zile mari, dar și de grele încercări,
Cînd pacea lumii-a stat sub o cumplită pîndă,
Amenințînd și liniștea acestei țări.

Dar noi, mai strîns uniți ca-n orice vreme,
Sub ochii noștri și cu ale noastre mîini,
Fiind prezenți oriunde-a fost ca să ne cheme,
Zidînd cetăți, metale-am plămădit și pîini.

Și cum cu ascușitul sabiei părinții
Neafirmarea au vegheat-o ca ostași,
Noi, cei de azi, sintem, cu ascușitul minții,
Ai lumii mai bune, mai drepte, bravi chezași.

Lui Nicolae Ceaușescu, de aceea,
Lui, celui Mare și Viteaz și Înțelept,
Îi datorează națiunea epopeea
Destinului atotbiruitor și drept.

Ani ai istoriei românilor, în fapte
Atît de-avuți, cum doar în vitejii, au fost,
Ani cînsprezece, cînd eroic, zi și noapte,
Găsit-ne-au cu El la cîrmă-n avanpost.

Așa precum făgăduim să ne găsească
Mereu alături de bărbatu-ntr-un bărbat,
Cît griu va crește în Cîmpia Românească
Și brazi s-or înălța în culme de Carpați.

NICULAE STOIAN

Pentru generațiile de mîine

La intrarea în teatrul din Piața Amzei, micii spectatori sînt înfîpnați de zîmbetul părintesc al președintelui țării, dominînd holul; o uriașă fotografie ni-l arată, asemeni unui grădinar aplecat cu drag spre florile vie ale țării — copiii.

Această imagine este asemeni unei efigii de preț a Teatrului „Ion Creangă”, care a beneficiat în întreaga sa activitate, de-a lungul a 15 ani, de îndrumarea teoretică a tovarășului Nicolae Ceaușescu, de îndemnul, exemplul personal al celui care i-a numit pe copii „viitorul de aur al țării”.

Complexul proces educațional, principiile comuniste ale grijii pentru generația azi mugure, mîine rod s-au concretizat, printre alte nenumărate realizări, și prin crearea unui teatru dramatic pentru copii. N-a existat nici un prilej mai însemnat, ca tovarășul Nicolae Ceaușescu să nu-și arate grija părintească, priceperea și spiritul înaltului comunist care este, pentru ca celor mici, șoimi, pionieri, școlari, uteciști, adolescenți, să le fie acordate cele mai bune condiții de viață. Și președintele a știut că hrana spirituală le este necesară ca soarele și apa.

Cu mîndrie, Teatrul „Ion Creangă” își numără anii de existență și activitate în cei 15 ani de cînd tovarășul Nicolae Ceaușescu se află în fruntea partidului.

Drumul spre teatru gîndit ca un component indisolubil al școlii, scena înțelege ca o tribună de luptă pentru difuzarea unor idei ardente, de o mare forță propagandistică, teatrul reflectînd celor de azi luminile zilei de mîine, iată că de creație deschise nouă de primul cetățean al țării.

Am înțeles cu toții că arta dedicată copiilor trebuie să fie adîncă, vibrantă, cuceritoare și emoționantă. Pe punțile visului drumurile spre sufletul copiilor, măiestria artistică, arta regizorului și scenografiei și în primul rînd arta actorului trebuie să pășească mîna în mîna cu progresul științei și tehnicii și mai ales cu creșterea conștiinței tinerei generații.

În 15 ani de existență, colectivul unui teatru dedicat tinerei generații învață, însușește din marile probleme ale vieții sociale, într-o întrepîtrîndere directă cu marile evenimente interne și internaționale. Acești 15 ani ne-au solicitat spre autodepășire, spre exigență și principialitate, spre combativitate, spirit civic, corolar al trudei artistice.

Ne privim deci cu înțelepciunea comunistă a celor de 15 ori 365 de zile, și înțelegem cît datorăm partidului și celui care de 15 ori 365 de zile răspunde de destinul României socialiste.

Un teatru pentru copii și tineret! În numele în care vibrează sufletul țării și care năzuiește spre perfecțiune. Și ce vis frumos se cere mai repede realizat decît acela, ca scriitor fiind, să-l aduci pe scenă pe „Făt-Frumosul zilelor noastre” solicitat nouă de tovarășul Nicolae Ceaușescu.

ALECU POPOVICI ■

Știință și perspectivă — un privilegiu al acestui timp

(Urmare din pag. 3)

României spre comunism” elaborat în 1974 și lansat prin Congresul al XI-lea al partidului. În acest mare program, el însuși o operă amplă de cercetare științifică interdisciplinară, politica științei este în mod deliberat afirmată drept „politica de promovare a științei și progresului tehnic” și reflectă cu fermitate gîndirea politică a conducătorului partidului și statului nostru, în sensul că „societatea socialistă multilateral dezvoltată și comunismul nu pot fi edificate decît pe baza celor mai înaintate cuceriri ale științei și tehnicii”.

Mai mult, cercetarea aplicativă cît și fundamentală „trebuie să premergă obiectivele și necesitățile societății prevăzute în Programul partidului, în planurile cincinale și în prognozele pe termen lung”, activității de investigație științifică transîndu-i-se sarcina de „a acționa pentru soluționarea din timp a acestor obiective și necesități, dînd o perspectivă largă dezvoltării societății socialiste”.

De asemenea, „o atenție deosebită va fi acordată introducerii rapide în producție a cuceririlor științei, perfecționării tehnologiilor, ridicării nivelului tehnic și calitativ al întregii activități economice”.

Cincinalul 1976—1980, proclamat de tovarășul Nicolae Ceaușescu drept „primul cincinal al afirmării plene a revoluției tehnico-științifice în țara noastră”, a marcat și o primă etapă a construcției societății noastre socialiste multilaterale dezvoltate. În acest cincinal, sub conducerea și îndrumarea sa continuă, cercetarea științifică a fost legată tot mai strîns de cerințele concrete ale dezvoltării societății,

Drum la Moldova

Ca niște mîndre, nalte șei de cai
Urmîndu-și mersul, dealuri de Moldova
Păstrînd în timp etern picior de plai
Spre care, cu smerenie-mi port slova...

Să pună străji de pace la hotare,
Să rînduiască oastea de asalt
Trecu, pe-aici, cu spada-n înălțare,
Și-acum colinele-ndelung tresalt...

Trecu, pe-aici, dînd veste că tătarii
Și alți veniți din cele patru părți,
Oricît s-au vrut puternicii și marii
Nu au putut clinti a Sale hărți.

Ca niște mîndre, nalte șei de cai
Colinele Moldovei vin din vremi
Cu umbre de viteji ce spun că n-ai
Motiv de mersul vremii să te temi.

Vremelnică unli-n jaf și foc
Aceste plaiuri, micra lor și vinul...
Grav, apele-i purtară-n nenoroc
Neîndurînd ce vicleni străinul.

Aici, e plai de cînte românească
De ospete pentru gînd curat,
Dar afle bine și să se ferească
Cel ce-ar gîndi că-i glia de mezat:

Pe-aici trecu, cu spada-n înălțare,
Semnînd un testament la Podu-Nalt
Cel ce-n etern ne e Ștefan cel Mare
Și ne-sosește dintr-un veac în alt...

Iar lingă El, ne-nvinși, mereu pădure,
Arbori de Putna ori de Tătarăni
Juratu-s-au ca veșnic să nu-ndure-n
Grumazul țării pînteni plini de rîni.

Oameni-copați, arînd cite-o movilă
Topînd lumina soarelui în struguri
Cu viața scrisă-n straturi de argilă
Păstrat-au, tineri, primăverii muguri.

Arbori ai țării, țării dîndu-i dreptul
De-a se-nțîlni-n adînc cu viitorul.
Ei au știut să nalțe zid cu pieptul
Să-și piară urma-n lut cotropitorul.

Sînt semne sacre Patriei române,
E semn bătrînul dascăl din Dănești
Ce-ntr-un muzeu, prin ani, știu s-aduce
Statui ale ființei românești.

Cite un deal mai lunecă, prin timp,
Se mai surpă, nevîrstnic, cite-o casă.
De neclintit s-au înălțat în schimb
Altele-n loc... C-aici sintem acasă!

Și-astfel se poartă veste din Moldova
Din dealuri vechi, ca niște șei de cai;
Tinăr mereu, acest picior de plai
— Cum spus-a spada și cum scrisă-i slova —

Urcă, din veac, măreț, ne-nvins Viteaz
În care fierbe singe de țaran
Ce știe prețul libertății, azi:
Viu Testament al Marelui Ștefan.

NICOLAE DRAGOȘ

a fost integrată din ce în ce mai eficient cu producția, rolul și aportul științei la promovarea progresului tehnic au crescut într-o măsură impresionantă, contribuind din plin la înnoirea și modernizarea producției, a proceselor tehnologice.

Cîteva date sînt grăitoare și concludente pentru a ne înfățișa avîntul științei și tehnicii în serviciul dezvoltării multilaterale a patriei noastre. Este suficient să amintim că circa 44% din valoarea producției industriale este reprezentată astăzi de produsele noi și reproiectate, introduse în fabricație în actualul cincinal, care a prilejuit asimilarea a circa 5000 mașini, utilaje și instalații noi și reproiectate pe baza cercetării științifice și tehnologiei proprii, precum și introducerea unui număr impresionant de 3900 tehnologii moderne.

Ca rezultat global al politicii științei, concepute și desfășurate cu clarviziunea și vigoarea caracteristice tuturor actelor de conducere ale secretarului general al partidului, vom nota numai că cercetarea na-

țională asigură în acest cincinal circa 90% din materialele noi puse în fabricație, precum și peste 90% din tehnologiile noi.

Cu aceste realizări și cu acest grandios potențial uman, sprijinit pe o bază materială modernă și puternică de cercetare, vom porni în cincinalul viitor 1981—1985 înzestrați cu o concepție clară asupra strategiei politicii științei, definită în „Programul-Directivă de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și de introducere a progresului tehnic în perioada 1981—1990 și direcțiile principale pînă în anul 2000”.

Știm cu toții — o știm și o simțim cu o vibrantă mîndrie în inimi — că și acest Program-Directivă este conceput, elaborat și lansat de același om care conduce partidul și țara, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a cărui gîndire rezervă științei și tehnicii românești un rol primordial în construcția societății socialiste multilaterale dezvoltate, cincinalul viitor fiind proclamat drept cincinalul afirmării cu putere a revoluției tehnico-științifice în țara noastră.

Vizita în țara noastră a președintelui Republicii Zair, Mobutu Sese Seko

La invitația tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, în țara noastră se află, într-o vizită oficială, general de corp de armată Mobutu Sese Seko Kuku Ngbendu Wa Za Banga, președintele fondator al Mișcării Populare a Revoluției, președintele Republicii Zair. Noua întâlnire la nivel înalt româno-zairez este o expresie a evoluției pozitive a relațiilor dintre România și Zair, întemeiate pe deplină egalitate, stimă și respect reciproc, a dorinței ambelor țări de a lărgi și mai mult colaborarea și conlucrarea dintre ele, în interesul popoarelor noastre, al cauzei păcii, înțelegerii, securității și cooperării în întreaga lume.

În toastul rostit la dăruirea în onoarea oaspetelui zairez, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat că raporturile dintre România și Zair au evoluat pe o linie ascendentă, dezvoltându-se continuu, în-deosebi în sfera schimburilor economice, precum și în alte domenii de interes comun. El și-a exprimat speranța că în cursul convorbirilor cu președintele Mobutu Sese Seko vor fi identificate noi căi și mijloace care să dea un impuls și mai puternic și să imprime un dinamism sporit colaborării româno-zaireze, cooperării în producție, schimburilor comerciale, tehnico-științifice și culturale, în interesul și spre binele ambelor popoare, al cauzei generale a destinderii, colaborării și păcii în lume. La rîndul său, înaltul oaspete zairez a arătat că stabilirea relațiilor diplomatice între Zair și România în 1967, vizitele oficiale la nivelul șefilor de stat în 1970 și 1972, alte acțiuni bilaterale au permis României și Zairului să inițieze și să extindă un larg cîmp de cooperare în mai multe domenii.

În timpul convorbirilor oficiale, președintele Mobutu Sese Seko, exprimînd deosebită satisfacție de a se afla din nou pe pămîntul României, a mulțumit cu căldură președintelui Nicolae Ceaușescu pentru invitația de a vizita țara noastră, precum și poporului român pentru primirea și ospitalitatea ce i-au fost rezervate. Cei doi șefi de stat au subliniat că actuala întâlnire constituie un prilej pentru trecerea în revistă a relațiilor româno-zaireze, pentru a discuta căile dezvoltării în continuare a raporturilor bilaterale. Președinții Nicolae Ceaușescu și Mobutu Sese Seko au făcut, totodată, un schimb de păreri în probleme actuale internaționale, reafirmînd dorința celor două țări de a conlucra pe arena mondială, de a contribui la consolidarea păcii și securității internaționale, la întărirea colaborării și înțelegerii între națiuni.

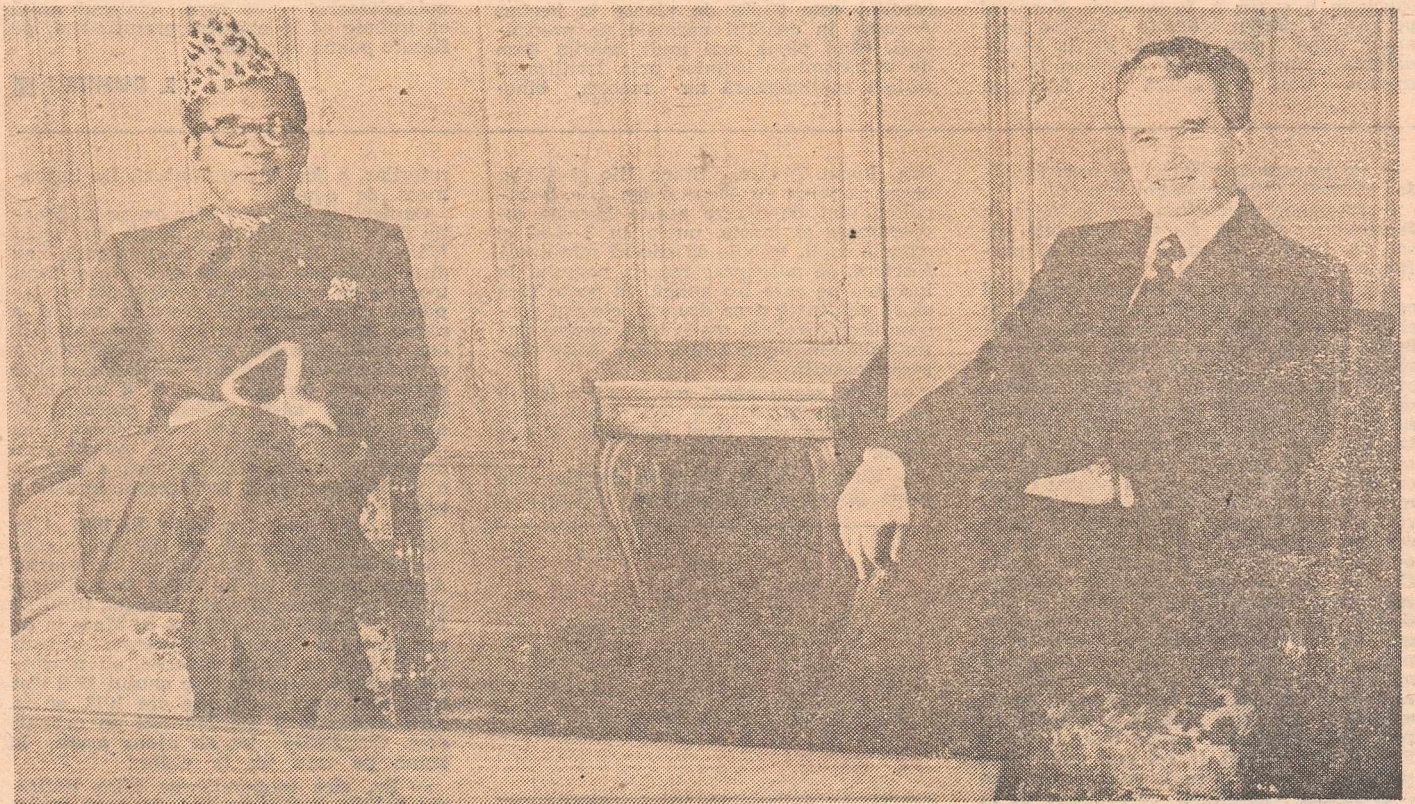
Examinînd îndeaproape, în cadrul primei runde de convorbiri, evoluția situației politice internaționale, cei doi șefi de stat au subliniat necesitatea de a se acționa, într-un spirit de înaltă responsabilitate, pentru oprirea accentuării încordării pe arena mondială, pentru însănătoșirea climatului politic. S-a apreciat că interesele reluării și consolidării procesului de destindere, de colaborare și pace, care trebuie să se bazeze pe egalitatea în drepturi, pe respectul principiilor independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, nerecurgerii la forță și la amenințarea cu forța, imbuș să se acționeze, în mod ferm, pentru rezolvarea urgentă a tuturor stărilor de încordare și conflict, a tuturor problemelor litigioase dintre state, exclusiv pe cale pasnică, prin tratative.

Președinții Nicolae Ceaușescu și Mobutu Sese Seko au subliniat, în cursul convorbirilor, că reuniunea de la Madrid trebuie să dea un puternic impuls înlăturării unitare a prevederilor Actului final de la Helsinki, dezvoltării colaborării între toate statele continentului, să ducă la măsuri concrete de dezangajare militară și dezarmare, ceea ce corespunde intereselor popoarelor europene și constituie o contribuție la cauza păcii și securității mondiale.

Cei doi șefi de stat au abordat, de asemenea, și alte probleme de mare importanță pe plan mondial. S-a remarcat că întărirea climatului de pace, destindere și securitate internațională necesită înlăturarea de pași concreți în direcția dezarmării, și în primul rînd a dezarmării nucleare, pentru ca o parte din uriașele cheltuieli militare să servească dezvoltării, sprijinirii țărilor în curs de dezvoltare, progresului tuturor popoarelor lumii. A fost exprimată hotărîrea celor două țări de a acționa în continuare pentru înlăturarea de măsuri practice în vederea lichidării subdezvoltării și instaurării unei noi ordini internaționale, condiție esențială pentru asigurarea păcii, stabilității politice și economice mondiale, pentru o largă și neîngrădită colaborare între țările de pe planeta noastră.

La ora cînd închidem ediția, vizita președintelui Mobutu Sese Seko în țara noastră continuă. Vom reveni asupra ei în numărul viitor al revistei noastre.

ION D. GOIA ■

Mă aflu în biroul tovarășului Florea Ristache, prim-secretar al Comitetului județean de partid Dimbovița, și sint martorul unei experiențe mai puțin obișnuite. Într-adevăr, vreme de aproape jumătate de ceas biroul tovarășului prim-secretar ia înfățișare de laborator. De o parte, pe masă, a fost instalată o balanță farmaceutică. De cealaltă au fost rinduite câteva spice de griu și cițiva știuleți de porumb. Alegem dintre aceștia unul mai mărunț, cu mult sub media pe care o oferă o recoltă obișnuită, și-i curățăm tihnit, gospodărește, boabele, cu grijă să nu pierdem nici unul. Apoi strângem boabele pe unul din talgerele balanței. La celălalt capăt al cântarului, inginerul Dan Nicolescu, șeful Inspectoratului județean pentru controlul calității semințelor, drămuiește greutatea. Acul se echilibrează la 112 grame. Dacă admitem că un fir de porumb ar rodi un singur știulete și luăm în calcul densitatea de minimum cinci fire pe metru pătrat, rezultă că de pe un hectar, adică de pe zece mii de metri pătrați, ar trebui să se obțină o producție, chiar cu un astfel de porumb pitic, de 5 600 kilograme. În să boabele unui știulete mediu ca mărime cîntăresc, așa cum vedem puțin mai tirziu, exact 312 grame. Dacă pe fiecare metru pătrat leagă rod cel puțin cinci fire de porumb, producția totală obținută de pe un hectar s-ar ridica, de data aceasta, la 15 600 de kilograme. O astfel de cifră lasă cale liberă întrebării: unde este porumbul? Fiindcă, evident, producțiile obținute sint mai mici. Drept este să arătăm că în județul Dimbovița ele s-au dublat și s-au triplat față de cele de-acum cinci-șase ani, dar cumpăna cântarului, iată, vorbește scurt și cuprinzător despre ceea ce urmează a fi întreprins, despre posibilitățile mari și rezervele încă nefolosite ale pămîntului. Astfel de măsurători s-au efectuat de nenumărate ori cu prilejul unor instrucțiuni sau consfătuiri la nivel județean după cum și în comune, în cadrul adunărilor generale ale C.A.P.-urilor ori la căminele culturale. Unii, după cum aflu, s-au apucat să măsoare și pe-acasă, să se convingă singuri. Efectul pozitiv al acestor sumare dar senzaționale, în felul lor, experimentări, constă de bună seamă în faptul că oamenii au început să fie mai grijulii și să-și observe cu mai multă atenție propria muncă, printr-o strădanie generalizată la nivelul întregului județ de a da însemnătatea cuvenită fiecărui factor care influențează obținerea unei recolte cit mai apropiate de cea pe care calculele o arată a fi posibilă. Șurpriza pe care o produc aceste calcule pornește, după cum arătam, de la considerarea unei densități optime la recoltare. Unii realizează o densitate

optimă la însămînțare însă o pierd pe parcurs. Cei care reușesc să o mențină între limitele înscrise în cartea agrotehnică au însă prilejul să constate că experimentările de care aminteam se verifică prin recolte obținute pe sute și mii de hectare. În județul Dimbovița, C.A.P.-ul Petrești de Găești este, de cițiva ani încoace, un exemplu de urmat, plin de învățăminte. Producțiile de porumb se apropie aici, în medie, de 9 000 de kilograme la hectar, pe un pămînt nu prea productiv — podzol — și neirigat.

„În urmă cu cinci-șase ani, spune președintele C.A.P.-ului, inginerul Nicolae Neacsu, produceam griu, puțin peste 1 500 iar acum ne apropiem de 5 000 de kilograme la hectar. La porumb, de asemeni,

RARUL NU UMPLE NICIODATĂ CARUL

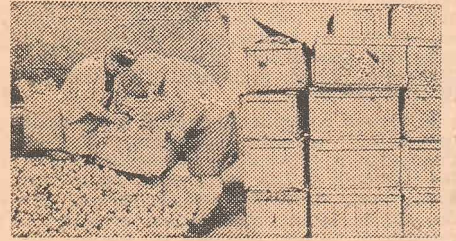
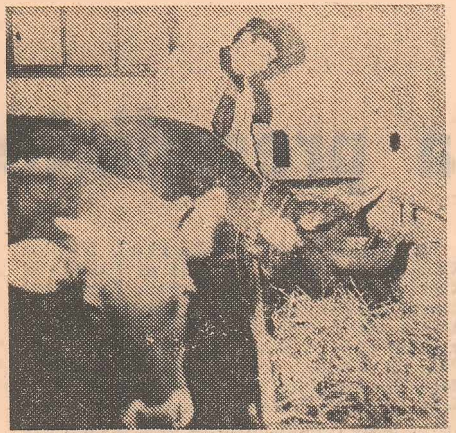
media a crescut de cițeva ori: pe suprafețe destul de întinse am obținut și peste 12 tone la hectar. Explicația e una: am început prin aplicarea unui program de măsuri pentru ridicarea potențialului productiv al pămîntului. Am afinat pămîntul, în adîncime, pînă la 80 de centimetri. Am înviorat, dacă pot să spun așa, viața pămînturilor noastre prin calcarea lor, corectîndu-le aciditatea. Apoi, am respectat cu strictețe solamentele. În sfîrșit, colaborînd cu institutele de la Fundulea și Albota, am ales soiurile cele mai adecvate condițiilor noastre de lucru: hibridii din grupa 300 și 400. Bineînțeles, asigurăm o densitate corespunzătoare. La însămînțare, noi punem 65 000—67 000 boabe germinabile la hectar. Ne luăm astfel un coeficient de siguranță împotriva pierderilor provocate de dăunători și celor, firești și ele între anumite limite, din timpul operațiilor mecanizate. O parte din fire, de exemplu, se taie la prăsilă. Sigur că grija este ca pierderile de felul acesta să fie cit mai mici. E limpede ce importanță au lucrările de bună calitate și corect executate. În plus, la noi densitatea la recoltă este 60 000 de plante la hectar. Aceasta, în condiții normale de precipitații. Cînd plouă mai mult, mărîm doza de îngrășăminte chimice prin fertilizarea fazială suplimentară iar recolta, bine-

înțeles, crește și ea pe măsură. Cînd este secetă, scădem densitatea dar astfel încît să nu avem niciodată mai puțin de 52 000—55 000 plante recoltabile la hectar.”

Dacă ne amintim, calculul cu care am început aceste rînduri pleca de la necesitatea de a asigura cel puțin cinci plante recoltabile la metru pătrat! La Petrești, după cum se vede, acestui factor de sporire a recoltei i s-a acordat de mai multă vreme importanța cuvenită. Dacă e să restrîngem exemplificarea la nivelul unei singure familii — să zicem aceea a lui Marin Ivașcu — calculul se verifică amănunțit și punct cu punct. Marin Ivașcu și soția sa, Maria, au muncit anul trecut în acord global 2 hectare. Din acestea, pe 1,65 hectare au lucrat porumb. Producția pe care au obținut-o a fost, în toamna trecută, de 19 000 kilograme știuleți, deci 15 000 kilograme porumb boabe la un hectar. Distribuția s-a făcut pe tona de produs. Pentru fiecare tonă realizată, Marin Ivașcu a dus acasă 180 de kilograme. În total, el a ridicat în pătul 2 700 kilograme de porumb. Alte 4 kilograme de porumb și 3 de griu a luat — în afară de cei 35 de lei, bani în mină — pentru fiecare normă convențională lucrată în cadrul C.A.P.-ului. În 1979, el împreună cu soția au realizat 600 de norme. Așa se explică de ce, după cum zice, cu jumătate din grînele pe care și le-a adus acasă își crește animalele iar jumătate o vinde pe piața liberă, la Găești. Omul ține în gospodărie 5 oi cu 5 miei și 2 vaci cu cițe doi taurăși pe care-i contractează cu statul. Pentru fiecare taurăș ingrășat pînă la 400 de kilograme ia cam 6 000 de lei. Mai ține, Marin Ivașcu, în curtea lui, trei porci pe an și păsări peste o sută, curci, găște, rațe și găini. În spatele grădinii unde și acum, spre primăvară, se înalță clăile de nutreț cit să dea și altora — așa cum și C.A.P.-ul la care lucrează le ajută, la nevoie, pe cele din satele dimprejur — mai ține Marin Ivașcu 4 stupi din care scoate, pe an, cam 30 kilograme de miere. Casa, mai mică, în care locuiesc părinții lui, Ion, de 81 de ani, și Ioana, de 76, și casa mai mare, din aceeași curte, în care Marin Ivașcu și-a crescut cele două fete, Gica și Vasilica, arată dintr-o privire pe-afară și pe dinăuntru că toți, în familie, muncesc la pămînt cu tragere de inimă și bucură să vadă că de pe urma lucrului lor duc o viață îmbelsugată.

La Petrești, în mai toate familiile găsim încă de pe acum imaginea pe care ar trebui s-o ofere orice gospodărie țărănească în care recoltele sint chiar cele — neînșelătoare — pe care cântarul arată că trebuie să le obținem pretutîndeni, pe fiecare palmă de pămînt.

E. DUMITRU ■

JUDEȚUL

DÎMBOVIȚA

CINSTE

ȚĂRANULUI

GOSPODAR

— Ce înseamnă un măr, ca pom fructifer, firește, pentru dumneata?

— Înseamnă un costum bun de haine în fiecare an; dar să fie un pom bun, de soi, cu fructul ca aurul bîntuit de parfumuri.

Maria, șoferul nostru, pe care numele îl cam feminizează, accelerează, „Dacia” se ridică de față ca un avion în decolare, străbatem județul Dimbovița, spre nord. Vrem să ajungem la Mănești, să cunoaștem o experiență: cu 20 de ani în urmă, oamenii de aici nu reușeau să adune de pe un hectar cu pomi fructiferi mai mult de trei sau cinci tone de fructe. Domina prunul, acceptat poate și pentru băutura alcoolică arhicunoscută, dar și pentru că era mai puțin pretențios. Acum, la C.A.P. „Biruința”, din Mănești, ca dealtfel în multe comune din județul Dimbovița, mărul are o epocă de glorie. Îl ascult pe Marin Ciutacu, om cu vorbă domoală, inginer-șef la cooperativă, îl rog să repete, și abia de-mi vine să notez: „Anul trecut, zice, am obținut, pe 233 hectare plantate cu pomi, 4 016 tone mere, cu 1 251 tone mai mult decît ne planificasem”. Asta înseamnă că 11 milioane lei, din cele 15 milioane cît valorează producția globală a unității, au fost obținute numai de pe mere! Cum? Făcînd pomicultura la cel mai înalt nivel științific. Folosindu-se la maximum, cum e și firește, rezultatele cercetărilor de la Stațiunea Voinești.

— Rezultatele sint bune și am scontat pe ele încă de la început, de la proiectarea livezilor, zice Marin Ciutacu; 90 la sută din suprafața lor este plantată cu meri, soiuri superioare, ca Ionathan, golden, starking, frumosul de Voinești și altele, soiuri care asigură producții mari și o eșalonare a consumului, în raport de timpul de coacere. În medie, de pe un hectar se obțin 24 340 kilograme de mere, iar de pe plantațiile intensive — mai avem și plantații clasice, pe cale de a se înlocui — am obținut anul trecut 30 000 kilograme!

Ai impresia, mai ales în plantațiile intensive, că pămîntul devine un măr imens, poate un frumos de Voinești, din care se iscă furtuni de parfumuri și inundă lumea. Numai că discuția cu inginerul Ciutacu, cu tehnicianul Gheorghe Badea sau cu Florian Tudor, contabil-șef, discuție despre muncă, mere și mai ales oameni, nu prea ne lasă să alunecăm în visare și nici spre metaforă; discuția este exactă, oamenii apelează la termeni științifici, dovadă că stăpînesc și folosesc în același timp rezultatele științei în cultivarea mărului. Sint astăzi, aici, la Mănești, cooperatoare, pentru că ele domină numeric, care nu se diferențiază cu nimic, la capitolul cunoștințe, de cei care lucrează la Stațiunea din Voinești. Spun asta chiar și tovarășii de la județ. Muncitoarele pe care le-am înfîlînit și noi în livezi, la tăiat, printre care Elisabeta Bărbuceanu, Elisabeta Dinu, Elisabeta Ionică, Maria Butoi, Maria Chiric, Victoria Crețu, Victoria Mira, Ioana Șer-

ban, Ioana Tănase, Stana Ilie și altele, nă-au convins de aceasta. Un bun pomicultor, sint de părere aceste harnice cooperatoare și mame, unele cu 3—4—6 și chiar 8 copii, trebuie să știe să minuiască foarfeca, să anticipeze reacția pomului la lucrarea pe care i-o aplică. Și poate fără să se gîndească prea departe, ele îmi vorbesc despre relația om-natură, despre putința omului, mare astăzi, de a dirija procesele naturii.

— Cum reacționează un pom? o întreb pe Aritinia Marica, 50 ani, mamă a opt copii, dintre care cinci căsătorii și trei acasă.

— Eu știu că prin lucrările de tăiere, de pildă, pot să stric un pom sau să-l ajut să

PE VALEA DÎMBOVIȚEI, EPOCA DE GLORIE A MĂRULUI

rodească foarte mult; știu că lucrările de tăiere de fructe am pot influența producția fiecărui pom pe un timp de trei ani. Pentru că prin foarfecă ne reglăm rodul de anul ăsta, dar tot prin foarfecă dirijăm și producțiile de peste doi ani, prin mugurii de rod pe care îi lăsăm pe fiecare ramură. Treaba asta o știam noi și de la părinți, dar foarte bine am înțeles-o aici, în cooperativă.

Dar „treaba asta” înseamnă, cum spunem, știință, înseamnă să dirijezi și să stăpînești acel echilibru dinamic dintre procesele de creștere și cel de fructificare. Cum au ajuns aceste femei să stăpînească o astfel de taină? Prin instruire în plantații, la învățămîntul agricol, în loturile demonstrative. Să convingă, inginerul Marin Ciutacu recurge și la vorbă, dar de cele mai multe ori recurge la faptă, la exemplu care nu mai trebuie comentat: în biroul lui de la ferma pomicolă am văzut, într-o căldare, o creangă de măr înflorit, în livadă merii nu înfloriseră încă, dar aici, la căldură, iată, se luminează o floare de măr și păstra în ea, am aflat, forța demonstrativă: inginerul Marin Ciutacu a vrut să le reamintească oamenilor, dacă aceștia au uitat cumva, care sint mugurii care ascund în ei miracolul rodului și care deci trebuie păstrați în pom, nu tăiați. Crenguța de măr devenea, astfel, o pildă. Pe cit de fragedă, pe atît de puternică în afirmarea unui adevăr mai puțin știut de unii oameni, crenguța de măr a determinat, în ani, mutații în mentalitatea coope-

ratorilor, a fost și continuă să fie instrument de educație.

Oamenii înțeleg mai bine exemplul practic decît teoria. Cînd au greșit, cei de la Mănești au făcut greșeala cunoscută, au discutat despre ea, n-au ascuns-o și n-au trecut-o cu vederea. Au învățat din ea. Iar pomul care a suportat greșeala omului, a rămas mai departe în îngrijirea aceluiași om, omul suportînd, astfel, în condițiile în care forma de plată este acordul global, și consecințele faptelor sale. El a trebuit, a luptat deci să-și îndrepte greșeala, să n-o mai repete. La fel s-a procedat și cu mecanizatorii. Pentru că în muncă și o dreaptă și o echitabilă măsură a muncii, o justiție a muncii. Iar aceasta înseamnă educație.

Rezultatul acestei munci? În 1975 și în 1976, C.A.P. „Biruința” din Mănești, o adevărată biruință, a fost distinsă cu Meritul Agricol clasa I, iar în 1977 a fost distinsă cu cel mai mare titlu al hărniciei, titlul de Erou al Muncii Socialiste și cu Medalia de aur Secera și Ciocanul. Măneștenii nu s-au culcat însă pe laurii victoriei, au progresat, dovadă că producțiile anului 1979 sint mult mai mari decît cele din 1977, an în care cooperatorii din Mănești au devenit eroi. Cîștigurile lor au ajuns acum la sume pe care nu le visau:

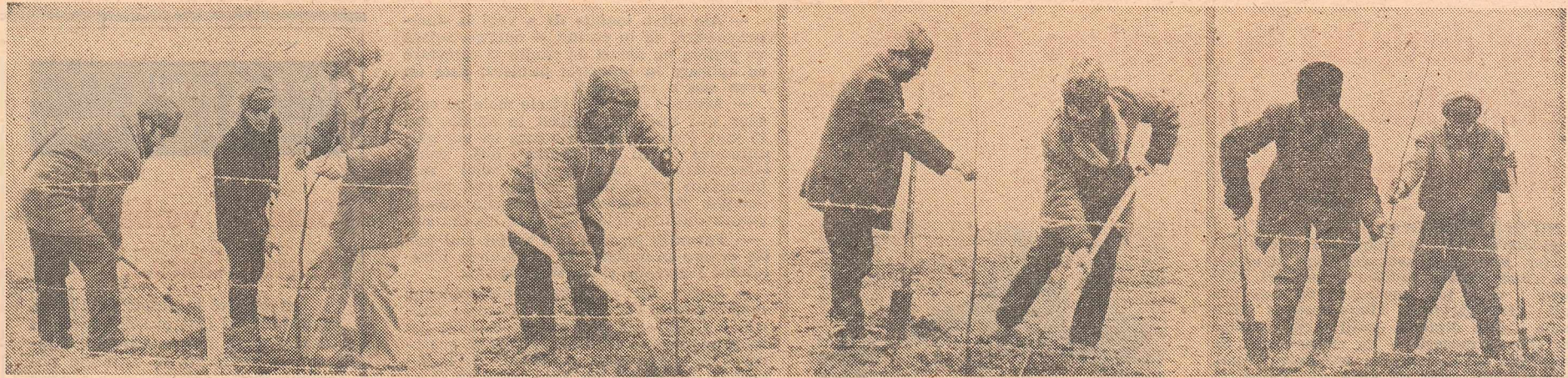
— Eu, zice cooperatoarea Mira Răfira, am primit pentru munca de anul trecut 15 000 lei numai bani; la aceștia adăugați cerealele, fructele și legumele. Și încă n-am lucrat zi de zi.

— Eu, zice cooperatoarea Nicolina N. Marica, am primit în total 30 144 lei, am realizat adică un venit mediu lunar de 2 512 lei. Alți cooperatori, cum este nea Gheorghe Joița, de pildă, au primit și mai mult, au realizat norme mai multe, iar o normă, la noi, are o valoare de 69,66 lei.

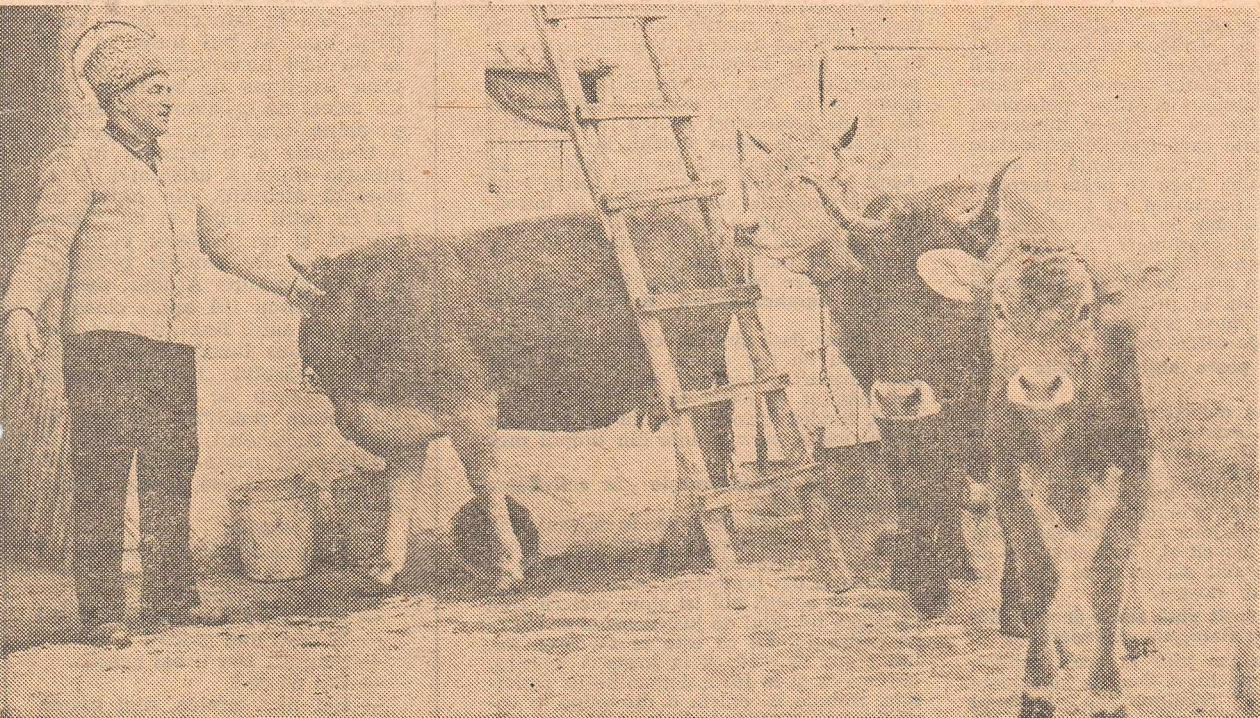
Vorbele celor două cooperatoare, fără să mai aibă nevoie de vreo teoretizare, devin mărturie despre traiul lor tot mai prosper. Acum, această știință de a face pomicultură este însușită de foarte mulți dintre țărani din Mănești și la fel de către cei din zona necooperativizată: ea devine un bun al tuturor, pentru că oamenii încep să-și transforme livezile clasice în livezi în sistem intensiv. Pentru că intensiv înseamnă să nu mai ții 100 sau 200 de pomi fructiferi pe un hectar, ci să ții în îngrijire și în exploatare 700 și chiar 800 de pomi la hectar. De vreo trei ani, la Mănești s-a trecut la plantații în sistem superintensiv, cu peste 1 250 de pomi pe un hectar. Cițiva cooperatori cu gospodării individuale au încercat și ei și au reușit. Astfel, în județul Dimbovița, știința pomiculturii a trecut granițele unei stațiuni de cercetare, a pătruns în unitățile agricole și de aici în gospodăriile individuale ale țărănilor. Ea devine, am văzut, tot mai mult forță de producție!

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

La Dragomirești, cele 400 de hectare de pășune s-au împrejmuț cu 40 000 de țel

Cămățile țărănești sînt tot o parte din rezervele statului. Serghie Silișteanu din Buciumeni, anul trecut, a cules două vagoane de mere

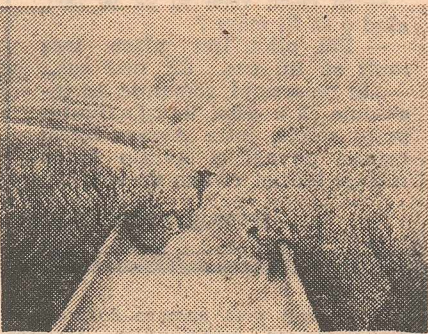
Petre Iliescu, din Pietroșița, a predat la stai, conform contractelor : 3 minzați, o bovină, 2 porci, 10 miei, 6 oi, 100 kg lînă, 15 tone fin și 5 tone de fructe. Ziua-lumină a acestui gospodar chiar și iarna începe la ora șapte

Covorul de Pietroșița — cimpul omului de la munte

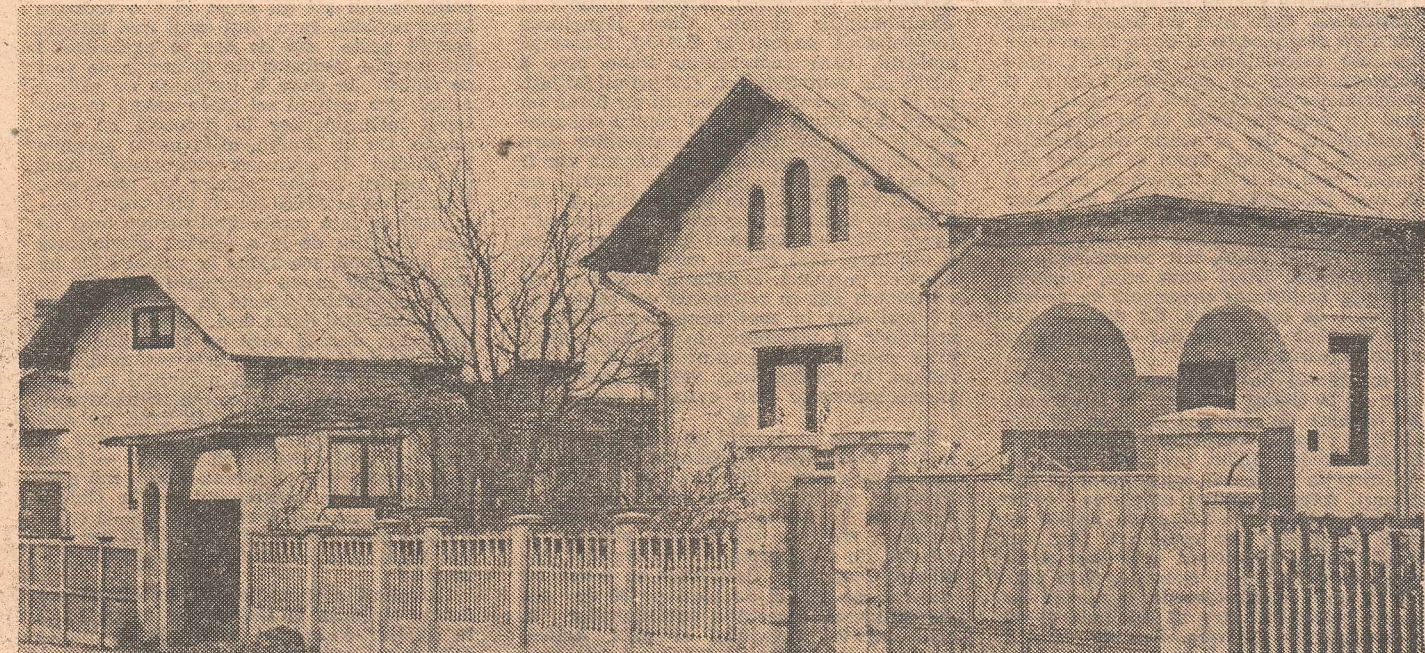
O primăvară bogată în județul Dimbovița : 814 miei ai celor 800 de oi : și asta se întîmplă doar la una din ferme — Dragomirești

Rase ameliorate : oi care seamănă a berbeci

În fața acestui judecător — cîntarul —, recolta nu mai are unde să fugă

La Buciumeni tot mai multe case vorbesc despre hărnicia oamenilor
Fotografii de ELENA GHERA

Prin disciplină în cercetare înțeleg certitudine și sinceritate față de meserie

NICOLAE ZĂVOIANU s-a născut la 5 septembrie 1932 în comuna Teliucul Superior, județul Hunedoara, fiind al cincilea copil dintr-o familie de mineri. Primele 5 clase le urmează în comuna natală; următoarele la Hunedoara și Deva unde obține diploma școlii medii tehnice de arte și meserii — cu specialitatea de tehnician în prelucrarea metalelor. Apoi, termină Institutul de mine din Petroșani — devenind inginer minier și doctor în economia producției. Lucrează la Exploatarea minieră din Lupeni, Uricani, Întreprinderea minieră Teliuc, Inginer șef la Trăstul „Ardealul”, Inginer șef la Șantierul I din Valea Sebeșului, Director cu producția la Combinatul minier din Abrud. Autor a peste 30 de lucrări de specialitate — majoritatea se aplică în bazinele miniere din țară. Decorat cu ordine și medalii. Membru de partid din anul 1959.

— Tovarășe Nicolae Zăvoianu, sintezi directorul Institutului de cercetări, inginerie tehnologică și de proiectare a lucrărilor de construcții și instalații pentru minereuri — cu sediul în Deva. Denumirea institutului este foarte lungă și presupune că aici are loc o activitate complexă din toate punctele de vedere. Dacă ar fi să ne explicați în câteva cuvinte ce și ce ați început, la ce v-ați oprit în primul rând?

— Fără să folosesc cuvinte mari, la baza unor proiecte bune, de excepție, nu poate sta decât o cercetare atentă și eficientă. Altfel spus, trebuie să ai atât noțiuni de cercetare cât și de proiectare și bineînțeles de sintetizare a rezultatelor. Cercetarea trebuie să devanseze cu mult producția. În momentul când se lansează proiectul trebuie cunoscută și cercetată întreaga gamă a parametrilor tehnico-economici.

— Adică?

— Corelarea întregii game de elemente ale cercetării producției ducând la mărirea eficienței economice. Semnificativ în acest sens a fost ședința de lucru ce a avut loc în octombrie anul trecut cu întregul consiliu de conducere al Ministerului Minelor, Petrolului și Geologiei consacrată analizării și stabilirii măsurilor pentru perfecționarea activității în domeniul industriei extractive. Cu acest prilej, secretarul general al partidului, președintele republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a subliniat sarcinile de mare răspundere ce revin ministerului ca principal producător de resurse și materii

prime esențiale necesare desfășurării în bune condiții a activității în toate ramurile economiei naționale. Țara noastră dispune de importante rezerve și zăcămintele de minereuri feroase, neferoase, rare, nemetalifere și inclusiv minereuri mai puțin bogate care trebuie exploatare în mod rațional, în concordanță cu necesitățile economiei. Ceea ce arăta secretarul general al partidului cu acest prilej, mi se pare deosebit de important pentru desfășurarea în continuare a activității institutului nostru. Este vorba de scurta-rea la minimum a perioadei de cercetare și intrarea imediată în producție a tot ce s-a obținut pe masa proiectanților sau în laboratoarele de cercetare.

— Cum se poate obține practic acest lucru?

— Prin buna organizare a muncii în toate unitățile existente, deschiderea de noi mine și valorificarea tot mai bună a resurselor de combustibili inferiori, extinderea mecanizării lucrărilor în subteran și în cariere, prin creșterea gradului de folosire a utilajelor existente sau prin perfecționarea lor și a tehnologiilor de lucru. Acestea sînt sarcinile ce stau în fața institutului nostru.

— Nu ați amintit pînă acum de valorificarea resurselor materiale secundare.

— Nu am ajuns încă la acest capitol. Au fost analizate toate izurile și haldele și și steriele rezultate din procesul de preparare, prezentînd un deosebit interes economic. Pe baza cercetărilor ce se întreprind paralel cu cercetarea se stabilesc și tehnologiile de lucru pentru valorificarea resurselor materiale secundare. Tot în preocupările noastre intră și utilizarea unor resurse materiale secundare a altor unități economice. Este vorba, după cum știți, despre zgura de termocentrală, care reprezintă elementul de bază în obținerea betoanelor fără ciment.

— Am aflat, înainte de a veni la dumneavoastră, că în curînd și energia solară va genera un obiect de studiu și cercetare cu aplicare în industria minieră. Este un zvon sau o realitate?

— Acesta-i unul din visele mele pe care sper să-l văd materializat în aprilie sau în mai. Primele baterii solare își vor găsi utilizarea prin a furniza apă caldă laboratoarelor miniere și celui mai important sector unde se consumă multă energie. Este vorba de grupurile sociale pentru dușurile minerilor cînd ieș din șut.

— Tovarășe director, ați vorbit mai puțin despre proiectare. În denumirea institutului figurează și acest resort.

— Legat de proiectare ne preocupăm două aspecte. Primul ar fi refacerea anumitor proiecte de execuție, acolo unde din punct de vedere tehnic este posibil, și trecerea la proiectarea sistemelor de transport cu funicular, cu locomotive cit și cu sisteme hidraulice, în ideea reducerii la minimum a transportului auto. Al doilea aspect ar fi acela de întărire a proiectării în teren. Institutul nostru dispune de multe permanențe în marile obiective miniere, unde pe lângă asistența tehnică se execută și se aduc îmbunătățiri „in mers” ale proiectelor. Spre exemplificare vă pot spune că la Abrud există o permanență de 20 de proiectanți pentru exploatarea minieră de la Roșia Poieni, la Moldova Nouă — 9 proiectanți, iar la Abrud — 40. Acest lucru a dus la rezultate foarte bune și fără modestie vă pot spune că întreaga documentație a anului 1980 a fost predată, fără nici un fel de restanță, încă de la sfîrșitul anului trecut.

— Tovarășe Nicolae Zăvoianu, cit din timpul dumneavoastră îl petreceți în mină?

— Chiar dacă sînt directorul acestui institut nu se pot culege date, informații sau urmări o lucrare, dacă nu te afli sub pămînt — exact la locul de muncă. Cred, fiindcă niciodată nu mi-am făcut un calcul exact, că o treime din timpul meu îl petrec în mină.

— Ce vă mulțumește în activitatea dumneavoastră?

— Ar fi multe de spus. În primul rînd lipsa de operativitate a unor colaboratori. Cu alte cuvinte mulți dintre inginerii și tehnicienii din proiectare în loc să se gîndească la soluții noi își storc creierii cum să aducă tot felul de justificări și să smulgă legislației tot ce este în favoarea lor. Îmi place să cred că în meseria noastră, de fapt ca și în toate domeniile de activitate, trebuie să existe o disciplină, o corectitudine științifică și, de ce să n-o spunem, o sinceritate în activitatea pe care o desfășori. Altfel nu se poate.

— Ce vă mulțumește?

— Părerile bune pe care le are lumea despre noi, rezultatele obținute și că în institutul nostru din Deva domnește o atmosferă tinerească, în ciuda faptului că mulți avem părul alb.

SORIN POSTOLACHE

La Combinatul siderurgic Galați se gîndește mai mult, se consumă mai puțini lubrifianți

„Am început prin a alcătui, cu ajutorul calculatorului, desigur, o listă completă a utilajelor tehnologice, a mijloacelor fixe dacă vreți, din tot Combinatul siderurgic Galați, ne spune inginerul Carol Măngiurea, din Direcția mecano-energetică. Am ajuns astfel la numărul 10 499, dar ea nu este încă decât o cifră parțială, necuprinzînd o serie de dezvoltări, aflate deja în curs de finalizare. Urmează apoi identificarea, adică stabilirea exactă a acelor utilaje care necesită ungere, ca și a sistemului de execuție a acestor operații și a tipului de lubrifianți care se utilizează. Cum însă nu există ungere bună fără etanșare, o a doua lucrare încredințată calculatorului a stabilit toate tipodimensiunile de garnituri folosite și a materialelor din care sînt executate. Numărul lor este de 16 864, în 40 de sorturi de materiale, dar și acesta ne așteptăm să crească! În final, vrem ca fiecare tip de utilaj care necesită ungere să capete o fișă, care să conțină inventarul punctelor sale de ungere, tipul de lubrifianți folosiți, cantitatea și periodicitatea necesare. Este o muncă foarte vastă, dar consecințele ei merită efortul. După cum știți, ungerea reprezintă activitatea principală în cadrul sistemului de întreținere. Ea este o activitate aparent simplă, dar cu implicații directe în producție.

În momentul de față, Combinatul siderurgic de la Galați consumă în fiecare an 5 000 tone de ulei și 1 300 tone de unsoare, la o valoare totală care depășește 20 milioane de lei. Sigur, problema se pune și în direcția reducerii consumului de lubrifianți, folosiți pentru umplerea celor (numărul este estimativ) peste 700 000 de locuri de ungere din combinat. Dar, cel puțin la fel de important este cum și ce se execută această operație. Este evident că în această direcție e nevoie de oameni pricepuți, care să conducă și să execute efectiv lucrarea. Sau de oameni care să învețe această muncă, urmînd un curs special! Este ceea ce s-a și organizat la combinat, aproape 30 de ingineri și tehnicieni urmînd vreme de două săptămâni

un ciclu de lecții care, strînse apoi într-un volum didactic, au însumat 235 de pagini sub titlul „Ungere și uzură”. Cei mai însemnați specialiști în materie ai Galațiului au conferențat la acest curs, contribuind astfel la alcătuirea volumului amintit: prof. dr. ing. Ion Crudu, rectorul Universității gălățene (uzura organelor de mașini), prof. dr. ing. Constantin Crețulescu (despre lubrifianți), dr. ing. Constantin Fălțiceanu (etanșarea utilajelor), dr. ing. Iuliana Viorica Constantin (stabilirea normelor de consum) sau ing. Alexandru Georgescu, director adjuncț al combinatului, și ing. Carol Măngiurea (organizarea ungerii în C.S.G.). Cursanții amintiți, care reprezentau toate cele 8 uzine ale combinatului, sînt primii inițiați, iar ei vor deveni responsabili de uzină pe profil. Vor urma cursuri și pentru alți specialiști, pînă la nivelul execuțanților care fac efectiv operația ungerii. Aceștia vor fi dotați cu cite un „jeton” de lucrări, pe care îl vor consulta în permanență, și vor prezenta zilnic un „raport al ungătorului”. Orice activitate de acest gen nu va putea fi efectuată fără avizul responsabilului cu ungerea pe uzină. Economia anuală nu se va calcula ațit în reducerea consumurilor, cît mai ales în mai buna funcționare a mașinilor și utilajelor, în scurtarea timpilor morți, în consumuri energetice mai reduse, în prelungirea vieții agregatelor și mecanismelor prin evitarea uzurii lor.

Este limpede că unul pe care îl avem în față, Constantin Crețulescu pe numele său, e ceea ce se cheamă un specialist. Profesor, doctor, inginer, absolvent al Politehnicii din Berlin, autor a 12 brevete de invenție, de peste un deceniu profesor la catedra de metalurgie a Universității gălățene, Constantin Crețulescu se ocupă nu de ieri, de azi, ci de aproape 30 de ani cu utilizarea corectă a lubrifianților la echipamentul industrial al țării. Astăzi, în afara activității sale didactice, este conducătorul sectorului de ungere și lubrifianți din cadrul Centrului de tribotehnică, nou înființat pe platforma combinatului.

Cu ce se ocupă acest centru, ne spune chiar dînsul: „Cu aplicarea în producție a noțiunilor de tribologie. De obicei, sînt sinceri, oamenii nu au criterii obiective pentru soartea uleiurilor din exploatare. Cînd văd că se înnegrește puțin, gata, îl aruncă — așa cum procedează automobilistii! Trebuie făcut un control periodic săptămînal, în laborator, înlocuirea efectuîndu-se numai pe baza datelor fizico-chimice obținute, științific, nici prea devreme, fiindcă nu ne place culoarea, dar nici prea tîrziu, după ce uleiul își pierde calitățile. De asemenea, centrul nostru se ocupă și de aplicarea direct în producție a noilor uleiuri și unsoare, avînd calități superioare”. Spre exemplu, la cilindrii finisori ai Laminorului de benzi la rece se folosea o unsoare de litiu-calcium-plumb fabricată de industria noastră de petrol, care însă, din cauza condițiilor foarte severe de exploatare, după numai 8 ore trebuia înlocuită. Utilajul se oprea, se spăla cu jeturi puternice de apă, apoi primea o nouă unsoare. Profesorul Crețulescu și colaboratorii săi au creat însă o unsoare impermeabilă, care, deși mult mai ieftină, rezistă peste 400 de ore în exploatare! Economii realizate din diferența de cost se ridică la circa o jumătate de milion anual, dar câștigul cel mare constă în evitarea intreruperilor la procesul de producție. Un alt studiu, aflat acum aproape în stadiul de aplicare, reprezintă noul ulei pentru ferirea tablelor de coroziune. Practic, de la 26 500 lei cît plătește în momentul de față combinatul pentru tona de ulei, obținută de la o fabrică specializată din București, s-a ajuns la numai 4 120 lei tona pentru noua substanță folosită în uleiarea tablelor, creată la centrul de tribotehnică. Mai ieftin deci, dar și mai bun! Economia anuală care se va obține prin folosirea noii substanțe este estimată, numai pentru combinatul gălățean, la circa 8,5 milioane lei, ceea ce, să recunoaștem, nu-i chiar o bagatelă... „În fapt, ne mai spune profesorul Crețulescu, rezerve de economii mai există încă destule — totul e să te preocupe problema! Dacă mă gîndesc numai la combinatul de la Galați, chiar dacă aș mai avea mulți ani de trăit, nu știu dacă pînă la sfîrșitul vieții am putea pune ordine deplină în această problemă!”

Calculînd economiile am folosit numai datele obținute la C.S.G. Ele ar putea fi la nivelul economiei naționale de multe mii de ori sporite. Iată însă că, am aflat, un curs de tribologie nu există decît la Politehnica din București, iar inginerii mecanici se formează în toată țara, avînd

Ce face omul cînd nu-l vede nimeni

Stau de vorbă cu Avram Iancu...

„un băiețel miunat de 10 ani, îmbujorat la față și scînteietor în priviri și la minte, care-mi spune cum a învins el ultimele obstacole familiare pentru a ajunge primul dintre copiii din satul lui.

E un schior uimitor pentru vîrsta sa. Se prăvălește ca o nălucă pînă în fața cite unui brad, de-și vine să pui mîna la ochi să nu vezi nenorocirea, și în ultima fracțiune de secundă face un „sfert de cristiană” și aproape șterge bradul în cursa pe care o continuă și o termină în admirația mută a asistenței. O asistență alcătuită din cîtiva copii cu ochii mari și cu... gura căscată și un profesor care clipește des. De emoție, probabil. Și de mulțumire. Așadar, puștiul Avram Iancu (10 ani, clasa a IV-a) din satul Bubești-Alba, Copiul Avram Iancu de azi în țara marelui bărbat român Avram Iancu de ieri.

În afara potrivirii fericite de nume, reporterul, romantic, se gîndește că poate va afla o filiație, miraculoasă, peste secole. Poate că...

— Și iată ce află.
— Îți place cartea, Avrame?
— Îhi!
— Adică îți place?
— Păi cum? Am premiul întii!
— Și ce-ți mai place?
— Schiul... Dar e bai acasă...
— Păi de ce?
— Păi nici bunica, nici mama nu mă lasă să merg la concursuri.

(O paranteză, profesorul cu specializare schi din comuna Arjeșeni, Dan Gligor, îmi spune că Avram Iancu este un mic fenomen în schi. Îmi spune că are talent pentru acest spectaculos sport din cap pînă în virful degetelor...)

— Și ce zice bunica? Ce zice mama?
— Bunica zice că-mi ia mișu' (am și eu un pui de mișă tare fain), iar mama zice că nu mă mai lasă să mă culc în pat ea dacă mă duc la concursuri...
— Și tu ce faci?
— Eu o las și pe mama, las și mișu' și mă duc...
— Și-ți place?
— Îmi place... Că parcă zbor...
— Și ce-ți mai place, Avrame?
— Îmi plac avioanele...
— Și ce-ai vrea tu să te faci, cînd o să fii mare?
— Păi, pilot. Îmi place tare mult să fiu sus... Cît mai sus...
„Și reporterul, romantic, își închipuie că a găsit totuși o filiație, peste secole, între Avram Iancu copilul de azi și Avram Iancu marele bărbat român de ieri.

MARIUS POPESCU

cunoștințe mult prea sumare despre ungere și utilizarea lubrifianților. De asemenea, este sigur că atunci cînd se contractează la import diferite utilaje străine, nimeni nu întreabă dacă va fi posibilă folosirea lubrifianților românești... La Galați se organizează anual un simpozion privind utilizarea rațională a lubrifianților în producție. În zilele în care am făcut documentarea pentru articolul de față, combinatul organizase o consfătuire cu toți furnizorii de lubrifianți, în scopul declarării la îmbunătățirea relațiilor sale, ca un mare beneficiar ce este. Specialiștii gălățeni ar fi dorit să convingă întreprinderea bucureșteană „Stela” să preia în producția de serie, între altele, uleiul de tablă și emulsia de laminor, despre care v-am vorbit. Au primit însă următoarea înștiințare: „La telexul dv. nr... vă informăm că specialiștii noștri care cunosc toate problemele legate de fabricarea și utilizarea lubrifianților emulsionabili și anticorrosivi utilizați în sectorul dv., fiind bolnavi, nu se pot prezenta...” etc. Problema pe care v-am prezentat-o deci aici este foarte vastă, îmbrăcînd aspecte foarte diverse — dar un lucru, vorba profesorului Crețulescu este foarte clar: rezerve de economii încă există. Numai preocupare să fie...

DUMITRU GRAUR

O REALITATE: RECOLTELE DELTEI DUNĂRII

Cea mai nouă cercetare a Institutului de studii și cercetări „Delta Dunării” din Tulcea este cercetarea agricolă. Șeful laboratorului cercetări agrosilvice se numește Victor Săvulescu, inginer agronom, țirgoviștean prin naștere și tulcean de doisprezece ani.

„Cercetarea agricolă în institutul nostru, ne informează Victor Săvulescu, a apărut ca o necesitate în urma elaborării studiului privind valorificarea complexă a resurselor naturale din Delta Dunării, studiul care a stabilit modul de folosință a bogățiilor naturale din această zonă a țării, problemele legate de dezvoltarea socială a localităților aflate aici, ridicarea nivelului de trai al populației. Toate acestea, corelate cu măsurile pentru conservarea cadrului natural din deltă”.

Între aceste măsuri, puncte importante în Programul partidului, în recentele documente ale Congresului al XII-lea, se află și acelea care vizează dezvoltarea agriculturii în deltă. Planurile sînt clare, limpezite, raționale. Delta nu pierde nimic, dimpotrivă, ciștișă în rodnicie și frumusețe.

Prin tradiție, ținut al pescarilor și al turismului. Împărțite a stufului. Timid, agricultura pe grinduri. Primele incinte agricole: pe Ostrovul Tătaru și la Pardina. Asta în nord. Ca să ne păstrăm aproape de viitor. Căci viitorul înseamnă întreaga incintă Pardina, peste 23 000 hectare teren arabil.

Cum este pămîntul deltei?
Foarte eterogen, răspunde inginerul Victor Săvulescu. Pînă la cercetările noastre a fost puțin cunoscut. Sînt cîteva categorii: aluviuni și soluri aluvionare, soluri limnice gleeice (provin din lacuri și mlaștini). Se găsesc în diferite stadii de maturare fizică, chimică, biologică. Mai sînt solurile organice, care au întindere mare, aproximativ 70 la sută, și pot fi folosite cu mare succes în agricultură, soluri turboase (conținut mare de materie organică), plaur, turbe. Plaurul este un sol organic format din rizomi, stuf, diferite rădăcini de plante etc. Studiile s-au făcut pentru incinta Pardina, adică acei triunghi dreptunghic cuprins între Pardina și Chilia Veche, o zonă indiguită, pentru incinta Rusca, pentru incinta Carasuhat.

Unde sînt condițiile cele mai bune pentru agricultură? În care incintă?

În Pardina. Ridică cele mai puține probleme. Solurile sînt mai evaluate, mai ușor de luat în cultură. Problemele care se ridică țin de desecări, de scăderea nivelului apei freatice, de omogenizarea structurilor de sol. Mai ales la fostele lacuri.

Cum se vor face desecările?
Studiul, realizat de cercetătorul Gheorghe Timariu, de la Institutul de economie agrară, prevede o rețea de canale și stații de pompare. O parte din ele există în rețeaua stuficică.

Si lacurile?
Dintre cele mici, o parte sînt colmate, cele mari, cum este, de pildă, Tatanir, se va deseca. Această zonă se va inunda dirijat, este o ecluză mare la Pardina. Apa va fi ținută sub control, inundările datorate capriciilor Dunării sînt excluse datorită indiguirii.

Solul este fertil?

Da. Cercetările noastre arată că pămînturile sînt bune pentru agricultură. Într-o primă etapă se pot cultiva porumb, cerealele păioase, floarea-soarelui, soia, lucernă. Folosirea mai multor culturi într-o primă etapă este impusă de influența pe care acestea o au asupra evoluției solului.

Agricultura va semăna cu cea din cîmpie?

Deloc. Trebuie să deranjăm cît mai puțin cadrul natural. De aceea am adaptat tehnologiile culturilor la condițiile din deltă. Una dintre cele mai dificile pro-

bleme de rezolvat este problema dăunătorilor și a bolilor. Sînt foarte multe și găsesc aici un teren foarte bun pentru dezvoltare.

Probleme sînt o sumedenie. Vor trebui create și soiuri specifice deltei, condițiilor ei climatice: vînturi puternice aproape tot anul (iață o energie care poate fi folosită cu investiții minime), secetă. Paradoxal, va fi nevoie de irigații. „Prin desecare, plantele nu vor mai beneficia de apa freatică, iar precipitațiile nu asigură nici jumătate din consumul plantelor prin evaporare și transpirație. Irigația va fi necesară, de asemenea, și pentru prevenirea degradării secundare a solului”. Insula Mare a Brăilei a fost o experiență. Delta înseamnă oarecum altceva: mai complicat, mai complex. Ca amplasare este cea mai mare acțiune de valorificare agricolă a unor terenuri neproductive în următorul cincinal

Canalul Tătaru, kilometrul 45. Ger. Remorcherul „Brătești” al I.A.S. n-are mai mult de 17 kilometri pe oră. Încet, dar sigur. Canalul, împreună cu bratul Chilia formează Ostrovul Tătaru, unde sînt cuprinse 2 500 hectare teren arabil, indiguite. Canalul este larg, cu maluri neregulate. Rațe sălbatice zvicnesc nebune, cînd te aștepti mai puțin. „Și pușca e în mașină la Senea”. Senea e șoferul, iar mașina este un ARO, proprietate a I.A.S., singura din Chilia. „Pe Ostrov, agricultura se face de cel puțin 25 de ani. Pămînt bun. Porumb, grâu, orz, lucernă. Am obținut niște sămînță de lucernă, o minune! Poate lua toată agricultura țării. La noi costă doar 33-37 de lei. Ieftin. O importăm și ne costă valută forte. Nicăieri în țară nu sînt polenizatori atît de buni ca în deltă. Bondării, atitea și atitea insecte, tot ce zboară și se numește insectă. Nicăieri în țară nu e ceva mai bun. Se poate extinde pe toată delta. Și la Pardina. În afară de 300 de kilograme sămînță la hectar am scos și fin. La prima coasă: 5 000 de kilograme la hectar. Am avut și sole care au dat 2 000 kilograme în la hectar. Investiții mici. Îl semăn, omor buruienile și intru cu combina în el. Mecanizat. Un om pe combină ajunge”.

În dreapta, ferma Tătaru. Porumb: 300 hectare; orz: 500 hectare; lucernă: 350 hectare.

„Avem însă o meteahnă: valorificăm necorespunzător produsele. Stăm în condițiile astea, le vedeți bine, și facem agricultură. Se produce mai greu decît la „uscat”. Toamna, pe noroia, trei tractoare trag la remorcă. Iar produsele nu-mi sînt recepționate aici. Pleacă vasele noastre la Tulcea și stau săptămîni întregi pentru descărcare și tot noi plătim chiria la unitatea de transporturi. Este o experiență bună pentru ce va fi în deltă. N-ajunge să produci, ci să știi și ce să faci ca să îți rentabili. Recipitația să se facă aici. Asta e una. Și a doua: să se evite manevrele de încărcare și descărcare la Tulcea, vasele să fie dirijate direct în siloz, la Brăila.

Gotca 1. (Grindul Gotca. Pe grind e canalul.) Sau, cum îi spun oamenii, cantonul Stafi, după ultimul cantonier care a fost aici. Stuficultori azi, miine, agricultorii deltei. Bac dormitor, 42 de locuri, baie cu apă caldă. Grigore Petrenco, șef mecanic: „La noi, campania e iarna. Vara lucrăm la atelier, la reparații. Stă cine-i obișnuit. Unii vin și pleacă imediat. Din toată țara. Vin numai cînd e ger, că, vedeți, avem condiții bune de iarnă. Acum, treptat, cu stuful se reduce activitatea. Mulți au mîncat o bucată de piine de aici. De-acuma nu știu cit o mai tine cu stuful, o să vină agricultura și schimbăm utilajul. Nu știm cum va fi, dar noi am fost mulțumii. Cred că va fi o agricultură bună, scăpăm de bălți, pămîntul e bun, bogat. Dacă se dă în folosință, e aur. Dar trebuie oameni. Mă rog, sîntem noi dar mai trebuie, chiar dacă va fi mecanizat. O să vină oamenii. Ce dacă-i cîmpia în sud, o să avem și aici blocuri, nu-i așa, tovarășe director? Pămînt gras, odihnit, vin oamenii”. Ion Gavriluc, brigadier: „Eu am douăzeci de ani în stuf și șapte ani în peste. La ogor, mă recalific, ce să fac. Copiii sînt la Tulcea: un băiat strungar, altul electrician și fata sudorită, tot la șantierul naval. Eu n-am vrut să rămîn aici, să se ducă la o piine mai ușoară. La stuf e bine plătit, dar cînd se dezgheață...”

Stăm în sala de mese. Strălucește de curățenie. Oamenii de azi ai stufului, cei de miine ai grului. Cărți, un televizor „Sport”. Vin seara tirziu. Uneori mai au chef de un „66”, de o tablă, de o carte. Vin obosiți „din baltă”. Fac o baie, mîncîncă și se culcă.

ȘTEFAN CALȚIA — Copac

Dafina Cordeanu, cameristă: „Bărbatul meu are bacul în primire, eu fac ordine. Copilul nu-i la școală. Cînd o fi vîrstă, îl dăm la bunică, la Frecăței, dacă nu s-o face școală pentru oamenii din agricultură. Oricum, dormitoarele tot or să rămînă. Fără ele nu se poate, le duci mai ușor pe apă, unde ai nevoie. Blocurile de pe uscat o să fie pentru cei stabili”.

Iar canalul Tătaru. Un fel de bulevard „6 Martie” al Chilie. Pe „Brătești” sînt trei: Mihai Belacurencu, conducător salupă, Traian Axentiev, motorist, Ion Ivascenco, marinar. Vasele rămîn și ele, pentru că rămîne Dunărea. Vor mai veni și altele, mai moderne, mai rapide, cu dormitor și sufragerie. Josefîn Florescu: „Agricultura aici se va face cu toții. Miine, poimîine, eu intru cu tractoarele pe la Pardina. Cercetarea trebuie să găsească o soluție cu erbicidarea. Nu la Furdulea sau Valului Traian, ci aici. Apoi lucrările de îmbunătățiri funciare. Drenaj, irigare, irigare. Vara, în Ostrov, apa e la 6-7 metri adîncime. Se mai pot scoate de aici cantități imense de carne și lapte, vor fi complexe, pe lângă cereale și plante de nutreț. Practic, asta înseamnă revoluționarea deltei. Nu trădarea ei. Important e să facem ce-i eficient. Să cheltuim puțin, dar să scoatem mult. Să facem așezări, dotări sociale, să vină oamenii și să cheltuim puțin la cultură. Să facem totul cu înțelepciune, e o problemă politică: să fim cu picioarele pe pămînt, adică în deltă. Probleme exacte: erbicidare corectă, recoltarea, în special a porumbului, complet mecanizată, așa cum a indicat secretarul general al partidului, cu combină de mare productivitate.

Stația de pompare fixă Zabara. Una din stațiile care vor „usca” incinta Pardina. Stația scoate apa din toată zona Mureșei: 3 metri cubi pe secundă la o pomă. Sînt 2 pompe. Tot în zona Mureșei mai e o stație de pompare Pardina — vîrsare, mai mare, cu 3 pompe, și o ecluză la Pardina care aruncă 4 metri cubi de apă pe secundă. Aici, la Zabara, mai mare este Petru Damianov. De fapt, e singur. Are un metru și nouăzeci înălțime și, cu peste douăzeci de ani în urmă, a fost luptător la Vulturul Tulcea și la C.S.A. „Marina Constanța. Categoria semigrea și grea. Cel mai bun meci: cu Ion Tarbă. A făcut o căruță de puncte tu el și i s-a luat decizia. La Lugoj, l-a învins pe un turc și maestrul Corneanu l-a luat la lot. Era șef de coloană la stuf, la Pardina. Frunțas în muncă, frunțas în sport. Se antrena singur, dimineața cu o saltea din dormitor și apoi cu cîte doi-trei băieți odată, băieți din coloană. Acum e singur aici. E cel mai rău lucru singurătatea. Soția e la Tulcea cu fetițele, iar băiatul e la Buzău, la școala de aviație. „Iarna ne vedem o dată pe lună. Condițiile sînt ale deltei. Două concedii am cheltuit pe audiențe să mă transfer la combinatul metalurgic. Acum a mai venit și frate-meu și e mai ușor. Cu agricultura? La început va fi mai greu. Dar pămîntul e bun. Aratut și semănatul nu-s problemă, dar recoltatul trebuie mecanizat. Va fi mecanizat. Și mistreții, sînt mulți mistreți. Aștia distrug totul.”

Este ger, bate vîntul și începe să ningă. Ieșim din canalul Tătaru și intrăm în Dunăre. Viitoarele pămînturi roditoare ale deltei ne însoțesc pînă la Pardina unde începe digul, unde se vîd ecluzele. Primele lucrări vor începe în curînd pe grindurile Stipoc. Anul următor, suprafața va crește la 8 000-9 000 hectare. Au venit și vor mai veni tractoare, puternice, de mare capacitate. Pămînturile pline de fîgăduință ale deltei vor ridica poate și un nou oraș, Pardina, unde deocamdată sînt două blocuri ale stuficultorilor. Și de aici, alte așezări și tot așa pînă la innobilarea deltei.

RĂZVAN BĂRBULESCU

Învățați de la ei!

Marile idei simple

Doi oameni tineri, doi specialiști, doi comuniști — ing. Florian Gruia, directorul Trustului I.A.S. al județului Teleorman, și dr. Septimiu Popa, mai marele zootehnic pește același trust — ne-au invitat la un interesant dialog despre nevoile, exigențele, responsabilitățile acestui prea important și prea discutat sector al agriculturii care este zootehnia. Conversația noastră a avut loc într-un grajd de vaci al Fermei nr. 6 a I.A.S. Alexandria.

Am trecut pragul acestui grajd încălțați nu cu cizme de cauciu oferite de gazde, ci cu pantofii personali. Am trecut pragul unui grajd care aducea și nu prea aducea a grajd, fiind mai aproape de imaginea unui laborator.

În acest grajd, ca și în altele ale aceleiași ferme, e în plină împlinire o experiență cu valoare de premieră. O experiență care probează că și în zootehnie sînt oameni (precum interlocutorii noștri și colaboratorii lor) care tau în serios problemele acestui vital sector, încercînd să le rezolve pe cont propriu și punînd la bătaie, pentru asta, cea mai scumpă (dar și cea mai puțin prețioasă) materie din cîte există pe lume, materia lor cenușie. O experiență ce demonstrează că și aici, ca pretutindeni, sînt oameni care se zbat să sporească producția, să ne scutească

de cumpărarea unor licențe, să ne vîndă de risipă sau de eforturi inutile.

Da, acești oameni au luat în serios — în foarte serios! — programul de progres accelerat al agriculturii noastre, al noii ei calități, acționînd în numele acestui program. Acești oameni au meditat cu răspundere asupra îndemnurilor secretarului general al partidului — împede, răspicat formulate și la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R., din februarie a.c. — străduindu-se să le transpună exemplar în viață.

Despre ce este vorba?
Este vorba de un sistem inedit de exploatare a vacilor „prin stabulație liberă”, sistem ce lasă animalele dezlegate, fără clasicul lanț atîrnînd de grumaz și de coarne. Cușete individuale, confecționate din țevi metalice, „preiau” animalul la ceasul hranei, permițînd o furajare mecanizată (decî fără coșul de coceni cărat de ingrijitor) și o evacuare a bălegarului cu ajutorul unor pluguri racloare decî fără furca ingrijitorului), acționate printr-o simplă apăsare pe buton. Ingrijitorii, în aceste condiții, nu se mai numesc ingrijitori, ci ingrijitori-mecanizatori, munca lor este cu mult mai ușoară și mai curată, ei nu calcă prin mocirlă și bălegar, ci pe alei de beton, iar cuprinderea a ceea ce fac ei, adică efortul practic al

muncii, este cu mult mai mare. Sînt de ajuns, ni se spune, patru-cinci oameni la un grajd de o sută de vaci, ceea ce, în condițiile în care forța de muncă necesară zootehniei pune atitea probleme, e un cîștig dintre cele mai prețioase. Practic, personalul grajdurilor se reduce cam cu 60 la sută. Un alt cîștig îl vădese cifrele ridicate ale recoltei de lapte și ale natalității, vacile aflate în „stabulație liberă”, adică în starea de a se putea mișca în voie, răsplătînd și cu lapte, și cu viței. Vacile acestei ferme (care nu sînt de cea mai nobilă rasă, ci metiș de Holstein cu rasa brună locală, aflați la a doua și a trel generație) au dat anul trecut cîte 3 633 litri de lapte. Înainte de modernizarea grajdului, producția de lapte pe cap de vacă nu depășea 2 500-2 600 de litri. Tot în anul trecut, procentul natalității a depășit, la această fermă, 88 la sută. Fără să mai intrăm și în alte detalii tehnico-economice, pe care cel interesat le pot afla deschizînd poarta Fermei nr. 6 a I.A.S. Alexandria (și, după cîte ne se spune, acești interesați au și început să apară, venind din felurite colțuri ale țării), vom mai aminti că, prin acest sistem, se elimină și mulsul în grajd, acesta efectuîndu-se centralizat, în stația respectivă a fermei, în condiții de înaltă productivitate și de perfectă igienizare.

Am mai remarca, în ceea ce ne privește, cu o îndoită subliniere, dincolo de aspectul tehnico-economic al lucrurilor, condiția nouă a omului care muncește în grajduri, a ingrijitorului-mecanizator, care, iată, începe să-și frîngă saiele mai puțin, începe să miroasă mai puțin a bălegar și mai mult a calificare, a tehni-

că. Chiar și absolvenții de licee agricole (cu care multe I.A.S.-uri și C.A.P.-uri nu prea știu ce să facă, destul dintre ei făcînd mofturi la diferite treburi, preținzînd sarcini pe potrița școlii lor) s-ar putea integra într-o astfel de muncă, tehnicizată, igienică și bine remunerată. La grupul de muls al fermei de care ne ocupăm, media lunară a retribuției a fost, anul trecut, de 3 000 de lei.

Sistemul de exploatare a vacilor prin stabulație liberă, așa cum a fost conceput la ferma din Alexandria, s-a dovedit, precum se vede, o idee pe cît de simplă, pe atît de profitabilă. Sigur, și această idee, ca atîtea dintre ideile noi, a fost privită de către unii, la început, cu scepticism, cu acea strîmbare din nas (pe care, din păcate, am întîlnit-o nu doar o dată) caracteristică birocratului care preferă să arunce pe fereastră sute de mii de lei-valută decît să aplice o inovație simplă, care i se oferă aproape gratuit. Nu vom mai relata, aici, odiseea poticnirilor și a strangulărilor în drumul aplicării acestei idei, fiindcă poticnirile și strangulările, unele triste, unele comice, unele tragicomice, au rămas de acum în urmă. Oamenii le-au depășit, bătîndu-se cu optimism pentru ideea lor și găsînd, în foruri de răspundere, înțelegerea adecvată. Adică înțelegerea faptului că ei, autorii acestei idei, nu cereau în fond nimic pentru ei înșiși, nu pretindeau nimic pentru familiile lor, nu făceau altceva decît să avanseze o idee grație căreia se puteau obține (precum s-a și întîmplat!), cu eforturi mai mici, lapte mai mult și viței mai grași.

ILIE PURCARU

Să folosim mai întâi inteligența noastră înainte de a apela la alții

Pentru cei ce au gândit și proiectat instalația de difuzie a zahărului, cheltuind în acest scop bani grei și ore scumpe, destinul acestui utilaj apare cu atât mai inexplicabil cu cât nimeni nu s-a angajat în competiție cu ideile sau păreri potrivnice, nimeni, deci nici beneficiarul de drept care, prin documente și sub semnături olografe, a consimțit să aprobe și să recepționeze lucrarea concepută de un colectiv de cadre didactice și studenți ai Institutului politehnic din București. „Afacerea” aparatului de difuzie zace de altminteri într-o umbră de mister și pentru toți cei ce, într-o măsură mai mică sau mai mare, au inițiat sau au participat la geneza instalației, deci și pentru specialiștii de la C.N.S.T. și Intreprinderea „Independența” din Sibiu, cheia șaradelor aflându-se deocamdată la Departamentul industriei alimentare din M.A.I.A.

În cursul anului 1976 și în conformitate cu programul de dezvoltare a industriei zahărului pe perioada 1975—1985, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare a înaintat Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie propunerea de achiziționare din import a unei licențe pentru construirea unui aparat de difuzie a zahărului, instalație principală în ansamblul tehnologic al unei fabrici de zahăr. Prin asimilarea pe bază de licență a unui asemenea agregat — au ținut să precizeze reprezentanții M.A.I.A. — viitoare fabrici de zahăr vor fi în măsură să prelucreză fiecare 4 000 de tone sfeclă în 24 de ore.

Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie a considerat propunerea inacceptabilă, apreciind, pe bună dreptate, că specialiștii din învățământul universitar și cei din institutele de profil sînt în măsură să conceapă și să proiecteze o asemenea instalație, în condiții optime și la un preț rezonabil, scutind statul de un efort financiar estimat la multe milioane lei valută. „Nu e nici prima nici ultima dată — avea să afirme citiva ani mai târziu profesorul dr. ing. Constantin Bălă, prorectorul Politehnicii din București, — cînd cadrele noastre didactice au făcut dovada capacității lor creatoare”.

După numeroase parlamentări infructu-

oase, după o întreagă suită de sedințe în care reprezentanții beneficiarului și cei ai Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini au ținut să-și exprime nu puține rezerve în legătură cu reușita unei asemenea întreprinderi — s-a convenit totuși, pînă la sfîrșit, ca lucrarea să fie concepută și realizată în țară. Interesant de reținut că, în acest scop, C.N.S.T. nu s-a adresat unui institut de proiectări, găsind mai curînd înțelegere și solitudine la Institutul politehnic din București, aici unde numeroși studenți și cadre didactice s-au arătat dornici să se angajeze într-o lucrare de proporții și să înfrunte cu pasiune riscurile neprevăzute. Și-au anunțat participarea la catedra de utilaj chimic a Facultății de mecanică, catedra de inginerie chimică a Institutului de chimie și catedra de automatizări II a Facultății de automatizări și calculatoare.

Hotărîrea comună pentru proiectarea în țară a unei instalații de 2 000 tone a fost desemnată într-o minută încheiată la 1 decembrie 1976, document prin care se specifică obligațiile Ministerului Educației și Învățămîntului și cele ale Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare.

Angajîndu-se într-o lucrare de proporții și înțelegînd, cum era și firesc, că este vorba de onorarea unei comenzi ferme cu largi implicații în economia națională — universitarii bucureșteni s-au angajat cu pasiune și rivnă în activitatea de documentare și proiectare, folosind fiecare unitate de timp disponibil, în zile și nopți albe cu osîrdia și seriozitatea propriei omului pornit să ducă un lucru trainic. Un merit deosebit a revenit colectivului condus de conf. dr. Valeriu V. Jinescu, prezentă activă pe întreg parcursul elaborării proiectului. De menționat de asemenea că pentru încadrarea lucrării între limite strict realiste, în concordanță cu posibilitățile concrete ale constructorului, cadrele didactice au făcut vizite repetate la Intreprinderea „Independența” din Sibiu, iar specialiștii acesteia au fost de mai multe ori oaspeții Politehnicii din București.

La data fixată, nici mai devreme și nici mai târziu, lucrarea a fost terminată, proiectul de execuție fiind predat celor care au lansat comanda. „Aparatul pentru difu-

zia zahărului — a ținut să arate acad. dr. ing. Radu Voinea, rectorul Institutului politehnic din București, într-o scrisoare adresată C.N.S.T. — a necesitat efectuarea unor cercetări interdisciplinare și a prezentat o complexitate deosebită”.

A urmat momentul mult așteptat al confruntării dintre proiectanți și beneficiar, consemnat în procesul verbal de predare-primire. Iată textul integral al acestui document, ce nu lasă nici o îndoială asupra modului în care a fost înaintată, recepționată și apreciată lucrarea: „Azi 28. 04. 1978, subsemnatul dr. ing. Ovidiu Popescu, director la I.C.I.C.A., în calitate de beneficiar, și conf. dr. ing. V.V. Jinescu, șeful secției catedrei de utilaj chimic, în calitate de executant, am procedat la predarea-primirea proiectului de execuție DE (u) privind „Aparat pentru difuzia zahărului”, care face obiectul contractului 198/8—04 1977. Lucrarea este de bună calitate și a fost predată la termen”.

După doi ani de la consemnarea acestor clipe solemne, înscrise la loc de cinste în memorialul profesional și afectiv al studenților și cadrelor didactice de la Institutul politehnic din Capitală, proiectul de execuție al aparatului pentru difuzia zahărului continuă să zace uitat într-unul din sertarele virtualului beneficiar. Un proiect, reamintim, realizat pe baza unei comenzi ferme, la inițiativa și sub girul Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, executat la termen și recepționat fără obiecții și amendamente.

— La elaborarea proiectului, ne-a declarat conferențiarul Valeriu Jinescu, și-au dat concursul cadre didactice din patru catedre ale Politehnicii și peste o sută de studenți. Opt luni de zile am muncit de dimineața pînă seara, și pentru predarea la timp a proiectelor am fost nevoiți să amînăm alte comenzi urgente. Am considerat tot timpul că reușita lucrării va constitui un titlu de onoare pentru institutul nostru. Mai ales că fiecare instalație produsă în țară ar fi însemnat reducerea efortului valutar cu 32 milioane lei. Lucrarea a fost avizată favorabil, iar controlul tehnic de execuție a propus calificativul: **Foarte bine**. Mai mult decît atât: în sedința comună pe care am avut-o cu

reprezentanții de la Centrala Industriei Zahărului și I.C.I.C.A. s-a stabilit necesitatea continuării cercetărilor în vederea proiectării unui agregat de extracție de dimensiuni mult mai mari. Spre sfîrșitul anului trecut, interesîndu-ne în ce stadiu se află acțiunea de valorificare a lucrării, am aflat surprinși că aplicarea proiectului a fost amînată pentru 1985.

În termeni asemănători au ținut să-și exprime nedumerirea și șovărașul Adrian Măgureanu, șef de sector la C.N.S.T., precum și prorectorul Institutului politehnic, prof. dr. Constantin Bălă.

— Într-o convorbire telefonică pe care am avut-o cu unul dintre reprezentanții beneficiarului, inginerul Vasile Platon, director tehnic la Centrala Industriei Zahărului, ni s-au comunicat următoarele: pentru dotarea noilor fabrici de zahăr s-a hotărît cumpărarea unei licențe din import. Motivele: este vorba de un aparat de difuzie capabil de a prelucra în 24 ore 4 000 tone sfeclă, și nu 2 000 tone cît prevede proiectul realizat în țară. Acesta din urmă este realizat după o instalație care funcționează din 1955, în vreme ce proiectul achiziționat din străinătate este de concepție mult mai modernă.

Un alt reprezentant al beneficiarului, și semnatar al procesului verbal de predare-primire, inginerul Ovidiu Popescu, director la I.C.I.C.A., ne-a prezentat un punct de vedere mai optimist. Apreciind calitatea proiectului realizat de colectivul de universitari, dînsul a fost de părere că lucrarea se va valorifica la momentul oportun, deci cînd utilajele vechilor fabrici de zahăr se vor deprecia prin uzură materială și morală, și vor necesita aparate de difuzie de 2 000 de tone.

Sau tot atîtea răspunsuri care, după toate aparențele, anulează sau preschimbă hotărîri consemnate în acte oficiale cu doi ani în urmă. Ne întrebăm tocmai de aceea dacă există într-adevăr suficiente criterii tehnice și economice pentru a se amîna sau abandona un proiect comandat, plătit și acceptat? Există asemenea temeiuri din moment ce proiectul universitarilor bucureșteni a fost realizat sub semnul urgenței și tocmai pentru a se evita un apreciabil efort valutar? Există, în sfîrșit, toate probele pentru ca gestul beneficiarului să apară ca o măsură rațională, eficientă și în deplin consens cu normele eticii profesionale?

Dacă cei vizati de aceste întrebări vor fi în măsură să ne prezinte un răspuns argumentat, atunci ne vom socoti obligați și îndreptățiți să-l aducem la cunoștința opiniei publice.

LIVIU TIMBUS ■

Din nou despre CĂTINA ALBĂ

Exportăm, e drept, mai multă cătină albă, dar valorificarea ei efectivă progresează lent

Primum scriori la redacție întrebîndu-ne ce se mai aude cu valorificarea cătinei albe, cercetare a profesorului doctor Ion Brad de la Universitatea din Craiova, și despre ale cărei polivalente însușiri am mai scris în revistă. Înainte de a intra în subiect, fie-ne însă permis să evocăm un fapt divers, relatat nouă de un reputat specialist în plante medicinale, profesor doctor docent, de la Institutul medico-farmaceutic din București. „Se afla într-o călătorie de studii în străinătate. Făcînd o vizită la o fabrică de medicamente, a aflat, printr-o întîmplare, că o anumită plantă ce le servea drept materie primă era cumpărată chiar din România. „Cu cît?”, a întrebat profesorul. Cînd i s-a spus prețul, foarte scăzut, omul a avut un șoc. Precizăm că fabrica în chestiune nu păcălise pe nimeni, plătitise un preț normal pe piața internațională, dar se știe că prelucrarea plantei sub formă de medicament adesea îi înzecește valoarea. Tocmai acest calcul l-a șocat pe profesor, care și-a dat seama cît pierdea România nevalorificînd integral planta.”

Să revenim la cătină. Ce poate da ea? Este prea devreme să se răspundă exhaustiv la această întrebare, totuși cîteva direcții promițătoare se întrevăd de pe acum.

Cătina albă, *Hippophaë rhamnoides*, conține numeroase substanțe fiziologic active, aproape toată gama de vitamine (în special A), microelemente (fier, cupru etc.), produși flavonici, acționînd sinergic, adică potențîndu-se reciproc. Aceștia li se adaugă substanțe necunoscute încă. Constituții cătinei acționează pozitiv asupra unor afecțiuni ale pielii, arsurilor, diabetului, precum și asupra unor afecțiuni ale sistemului nervos, ca nevralgiile și stările depresive. Unele țări cultivă cătina albă (de pildă Uniunea Sovietică), iar altele o importă de la noi (Republica Democrată Germană și Republica Federală Germania) pentru industria farmaceutică și cosmetică. Numai în Elveția se vînd trei produse-variante pe bază de cătină, „Hypophan”, se produc spray-uri cu ulei de cătină în Franța, S.U.A. etc.

Cercetarea profesorului Brad a început prin 1953, într-un moment cînd virtuțile medicale ale plantei nu fuseseră încă temeinic investigate prin metode științifice. Biochimistul român s-a luptat la început mai mult de unul singur, s-a lăsat de greutăți, s-a adresat unor înalte foruri, de la

care a primit sprijin, astfel încît, după o perioadă de stagnare, și-a reluat cercetările. A studiat compoziția chimică a cătinei în dinamica ei, adică în funcție de lunile anului, precum și alte aspecte, în colaborare cu Institutul de cercetări pentru cereale și plante tehnice Fundulea, Institutul agronomic din Cluj-Napoca, Institutul de igienă București și Institutul de biochimie, conturînd posibile aplicații în industria farmaceutică, industria alimentară, cosmetică, zootehnică.

Cîtă cătină avem în România? Suficientă. În plus, ea prezintă avantaje și în afara folosințelor industriale potențiale — ne atrag atenția inginerul Traian Ionescu, șeful serviciului Recoltarea, prelucrarea și valorificarea produselor accesorii ale pădurii la Facultatea de silvicultură Brașov, Facultatea de farmacie Iași — fără a mai pomeni de cele întreprinse de cel mai energic promotor al ei, profesorul Brad. Unele experimente de laborator i-au confirmat valoarea, s-au scris articole în reviste științifice, totuși valorificarea efectivă demarează lent. Noi, silvicultorii, avem ce oferi, dar nu noi sîntem cei care valorificăm. Un beneficiar potențial ar fi industria alimentară. Se știe că uneori la noi se resimte o penurie de fructe. Apare deci cu atît mai regretabil faptul că fructul de cătină, saturat de vitamine și de alte substanțe valoroase, nu se valorifică la nivelul cuvenit. Industria alimentară se orientează tot spre zmeură, mure, afine, a căror producție din flora spontană descrește datorită gospodăririi intensive a pădurii, lipsei de forță de muncă și altor factori. Or, cătina se dezvoltă chiar pe terenurile cele mai neprielnice, degradate, pe care le fixează. Iată deci un atu de prim ordin.

— Cătina albă — arată el — crește din abundență în zona Bacău, Vrancea, Buzău, Prahova, Dimbovița și chiar în Tulcea. Este un arbust prețios, cerut și la export: față de 1970, exportul s-a mărit cam de opt ori. La noi s-au efectuat cercetări la Facultatea de silvicultură Brașov, Facultatea de farmacie Iași — fără a mai pomeni de cele întreprinse de cel mai energic promotor al ei, profesorul Brad. Unele experimente de laborator i-au confirmat valoarea, s-au scris articole în reviste științifice, totuși valorificarea efectivă demarează lent. Noi, silvicultorii, avem ce oferi, dar nu noi sîntem cei care valorificăm. Un beneficiar potențial ar fi industria alimentară. Se știe că uneori la noi se resimte o penurie de fructe. Apare deci cu atît mai regretabil faptul că fructul de cătină, saturat de vitamine și de alte substanțe valoroase, nu se valorifică la nivelul cuvenit. Industria alimentară se orientează tot spre zmeură, mure, afine, a căror producție din flora spontană descrește datorită gospodăririi intensive a pădurii, lipsei de forță de muncă și altor factori. Or, cătina se dezvoltă chiar pe terenurile cele mai neprielnice, degradate, pe care le fixează. Iată deci un atu de prim ordin.

— Cum este apreciată cătina noastră pe piața externă? — Se vinde cam la prețul zmeurii. Este și acesta un indicu al valorii. Evident, importatorii străini obțin apoi profituri valorificînd superior fructul.

— Este exact ceea ce preconizăm și dumneavoastră la noi. Care este situația în industria alimentară, pe care bănuim că o cunoașteți mai bine, întrucît conlucrați cu ea?

— S-au omologat băuturi răcoritoare pe bază de cătină, s-au fixat și prețurile, totuși lucrurile s-au urnit greu, cel puțin pînă în acest an. Actualmente, o singură unitate, din Brașov, și sporadic alte cîteva, produc sirop de cătină, în cantități mici. Poate că 1980 va aduce un reviriment. A constituit o surpriză plăcută cererea din anul acesta a industriei alimentare pentru 600 t fructe de cătină pentru băuturi răcoritoare. Să le vedem la toamnă prelucrate în produse! Nu am primit nici o solicitare de la industria farmaceutică, deși exact acum zece ani, datorită insistențelor profesorului Brad, problema a revenit în atenție. Deocamdată, situația aceasta e: exportăm cătină, dar la noi valorificarea progresează încet. Disponem de „fond de marfă”, putem recolta fructul cu greutate mult mai mic decît fructele de pădure din zona montană, la un preț considerabil mai scăzut decît cel al culturilor de zmeură sau de coacăz, în plus, cum am arătat, ea fixează terenurile degradate. O sugestie pentru industria alimentară: utilizarea cătinei în combinație cu alte plante, prin cupajare cu specii de fructe de pădure și livadă mai puțin bogate în vitamine și substanțe valoroase, dar care i-ar amplifica efectul. Și pe această cale deci s-ar contribui la atît de dorita diversificare a băuturilor nealcoolice, de care ducem atîta lipsă. Ce găsim pe piață? Un Cico, un Pepsi, un sirop de zmeură și alte două-trei, față de zeci de sortimente gustoase și hrănitoare (vitamine, nu „soluție colorată de zahăr”), în alte țări.

— Cîtă cătină ar putea oferi silvicultura? — Anual pînă la 1 500—1 600 t fructe, cu o creștere posibilă pînă la 2 000 t.

— Stimată tovarășă Rozalia Speteanu, ca directoare a Intreprinderii „Miraj”, ca inginer și titulară a mai multor brevete împreună cu profesorul Brad și specialiștii de la „Miraj”, aveți meritul de a fi contribuit substanțial la introducerea cătinei albe în circuitul cosmetic. Ce noutăți?

— Produsele noastre cu extracte de cătină din gama „Darclée” au primit, după cum se știe, medalia de aur la Tîrgul-con-

curs internațional de la Bratislava. Știti ce a urmat? După medalieri, Ministerul Comerțului Interior nu le-a mai contractat! Era vorba de șapte produse pentru îngrijirea tenurilor grase și uscate. De ce șapte? Fiindcă și tenul variază enorm de la persoană la persoană. Recent, tot pe bază de cătină, am realizat o gamă de produse de plajă sub marca „Egreta”, în trei variante: pentru pielea uscată, normală și bronzată. Ea este destinată și uzului curent, nu numai estival, pentru tenurile uscate ca urmare a spălărilor frecvente sau a constituției fizice. Ingredientul de bază este uleiul de cătină. „Egreta” a fost contractată de Ministerul Comerțului Interior pentru 1980. Noi concepem o largă gamă de produse avînd ca ingredient activ acest ulei pentru folosire alternativă, deoarece o singură cremă nu poate întruni toate calitățile necesare.

— Și totuși, cum se explică soarta stranie a produselor „Darclée”: după medalieri, scoaterea din producție? — S-a invocat că există prea multe creme similare pe piață. Dar fiecare din ele conține alte substanțe active, deci aduce alte beneficii, derivînd din extractele naturale respective.

— Poate că gama „Darclée” nu s-a vîndut bine?

— Ba da. Deși conținea doar 5—10 la sută ulei de cătină, diversele ingrediente se puneau în valoare reciproc. Ar fi greșit însă ca în această chestiune să criticăm doar Ministerul Comerțului Interior. O cauză profundă rezidă în lipsa de publicitate, de informare ce ne caracterizează. În fond, ministerul joacă un rol de transmisitor, de exponent. Din păcate, produsele noi care ies pe piața internă sînt prea puțin cunoscute de public. Or, pentru a le introduce în conștiința acestuia trebuie avut răbdare. Dar noi am scos de pe piață produsele „Darclée” înainte ca să fie bine introduse. Or, moda însăși, în sensul ei bun, necesită perioade de gestație.

— Ce planuri aveți cu uleiul de cătină, ale căruia virtuți le apreciați?

— Perseverăm cu profesorul Brad, vrem să scoatem produsele „Darclée” într-o nouă variantă, cu un plus de cercetare științifică. Eu cred în uleiul de cătină!

— Într-un articol viitor vom prezenta și unele opinii medicale. Consemnăm, pentru moment, studiile suplimentare în curs privind stabilirea compoziției chimice exacte a cătinei și preparatelor din cătină la Institutul de cercetări chimico-farmaceutice din București și interesul manifestat de „Biofarm”. Să nu se uite însă că este vorba de o cercetare începută în 1953—1955 de către profesorul Brad, relansată, după multe avatari, în 1970. Pînă în 1980, puține rezultate pe linia industrializării! Deși s-au făcut unii pași promițători și modesta cătină începe să fie privită cu alți ochi, lungul ei drum către valorificare, sub formă de produse medicamentoase în special, pare să fie încă departe de sfîrșit.

LIONEL NIȚESCU ■

DOUĂ IZBÎNZI ALE ZOOTEHNIEI

Bruna de Maramureș, un nou potențial genetic, o rasă nouă!

Acest fapt se petrece la Sighetu Marmăției, locul de baștină al Brunei de Maramureș. Natura a creat-o în zeci și zeci de ani prin încrucișarea Surei de stepă și Mocăniței locale cu rasa Schwiz elvețiană, adusă pentru prima oară în Maramureș prin anul 1881, apoi cu varietățile Allgan, Inthal și Montafon, importate între 1883 și 1900. „În general, o rasă de taurine, ne informează dr. ing. Dumitru Șerban, directorul Stațiunii de cercetări zootehnice Maramureș, se formează în cel puțin 40 de ani. Acum, cu noile teorii și mijloace ale geneticii, se poate în mult mai puțin”. În mult mai puțin, ceea ce se și petrece la Sighetu Marmăției, ceea ce s-a și împlinit de către specialiștii acestei foarte tinere unități de cercetare în domeniul zootehnicii din țara noastră, cu act de identitate doar din 1972. Bruha de Maramureș este recunoscută ca rasă pe plan internațional abia din 1952, când s-a considerat că îndeplinește acele caractere individuale și specifice unei rase. „Și chiar caractere de înaltă valoare — afirmă astăzi un mare specialist în studii și cercetarea ei, care de peste 20 de ani își consacră munca ameliorării și îmbunătățirii acesteia — depășind chiar altele, cu mult mai mare ascendență în timp, atât în ceea ce privește producția de lapte cât și cea de carne, având în plus pretenții mai modeste în privința hrănirii, se pretează totodată la creșterea în complexe mari, de

tip industrial, este mai rezistentă la boli. După aprecierea mea, ca inginer zootehnist și specialist în cercetare, Bruna de Maramureș este a doua rasă ca valoare din lume. Are potențial să ajungă la 12.000 litri lapte pe o lactație. Asemenea exemplare am și obținut, avem în stațiune de cițiva ani. A noastră este „Pastora” I cu recordul național al rasei, de 9.785 litri lapte, ca și mai tinăra „Sigheteană”, deținătoare primului loc pe rasă, cu 11.193 litri lapte pe o lactație. Și sint convins că stacheta ei va fi ridicată mai sus, poate să ajungă la 15.000 litri”. Astăzi, Bruna de Maramureș este cerută tot mai mult ca rasă la export și se exportă în țări europene cu tradiții în creșterea taurinelor. Stațiunea de cercetări din Sighet, în chiar locul unde s-a format rasa de-a lungul timpului, a fost creată special pentru ameliorarea și îmbunătățirea performanțelor ei. Fiind perfect adaptabilă, cum ne aduce la cunoștință ing. Șerban, la întreaga zonă montană și submontană a Carpaților noștri. Dealtfel, este rasa care în ultimii ani s-a extins cel mai mult în țară, ajungând să reprezinte în 1977 circa 35 la sută din efectivul total de taurine al țării. Corespunzător obiectivelor Programului național de dezvoltare a zootehnicii și creșterea producției animale, în ameliorarea și îmbunătățirea rasei se urmărește în principal formarea unei linii zootehnice cu aptitudini productive mixte,

urmărim atât ridicarea producției de lapte cât și a taliei și a greutateii corporale. Avem în vedere un potențial mediu de 6.000 litri lapte pe o lactație, cu 4,1—4,3 la sută grăsime și un conținut de proteine de 3,5 la sută, cu o greutate corporală de 600 kg la adult, cu o pretabilitate sporită la îngrășare a tineretului.

Dar realizarea evenimentului științific care ne-a condus anume spre Sighetu Marmăției este Bruna de Maramureș acheratată. Fără coarne. Fapt prioritar mondial pentru toate rasele brune și care, se știe, sint cele mai răspândite în lume, se cresc precumpănitor pe toate continentele. Pentru prima oară a fost creat, obținut tipul genetic al vacii brune fără coarne, cu caracterele transmisibile la descendenți, aici la Sighetu Marmăției. Ingineria genetică animală, stăpinită, condusă și dirijată cu măiestrie de către colectivul condus de dr. ing. Dumitru Șerban, a reușit această performanță cu efecte economice de mare importanță. Innobilează rasa și chiar foarte mult. Acherata în sine are câteva avantaje certe — elimină ecorajul artificial absolut necesar în complexe mari de creștere a taurinelor, întrucât provoacă greutatea la îngrijire, vitele se rănesc în timpul pășunatului, greutatea în aplicarea tehnologiilor moderne, mecanizate, de muls, elimină stresul pe care îl resimt animalele în timpul ecorajului. „Nu am urmărit însă acherata în sine, precizează dr. ing. Dumitru Șerban, aceasta este corelată cu obținerea unor însușiri mai bune pentru creșterea în greutate. La testări am înregistrat rezultatele așteptate — un plus de 70—80 gr zilnic în aceleași condiții de îngrijire și de hrană cu lotul de animale cu coarne. De asemenea, la junicele din noul tip se remarcă o producție de lapte mult mai bună, atât sub raport cantitativ, cât și calitativ, cu un

conținut mai ridicat de grăsimi și proteine. Accentuez performanța privind ridicarea procentajului de proteine, fiind cel mai nou și mai modern indicator care se urmărește a fi obținut azi în lume în domeniul ameliorării raselor de taurine. Și este și firesc, fiind vorba de cea mai valoroasă proteină, de cerințele alimentației raționale a epocii contemporane. Am urmărit totodată și am obținut rezultate pozitive, comportamentul animalelor în condițiile creșterii intensive, în mari colectivități. Zootehnia modernă a adus în vogă asemenea studii. Am făcut testări pe pășuni și caracterul acheratelor obținut de noi reiese a fi modificat în sens favorabil, animalele sint mai blinde și mai docile, agresivitatea este diminuată, însușiri care îl recomandă pentru condiții de aglomerație specifice îngrășării intensive. Tineretul taurin fără coarne, crescut în condiții de mediu absolut egale cu tineretul taurin cu coarne, prezintă superioritate în sporul în greutate — la masculi a fost de 42 gr pe zi, iar la femele de 17 gr — ceea ce înseamnă un procent de 7,1 la sută mai mult decât tipul cu coarne, în timp ce consumul de furaje a fost mai redus cu 4,1 la sută”. Cum am mai spus, genele care determină absența cornelor sint dominante, ele se transmit congenital. Am putea spune fără nici o greșală științifică, și nici chiar sentimentală, că Bruna de Maramureș s-a născut a doua oară. De data aceasta nu timpul și nu o altă rasă au fost hotărâtoare, ci știința. Priceperea și tenacitatea unor cercetători. O nouă linie, superioară, de taurine din rasa brună, care revoluționează însăși rasa, a fost creată. O certă reușită a zootehnicii românești, ea urmind a fi extinsă, pentru a ajunge în fermele și marile complexe din țară.

CIȚI IORDACHE ■

Merinosul de Palas

Cercetare contracronometru

„Capul este larg, potrivit de lung și are un profil drept. Gîtul este scurt și gros, cu o salbă mijlocie și una pînă la trei cravate potrivit de dezvoltate. Trunchiul este lung, larg și are linia spinării dreaptă. Pieptul larg și adînc, membrul potrivit de lung și solide, cu articulațiile dezvoltate”. Din descriere îți dai ușor seama că este vorba de faimosul merinos de Palas. La cele de mai sus ar mai fi de adăugat că oile sint ciute, iar berbecii, într-o majoritate covârșitoare, au coarnele puternic dezvoltate. Și dacă, pomenind de performanțe, în privința lungimii suviței de lînă se mai poate discuta cîte ceva, la kilogramul de lînă pe cap de oaie zarurile au fost aruncate, merinosul de Palas cîștigînd detașat. Și nu de ieri, de alaltieri. Dar, mă rog, la asemenea comparații nu se poate hazarda decît un nepriceput. Chestiunea cu lungimea suviței mă frapase încă de la început. Ajungînd la Stațiunea centrală de cercetări pentru creșterea ovinelor Palas din Constanța, după ce admirasem corpul atletic al celebrului berbec, glorificat, dacă nu mă înșel în bronș, chiar la intrarea principală a pavilionului central, mă extaziam în fața performanțelor pe care trebuie să le atingă cîteva rase de oi pînă în anul 1985. De fapt, pentru asta venisem aici, pentru noutăți. Însă privind panoul cu pricina remarcasem că, lată, deși țurcana tindea binisor către o lungime a suviței de lînă de 30 de centimetri, merinosul de Palas se bucura de cele mai bune aprecieri. Reieșea clar, criteriile de estetică erau altele, se îmbina rodnic plăcutul cu utilul, dar ultimul conta foarte mult. Așa am aflat pentru început că țurcana are suvițele mai lungi, dar mai rare, motiv pentru care merinosul de Palas ajunge să dea azi 10 kilograme de lînă fizică pe cap cu sau fără coarne. Dar despre el s-a mai scris. Se știe că rasa a fost creată în zeci de ani de muncă de profesorul Nicolae Teodoreanu, că în istoria sa întilnim și nume de rase renumite, cu un ușor parfum aristocratic, merinos ramboillet, merinos semiprecoce de Leutewitz, că astăzi, pe lîngă producția de lînă foarte bună, rasa are însușiri și pentru producția de carne ș.a.m.d.

Am ajuns la stațiunea de la Palas, unde li mai spun încă oierie după vechea denumire dată la întemeierea sa, în 1897, de către Nicolae Filip, părintele zootehnicii românești, ca să aflu noutăți. Desigur, trecutul merinosului de Palas înseamnă foarte mult, dar prezentul și mai ales viitorul polarizează atenția și munca cercetătorilor de aici, treabă explicabilă în parte, și prin ambiția acestora de a schimba bronțul berbecului de la intrare în aur.

NOUL INCEPE CHIAR DE LA FIRUL IERBII DAR UNU N-AU CURAJUL SĂ-L VADĂ

La fermele industriale circuitul este simplu și logic. Cinci adăposturi polivalente. Oile sint întreținute pe grătare, mîncarea le vine pe bandă rulantă, apa dintr-un fel de arteziene. Spiritul de turmă este exploatat, densitatea în astfel de adăposturi fiind mai mare, rațională, științific calculată.

Avantajele față de imaginea tradițională a mioarelor care rumegă întelept și cumpătat, indiferente la scurgerea timpului, imagine pe care o întilnesc în imediata apropiere a adăposturilor de care vorbim, pentru comparație, și unde oile stau pe paie ude amestecate cu noroi, cu atîtea altele, și sint purtate metodic de sute de grauri (ah, cit rău ne fac graurii ăștia, se văita cercetătorul Ioan Comșa, care mă însoțea în mica expediție, mîncîcă mîncarea oilor, de le-o sting, nu alta!), ei bine, avantajele sint multiple: curățenie permanentă, economie de mînă de lucru, dejecțiile sint evacuate în permanentă și mecanic, lîna este mai curată etc. Poate că în privința moralului ovinelor s-ar mai putea face ceva, tristețea lor te mișcă, dar faptul ține mai mult de caracter și nu de condițiile de locuit însă, oricum, există cercetări și în această privință, mă asigură însoțitorul meu. Spuneam că circuitul este simplu. Și chiar e. Dejecțiile sint evacuate mecanizat și apoi, printr-un sistem de bazine și țevi, ajung în cîmp, la culturi sau la pășune, fertilizînd anual peste 100 de hectare de teren. Deci, economie de îngrășăminte, și ce îngrășăminte, și eliminarea transportului. Dar să ne oprim la pășune. La pășunea artificială cum sună mai exact. Explicații mai clare primim de la cercetătorul Ioan Opris, „pășunistul” stațiunii, lîngă atestat și de faptul că e doctorand în producția de furaje, un ardelean dirz și muncitor care s-a pus bine cu două facultăți obținînd diplome de inginer zootehnist și economist. Omul ne lămurește pe îndelele, răbdător, că în producerea lînii, a cîrnii, a laptelui materia primă e furajul. Animalul este mijloc de producție. Adevăr vechi pe care mulți îl uită. Iar în condiții de irigare, pretențiile sint mai mari. Unii spuneau că introducerea irigațiilor va duce la dispariția animalelor. Practica a demonstrat însă că existența apei a determinat sporirea furajelor de volum și a impus prezența animalelor care să le transforme în produse utile. Asta o dovedește însăși stațiunea Palas, aici, unde pășuni cultivate irigate folosite numai pentru pășunat cu oile au fost realizate pentru prima dată în țară. Avan-

tajele: aceste pășuni se pot folosi 5—6 ani, iar în fiecare an sint utilizabile între 130 și 220 de zile, deci 7—8 cicluri de pășunat. Desigur, în zone de cîmpie irigată. Densitatea este 50—55 de oi pe hectar față de 15—20 de oi care pasc după obiceiul pămîntului, coeficientul de folosire a pășunii crescînd la aproape sută la sută. În plus, pămîntul se autofertilizează, se îmbogățește structura solului prin resturile vegetale care rămîn, se fixează azotul pe cale biologică. Nu mai vorbim de economiile de îngrășăminte, așa cum aminteam mai devreme, de combustibil (nu se mai ară, nu se mai cosește, nu se mai transportă masa verde). Dar, vorba unora, greu fără nou, însă și mai greu cu el. Bătaie de cap, știe omul din bătrîni că pai porumb, porumb crește. E sigur. Așa, cu oile astea sau cu vacile, cine știe! Ei, asta e! Se știe. Argumentele sint convingătoare, însă trebuie să ai curaj să te aplaci la firul ierbii. Și pentru că tot vorbeam de nou și economii, să mai arătăm că, în imediata apropiere a soalelor de pășuni artificiale, a fost montată de curînd o instalație eoliană concepută și construită de secția proiectării-prototipuri Brașov a Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare. O instalație aflată deocamdată în plin experiment care va reduce cheltuielile stațiunii în ceea ce privește plata luminii.

IATA CE LEGĂTURI POT SA EXISTE ÎNTRE ILE-DE-FRANCE, O BAIE ÎN PACIFIC ȘI CAZURILE DE PATERNITATE DUBIOASĂ

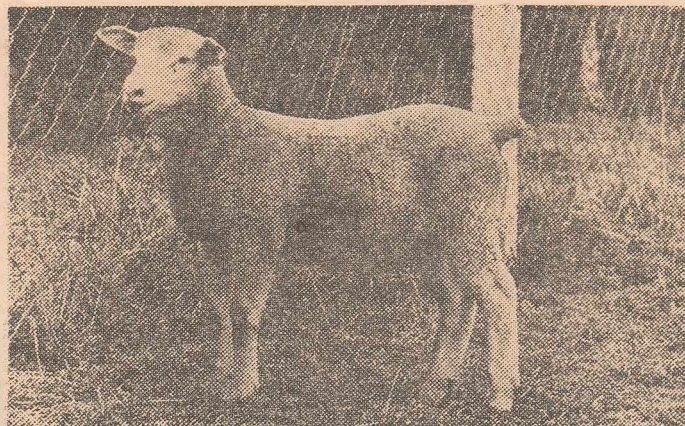
Medicul veterinar Alexandru Ursescu, cercetător la „genetică și ameliorare”, a avut de mai multe ori noroc în viață. Exact ce și-a dorit mereu. Prima dată a avut noroc că s-a născut la Drăgășani, a doua oară că a urmat facultatea la care a visat din fragedă pruncie, deși n-avea antecedente în familie, și a treia oară cînd și-a recuperat hainele din ghearele haine ale fluxului pe coasta Pacificului. Între aceste momente viața sa s-a desfășurat normal: a primit repartiție la Constanța, lucrează la ameliorare și depune toate eforturile pentru ca merinosul de Palas să se bucure de un viitor strălucit. Acum treizeci de ani, berbecul de care vorbim dădea cam 5 kilograme lînă, media pe turmă. Treizeci de ani sint o viață și o cercetare poate dura o viață. La unitatea agricolă „Sibioara”, merinosul de Palas dă azi 10 kilograme lînă fizică, iar aici, la Palas, a ajuns la 8 kilograme

lînă fizică pe cap de merinos. În ceea ce privește tipul de carne, Alexandru Ursescu și colegii săi urmăresc crearea unui tip de oaie care să mînce pe puțin și să producă multă carne și lînă. (De o oaie ideală, un fel de perpetuum mobile, care să nu mînce niciodată și să producă tot timpul nu se pomeneste încă.) Tipul acesta se obține prin încrucișarea merinosului băștină cu berbeci „de la pachet” numiți pe limba lor berbeci „Ile-de-France”. Și performanțele sint de-a dreptul spectaculoase, înregistrîndu-se, în perioada de îngrășare, sporuri zilnice de peste 250 de grame, cu variante de peste 400 de grame, iar în ziua vizitei noastre se înregistrase la un miel drăgălas un spor de chiar 500 de grame. Cam tot pe la acest capitol se cade, ne spune Alexandru Ursescu, să amintim și de realizările tipului de oaie prolific, obținerea a 250 de miei de la 100 de oi, precum și de figurile de lapte unde s-a ajuns la peste 130 litri pe cap de oaie.

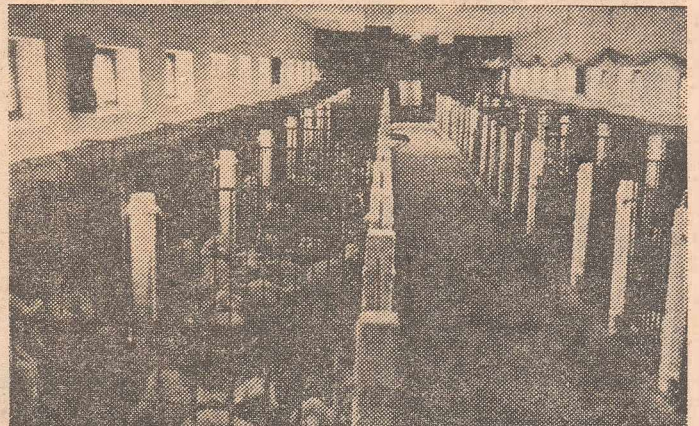
O problemă de ultimă oră la „genetică și ameliorare” o constituie studiarea sistemelor biochimice la specia ovină. Despre cel care ne informează plin de dăruire de acest fapt, cercetătorul Gabriel Vicovan, aflăm că este de prin părțile Făgărașului, că îi plac litoralul, plaja, însă mai mult seara, și dă soția, tot cercetătoare aici, la Palas, dar la „nutriție”, îi reproșează că miroase a oaie, poveste de care se apără zicînd că și oaia probabil miroase a cercetător. Acestea fiind lămurite, putem reveni spre a arăta că studiarea sistemelor biochimice, prin care se urmărește relația lor cu însușirile productive și de reproducție, are însemnate virtuți practice deoarece duce la stabilirea cu precizie a paternității produșilor, în cazurile de paternitate dubioasă. Chestiune mai puțin sentimentală, ea se impune atunci cînd este vorba de animalele valoroase și de descendenții lor, de cunoașterea acestora cu precizie.

Așa cum mărturisise Alexandru Ursescu, în cercetare poți urmări o viață întreagă o idee. Pe care ai sau n-ai timp s-o materializezi. Desigur, drama este a celui care nu reușește, dar munca lui devine temelia următoarei generații. Din fericie aici, la Stațiunea centrală de cercetări pentru creșterea ovinelor Palas-Constanța, fiecare generație s-a bucurat de realizările ei, așa cum se întîmplă și azi cînd viteza de ameliorare a unei rase pare a fi crescut, făcîndu-se aproape cercetare contracronometru.

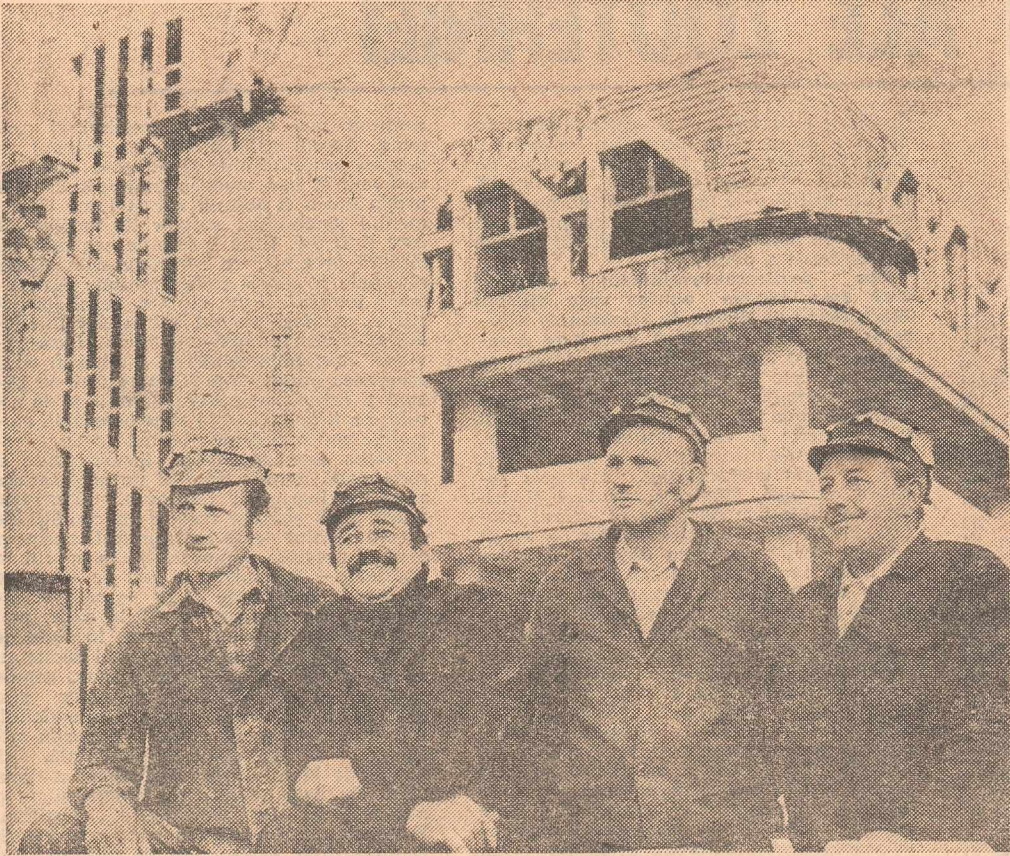
RĂZVAN BĂRBULESCU ■

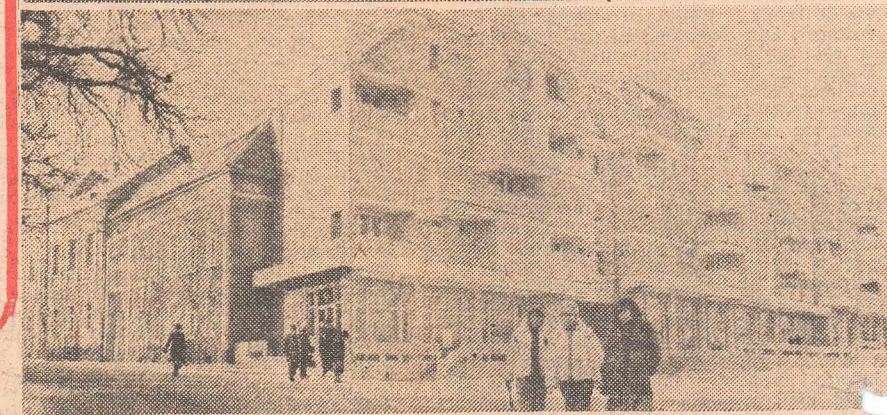
Mielul „minuno” care, într-o singură zi, a cîștigat în greutate 500 de grame.

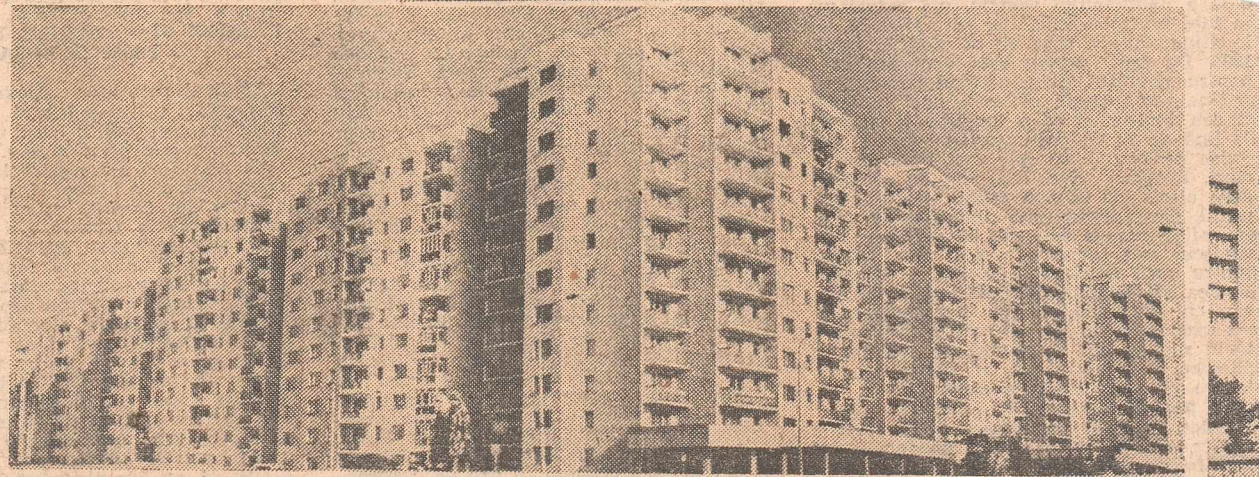
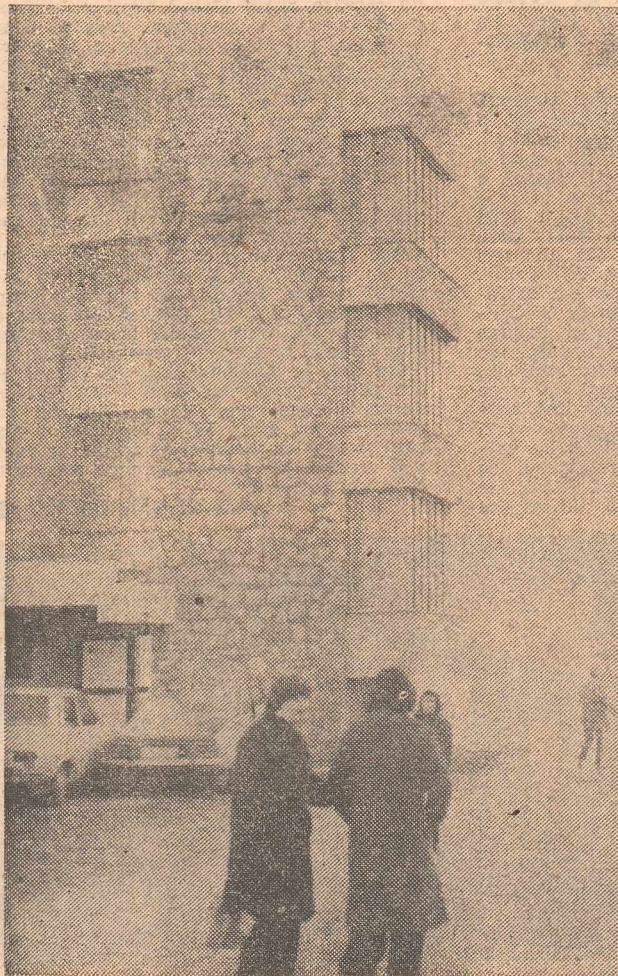

CONSTRUCȚIA

Bărbații al căror suris se limpezește deasupra rîndurilor noastre din această pagină fac parte din echipa de constructori condusă de Jozsef Egyed, o lărimă semnificativă de abnegație și putere omenească din torentul de abnegație și putere prin care s-au intrupat dimensiunile contemporane ale municipiului Sf. Gheorghe, capitala județului Covasna. Și datorită lor, peste 60 la sută din locuitorii municipiului s-au mutat în ultimul deceniu în apartamente noi, 11 500 cu totul, și, de ce să n-o recunoaștem, aceste apartamente se înfățișează privirilor noastre mereu mai frumoase, mereu mai avîntate în arhitectura lor cutezătoare. Fapt firesc într-o țară în a cărei mitologie laică legenda meșterului Manole revendică un loc de excepție, fapt firesc la o răscruce a anilor cei mai frumoși ai acestei țări. Și înșiși constructorii surprinși de noi pe peliculă, într-o zi caldă a acestui început de primăvară, recunosc un adevăr cu valoare de axiomă: construind mai puțin, nu ar fi construit atît de frumos. A devenit o lege a firii noastre reinnoite adevărul că munca, dusă cu nădejde mare în ziua de mîine a patriei, dusă cu conștiința prețului ei pe care nimic nu-l mai mieșorează, își caută întruna împliniri noi, chipuri noi, unele de o seducătoare diversitate. Și tocmai acest adevăr îl regăsim incorporat și în temelile municipiului reinnoit Sf. Gheorghe, alături de cărămizii, alături de mortar, alături de sudoare. De la stînga la dreapta sau de la dreapta la stînga, de sus în jos sau de jos în sus, nici noi nu mai știm cum să ne descurcăm în această lume caleidoscopică, iată, se desfac asemeni petalelor unei flori gigantice fațadele luminoase ale unor cartiere masive de locuințe noi, ale unei gări noi, ale unei case de cultură noi, ale unui liceu nou, ale unui magazin universal nou și, bineînțeles, ale unui institut de proiectări nou, pe planșetele căruia renașterea municipiului Sf. Gheorghe se va relansa cu o vigoare sporită. Pînă cînd? Pînă cînd aspirațiile, și în acest context de civilizație transilvană, vor fi ajunse din urmă de viață...

MIHAI PELIN
Fotografii de ELENA GHERA

Reșița în cămașă albă

Reșița, oraș care a simțit profund grija și interesul secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Nicolae Irimia, muncitor la Combinatul siderurgic, poet, animator cultural, om de suflet și de cuget, lector al „Esteticii” lui Benedetto Croce și autor de tulburătoare cantece de viață și de moarte în care, cum observa cineva, se ascunde câte ceva din neliniștile de toamnă ale Carasului și din aerul senin al Semenicului, al pământurilor natale, spune:

— Eu merg în Reșița în cămașă albă.

Și nu numai el. Într-un anumit sens, toți reșițenii merg în cămașă albă. E drept, în fața cuptorului și-o atirna în cui, apoi o îmbracă din nou. Sînt mîndri de orașul lor, de focul nestins care arde de două secole, ba fac și fapte de eroism așa cum scrie la carte, adică în cartea vieții. Cine oare o știe mai bine decît ei că „aci metalurgia e o vocație, un cult, un mit, o patimă”? Ceea ce nu-i împiedică să meargă pe stradă în cămașă albă, deoarece poluarea aproape a dispărut, la coșurile înalte s-au pus filtre, cele o sută de locomotive de tracțiune interuzinale care improșcau fum au devenit folclor; în afară însă de măsurile antipoluare, care de altfel se înscriu pe linia modernizării întregii producții reșițene, mai există un motiv, ultimul și cel mai important, pentru care localnicii preferă cămașă albă: ei trăiesc în 1980. Dată fiind vîrsta medie a locuitorilor și înșasi tinerețea bătrînilor oțelari, cei mai mulți dintre ei vor trăi și în Reșița anului 2000, iar acesta cere neapărat cămașă albă.

Iată de ce, în reportajul de față închinat cetății de foc, vom face o excepție de la regulă, nu vom mai vorbi despre oțel și oameni, ci numai despre oameni și despre calitatea nouă a muncii și a vieții lor. Nu la modul idilic, fiindcă Reșița este orice, numai idilică nu. Doi din cei mai înfocați reșițeni de adopțiune pe care i-am întîlnit au evocat în termeni cu totul neidilicii primul lor contact cu orașul.

Primul a ales din ciudă: socotindu-se neîndreptățit la repartizarea din politehnică, a cerut Reșița tocmai pentru că o considera la antipodul dorințelor sale! Astăzi nu ar pleca nici dacă l-ai auri. Al doilea, o tinără specialistă, a venit însoțindu-și bărbatul. Cînd de pe drumul Caransebeșului a zărit pentru prima dată furnalele îngramădite în vale și înecate în fum (nu e mult de atunci), a izbucnit în plîns: „Așadar, aici mă îngrop!”. A rămas, poate scrișnind din dinți la început, pentru ca să-și găsească aici împlinirea profesională și umană. A devenit șef nu numai peste oameni, ci și peste visele lor prefigurare pe planșetă, s-a legat de aceste locuri, a uitat de buletinul de București, unde, ne mărturisise, mai toți colegii de promoție, din cauza „îngramădelii” sau din alte pricini, nu s-au putut realiza pe plan profesional nici pe departe în aceeași măsură ca ea. Și-a cumpărat și pardesiu alb, fiindcă „eu am încredere în Reșița albă”.

Reșița contrastelor. În acest loc cu muncă atît de aspră, natura, parcă în compensare, „cade peste om”, după cum plastic se exprima un muncitor. Nu ne referim numai la apropiatul masiv al Semenicului (în cursele C.F.R., alături de țărani cu desaga și de strungari navetiști întîlniți schiori îmbrăcați și echipați la Lake Placid, atrași de pîrtia de schi cu șase luni pe an zăpadă, record național); ne referim de fapt la orașul însuși. Oamenii ies din blocul lor, își astern pătura pe lunca Bîrzavei, contemplă cerul și apa, apoi se grăbesc spre schimbul de noapte. Vara trag o fugă pînă la lacul Secu pentru o baie improspătătoare, tot între două schimburi. Turismul duminical nu echivalează cu exodul Daciilor-1300 spre moteluri ticsite, mititei și coniac („Ah dragă, am făcut o excursie nemaipomenită!”, cu tonul lui Edmund Hillary după cucerirea Everestului). Nu. Duminica, familii întregi se îndreaptă pe jos, cu bicicleta, cu mașinile, fiindcă nici ele nu sînt interzise, spre Văliug, spre salba de lacuri și noile hoteluri și cabane, „Turist”, „Constructorul”, „Șura Ortacilor”, spre Trei Ape, Cheile Carasului. În înșasi cetatea de foc, de care se sperie tinăra specialistă nu cu mulți ani în urmă, cireșii au curajul să înflorească — remarcă un oțelar cu suflet de poet — alături de castani, brazi, sălcii japoneze, teiul enorm de lângă Casa de cultură și presupuși smochini. Iar dinspre noile plantații care străjuiesc de la înălțimi orașul, plutesc miresele de salcimi.

Ca urmare a condițiilor naturale (valea strîmtă) și a extinderii continue a combinatului, în timp ce centrul civic — care este, geometric, și centrul de greutate al Reșiței — a rămas neclintit, orașul rezidențial s-a mutat pe deal în Govăndari, mult mai departe, unde s-au construit blocuri.

Are însă Reșița un centru, o personalitate urbanistică bine conturată? Se pare că nu. O confirmă și arhitecții Șerban Antonescu, șeful Secției sistematizare și arhitectură din Consiliul popular județean, Cornelia Pascu, directoarea Institutului de proiectări județean, Ștefan Pascu, șef de atelier, și inginerul Victor Dumitru, șeful Sectorului sistematizare și arhitectură din Consiliul popular municipal.

— Multe orașe industriale mai mici din țară — arată ei — au reușit să-și îngheteze un centru bine conturat, cu o pecete proprie. Și noi am construit mult, poate chiar mai mult decît alții, însă condițiile de relief și dezvoltarea industrială accelerată a ora-

șului nu ne-au permis pînă în prezent concentrarea forțelor într-un spațiu bine determinat. Această situație este însă pe cale de a fi depășită, iar rezultatele se vor vedea în curînd la scara întregii Reșițe. În Govăndari, care, cu cei 60 000 de locuitori ai săi, risca pînă nu de mult să devină un oraș-dormitor, se va crea un centru civic de cartier. Așadar, și această zonă va căpăta o altă față prin obiectivele în curs de construcție: Muzeul județean, Liceul de muzică și arte plastice, Bazinul olimpic unicat pe țară, 25 m X 50 m, care va consfinți și amplifica pe plan material tradițiile cunoscutei școli reșițene de înot. Tot în Govăndari, în viitorul cîcinal, se vor construi un hotel cu 300 paturi, un restaurant cu 500 locuri și Casa de mode. Încă o subliniere: pe viitor intenționăm să acordăm o atenție sporită calității construcțiilor, capitol la care am rămas deficitari.

— Ce se preconizează pentru desăvîrșirea centrului civic actual al orașului?

— Indicațiile, ideile bogate desprinse după vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu din septembrie 1973 se află deja pe planșetă și ele vor deveni curînd realitate. Sala de spectacole și sport va fi extinsă cu un obiectiv care va cuprinde săli de vernisaj, un anticariat, un magazin de artizanat bînzănean, o sală de teatru Studio. Un bloc unicat va aduce o scară umană centrului, încorporînd în plus note specifice arhitecturii locale, de pildă bovindourile, numite la noi ferestre birlițoare.

— Birlițoare?!

— La țară, la astfel de ferestre care „les” din fațadă stau babei, cumetrele, beneficiînd astfel de un post mai favorabil de observație asupra uliței și vecinilor. Dar asta e doar o glumă! Tot în centrul civic se vor construi noul local al Institutului de subingineri (prima etapă), blocuri de locuit mai mici, o fințină decorativă și un pasaj aerian pentru devierea circulației auto. Astfel, Reșița va căpăta centrul pe care îl merită.

★

La Reșița, ca și în restul țării, nivelul de trai crește continuu, oamenii au bani. Ne povestește arhitectul Ștefan Pascu un fapt semnificativ. A lipsit din oraș doi ani, răsîmp în care a lucrat în calitate de consultant tehnic într-o țară africană. La plecare, în fața blocului său locuit în special de muncitori și tehnicieni, se aflau doar cîteva autoturisme; după întoarcerea la Reșița, pur și simplu nu a mai găsit loc de parcare.

La Reșița, cînd oamenii merg la teatru, „își păstrează rangul”, în sensul că femeile îmbracă rochii lungi și bărbații vin și ei îmbrăcați de sărbătoare. (O paranteză. În teatrul din Valea Jiului, în foaler, am citit o pilduitoare înșlăuită: „La teatru actul de cultură începe la garderobă”). Toți reșițenii cu care am vorbit, cu pregătire și gusturi foarte diferite, au elogiat suflul nou al teatrului lor, recompensat și de recente distincții. Numai că, după cum ne spunea directorul, regizorul Eugen Vancea, „sîntem un teatru fără teatru, stăm cu chirie la Casa de cultură”. Situația se prelungește de peste 30 de ani. Lipsa unei scene proprii stînjenește actul artistic, iar depărtarea față de cartierul rezidențial de pe Lunca Bîrzavei limitează, intrucîtva, accesul publicului, în special iarna. După ce te întorci de la lucru, oșobit de munca grea caracteristică pentru un oraș în care se asudă profesional în fața cuptoarelor, inclusiv duminica și sărbătorile legale, nu e tocmai ușor să bați kilometri pînă la Casa de cultură.

La Reșița dispar din librării, în timp record, nu numai cărțile tehnice sau literatura deconectantă, ci și „Filozofia greacă pînă la Platon”, deși sînt aduse multe exemplare. Aci se consumă și se creează cultura. Timotei Jurjică consenma, pe planul tehnicii îndeosebi, o nouă și oarecum neașteptată dimensiune a Reșiței. „Trecerea pe un alt palier, mult superior, al dezvoltării sale, cel al producției de idei”.

Totuși, locuitorii săi ar dori mai mult. Știu și ei că nu se poate face totul dintr-o dată, dar înșasi această nemulțumire este constructivă, un semn al vremii.

★

„Reșița, o naștere prea grea”: Expresia aparține lui Nicolae Irimia și lui Gheorghe Zăncescu, ambii angajați în modul cel mai direct în tumultul vieții productive: primul la Combinatul siderurgic, al doilea proiectînd, ca inginer, turbinele veacului XXI în acea uzină de idei care se numește Centrul de cercetări științifice și inginerie tehnologică pentru echipamente hidroenergetice. În orele libere, adică în cele 16 ore care rămîn după „optul” cu retribuție și condiție de prezentă, se indeletnicesc cu literatura, fiind laureați cu mai multe premii de proză și poezie la Festivalul național „Cîntarea României”.

Firește, pe planul pur industrial și al producției de idei (în cercetare, proiectare etc.), Reșița s-a dezvoltat enorm în ultimii ani și aceasta este elementul hotărîtor. Totuși, interlocutorii noștri, și nu numai ei, regretă lipsa anumitor instituții de cultură, apoi adaugă:

— Și nu ne referim numai la lucrări mai mari, care necesită fonduri. Cultura, nivelul de civilizație se manifestă și pe planul vieții cotidiene. De ce în Govăndari, cînd treci dîncolo de strada principală, calci și pe ipotetice trotuare peste care s-a deus zgură, iar pe aceasta un strat gros, foarte gros de noroi solidificat (cînd nu plouă...), deși unele blocuri s-au construit de zece ani? De ce atîtea blocuri din cartier sînt inconjurate de garduri improvizate, haotice, iar accesul spre parcare se face prin... spațiile verzi, căci alte treceri nu au fost prevăzute? De ce în jurul impozantului Centru de cercetări de aci s-au aglomerat construcții, după părerea noastră, inestetice? Și cînd te gîndești că aceasta este una din portile de intrare ale orașului! De ce gunoiul este cărat și pe platforme deschise „apărate” de plase care mai curînd seamăna decît rețin gunoiul? De ce în unele blocuri, chiar și mai vechi, firele de telefon nu sînt îngropate în zid, ci trase peste pereți de-a valma, într-o dizgrațioasă împletire? Ar mai fi și alte asemenea semne de întrebare. Fără îndoială, și noi cetățenii purtăm o parte din răspundere, dar nu totul depinde de noi; și edili ar trebui să acționeze mai eficient. În ultimele luni s-au luat unele măsuri, se simte o mîna mai energică de gospodar. Am avut alegeri la 9 martie și ne-am străduit să le întîmpinăm cum se cuvine. Dorim însă ca să-i simțim permanent pe deputați în mijlocul nostru, la treabă, după cum o reclamă spiritul democrației, spiritul orașului nostru de muncă și de omenie.

Chiar dacă pe alocuri interlocutorii vor fi exagerat în mod voit, relevînd, în aceste zile imediat următoare alegerilor, exigențele și răspunderile sporite ale cetățenilor, credem că observațiile merită reținute, cel puțin în substanța lor, și înscrise ca atare ca bază de discuție și acțiune pe agenda de lucru a noilor deputați.

Nicolae Irimia și Gheorghe Zăncescu ar dori realizat și un proiect ceva mai vechi, ei visează pentru Reșița lor o Statuie a Muncii pe Dealul Golului, care să vegheze asupra orașului, căci „spre muncă, simbol și realitate, tîndem, într-acolo suim, ea ne tine și ne îndeamnă”.

— Și mai credem că noi, Reșița, sîntem în stare să oferim periodic un premiu pentru cel mai bun roman cu problematică muncitorească. Ideea s-a mai vînturat, dar nu s-a realizat. Sperăm că această cinste îi va reveni de drept bătrînei Reșițe, ale cărei focuri ard de două veacuri.

La despărțire au spus:

— Aici la Reșița, dacă am vrea, am putea construi și nave interplanetare.

Frază simbolică și întru totul memorabilă, care desigur nu anunță iminenta făurire a unui „Apollo” românesc (Pămîntul, deocamdată...), ci întruchipează elanul spre mai bine, mîndria reșițenilor, stăpîni pe cea mai avansată tehnică. Ei ies în întîmpinarea anului 2 000 în cămașă albă.

LIONEL NIȚESCU ■

Legea ne apără, s-o cunoaștem, s-o respectăm

Vinovații nu știu nimic

Povestea simplă a două surori. După ce s-a născut Virginia, mama muri. Alexandra avea șapte ani și jumătate. În fața tatălui, care o retrăsese pe Alexandra de la școală, învățătoarea Elena Zaharia invocase ca argument miinile ei neobișnuit de frumoase, cu degete lungi și delicate. Absolvi totuși patru clase, dar grija ei cea mare era gospodăria cu un tată tot mai posac și mai bolnav și o soră de patru ani. Mult timp, în afara grijei de a reține în fiecare an o cotă sporită din pensia tatălui pentru nevoile Virginiei, nu s-a mai întâmplat nimic. Puțină vreme după intrarea Virginiei la facultate, tatăl muri și Alexandra se căsătorii cu un om harnic și din cale afară de ambițios. Într-o scrisoare Virginia protestă împotriva alegerii și între cei doi cumnați se instală o ură fâșișă. Vacanțele, cea mai mare parte din ele, Virginia și le petrecea aiurea, numai să nu dea ochii cu bărbatul pe care ambiția îl făcea bătăran, egoist și ranchiunos. Alexandra continua să scrie surorii mai mici și toate scrisorile ei începeau așa: **dRaga Mia.** Unele litere erau mici, altele mari, de parcă le scrijelea cu unelte nepotrivite. Efortul o sleia de puteri și în continuare nu mai avea răbdare să fie atentă încât Virginia rareori putea înțelege ceva din ele. Îi scria la fiecare două săptămâni. Un automatism, va declara mai târziu Virginia. Cu fiecare două săptămâni care treceau aveau tot mai puține lucruri să-și spună. Se spăluau diferit, gindeau în alți termeni, miroseau altfel și când se întâlneau, Alexandra simțea nevoia să fie aspră: o muștrulua, se prefăcea îngrijorată de sănătatea ei, îi dădea sfaturi, și mai ales vorbea tot timpul, ca să alunge stinghereala dintre ele. Da, tot timpul vorbea încât ea, Virginia, nu mai putea scoate o vorbă. Atunci, la ultima lor întâlnire, Virginia nu mai răbdase însă: De ce vinde casa copilăriei lor, casa părintească? De ce?... Ca să țină lângă ea un bărbat rău, preocupat numai de avere?... De ce?... Nu sint atîția bărbați pe lume? Ce i-a trebuit un cărpănos? El te-a îndemnat — nu i-așa — să vinzi casa? Se temea că-mi voi cere mai târziu drepturile mele? Poate după ce mă mărit. Te-a amenințat, te-a șantajat că te părăsește, hai mărturiseste, o îndemna Virginia.

I-a arătat miinile. Mai discutaseră despre asta. Sub bățături și pielea vinată și umflată de spălat și ger, miinile Alexandrei păstrau o delicatețe care ei îi lipsea. Da, mai discutaseră despre asta. Așa au fost vremurile. Dar casa era și a ei, a Virginiei, cu toate astea. Mă deranjează, îi explica Alexandrei, că te lași asuprită și șantajată de un bătăran. Și ca să-l învâți minte, îl dau în judecată. Nu vreau să mă las păcălită, n-am de gînd să las un bănuț pentru poftele lui. Iau banii și-l depun la C.E.C. pe numele tău. Iar carnetul îl țin la mine.

Instanța a hotărît, cum era și firesc: jumătate-jumătate. Adică în jur de vreo 18 000 lei.

Ori eu, ori soră-ta! a strigat bărbatul, dar n-a mai așteptat răspunsul. Virginia a luat partea ei, 18 000 lei, dar nu i-a depus la C.E.C. Era tocmai în perioada cînd traversa o neagră criză financiară. Alexandra a investit banii într-o garsonieră și ca să-și poată plăti ratele, destul de mari, și crește copilul s-a angajat femeie de serviciu la un spital. Apoi a mai făcut un copil cu un bărbat divorțat. După ce ea născu, bărbatul s-a reintors la prima soție. Avea acum doi copii, amîndoi băieți, și un singur tată legal: „bădăranul”. Aflînd de existența celui de-al doilea copil, „bădăranul” introduce acțiune de divorț și ceru înapoi copilul lui. Alexandra cîștigă totul, garsoniera, copiii, cheltuielile de judecată, cu obligația însă să-i restituie soțului jumătate din bunurile dobîndite în comun, inclusiv jumătate din avansul pentru garsonieră. După spital, Alexandra continua să muncească la diverse familii, cu ora.

„Ești o proastă! i-a scris Virginia. Și fiindcă n-am cum să te pedepsesc altfel, pînă nu-l vei acționa în judecată pe tatăl celui de-al doilea copil și nu obții de la el drepturile legale, nu mai avem ce discuta”. Și nu și-au mai scris. Alexandra nici n-ar fi avut cînd: rar apuca să doarmă două-trei ore pe noapte.

„Atîta am, a declarat Alexandra la procuratură: doi copii și o soră”. Și-a luat apoi băiatul cel mare de-acolo și acasă au plîns amîndoi îmbrățișați.

„Nu știu nimic, a declarat Virginia. Dar nu mă mir că s-a înhătat cu niște pușlamale. Seamănă cu taică-său. Iar cu Alexandra nu se poate înțelege nimeni. Ce ajutor pot să vă dau eu?”

Mă numesc M.I. Pînă la evenimentul tragic, am locuit în căminul de nefamiliști. La „vilă”, cum îi spuneam noi. În seara aceea eram la „vilă” și jucam table. El s-a luat de mine. „Bă, Mutule, zicea, tu nu spui nimic? Spune și tu ceva”. Căra după el pe unul Dan, care abia se mai ținea pe picioare, așa că el părea treaz, deși mirosea a băătură de la o poștă. Eram în total vreo cinci sau șase cînd au venit ei cu chef. Era rîndul meu la table și el se lua de mine fiindcă la table eu mă enervez repede și fiindcă nu beau în general. Pierdeam și am cedat locul. În jurul lui se strînseseră toți acum, fiindcă îi făcea să ridă. „Sîntem urmașii bătrînei

Rome, făcea, sau nu sîntem? Și-atunci? Ce credeți voi?... Cum își procurau ei femeile? Ați auzit de „răpirea sabinelor”? Dan, prietenul lui, se holba la el și nu pricepea nimic. Incuviința totul din cap, atîta mai putea, să dea din cap, și noi rideam. Eu, unul, vă spun, mă și vedeam cu o sabină în brațe... Dar nu pentru asta m-am dus după ei. El, mai ales, era hazos, nu știu cum să vă spun... Era plăcut... Ne inghesuiam unii într-alții. Eu, unul, aș fi vrut să vorbesc ca el. Cunoștea o multime de lucruri și vorbea chiar și latinește. Păream o adunare selectă, ca să spun așa, adică băieții se simțeau bine conduși de el, cu vorbe în latinește, că lumea se uita după noi ca-n filme.

Ne incolonasem sub comanda lui lângă „vilă”. Eram toți: adică noi primii șase și ei doi, el și cu Dan. El mergea în frunte, Dan după el, și în spate noi ne puneam piedici și muream de ris. Lîngă chioșc, a făcut un pas într-o parte, l-a lăsat pe Dan în frunte și a strigat: „Leat! Ascultă comanda la mine! Capul sus! Pieptul înainte! Așa leat!” Cei doi se sărutau și noi îi înconjuram. L-a bătut pe băiat pe umăr și am văzut privirea fetei, speriată, dar veselă, ca și cînd ar fi știut despre ce este vorba. „Ținere, l-a spus, servește pe băieții ăștia cu cite o țigară”. Asta nu mi-a plăcut, fiindcă băiatul mai mult tremurînd a scos un pachet de țigări din buzunar și ne-a servit pe toți. Ceilalți continuau să chicotească și am zis că așa trebuie să fie. „Și-acum, a zis el, plimbă-te puțin. Noi avem treabă cu Afrodita ta”. Omul părea să nu priceapă ce-i spunea și el s-a rîstît de ne-a făcut pe toți să ridem: „Șterge-o!” Și celălalt a sters-o. Îi făceau semne de adio, dar nu mai privea înapoi. Fata continua să rămînă sprijinită de chioșc. Nu încăpeam toți în jurul ei și cei din spate ne împingeau spre ea. Oamenii treceau, ne vedeau și nu spuneau nimic. Așteptam o comandă, că prea se strica toată treaba. Fără o comandă nu era frumos pentru că nici unul nu știam ce trebuie să facem. El ne-a dat la o parte și a strigat: „Leat! Alinierea!” Și parcă atîta așteptam. Eram aliniați cînd el îi spunea fetei: „Domnișoara merge cu mine”. Cum eram aliniați, nu vedeam ce se petrece în spate. Îi auzeam doar vorbele și rideam pe infundate. Zicea ceva de „vilă”, de cuvîntul lui de onoare, de ăla care o ștersece a un laș. „Hai, Julieta mea frumoasă, Afrodita mea neprețuită spune-le tu citeva vorbe la ostașii ăștia.” Atunci am auzit un fel de „Vă rog să plecați!” și noi am și pornit-o. „Vezi, o lămură ei, asta înseamnă disciplină! Sîntem cu toții la ordinele tale.”

La „vilă”, Dan se mai dezbătase, în sensul că putea să injure și trăgea de fată, a împins-o într-o cameră și a incuiat ușa. Treaba începea să se incurce și noi, cei cîțiva care aveam rude în oraș, ne-am luat tălpășița de-acolo. Presimțeam că urma să se întîmple ceva necurat și n-aveam chef de încercături. Așa că noi, cei ce-am apucat să plecăm la timp, nu știm nimic de tragedia care a urmat...

Invinuit: Toma Ion
Data nașterii: 1 iunie 1930
Locul nașterii: Dîrvarii, județul Ilfov.
Studii: patru clase.
Profesia: muncitor necalificat.
Starea civilă: căsătorit, doi copii.
Avere: casă de locuit
Averea soției: nu.
Antecedente penale: nu.

Observația anchetatorului: în timpul cercetării, invinuitul Toma Ion a fost sincer și a ajutat organul de cercetare în aflarea adevărului.

Caracterizarea întreprinderii: Toma Ion are o atitudine bună față de muncă și o comportare cuviincioasă față de colegi. N-a mai fost judecat și nici pus în discuția colectivului de muncă.

Invinuirea: furt calificat în paguba avutului obștesc și dare de mită.

La 50 de ani, peste două luni va implini exact o jumătate de veac de viață, Toma Ion are o casă, o nevastă și doi copii. E mult? E puțin? Muncește de la opt ani. Cu brațele. Și brațele lui atît l-au adus: o casă în comuna Ciorogirla unde să-și iubescă nevasta și să-și crească cei doi copii. Soția lui crede că în toată comuna nu mai există așa copil cuminți ca ai lor, măcar că sînt săraci. Ei au fost mîndria, bucuria și nădejdea, și iată că tocmal lor acum li se închid în viață multe drumuri și destule uși. Omul ei n-a vrut asta și nici nu-și inchipuie cum de s-a întîmplat. Încărca vagoane. Spre miezul nopții s-a dus alături, la colegii de la fosta întreprindere unde lucrase pînă a veni aici. N-avea voie și a cerut permisiunea paznicilor. Acum paznicii neagă. Poate că așa o fi. La întoarcere, a văzut ușa unui garaj întredeschisă și înăuntru mai multe pachete cu faianță. N-aveau ce căuta acolo pachetele și așa a început nebunia. S-a dus la paznici și le-a propus să-l lase contra sumei de 50 de lei să care faianța dincoace. Cei doi paznici susțin că ei n-au fost de-acord, ba chiar l-au avertizat. Adică cum l-or fi avertizat? Că după asta omul ei s-a dus din nou în curtea întreprinderii vecine și a început să care lăzile una cite una. Erau cincisprezece, deci în total cincisprezece drumuri ale unui om pe drum bătut de reflectoare, cînd mai ești și avertizat? Omul ei afirmă că dacă n-ar fi avut învoirea paznicilor n-ar fi îndrăznit niciodată să

care în spate 15 pachete cu faianța aia care se sparge, să le așeze lîngă gard și apoi să plece în căutarea unui cărucior. A venit cu căruciorul, a încărcat pachetele și atunci au venit paznicii. El le-a dat suta de lei, dar ei n-au mai fost mulțumiți. L-au înhătat și l-au dus la ofițerul de serviciu. Poate că paznicii nu mint cînd neagă înțelegerea despre care tot pomeneste omul ei. Poate că n-a fost vorba de bani, omul ei n-are nici un martor. Dar din declarațiile lor contradictorii rezultă că măcar unul din ei minte. Și mai rezultă ceva: că au știut și n-au căutat să-l oprească, cum era firesc și cum aveau și datoria s-o facă. L-au lăsat să cadă pradă poftei lui, poftă ce i-a suris la miezul nopții văzînd pachetele acelea într-un garaj unde n-aveau ce căuta, cînd există magazii speciale, păzite, unde se țin. L-au lăsat pradă negurii de pe mîntea lui din acea noapte, nebunie de-o clipă, ca să-l prindă asupra faptului, dacă așa o fi fost și n-or fi fost nemulțumiți că în loc de cinci lăzi cite zisese omul ei la început că va aduce, cărase 15 și lor tot cite 50 lei le-a oferit...

Virginia nu va apărea în boxa acuzațiilor. Nu va apărea nici „istetu” M.I., care a știut s-o șteargă la timp. Nici „bădăranul” n-are loc acolo și poate, împreună cu paznicii, va participa la proces numai în calitate de martor. Tînărul care și-a părăsit prietena nu va fi de asemenea citat. Juridic, sint cu toții inaculați. Virginia își pregătește teza de doctorat. Justițiară, ea și-a spus cuvîntul încă de la început. Și l-a spus și a doua oară, cînd a sfătuit-o să-l acționeze în judecată pe tatăl celui de-al doilea copil și nu să se spetească muncind neglijînd educația copiilor. Ce-i drept, Alexandra s-a sacrificat atunci, demult. Așa erau vremurile. Acum fiecare are necazurile ei. Sint mature... M.I., după ce va absolvi „seralul”, va încerca la o școală de subingineri sau de maștri și mai târziu, cînd va fi un cetățean onorabil și cap de familie va povesti copiilor cit de înțelept a procedat el într-o anumită împrejurare a vieții. „Bădăranul” are o altă familie, și-a cumpărat casă și ambiția l-a purtat pe multe șantiere bănoase. El a cerut copilul, dar instanța nu i l-a dat. Paznicii poate au primit felicitări pentru intransigența lor. Pașaportul copiilor lor este inaculat pentru viitor. Au cu toții statutul bărbaților și femeilor de treabă. Dar nu numai asta îi unește: ei și un specific spirit de pîndă. Justițiară Virginia n-a vrut să înțeleagă, cînd la mijloc erau 18 000 lei, că după moartea tatălui, Alexandrei nu-i rămîneau multe drumuri deschise. S-a măritat, la nivelul ei, cu primul bărbat care a descoperit-o sub mormanul de griji și treburi. Justițiară Virginia nici n-a observat că Alexandra nu i-a cerut

nimic în toată viața ei obidită și umilită și că tot ea, fata favorizată de vremuri și de dragostea surorii mai mari, tot ea cerea și punea condiții, tot ea soma, în numele cui? Tot ea se supăra după ce se amestecase brutal și fără pic de înțelegere în viața Alexandrei, modificînd-o și aruncînd-o într-o derivă fără oprire. În fața răspunderii, a grabei răspunderii care înseamnă datoria, justițiară Virginia a fabricat continuu și inconștient poate numai justificări. Întocmai ca și omul pe care îl detestă: „bădăranul”, C. Ilie. Ani mulți, Ilie C. n-a mai dat un semn de viață. A apărut numai după ce Alexandra se umpluse de ocară. A apărut arătînd cu degetul și cerîndu-și drepturile. La fel ca și Virginia, pe care o urăște, s-a prefăcut a nu ști că datoria unui tată nu se rezumă la a cere copilul instanței. A pus pe seama întîmplării faptul că Alexandra nu i-a cerut nimic niciodată. În fața instanței viitorului aduce, la fel ca și Virginia, reputația unei vieți la a cărei temelie a fost zidit de fapt sacrificiul demn și necunoscut al Alexandrei.

Ca Virginia și C. Ilie, M.I. se prefăce, la rîndu-i, a nu bănuși că în seara aceea de el și de ceilalți ca el, cu toții, trei, a depins totul, că nu era nevoie decît de o vorbă, de un gest, pentru ca nimic din ce s-a întîmplat să nu mai aibă loc. El e cuminte, nu s-a amestecat. Și a avut prevederea de a o șterge la timp. Nu știe nimic, deci... Cine știe, să plătească. Așa cum a plătit Toma Ion. Nici paznicii n-au știut nimic. Pînă a nu se fi îngroșat fapta. Mai mult decît în cazul Virginiei, al lui M.I. sau al lui C. Ilie, prevenirea, intervenția intrau în atribuțiile lor de serviciu. Au stat la pîndă. Cu justificările pregătite. Împingea un om în păcat, pînda lor, dar ei nu se gîndeau decît la justificări. Toma Ion n-a forțat, nu s-a furișat, n-a pătruns prin efracție, a folosit înfierbîntat, cu limbașul celor patru clase primare, o împrejurare ademenitoare. O clipă de derută favorizată de o pîndă în afara regulamentelor și a moralei. „Lasă-l, a zis unul dintre ei, îl prindem chiar asupra faptului”. Lăsăm problema „înțelegerii” în seama competenței procuraturii. Că au știut însă și un fapt ce rezultă din chiar declarațiile lor și această transformare a puterii de noapte într-o pîndă de șoareci, inclusiv momeala, nu seamănă deloc cu vigilența Victima este deci efectul nu al intransigenței în serviciu, ci al unei circumstanțe neobișnuite pe care avem datoria s-o privim cu toată atenția. Procurorul șef al sectorului 6, Ștefan Roman, a reținut dosarul pregătit pentru instanță și nu-l va înainta decît după ce faptele vor fi lămurite și circumscrise în adevăratul lor perimetru.

NICOLAE CRISTACHE ■

Mici probleme sau, cum s-ar zice, o mămăligă pripită

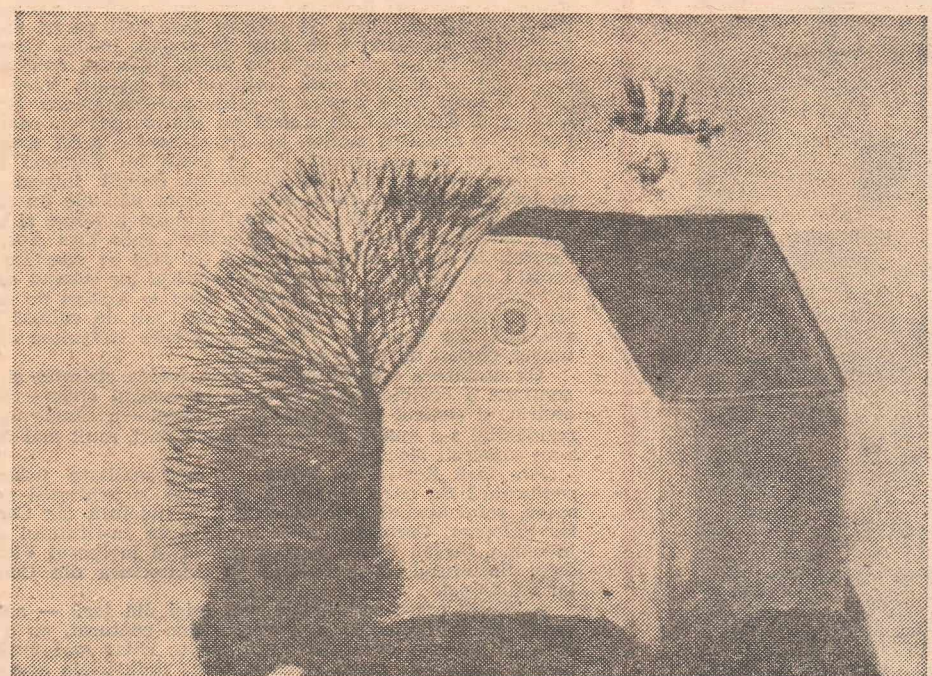
Există două explicații, ori unii directori, neavînd ce face, se distrează cu așa-zisele intenții inoitoare, ori, depășiți de prea multe preocupări, își incurcă propriile lor decizii. Cîteodată însă o hotărîre pripită costă. În sprijinul acestei afirmații venim cu cel mai banal exemplu posibil într-o banală problemă, la prima vedere, dar care vrea să demonstreze cit de stupide pot fi uneori hotărîrile luate din zbor. Azi, duminică, ne aflăm bunănoară pentru aprovizionarea săptămînală în Piața Ilie Pintilie. Găsești ce vrei. Brînză, cartofi, morcovi, carne de miel proaspătă, andive, mere, pere, flori, tot! Tot în această piață, discrete, retrase, igienice, cu un aspect comercial atrăgător, două bazare, zicem noi, binecuvîntate. Unul, bazar, bazar; celălalt, o tonetă cu artizanat. În virteul timpului, la repezeală, poți găsi aici o căcuțică pentru copii, cu 16 lei, umbreluțe colorate, jartiere, chilotei, fulare, cremă Nivea, pułovere, mînuși, papuci de casă, găsești un pteptene, mă rog, mărungișuri necesare, tot ce, în marea grabă a preocupărilor

zilnice, nu le poți căuta special în marile magazine. Mărturisesc că foarte mulți cetățeni și-au făcut un fel de tabiet frecventînd acest mic bazar și toneta cu artizanat, ceea ce, repetăm, îi scutește de foarte mult timp pierdut. Nu mică mi-a fost mirarea cînd am aflat că aceste discrete prăvăliore în care se desfac mărfurile statului vind anual măruri în valoare totală de peste 2 milioane lei. Cu stoapare am aflat însă că un tovarăș director a hotărît să le închidă. Pretextul, zice-se, că ele aparțin de Ilfov. Extraordinar! Și ce dacă?

— Auziți și dumneavoastră ce-i incurcă pe unii că bazarele sint de Ilfov și nu de San Francisco!

Ce aveți, dragă tovarăș director, cu bazarele?—Cu ce vă incurcă ele pe dumneavoastră? Bine ar fi ca persoana care a luat această hotărîre să depună dînsa anual cele 2 milioane la C.E.C., și după aceea discutăm. Ideea, tertată să-mi fie comparația, e ca o mămăligă pripită.

A. SĂGEATĂ ■

ȘTEFAN CALȚIA — Casă roșie

Carpați 2000

— Tovarășe Lupșe, cine a avut încredere să numească un director la 23 de ani ?

— Organele de partid, cine altcineva ?! Era nevoie atunci de un cadru muncitoresc cinstit, drept, energic, pentru a pune pe picioare o întreprindere care era la pământ. Și au socotit că eu pot fi acela.

— Și de ce era la pământ întreprinderea ?

— Erau atunci, prin 1953—1954, tot felul de cadre corupte, socoteau că întreprinderile statului sînt fată fără cîini, semănau dezordine și indisciplină ca să poată să fure. Nu se realizase niciodată planul de la naționalizare. Era o întreprindere forestieră regională foarte mare, cu sediul la Satu Mare. Fiind eu muncitor de pădure — la 19 ani fusesem scos din producție ca activist de sindicat — s-au gândit tovarășii că am să fac ordine acolo.

— De unde atîta pricepere la un atît de tînr și fără experiență director ?

— Și fără prea multă învățătură, vrei să mai spuneti, nu ?! Nu mă menajați, nu mă supăra deloc adevărul, așa eram atunci. Cînd am fost numit director aveam doar 6 clase primare, dar am reușit să prind repede problemele. Muncind de la 12 ani cu tata la pădure am văzut cum se administrează parchetele. Nimic nu-mi scăpa. Pricepeam repede. Apoi am studiat oamenii, în care pot să am încredere și în care nu. Le-am cerut sfatul și le-am verificat sfaturile. Este un bun de preț al unui conducător să-și verifice oamenii și să aibă încredere în cei care merită încredere. Muncitorii aceia de pădure, cînd au văzut că li se cere sfatul, că sînt luați în considerare mi s-au alăturat. O făceau cu dragoste, cu interes, vedeam că, în sfîrșit, înțeleg rolul lor, că se simt stăpîni. Numai că n-am stat prea mult lingă ei. În 1957 am fost transferat la Sighetu Marmației.

— Așa de repede ?

— Era și-acolo o întreprindere care mergea prost. Nu-și realiza nici ea planul și avea mult export — de cherestea, de celuloză... Vreme de un an am muncit și acolo pe rupe, cu oamenii, lingă oameni în pădure. Ziua se tăia, noaptea se încăreau și se transportau bustenii. Vedeți dumneavoastră, munca de la om la om, despre care azi mai mult vorbim decît o facem, este o realitate foarte frumoasă, dar greu de înfăptuit. Chiar dacă timpurile s-au schimbat și odată cu ele oamenii, acum avem cu toții carte mai multă, conștiință mai avansată, munca de la om la om nu trebuie să se schimbe. Numai așa se sudează colectivitatea, se formează atașamentul, prețuirea, respectul față de o idee, de un scop, față de oameni între oameni.

— Cu alte cuvinte, tot rolul conducătorului a fost esențial ?

— Nu știu cum vedeți dumneavoastră această funcție, dar eu vă spun că toată viața mea, și iată, împlinesc vreo 27 de ani de cînd am funcții de conducere, am pornit în a mă socoti mai întîi activist de partid, membru de partid și apoi director. Nu m-am ridicat niciodată deasupra organizației de partid din care am făcut parte. Există azi o tendință din această „eu sînt director, sînt conducător, eu deci, cu problemele de producție, ei, treaba lor, cu munca politică”. Adevărul e că în acele perioade grele ne-am crescut unii pe alții.

— Se spune că sînteți cel mai vechi inspector șef de inspectorat județean silvic din țară. Cum se menține o asemenea funcție ? Este foarte grea ?

— Dacă îți faci datoria așa cum se cuvine, nu e nici grea și te și menții în funcție. Dacă am fost numit la conducerea Inspectoratului silvic al județului Maramureș, cînd s-a creat această formă de organizare, apoi m-am gândit că am fost numit ca să văd bine ceea ce este de făcut și să și facem. Cu toți colaboratorii mei. Noi, aici, în Maramureș, am inițiat un program de conservare și dezvoltare a fondului forestier. Pe o durată de 40 de ani. Al nostru a pornit în 1970, cel pe întreaga economie în 1976. Noi aveam deja o experiență de 5 ani. Departamentul din ministere și institutul central de cercetări din București ne-au recunoscut inițiativa.

— Tovarășe Lupșe, vestiții codri ai Maramureșului chiar au fost devastați ? Cam în ce perioadă ?

— Devastați e puțin spus. Defrișați fără milă, fără program, fără perspectivă, versanți întregi rămași goi, complet goi. Înainte de război și în timpul ocupației horthyste. Dar am reușit să-i acoperim din nou cu păduri, am reușit ca astăzi ei să reprezinte 42 la sută din suprafața județului. Nu sîntem la nivelul dinainte, e însă o cifră foarte bună. Au fost perioade, ca în ultimii ani, cînd am plantat și 5 000 hectare anual. Și nu admitem nici o încălcare de la lege, de a nu se tăia niciodată, un copac mai mult decît crește. Posibilități de tăiere sînt la noi, cam de 940 000 mc pe an și creșterea e în jur de 1 milion. În fiecare an se schimbă culoarea hărții pădurilor Maramureșului.

— Atît de mare este ritmul împăduririlor ?

— Nu la asta m-am referit, ci la structura pădurilor Maramureșului. Atît ca muncitor de pădure, dar și ca director de exploatare mi-am dat seama că structura lor nu e cea mai bună. Nu poate fi corespunzătoare cu necesitățile de viitor ale țării. Mi-am dat seama că

DUMITRU LUPȘE :

Codrii Maramureșului au fost devastați, codrii Maramureșului renasc

S-a născut la 23 octombrie 1930 în Baia Mare. La 12 ani era muncitor tăietor de pădure, la 23 de ani director de întreprindere. De 27 de ani deține funcții de conducere. În prezent este inspector șef al Inspectoratului silvic județean Maramureș. Absolvă, pe rînd, la șerale, Școala medie tehnică de silvicultură din Năsăud, liceul, iar în 1970 Institutul de științe economice din Cluj-Napoca, Facultatea de economie industrială. Inițiază, primul în țară, programul pe termen lung de refacere a codrilor Maramureșului, ceea ce a stat la baza studiilor pentru elaborarea Programului național al fondului forestier. Distincții : Ordinul Muncii, clasa a III-a (1959), Ordinul „Steaua Republicii”, clasa I (1974).

am putea să schimbăm ponderea speciilor pentru a realiza productivități mai mari. Pădurile de rășinoase acopereau doar 27 la sută din totalul suprafețelor, cele de fag — 49, de stejar — 9 la sută, plop, mesteacăn și alte arborate — 5 la sută, restul fiind diverse alte esențe slabe, moi, neproductive. Atunci, am zis, e nevoie să studiem cu atenție orientările refacerii pădurilor. Pe baza unor astfel de studii și cercetări întreprinse, timp de doi ani, de către toți inginerii și tehnicienii noștri din fiecare ocol, canton, brigadă, a rezultat concluzia că putem, e chiar necesar, să schimbăm structura arboratelor. Putem să ajungem ca rășinoasele să acopere 55—56 la sută din totalul suprafețelor. Vom menține stejarul la 9—10 la sută, dar și aici intervenim, dirijîndu-l spre arborate de calitate, în locul celor degradate și vom reduce toate celelalte specii de foioase slab productive, degradate. Am și ajuns prin împăduririle masive din ultimii 10—15 ani la 39,5 la sută rășinoase. În codrii Maramureșului, culoarea etern verde va predomina. Este — ne-au revelat cercetările noastre — o gîndire economică bună, absolut necesară viitorului.

— Necesară în ce direcție ?

— A sporului de masă lemnoasă care, la nivelul județului va fi de peste 155 000 metri cubi pe an. Am defrișat pînă acum circa 7 900 ha. și vom mai defrișa pînă la 12 000 ha, care nu dădeau mai mult de 100—150 metri cubi masă lemnoasă la hectar, și de pe care vom realiza 500—600 mc/ha. Experiențele pe care le-am efectuat prin 1962—1963, de extindere a rășinoaselor în afara zonelor lor de vegetație în stare spontană, experiențe efectuate pentru prima oară în țară de către noi, în Maramureș, au fost verificate de către specialiștii departamentului și ai institutului de cercetări, ajungînd la aceleași constatări cu ale noastre. E o idee, o orientare bună pe care o vom continua. Sîntem, și o spunem cu tot curajul, sin-

gurul inspectorat care ne-am organizat nucleu propriu de cercetare, care îmbinăm de mult cercetarea cu producția.

— Apărînd atîția brazi, ce se va întîmpla cu vestiții și secularii castani comestibili de Maramureș ?

— Ne-am făcut un program special pentru dezvoltarea unor plantații de nuc și castan. Și le avem deja. Am studiat care sînt zonele cele mai bune pentru nuc, el nu poate crește oriunde, și am identificat perimetrele Sighet, Baia Mare, Ulmeni, Șomeș, Tg. Lăpuș. Către Vișeu, către zonele mai înalte nu mai merge. Avem în curs o temă de cercetare : „Studiu privind metode și crearea condițiilor de conducere a culturilor de nuc”. Pentru castan am făcut de asemenea plantații speciale, am ajuns la 530 ha și vom ajunge la 1 000 ha. Vor fi pe piață, nu duceți grijă, și castane coapte și deliciosul pîreu de castane, vor face și de-aici încolo farmecul toamnelor noastre.

— Dar zimbrî, mistreți, căprioari, mai sînt în codrii Maramureșului ? Vor supraviețui, din moment ce cultivăm pădurea ca livezile ?

— Mai sînt, mai sînt, și vor fi cît vor trăi pădurile. În cercetările noastre ne-am ocupat și de problemele dezvoltării efectivelor de vînat, pentru specii mari — urși, mistreți, căprioari... — ca și a păsărilor de vînat. Acum, iarna, avem puncte de hrănire, le dăm concentrate, fin, porumb și vin către ele ca animalele ceape-ului la iesle.

— Tovarășe Lupșe, iertați-mă, mai există un dar.. Dar, în apele care scaldă generos Maramureșul, vestițele ape de munte Iza, Mara, Lăpușul, Valea Săpînței, Tisa... păstrăvi mai sînt ?

— Iar eu am să vă răspund și aici pozitiv. Ne-am gîndit și la asta. Avem acum o păstrăvărie la Vișeu ce va fi profilată numai pe sector de obținere a puietului de păstrăv indigen și lipan pentru repopularea apelor de munte din județ. Avem în curs de amenajare alte două păstrăvării.

— Și totuși, ce nu ați reușit să faceți din ceea ce v-ați propus ? Ce vă nemulțumeste ?

— Destule, și nemulțumiri am în fiecare zi. Cele care persistă iau într-adevăr proporții în sufletul meu și mi-e ciudă că nu le găsesc rezolvarea. Chiar azi am refuzat să dau un aviz de principiu pentru defrișarea a 175 hectare de pădure. Pentru a se croi un drum de acces al minerurilor de la o nouă exploatare către flotația de la Borșa. Reprezentanții mineritului zic „trebuie să ne dați, țara are nevoie de minerurile noastre”, de parcă pădurea ar fi a mea, și de parcă țara nu ar avea nevoie și de păduri. Modul asta de gîndire mă nemulțumeste cel mai mult. Fiecare cu felia lui. Nu semnez pînă nu ne așezăm față în față la masa de lucru. Să cîntărim. Să judecăm. Să vedem, chiar trebuie 175 ? Se poate și mai puțin ? Sau poate deloc ? Poate găsim o altă soluție, poate e posibil să fie dirijat printr-un tunel... Să vedem ! Să nu fim așa indulgenți cu scoaterile din fondul forestier ! O pădure poate fi distrusă într-o zi, iar de refăcut îi trebuie zeci și chiar sute de ani. Și, ceea ce amărăște cel mai mult sufletul meu sînt terenurile nefolosite. Ale nimănui, care se degradează văzînd cu ochii și nimeni nu ia nici o măsură.

— Aveți asemenea stări de lucruri în județ ?

— De ordinul miilor de hectare. Care de zeci de ani, sau poate de sute de ani, nu produc nimic. Sînt, în cele mai bune cazuri, invadate de tufișuri, mărăcinișuri sau de pipirig și te doare sufletul văzînd cum ploile, torențele, le cară în rîuri și puținul de strat fertil pe care îl mai au la suprafață.

— Totuși, ale cui sînt, cine le administrează ?

— Sînt, fie ale consilierilor populare comunale, fie ale C.A.P.-urilor, fie ale unor țărani particulari. Nu au posibilități să le stăpînească, nu au fonduri să le amenajeze pentru argicuitură, dar nu ni le dau nici nouă. Noi am face pentru ele un proiect de împăduriri, am găsi fonduri de investiții și ar cîștiga și țara și pămîntul. I-am fixa stratul fertil, i-am reda sănătatea, i-am revitaliza. Noi am prelua 1 000, 2 000 și chiar 5 000 de hectare. Am făcut repetate intervenții, dar nu ni le dau, zic — reprezentanții agriculturii — că au plan de cultură pe ele, justifică prin severitatea actelor normative de scoatere a terenurilor agricole din fondul funciar. Dar eu zic că asta înseamnă a înțelege rigid aplicarea legii. Mai spun să le dăm alte pămînturi în loc. Dacă am avea le-am da. Ne lovim, vedeți, iarăși, de optica aceea păgubitoare — fiecare cu felia lui. N-am nimic împotriva, să nu ni-l dea, dar să facă ceva pentru el, să le facă să producă ! Dar, așa, folosesc ele agriculturii ? Sînt în zona Vișeuului, Văii Izei, Lăpușului, sînt versanți întregi pe care nu se poate face nici agricultură, nici pomicultură, nici fin. Sînt complet erodate, sînt rîni, pur și simplu. Un alt necaz : drumurile forestiere. Nu se acordă atenția cuvenită construcției unei rețele optime de drumuri, din care cauză nu putem întreține cum trebuie pădurile. Noi vrem să lăsam generațiilor viitoare — asta e voința, dar și rolul nostru — ceva mai bun decît ne-au lăsat nouă alții. Am găsit codrii devastați, le vom lăsa munți împăduriti cu păduri falnice, robuste, sănătoase.

CICI IORDACHE ■

Cuget, deci exist

Obiect și cunoaștere (2)

Obiectul avut în vedere de materialismul dialectic, de epistemologia acestuia, diferă radical de obiectul întregului materialism a cărei epistemologie este neconstructivă, empiristă. O dialectică în exclusivitate a unui obiect în sine face de neînțeles adevărul dialecticii (diversitatea la nivelul adevărilor ei), noutatea la nivelul adevărului, relația în care se produce adevărul, caracterul constructiv-dialectic al acesteia. Precizăm faptul că relația subiect-obiect se înscrie ca o relație nouă, specifică în ordinea relațiilor universului de tip dialectic.

Orientarea dogmatică din cadrul materialismului dialectic, orientare ce se consideră singura îndreptățită să stabilească ce este adevărat și neadevărat în primul rînd în cadrul marxismului, își are temeiul epistemologic într-un mod empirist-metafizic, realist naiv de a concepe obiectul, adevărul și relația adevăr-obiect. Din această cauză, pentru dogmaticii care se vor dialecticieni, dialectica naturii se transpune într-o conștiință careia îi este refuzată propria sa dialectică, într-o conștiință care nu se află în relație de comunicare constructivă cu obiectul. În această situație devine de neînțeles unitatea dialectică a lumii, noutatea de ordin obiectual sau în planul obiectivității pe care o reprezintă socialul, istoria societății, dezvoltarea ei.

Materialismul dialectic s-a constituit ca o concepție filozofică mai profundă, ireductibilă la orice filozofie anterioară pornind tocmai de la relația constructiv-dialectică subiect-obiect, de la specificitatea acestei relații. În această ordine de idei, menționăm că Marx căuta nu obiectul pur obiectiv, ci obiectul subiectiv, adică „nu obiectul în sine și în afara relațiilor istorice umane, ci obiectul ca produs al relațiilor istorice umane, al relațiilor practice și cognitive în același timp. Căutînd obiectul subiectiv, Marx sublinia cu deplină temei rolul idealismului în dezvoltarea laturii active a cunoașterii. E drept că această dezvoltare s-a realizat la nivelul abstracțiilor, al determinațiilor subiectului. Dar la nivelul unui subiect istoric ce purta cu el tot determinațiile unui obiect istoric.

Noi putem susține astăzi că dezvoltarea laturii active de către idealism (Kant, Fichte, Hegel) echivalează cu instituirea relației dialectice subiect-obiect, cu accentul pus pe subiect, pe dialectica lui, pe transformările sale specifice. Prin descoperirea dialecticii la nivelul subiectului epistemic dialectic se inaugura descoperirea dialecticii obiectului. Căci cine ar putea descoperi dialectica obiectului dacă n-am admite o dialectică a subiectului, adică legi specifice ale subiectului ? De aceea trebuie să avem mereu trează în minte contribuția dialecticii hegeliene la elaborarea dialecticii materialiste, adică a dialecticii obiectului în relație cu subiectul, cu omul real, cu omul istoriei reale.

În cadrul materialismului dialectic nu se operează cu un obiect în sine, cu un obiect care ar fi deosebit în mod absolut de relațiile sociale. Orientarea dogmatică consideră că am avea de-a face cu două obiecte distincte : natura pe care o cercetează materialismul dialectic și istoria societății pe care o cercetează materialismul istoric. Admitînd această distincție netă devine de neînțeles de ce materialismul dialectic care se ocupă de dialectica naturii nu a apărut, să zicem, în paleolitic sau în sclavagism ?

Pentru că de vreme ce se admite această relație între obiectul său și determinațiile conceptuale, nu rămîne decît să admitem soluția că materialismul dialectic poate să apară în afara procesului dialectic al cunoașterii. Este limpede că refuzîndu-i participarea la cunoașterea istorică reală, nu ne rămîne decît să admitem că apariția lui este rodul unui miracol.

Se mai ridică următoarea întrebare : cine elaborează materialismul dialectic în calitate de dialectică a naturii pentru că apoi să o extindă asupra dialecticii societății ? Punem această întrebare pentru că conștiința este emanentă socială. Or, de vreme ce ea este socială, adică apărută prin ieșirea din natură sau prin depășirea naturii, atunci rezultă că materialismului dialectic nu-i corespunde, cum cred dogmaticii, o relație cognitivă diferită de cea în care se produce cunoașterea socialului, deci cea a materialismului istoric.

Nu există două obiecte care produc două șiruri de determinații paralele în cadrul dialecticii obiective : natura și societatea. Nu există nici o generalitate în sine a obiectului care generează materialismul dialectic pentru că aceasta ar face de neînțeles dialectica obiectului, trecerea de la natura la istorie.

Generalitatea dialecticii naturii anulează în fapt dialectica efectivă a cunoașterii sociale în esența ei. Dialectica naturii considerată ca fiind mai generală se admitea în vederea extinderii la istorie. Dar această extindere era o extrapolare nepermisă. Ideea extinderii de la generalitatea naturii la particularitatea istoriei este una dintre cele mai dogmatice idei care, din nenorocire, are încă nu puțin apărători.

ION STROIE ■

Eveniment cultural

Întoarcerea lui Vodă Lăpușneanu

Cu acest film în două serii realizat de către Malvina Urșianu după un scenariu propriu (și care, ținem să precizăm din capul locului, nu are nimic comun cu nuvela lui Negruzzi), Casa de filme Trei condusă de Eugen Mandric ne pune în fața unui veritabil eveniment cinematografic; filmul Malvinei Urșianu este, fără nici o îndoială, primul MARE FILM istoric din cinematografia națională.

Bizarul, tulburătorul, dramaticul personaj care a fost Alexandru Lăpușneanu — care a domnit, în care „umbra calului lui Ștefan cel Mare mai alerger prin păduri”, ani cumpliti, ani de trădări, comploturi și violente inimaginabile — toate acestea sînt aduse pe ecran de către Malvina Urșianu cu o forță artistică și cu o siguranță profesională, cu un echilibru, sobrietate și simț plastic absolut remarcabile. Renunțînd la butaforiile și bătăliile cascadorilor care începuseră a ne cam obosi, creația Malvinei Urșianu se sprijină pe o cultură cinematografică solidă (influențele preluate din Eisenstein sau Laurence Olivier sînt evidente, dar sînt filtrate prin prisma unei proprii și distincte personalități), acțiunea se desfășoară în interioare de o impunătoare și rafinată sobrietate, ea demarează la început lent, apăsător, pentru a crește apoi, pe parcursul celor trei ore de proiecție, pînă la apoteoza din finalul de o cumplită, teribilă frumusețe. Echipa filmului — imaginea: Alexandru Intorsureanu și Gheorghe Fischer; decoruri: arh. Adrian Răun; muzica: Anatol Vieru; sunetul: ing. A. Salamanian; montajul: Margareta Anescu, precum și realizatorii costumelor — se integrează perfect concepției regizoarei, fiecare compartiment de creație al acestui film pare a se întrece pe sine. Deși unitară, în întregul ei, s-ar putea vorbi despre fiecare dintre aceste compartimente separat; spațiul acestei cronici nu-mi oferă posibilitatea, cu atât mai mult cu cît este absolut obligatoriu să ne ocupăm mai detaliat de punctul forte al filmului, și anume actorii.

În rolul lui Vodă, George Motol este copleșitor. Traectoria sa de la cinste și patriotism, la duritate, justificată parțial, apoi la o stranie și amară (și poate că numai aparentă) nebulie, este parcursă, interpretativ vorbind, fără cusur. Rolul este extrem de greu, dar simțim că George Motol l-a îndrăgit, că și-a dăruit acestui rol întregul talent, întreaga forță. Se află, evident, acest actor, într-un moment de apogeu al creației sale.

În rolul Ruxandrei Doamna, Silvia Popovici, personaj poate la fel de greu, dar mai ales plin de tăceri semnificative, reprezintă feminitatea lucidă, brațul acela pe care numai o mamă și o soție adevărată îl poate oferi drept sprijin omului ei aflat în cumpănă.

Extraordinară compoziție face în rolul Moșoc Valeriu Paraschiv: poate pentru prima oară, la noi, un personaj eminent negativ nu este construit numai din culori închise.

Cald și plin de forță totodată, Cornel Coman, în Petrea. Tonică, acidă, de un realism dus pînă la cinism, Melania Ursu în Doamna Chiajna ș.a.m.d. Lista s-ar putea prelungi încă, dar nu o putem încheia fără a pomeni creația acestui „mare actor de roluri secundare” (și aici într-un rol episodic, cel al unui călău) și care se numește Dorel Vișan.

În sufletul și în inima nu numai ale cineaștilor, dar și ale spectatorului nostru, „INTOARCEREA LUI VODĂ LĂPUȘNEANU” va rămîne o mare biruință artistică.

Și o mare bucurie estetică.

HORIA PATRAȘCU

Mult e dulce

Mai mare decît puterea cuvîntului scris

N-am de ce să mă plîng, primesc maldăre de scrisori — aproape toate conțin teancuri de poezii asupra cărora mi se cere să-mi dau părerea — dar în ultimele săptămîni una singură a izbutit să mă încinte. După cum veți vedea, ea cuprinde cea mai serioasă ofertă ce mi s-a făcut vreodată.

Tovarășe Neagu, Fiecare om susține că viața lui e un roman în unu, două, trei sau patru volume, mai mult nu se înghite, așa că n-o să vă mirați dacă susțin și eu același lucru. Viața mea e cel mai izbutit dintre romane și se împarte în trei:

1) Minunatele zile trăite în libertate.
2) Doi ani de pușcărie încasați pentru o afacere cu aur galben traficat la bursa neagră.

3) Alți cîțiva ani de pușcărie încasați pentru o bazaconie săvîrșită împreună cu un popă. Pe el nu l-au băgat la beci, fiindcă văzîndu-l prea fricos și îngrozit de singurătate (cu toate că la pușcărie numai singur nu ești!) am declarat că numai eu sînt vinovat de întîmplările petrecute. Sincer să fiu, n-am regretat, pentru că, se știe, un popă la proces și pe urmă și în detențiune, e mai mult decît o cobe și cere mereu palme.

Așa sînd lucrurile, iată ce vă propun: eu să vă furnizez povestea frumoasei mele vieți, iar dumneavoastră să o scrieți. Vreau să mă avînd pe piept romanul vieții mele, publicat pe cheltuielă proprie, la Editura Litera. Vorbesc foarte

serios. Și pentru că știu că o carte se scrie foarte greu, înțeleg să vă plătesc la adevărată valoare. Vă donez o casă cu patru camere și livadă într-o zonă de deal. Livada e pe rod — meri, pruni, nuci. În marginea ei curge un riuleț. În cazul că doriți bani, ci nu casă și fructe, vă rog să-mi comunicați tariful (lei per foaie dactilografiată la 32 rînduri), vom face, bineînțeles, un contract la Notariat. Vă asigur că nu veți ieși în pierdere. Frumoasa vieții mele poveste o să vă placă mult. În închisoare am căutat să stau numai pe lingă oameni deștepti. Cînd m-am liberat ultima oară știam cîinci sute de maxime în limba latină. Pe măsură ce-a trecut timpul, le-am uitat, imbatrînesc. Legat de problema asta, țin să vă spun că mi-am construit un cavou. Pentru o singură persoană. Familia m-a tratat cînd mai bine, cînd mai rău și doresc ca pe *dincolo* să fiu singur și cînd mă plictisesc să deschid cartea vieții mele scrisă de dumneavoastră și să mă desfățez. Sînt capabil să vă furnizez verbal, pentru a vă inspira, povești de-a dreptul captivante. În închisoare am lucrat umăr la umăr cu fostul pivnicer al regelui Carol al II-lea. De la el știu cum vorbește vinul. Cele opt povești regale le veți include în roman. Vă trimit una de probă, dar nu vă imputernicesc s-o faceți publică. Înțeleg să aștept răspunsul la oferta mea timp de treizeci de zile. După aceea, neprimind răspuns, mă voi considera în dreptul meu ca să tratez afacerea c-un alt autor. Al dv. etc., etc.

Am luat legătura prin telefon cu expeditorul. Există aievea, în carne și oase și arde de nerăbdare să încheiem contractul. De unde se impune concluzia că mare e puterea cuvîntului scris, dar și mai mare grădina lui Dumnezeu.

Oricum, aștept ziua în care livezile se vor spuza cu floare ca să pornesc spre blindele dealuri subcarpatice.

FĂNUȘ NEAGU

Iubirea de frumos

Hölderlin

Se împlinesc astăzi, 20 martie, două sute zece ani de la nașterea lui Friedrich Hölderlin, unul dintre cei mai pilduitori poeți ai umanității. Născut în satul Lauffen pe Neckar, a rămas de mic orfan de tată, va fi crescut de mama lui și această lipsă a părintescului va fi una din problemele spiritului său în căutare de odihnă în zarea părintelui.

La știftul din Tübingen Hölderlin studiază teologia — aici se împrietenește cu Hegel și Schelling, aici învață greaca veche și începe marele drum spre izvoarele poeziei. Nici unul dintre poeții germani al vremii sale nu a mers atît de adînc cu ceea ce am numi asimilarea moștenirii spirituale a umanității ca el. Ceea ce ne aprinde și astăzi sufletul de bucurie în poezia lui este prezența nemijlocită a sacralității, a celei mai frumoase moșteniri din lumea vechii Elade peste Patmos și evul mediu pînă astăzi.

La vîrsta de treizeci și doi de ani, odată cu moartea tinerei sale iubite, Susette Gontard, Diotima, din vestitul său roman Hyperion, va fi atins pentru întîia oară de semnul întunecării minții ca și Eminescu, urmînd ca după cîțiva ani să se cufunde pentru aproape patru decenii,

pînă în anul morții întimplat pe 7 iunie 1843 la Tübingen, în tăcerea întunericului din care mai scînteia din cînd în cînd lacrima bucuriei în cîte un vers memorabil.

Ceea ce trebuie spus despre opera lui ține de urlașă bucurie a luminii, bucuria omului locuit de eternitatea spiritului, omul ca sălaş al eternității.

Poemul său testamentar Patmos, scris înaintea întunecării, atrage atenția asupra figurii Logosului intrupat în istorie care devine substanța oricărei vieți inclusiv a rostirii poetice. Celui care a scris un imn închinat Dunării cea izvorîtă din Pădurea Neagră, Poetului atît de înrudit cu genul lui Eminescu, un omagiu, în mărtisor din adîncul inimii.

IOAN ALEXANDRU

ȘTEFAN CĂLȚIA — Cer galben

CAP LIMPEDE

Am ajuns la Orăștia-ora de Sus chiar în dimineața zilei în care Ioan Muntean, Traian Gridan, Ioan Sigoși și Petre Mihăiescu, laolaltă cu alți consăteni, se pregăteau să plece la Deva pentru a participa la faza finală interjudețeană a celei de-a XI-a ediții a Festivalului Călușerilor transilvănean. Alți călușeri, din alte comune, luau drumul Hunedoarei și timp de două zile s-au întrecut acolo, pe scene din Deva și Hunedoara, formații din 11 județe: Alba, Arad, Caraș-Severin și Brașov, Bistrița-Năsăud, Cluj și Mureș, Maramureș și Sibiu, Timiș și Olt (cit de transilvăneni vor fi fiind călușarii — în nici un caz călușerii — din Osica județului Olt rămîne de discutat...). Iar hunedoreni au aliniat în concurs echipele cîștigătoare în întrecerile pe zone desfășurate la Plopi, Totești, Baia de Criș, Orăștie și Geoagiu Băi. Și totul s-a desfășurat șnur, festivalul s-a impus ca o reușită indiscutabilă.

Însă ne-a nedumerit atît mulțimea premiilor, cît și titulatura lor, intrucîtva prea labilă și, în consecință, generatoare de confuzii. Au primit premii nu mai puțin de 20 echipe și 6 vătafi. Și acum să vedem premiile... Premiul special al juriului l-a primit echipa căminului cultural din Orăștia-ora de Sus și, dacă înțelegem de ce se acordă un premiu special la Cannes, n-am prea înțeles bine de ce s-a acordat el la Deva. Pentru că festivalul s-a desfășurat în județul Hunedoara? Pentru că juriul tot aici s-a întrunit? Pentru că din cele 20 de echipe premiate, 9 au fost din Hunedoara? Pentru că toți cei șase vătafi premiați tot din Hunedoara au fost? Oare aici să ne trimită cuvîntul special din titulatura amintită a premiului? Să fie vorba despre o atenție specială pe care o merită de drept județele gazdă?

Apoi, acordarea premiului pentru cel mai educativ obicei călușeresc ni se pare oarecum superfluă, pentru că nu s-au prezentat la festival și obiceiuri mai puțin educative, sau de-a dreptul lip-

site de valențe educative. Casa de cultură din Buziaș (Timiș), precum și căminele culturale din Cib și Vinerea (Alba), Rășinari (Sibiu) și Boșorod (Hunedoara) au primit premiul pentru cea mai autentică și dinamică prezență scenică, iar școlile din Rapoltu Mare și Clopotiva (Hunedoara), la rîndul lor, au primit premiul pentru interpretare. Din asta trebuie să înțelegem că cei ce s-au dovedit mai buni interpreți au fost, în schimb, deficietari la autenticitate și dinamică? Și invers? Evident, se suprapun și ariile de cuprindere ale premiului tinereții, acordat casei de cultură din Bistrița, și premiului pentru formațiile pionierești, acordat școlii generale din Șieu (Bistrița-Năsăud). În sfîrșit, s-au mai acordat premiul pentru cele mai valoroase elemente de port popular, premiul generațiilor și premiul pentru imbinare muzical-coregrafică. Oricum, după toate, rămîne de răspuns la o întrebare la care juriul trebuia totuși să răspundă, pentru că de aia e juriu: care au fost cei mai buni? Chiar dacă și convingerea

noastră este că cei mai buni au fost călușerii din Orăștia-ora de Sus, adevărul acesta trebuia lămurit mai puțin echivoc.

MIHAI PELIN

Ceea ce reușește emisiunea „De la A la infiniț” de sîmbătă după-amiază este spulberarea convențiilor plictisitoare, a rutinei de birou, a șabloanelor crispate, a comodității lustruite și a fricii de autenticitate. Tudor Vornicu este un om normal, nu o vedetă, un bun organizator și animator, aproape la vedere, adică fără culise, cu o imaginație de artist și de gazetar, oscilînd între senzațional și estetic cu o ușurință de prestidigitator. Tudor Vornicu simte întotdeauna publicul, îl cunoaște, îl provoacă delicat, îl induiozează, îl convinge. El vorbește normal, nu-și caută frazele de sărbătoare, nu-și pune bijuterii în virful limbii, ci comunică direct, uneori abrupt dar sincer, privindu-ne în ochi. El este un personaj

de care avem nevoie, el este pur și simplu „Vornicu de la televiziune”, iar oamenii vorbesc despre el ca despre un cunoscut bun, un om de încredere care ne citește preferințele și ne satisface gusturile într-o emisiune maraton, urmărită cu un entuziasm bogat de sentimente din fotoliul de sîmbătă după-amiază. Dar ceea ce redescoperă permanent această emisiune este „transmisia în direct”, comunicarea simultană (ca la șah), adevărul din momentul acela și nu altul, frumusețea cotidianului mai mult sau mai puțin fotografic. Splendidă emisiune, splendid efort.

Opera din București a reluat zilele trecute Walkiria de Richard Wagner. Un spectacol care reabilitează în ochii publicului reprezentația monumentală — actul de cultură și de sublimă desfășurare estetică. De această dată sala a fost aglomerată, participarea publicului tulburătoare. Orchestra a

sunat ca în zilele sale cele mai fericite, omogen, expresiv, redînd nuanțele cele mai subtile și dificile, instrumentiștii au cîntat cu mare respect pentru muzică și cu plăcere, cu bucurie, sub bagheta dirijorului Cornel Trăilescu, redînd întreaga tensiune a meditației wagneriene asupra destinului, zbuciumul sufletesc al personajelor tetralogiei Inelul Nibelungilor.

Cîntăreții s-au întrecut pe ei înșiși. Gheorghe Crăsnaru, cu o frazare impecabilă și un cînt atent controlat în toate registrele, cu un joc de scenă sobru, interiorizat, inteligent, a oferit o interpretare etalon pentru Wotan. Mariana Stoica a cîntat ca pe marile scene ale lumii. Cornelia Pop a făcut încă o dată dovada frumoasei sale voci. Marcel Angelescu a fost într-o seară fastă Iulia Buciuceanu și Jean Hvoarov, au conturat personaje puternice, memorabile.

Un moment revelatoriu izbucnirea walkiriilor din ultimul act, pentru care toate cîntărețele merită aplauze.

A. DOHOTARU

Cîntarea României

Moda fără sezon a straiului românesc

În dezbateră despre destinul contemporan al artelor populare, al artelor etnografice mai bine zis, inaugurată cu luni în urmă în „Flacăra”, interlocutorul nostru de astăzi este unul dintre cei mai avizați, nu numai ca teoretician, ci și ca om al practicii. Traian Burtea, președintele Cooperativei meșteșugărești „Arta casnică” din Tismana, este de trei decenii în fruntea acestei „academii a artelor populare” (cum a numit-o un confrate), autoare de splendide covoare, de ii și fote, de oprege și vilnice, de trăiști și ștergare, de confecții artizanale de toate tipurile, de toate modelele, celebre la noi, celebre în încă vreo 30 de țări. Și este el însuși, și asta nu numai de trei decenii, ci de o viață (are 64 de ani), un împătimit în a dezlega și pricepe, cu acul și cu suveica, acele manuscrise cu hieroglife ciudate, care se cheamă ii, acele tainice însemne rituale, derivate din rostul vestimentar, care se cheamă briie, acele cîmpuri-grădini țesute cu flori și pășări, cu cerbi în goană, cu siluete de haiduci și domnițe, fastuoase ca niște basme, narrative ca niște balade, care aici, în Gorj, se cheamă covoare, chilimuri sau scoarțe. Odrasla de țărani-artiști din Ungureni Tismanei, pogorît dintr-un lung șir de meșteri, Burtea știe, de mic copil, să coasă și să fească la război și la gherghef. O pasiune specială: nu numai scoarța populară, ci și cea de inspirație cultă, de minăstire sau de conac, ce leagă zona etnografică a Olteniei de acel fabulos Orient, de acel Orient Mijlociu, maestru în arta războiului și a gherghefului, ce și-a trimis, pe cîmpul acestei scoarțe, florile sale exotice, motivele sale feerice, spectaculoase, dar care nu distorsionază, nu țipă-n pagina de culoare autohtonă împrejmuțită cu două sau trei che-nare, fiindcă meșterii locului, adică țărăncile, au știut să păstreze rigoarea tradițională a stilizării, cum și codul cromatic sever, apărut ca și un tezaur sacru. O solidă cultură etnografică (a citit cam tot ce se poate citi în materie, o întreagă bibliotecă a genului) și o ucenicie atentă, la școala-atelier de artă a Ariei Tătăreșcu, celebră în vechiul Gorj, i-au ascuțit priceperea într-un domeniu în care mulți sint veniți, dar puțin chemați.

Tr. Burtea este președintele unei cooperative care, la începuturi (cînd avea numai 27 de lucrători-artizani și un plan anual de 4000 de lei), făcea povestește, „orice se cerea”, era, altfel spus, roaba pretențiilor publicului, stare de lucruri nedorită, dar asumată, nu din lipsă de scrupul artistic, ci din nevoia de ciștișig. „Orice modele ni se comandau, orice «kitsch»-uri, cum li se zice azi, noi le făceam... Venea profesorul Gheorghe Focșă, directorul Muzeului satului din București, și, cînd vedea ce făceam, se lua cu miinile de cap și striga: «Burtea denaturează!»” Burtea e astăzi președintele unei cooperative care, ajunsă la proporțiile unei fabrici (un plan anual de 100 de milioane de lei, aproape 3000 de lucrători, țărani și mai ales țărănci, cei mai mulți cu munca la domiciliu, în Tismana și în alte sate ale Gorjului), își îngăduie o ambiție, pe care și-a cucerit-o prin munca ei: cea de censor artistic, cea de arbitru de valori într-un domeniu în care valorile, la ceasul de față, în condiția în care satul etnografic a dispărut, dispar și

teuitori de ultimă oră (cazul s-a întîmplat și la Tismana, ca și în alte centre artistice) vin și-ți spun că nu este bine ce faci, că, de exemplu, culorile alea două, sau trei, sau patru, nu se conjugă, nu pot armoniza artistic o gamă. Un artist profesionist, evident, nu le-ar pune alături, țărancă însă, de cînd se știe, le-a pus, izbutind să combine, cu efecte de mare suavitate, culori care, printr-o inabilă apropiere, ar părea că se exclud. Această știință tainică de exprimare a indicibilului și a suavului, de armonizare a contrariilor, de cucerire a nuanțelor și ritmurilor necatalogabile, a făcut faima artei populare românești, faimă pe care tismănenii vor s-o ridice la cote noi.

Ce înseamnă „cotele noi”? Ele înseamnă așezarea tradiției într-un cadru nou, cel al epocii noastre, cel al gustului și al sensibilității contemporane. Cei ce se ocupă (și Burtea este unul dintre aceștia) de problemele artelor etnografice, mai exact spus ale artelor țărănești, au observat, în ultimul timp, o vădită trecere de la ceea ce ne-am deprins a numi „arta clasică”, acea artă cu forme și cu decor decantate de experiența artistică a generațiilor, la un fel de „baroc” al acestei arte, care, mai mult sau mai puțin spontan, dar în proporții de masă, își anexează un decor mai bogat și culori mai multe, altădată necunoscute. Această trecere se integrează unui proces mai amplu, cel al tranziției de la creația populară la artizanatul contemporan, al cărui exponent este și cooperativa Tismanei. Cooperativa, la ceasul de față, face și trăiști din păr de capră, dar și elegante genți doar cu inserții din păr de capră, face și ii, și cojoace, dar și originale mantouri moderne, deduse doar din vechiul cojoc. Cojoacele „autentice” sînt pentru membrii ansamblurilor artistice, nu pentru publicul pe care, firește, n-ar avea nici un sens să încercăm să-l convingem să se îmbrace în arhaica vestă de miel mișos. Creînd confecții noi, nu copiate, ci inspirate din veșmintul tradițional românesc, interpretat și adaptat gusturilor moderne și cerințelor specifice ale unor piețe externe, cooperatorii Tismanei s-au ilustrat, mai mult decît alții, prin grija de a păstra o notă națională și rustică de o profunzime aparte. Ei nu se mărginesc, „valorificînd folclorul”, la elementele sale de suprafață, la așa-numitele „aplicații”, ci au în vedere datele de esență și de structură. Ei se întorc, mereu și mereu, la costumul tradițional, preluînd din el nu doar podoabe, ci elemente de linie, de croială, de textură și de materiale, preluînd adesea și tehnici, deci nu imprumutînd detalii facile, nu transpun pe veșmintul modern anacronice (sau chiar ilizibile, prin absența traducerii, a interpretării) „citate folclorice”, ci, printr-un mișgălos și delicat travaliu, fac folclorul apropiat și comprehensibil generațiilor tinere ale epocii. Ei, prin aceasta, nu falsifică, ci lucrează în duh, confirmîndu-și lor înșile o matrice stilistică ce se arată (fapt pe care mulți specialiști nu l-au crezut!) deosebit de generoasă pentru gustul modern. Recăpătăm, prin creația lor, memoria unor forme, a unor categorii, a unor elemente de esență ale artei noastre populare, al cărei clasicism primar devine, iată, în cazul Tismanei, nu un baroc, ci mai curînd un neoclasicism.

„La Tismana-ntr-o grădină” înflorește, pe pămîntul tradiției, niște flori ale căror chipuri, culori și miresme — chiar neobisnuite citeodată, chiar discutabile alteori, ca orice fapt neobișnuit — le simțim totuși ale noastre.

ILIE PURCARU ■

O expoziție de grup:

CISMARU, CĂLȚIA, DUMITRESCU, ILFOVEANU

O seamă de adevăruri sînt totdeauna oportune. Un adevăr, în timpul lui oricînd, este acela că grupările artistice, susținînd un program sau susținîndu-se, pur și simplu, prin sentimentul generației dau operei o șansă în plus și, cel mai adesea, o șansă ce se realizează. Bauhaus-ul a impus, prin rațiunea înaltă a unor idei, nu numai pe artiștii care le-au avut, ci și pe alți citiva, de valoare mai scăzută, nu atât creatori, cît mediatori de concepție, ce și-ar fi risipit altfel silința în direcții fără notorietate. Bauhaus-ul a avut, cum bine știm, un program, și încă unul foarte riguros, o didactică și un climat. Există însă — și vor mai fi — grupări care în absența unui manifest, a unui cod de reguli și năzuințe, a unei liste de principii ori științe, a unei voințe explicite rămîn totuși în centrul interesului general. Secretul lor — dacă evidența poate fi numită secret — este uniunea afectivă a părților, o anume stare a virstei și a sensibilității, nevoia legitimă de a fi cunoscut și apreciat. La noi, între cele două războaie, mai ales, au mers cu grupul, de trei sau patru, pictorii și sculptorii ai unei generații. Prea multe lucruri comune în estetica lor, acești artiști n-au avut. Istoria artei face destule eforturi ca să numească elementul de relație în grup. Forța coercitivă, care i-a ajutat pe artiști și care a orientat gustul public n-a fost teoria, care ar fi putut să pară marca grupului, ci prietenia.

La Muzeul de artă al României expun patru pictori și prieteni, elevi ai maestrului Corneliu Baba, patru dintre cei mai buni discipoli ai săi: **Mihai CISMARU**, **Ștefan CĂLȚIA**, **Zamfir DUMITRESCU** și **Sorin ILFOVEANU**, absolvenți din 1970 ai Institutului de arte plastice „Nicolae Grigorescu”, pictorii avînd fiecare cîteva expoziții personale, lucrări în toate manifestările semnificative ale breșlei, multe simpatii și, în ansamblu, o operă îndreptățind cele mai alese speranțe. Expoziția de la muzeu este, de bună seamă, cea mai importantă manifestare a creației lor și, cu aceasta, un criteriu de prezentă, de impact spiritual pentru artistul tînar. Este momentul să observăm excepționalele servicii pe care, de-o vreme, Muzeul de artă le face creației contemporane. Să dai unor pictori sub patruzeci de ani săliile ce-au găzduit expozițiile Ion Gheorghiu și Florin Nicului e nu numai un exemplu de curaj ci și o pildă de pasiune prospectivă.

Intr-o săptămînă expoziția se închide. S-a scris despre ea, s-ar putea spune, cu justete. Numai că, de data aceasta, justetea e măsură judecătii fără angajament. Să nu uităm că, studenții lui Baba fiind, cei patru au înainte un model teribil și morală unei arte de referință. Ei au înțeles esența lecției maestrului, care e adevărea. Programul picturii lor e un anume patos al direcției. Înainte de a fi niște minunați meșteșugari, ei sînt căuțatori în propria conștiință. Ce arată azi, nu vor trăda niciodată. Ce știu acum, în planul profesiei, vor adînci. În sinul grupului, competiția este plină de frează și inteligentă.

Un fapt rămîne totuși comun artei acestor patru pictori: siguranța plină de pasiune a facturii. Ea are o cauză — cunoașterea de sine, întreprinsă de timourii și sub tensiune — și o cauză a cauzei: lecția de probitate ce e gîndirea lui Corneliu Baba. Într-un fel vorbind, ei fac o pictură tradițională. Insistînd în demonstrația fundamentului realist al concepției fiecăruia — chiar și la Ștefan Călția — vom afla curînd, cu uimirea generoasă ce apare în clipele cînd putem să mărturisim eroarea, că evocarea realului se face totuși atât de nuanțat, că trăirea motivului se petrece în chipuri atât de personale, încît a pune chestiunea tradiției e tot atât de impropriu ca a profetai la destinul artei figurative. Cel mai ușor lucru e să numești niște asemănări, niște incidente, niște apropieri de metodă. Cel mai greu e să situezi, între atîtea lucruri măsurabile, controlabile, lesne de probat, simțămîntul că ești contemporanul unor tineri cu mare valoare, că într-o astfel de expoziție ti se dă prilejul să înțelegi unul din momentele cînd se-mplinește valoarea, să te implicî prin opinie în procesul așezării, în conștiința publică, a valorii.

TUDOR OCTAVIAN ■

Muzeul viu din Lupșa

Aproape o jumătate de veac l-a trebuit lui Pamfil Albu să înjghebeze acest muzeu etnografic din Lupșa, comună pitorească de pe Valea Arieșului, nu departe de Muntele Mare, între Bistra și Baia de Arieș. Dar a înjgheba e un fel nu tocmai potrivit de a spune lucrurilor pe nume, beteg și impropriu, pentru că este vorba în rîndurile noastre puține despre un adevărat univers, cu ferestre deschise larg atît către limpezimile cit și către misterele sufletului omenesc de pe aceste meleaguri, despre o lume întreagă, deprinsă și cu bucuria, dar și cu jîgul greu al durerii, și o lume nu poate fi decît creată sau recreată. Neputînd s-o creze, pentru că se zămislise odată cu ea, între hotarele ei, în tumultul ei surd și în păienjenii ei de credințe mai mult sau mai puțin tulburi, învățătorul Pamfil Albu a recreat-o, a descoperit-o și a recompus-o din expresii materiale elocvente pînă la persuasiune și subjugare. Și a rezultat un muzeu etnografic viu, pentru că este complet, și facem această afirmație în deplină cunoștință de cauză, tocmai pentru că noi înșine am văzut destule improvizatii de muzee de acest gen, chiar în orașe care revendică tradiții muzeistice durabile, presărate cu duimul, și unde te aștepti, și unde nu te aștepti, fiind de lipsă mai cu seamă acolo unde ar fi dreptul lor să existe, drept imprescriptibil prin lenea noastră și prin obiceiul nostru nefast de a ne scumpi la țările, moarte tocmai în virtutea incompletitudinii cronice a articulațiilor lor.

Dar muzeul etnografic din Lupșa munților din apusul țării este viu și din altă pricină, și anume pentru că oamenii a căror existență de zi cu zi l-au alimentat bogăția copleșitoare și fastul sint ei înșiși vii, sănătoși în rosturile lor ancestrale, și în cele de trudă țînînd, și în cele țînînd de podoabă, și în cele țînînd de

virtute, chiar dacă civilizația mai nouă a țării îi impresoaară mereu mai impetuos, fără să le stînjenească gesticulația sub soarele lumii, dimpotrivă, așezînd-o în matca unor înlesniri remarcabile. Și fiind vorba despre oameni vii este evident faptul că ei hotărăsc ce anume intră într-un muzeu etnografic și, de asemenea, ei hotărăsc, în deplină libertate și în deplină certitudine a cugetului, cînd o anume u-nealtă, un strai sau un blid, care numai pînă mai ieri a stăruit pe masa și în casa lor, pot intra la muzeu.

De fapt, ceea ce vrem să afirmăm noi aici, în aceste rînduri puține, este un adevăr care nu o dată este pierdut din vedere pe drum, adică adevărul relației destructibile dintre muzeu și progres, adevărul că existența unui muzeu etnografic nu se poate concepe în absența progresului, și al vieții materiale a oamenilor și al mentalității lor. Nu este posibil un muzeu de măști și totemuri într-o civilizație care stăruie încă în rînduiele unei civilizații a pietrei. Nu este posibil un muzeu al circuitelor integrate într-o lume care abia a descoperit electronica. Și această măsură a lucrurilor este valabilă și aici, în munții din apusul țării a-cesteia, în Lupșa adică; atunci cînd a pătruns și aici lumina electrică, viața oamenilor s-a despărțit de opai și opaițul, cum este lesne de înțeles, a luat drumul muzeului lui Pamfil Albu; cînd au apărut în exploatarea forestieră tractoarele, a devenit inutil și ginjul, marele jug de lemn, cu ajutorul căruia, trase din greu la edec, erau scoase marile trunchiuri de brad din pădurile locului, și ginjul, și el, a luat drumul muzeului lui Pamfil Albu; obiecte fără rost au devenit și vechile ustensile ale aurarilor din valea aceasta frumoasă a Arieșului, saltrocul și hurca, sau stempul din lemn, și s-au trezit și ele, curînd, în muzeul învățătorului Pam-

fil Albu; și așa mai departe, încît, în acest sens, exemplele pe care le putem oferi sînt practic fără număr. Cum fără număr ne par și exponatele acestui muzeu strălucind prin completitudine, nemeritat înghesuit în citeva încăperi prea de tot neîncăpătoare pentru tezaurul pe care sînt chemate să-l adăpostească, desi Pamfil Albu, mai modest, ne asigură că ar fi vorba numai de cel mult... 10.000. Zece mii de dovezile ale unei statornicii fără margini, pentru că nu se poate concepe statornicia în absența mijloacelor care te ajută s-o duci în spinare, s-o înduri și chiar să te mindrești cu puterea de a-i purta prin vesnicie blestemul.

O viață întreagă i-a trebuit învățătorului Pamfil Albu, ajutat mai întii de încăpătînarea sa calmă, ajunsă de poveste în cele citeva sate care o viață întreagă l-au sorotit pe învățător cam bolund și care abia azi au înțeles ce hram și ce taină ascunde îndărătnicia lui de a le răscoli cu răbdare și surele, și podurile, și lăzile de zestre, și alte spații ale existenței, poate mai intime, ajutat apoi de soția sa, Ana Albu, și acum de fiica sa, Monica Albu, să le adune sub același acoperiș. Și a avut nevoie de răbdare cu carul. Pentru că progresul, ciudat, nu generează numai obiecte apte de a mobila un muzeu, ci și un soi de nostalgie care frînează uneorii cum nu se poate mai neașteptat avîntul de toată ziua al etnografilor, fie ei profesioniști, cum nu este Pamfil Albu și nici nu vrea să fie, fie ei amatori, cum este Pamfil Albu și cum vrea să rămînă. Și nu vom ști niciodată dacă această nostalgie intră și ea sau nu intră în muzeu, laolaltă cu lucrurile care îi alimentează combustia. Și, dincolo de aceste rînduri puține, prea puține pentru a cuprinde truda lui de aproape o jumătate de veac, ce i-am putea dori noi învățătorului Pamfil Albu, astăzi, cînd se pregătește să implinească 72 de ani, decît sănătate și viață lungă?..

MIHAI PELIN ■

Se poate trăi fără muzică?

După unii oameni de cultură, muzica este indispensabilă vieții. Fără muzică am fi mutilați sufletește. După unii savanți, muzica stimulează activitatea cerebrală. Lucru verificat prin cercetări științifice meticuloase. S-a constatat, de asemenea, că muzica are un efect tonic asupra muncitorilor care execută gesturi monotone, stereotipe. Randamentul productiv crește. Muzica e indicată chiar în unele maladii. Are un efect terapeutic. Esențial este însă că muzica plutește în aerul pe care-l respirăm și, fără să vrem uneori, în mod deliberat altelei, noi înșine simțim nevoia să ne exprimăm prin muzică și acest lucru ne face fericiți. Deși nu avem ambiția de a cînta ca Bach, Beethoven sau Enescu! Întimplarea face însă să existe pe lume oameni care simt că sînt chemați să cînte, să se exprime prin limbajul complex al muzicii, așa cum alții se simt chemați să lucreze la strung, să producă semiconductori, să construiască o casă, să folosească fisiunea nucleară în scopuri pașnice.

Despre acești oameni vrem să vorbim și despre destinul lor într-o societate care parcurge una din etapele miraculoase ale istoriei sale, cînd ritmurile industriale sînt dominante, cînd revoluția științifică și tehnica a devenit fapt. Ce simt oare acești oameni minunați, cu sensibilitatea lor muzicală, uneori absolută, în fața pianului sau cu vioara în mînă, în atmosfera aceasta frîmțată, trepidantă a șantierelor care transfigurează realul imediat, a cuptoarelor Siemens Martin, a benzilor rulante, a mașinilor de calcul? După opinia noastră, nici un complex! Muzicienii, artiștii suavi ai timpului nostru, s-au adaptat perfect noilor sonorități. Istoria nu i-a anihilat. Dimpotrivă. I-a adus în avangardă. Muzicienii noștri, interpreți instrumentiști, interpreți vocali, pedagogi și muzicologi sau compozitori prezintă o comuniune muzicală unică în lume, cu un prestigiu enorm, înregistrînd aprecieri unanime pe orice meridian. Școala muzicală românească reprezintă un etalon, un model. Muzicienii și pedagogii de pretutindeni vin să studieze sistemul de învățămînt muzical românesc care a pregătit și pregătește continuu mari virtuozii, mari creatori, laureați ai celor mai importante festivaluri și concursuri muzicale din lume. România se află printre marile puteri ale muzicii în lume.

Secretul constă în faptul că învățămîntul muzical românesc, creație a societății socialiste, a fost gândit de la început în structuri științifice. Desigur, în trecut, în România existau cîteva conservatoare de stat și particulare unde își desfășurau activitatea mari muzicieni și pedagogi dar la care valorile aveau acces întimplător. În primii ani de regim democratic popular s-au înființat pretutindeni școli generale și cîteva licee de muzică în care se concentrău, printr-o selecție riguroasă și se pregăteau printr-o muncă extraordinară, toate talentele, înainte de a ajunge în înaltele academii de muzică din București, Cluj, Iași. Astfel, un muzician își începe astăzi studiul din perioada selecțiilor prescolare efectuate de profesori specializați pe instrumente de la liceele de muzică și școlile generale, în perioada vîrstei de 4-6 ani, moment fundamental în evoluția unui copil și în tipărirea primelor impresii și deprinderi. Practic, cine începe să studieze muzica după 6 sau 7 ani ajunge mai greu la marile performanțe. Ceea ce fac marii antrenori ai gîmnastelor noastre, pedagogii muzicienilor români fac din anul 1950, cu rezultate fenomenale pe plan mondial. Numai în cursul anului trecut instrumentiștii, interpreții vocali și compozitorii români au obținut 40 de premii în confruntări internaționale muzicale de anvergură. Adevărul e că în 30 de ani de învățămînt muzical științific românii au dat lumii promotorii reprezentative de muzicieni pentru arta secolului 20. Un muzician trebuie să studieze între 5 și 11 ore pe zi pentru a-și perfecționa interpretarea la un instrument, pentru a-și silevi glasul sau pentru a elabora sonorități noi. Între 5 și 11 ore pe zi, dincolo de programul școlar de cultură generală și muzicală cotidiană! Sînt rare domeniile de activitate umană în care se muncește atît de mult, cu atîta perseverență, sub un control atît de riguros, susținînd examene repetate, trecînd prin comisii complexe de evaluare a nivelelor de pregătire trimestriale și chiar lunare. Încă de la vîrstele cele mai fragede, viitorii muzicieni se întîlnesc cu spectatori din sălile de concert, din casele de cultură, din întreprinderi, astfel încît în anii maturității contactul social, practica activității muzicale publice devine firesc și nu întimplător. Ceea ce ni se pare tulburător în organizarea învățămîntului muzical este colaborarea permanentă și organizată între diferitele segmente ale școlii, adică între școlile generale, liceele de muzică și conservator, astfel încît un profesor universitar cunoaște exact talentele afirmate, de pildă, la o selecție de prescolari iar un profesor de școală generală poate atrage atenția oricînd unui magistru de conservator asupra unui elev excepțional dotat din clasa I primară. Este un element demn de reținut, caracteristic pentru modul de organizare a învățămîntului muzical românesc și pentru democrația relațiilor dintre pedagogi și elevi. Colaborarea aceasta pe verticală nu e sporadică, nu e aleatorie. Ea figurează în planurile de învățămînt și în planurile de acțiuni comune care se respectă în mod academic.

Esențial este de reținut faptul că marii muzicieni se nasc printr-o muncă extraordinară, de o mare finețe și perseverență, că un instrumentist sau un solist vocal, pedagog sau compozitor care intră în circuitul mondial de valori, ca să se poată menține în sfera imponderabilă a marilor revelații estetice, trăiește și muncește într-o ipostază eroică. E greu de rezumat în cîteva cuvinte, cît de complexă este

pregătirea unui muzician care traversează toate etapele învățămîntului muzical românesc, dar prin efort și solicitare, prin nivelul de abstractizare la care se ridică știința muzicii astăzi, prin rigorile de viață și de muncă pe care le impune, prin sacrificiul nobil de sine ea seamănă cu munca de preparare a unui cosmonaut pentru spațiul cosmic.

In ultimii ani învățămîntul muzical înregistrează un seism și un recul. Resimțit prea puțin deocamdată în spațiul marilor performanțe, dar cu unele repercusiuni într-un viitor mai mult sau mai puțin apropiat. Odată desființate școlile generale de muzică s-a dezorganizat învățămîntul muzical de la bază, de la nivelele elementare, de unde își extrage, printr-o selecție severă, toate marile talente. Faptul că în locul școlilor generale de muzică s-au creat clase și grupe cu program de aptă reduce simțitor accesul spre muzică al unor copii care nu rezistă biologic la un program suplimentar orarului cotidian și la o navetă zilnică oboșitoare. În astfel de împrejurări părinții preferă să nu-și mai îndrume copiii cu aptitudini spre muzică. S-a redus, astfel, și numărul liceelor de muzică și, evident, numărul de școlarizare corespunzător. Pe de o parte această măsură a fost impusă de faptul că unele licee își desfășurau activitatea sub nivelul de exigență impus, iar pe de altă parte pentru că, firesc, mulți din elevii acestor licee nu erau pregătiți din timp pentru a se putea încadra, fără traume, în cazul unui eșec pe plan muzical, într-un loc de muncă productiv. Odată redus numărul acestor licee la 6, s-a subțiat, de asemenea, numărul celor mulți din care se alege, cu o manevră biologică și psihologică de risc, cei înzestrați cu talent de excepție și o capacitate de efort ieșită din comun. Toate marile școli își asigură un coeficient de risc atît cînd își propun să selecteze, în ultimă instanță, mari valori. Dar această restringere care, în intenție, trebuia să asigure o selecție extraordinară, s-a resimțit profund, de pildă, în Conservatorul de muzică din București, unde s-a ajuns la situația paradoxală ca la unele instrumente, cum ar fi flautul, oboiul, clarinetul, fagotul, cornul, trombonul, trompeta, contrabasul și percutia, instrumente fundamentale pentru orice formație orchestrală, să fie școlarizați prin concurs de admitere cîte un student! Nu mai vorbim de faptul că la vioară, instrument cu o tulburătoare tradiție românească, numărul de locuri în conservator a fost în acest an de 8! Dar iată că se creează o situație neprevăzută: studentul admis prin concurs, printr-o „selecție dureroasă”, lășind în urma sa cel puțin 10 clarinetiști apropiați ca talent, dar poate mai timizi în concurs, mai emoționați, se îmbolnăvese de parodontoză și i se pune sub semnul incertitudinii continuarea studiilor! Ceea ce înseamnă că peste 4 ani e posibil să nu se înregistreze nici un absolvent la clarinet! Sigur, este firesc ca toți acești studenți să termine facultatea cu bine. Dar nu e admisibil să nu se asigure rezerva imediată în condițiile în care orchestrele noastre profesioniste duc o lîosă acută de instrumentiști din compartimentul de suflători! Aceste fapte ar trebui să dea de gînd Ministerului Educației și Învățămîntului și al Consiliului Culturii și Educației Socialiste care cunosc (sau nu cunosc) necesarul de instrumentiști pentru orchestrele simfonice și orchestrele teatrelor de operă. Urmează cîteva ani ce vor înregistra pensionări masive ale instrumentiștilor care au împlinit deja vîrste înaintate pentru compartimentele de suflători, de pildă, și solicitanții vor fi din ce în ce mai mari. E de mirare cum pentru un învățămînt muzical atît de bine structurat, pe baze profund științifice, nu se întreprinde o cercetare la fel de laborioasă, de științifică și cu perspectivă, pentru stabilirea exactă a numărului de instrumentiști cu o calificare superioară și cu aptitudini de excepție necesari vieții noastre muzicale. Pentru că, oricîte argumente s-ar invoca, oricît de fericit ar evola destinul fiecărui student, e limpede că, totuși, cu 1 flautist, 1 oboist, 1 clarinetist, 1 fagotist, 1 cornist, 1 trompetist și 1 trombonist nu se va face primăvară în anul 1984!

N-am vrea să se creeze impresia că un conservator de muzică e un fel de club de performanță unde sînt prezătiți marii muzicieni pentru confruntările internaționale. În Conservatorul din București, de pildă, există o facultate de muzică și compoziție muzicală, muzicologie în care, la secția de pedagogie, au fost admiși în acest an 14 studenți. Sistem, este adevărat, un popor dotat cu calități excepționale pentru muzică, dar fără profesori de muzică bine pregătiți în școli, cultura muzicală a oamenilor poate rămîne „după ureche”, la întimplare. În domeniul muzicii s-au înregistrat progrese

uluitoare în ultimii ani, limbajul muzicii s-a perfecționat, s-a complicat. Cum e și firesc. Trăim într-o lume care evoluează rapid. Muzica nu mai poate fi predată astăzi, publicului larg, de către amatori. Învățătorii care fac și educația muzicală a copiilor conform Legii educației și învățămîntului, studiau muzică, pînă în acest an, 1 oră pe săptămînă! Iar calitățile lor muzicale nu erau serios testate la intrarea în liceul pedagogic. Să ne amintim cu emoție că într-o vreme, învățătorii erau marii animatori ai corurilor sătești din România! Astfel, copiii din clasele I-IV pătrund în universul muzicii în mod empiric, diluant, deși la această vîrstă sînt extrem de receptivi în spațiul sonorității și o bună educație muzicală le-ar putea imbogăți tulburător întreaga viață. În clasele V-VIII muzica este predată de către profesori de muzică, absolvenți de conservator. Practic sînt foarte puțini profesori de muzică pentru care s-a putut crea o catedră completă în condițiile în care muzica se predă 1 oră pe săptămînă. În liceu, muzică nu se mai face deloc. Deși, este evident, în această perioadă a vieții tinerii sînt foarte receptivi la artă și adeseori sînt îndemnați greșit și la întimplare, neselectiv. Deși sînt multe școli generale fără profesori de muzică, la Conservatorul din București, în anul I, doar 14 studenți se pregătesc în cadrul facultății de muzică și compoziție muzicală, muzicologie. Cîți dintre aceștia vor ajunge pînă la urmă profesori de muzică propriu-zisi e greu de spus.

La toate aceste fenomene se adaugă faptul că, în ultimul timp, o seamă de cadre didactice valoroase părăsesc învățămîntul deoarece nu-și mai pot desfășura în condiții normale activitatea concertistică în țară și în străinătate. Dacă, totuși, pentru participarea la viața muzicală a țării se mai găsește înțelegere la unele conducători ale institutelor de învățămînt artistic, pentru activitatea concertistică a profesorilor, studenților și elevilor pe meridianele lumii, Ministerul Educației și Învățămîntului refuză viza în timpul anului universitar. Dintr-un punct de vedere atitudinea Ministerului Educației și Învățămîntului este justificată, conform Legii învățămîntului, articolul 143, care nu permite „desfășurarea unei activități didactice sau de cercetare în străinătate” în timpul anului universitar. Aceasta, pentru a nu perturba procesul de învățămînt. Dar legea nu se referă la participarea elevilor, studenților și profesorilor din învățămîntul muzical la concursuri, turnee, concerte sau jurii internaționale care coincid calendaristic cu anul universitar. Viața muzicală internațională intră în vacanță, întîmplător, odată cu studenții și profesorii Conservatorului. Aplicarea mecanică, birocratică a articolului 143 din Legea învățămîntului în învățămîntul muzical care are un specific al său, consolidat printr-o tradiție recunoscută și apreciată pretutindeni, face imposibilă participarea studenților și profesorilor tineri la marile concursuri și festivaluri internaționale muzicale la care am obținut de-a lungul anilor premii valoroase și la care ne-am impus printre marile puteri ale muzicii, face imposibilă onorarea unor invitații pe podiumurile de concert ale lumii, a unor schimburi de valori obișnuite în sfera culturii. Adevărul e că în același timp, pentru sportivi și formații sportive se pot obține derogări de la acest sistem de aplicare mecanică a articolului 143!

Iată cîteva din problemele învățămîntului muzical într-un anumit moment al evoluției sale. Succesele școlii românești în acest domeniu sînt uriașe. Ele trebuie să conducă la o reevaluare a modului în care s-a adaptat învățămîntul muzical la exigențele vieții noastre culturale-artistice. Practic, miile de muzicieni profesioniști, pedagogi și instrumentiști, cîntăreți și compozitori au adus o contribuție substanțială la grandioasa manifestare a forței de creație a poporului nostru care este festivalul „Cîntarea României”. Fără activitatea lor de îndrumători și animatori, fără participarea lor efectivă în toate fazele desfășurării, calitatea impresionantă a manifestărilor festivalului ar fi fost greu de atins. În fond, emblema lingvistică a „Cîntării României” e legată tot de muzică și vine de la faptul că toată țara cîntă. Pentru ca toată țara să cînte, într-o societate profund umanistă care se construiește pe sine în ritmuri industriale impresionante, care militează pentru un om nou, multilateral dezvoltat, trebuie să le acordăm toată atenția și aceluia care își fac din cîntec o profesiune, o formă de a se exprima între oameni. Statisticile spun că, după coeficientul de efort, de concentrare, de emoție în care își desfășoară activitatea un artist care cîntă într-o orchestră simfonică, pe podiumul unui concert, se aseamănă doar cu muncitorul care lucrează în industria siderurgică, la cuptoarele Siemens Martin.

Știm că aceste probleme și altele, de ordin mai complex, privind învățămîntul muzical au făcut cu cîva timp în urmă obiectul analizei unei comisii alcătuite din ordinul ministrului educației și învățămîntului; știm că aceste probleme se cunosc și se dezbate, că pentru remedierea deficiențelor s-au făcut nenumărate propuneri. Deschizînd coloanele revistei noastre unor opinii pe această temă nu dorim decît să contribuim la clarificarea problemelor. Urmează ca redacția să-și rezerve dreptul de a trage concluziile sale la sfîrșitul dezbaterii pe care o inițiem în acest număr.

A. DOHOTARU ■

Etc., etc., etc...

Artistul și regulamentul

Sînt secrete pe care le află vecinii din bloc și sînt secrete care nu se află. Pe reții și tavanele sînt atît de subțiri, încît nu ne mai miră deloc cînd în lift sîntem întrebați de necunoscuți sau necunoscute dacă ne-am hotărît pînă la urmă să mergem sau nu la o nuntă. Secretele care nu se află sînt cele care nici măcar nu se șoptesc și deci nu se aud. Ele seamănă de aceea foarte bine cu secretele de instituții, presupunînd o bogată corespondență între membrii aceleiași familii. În acest caz nu se mai întrebă ai auzit?, ci ai citit? N-ai citit, n-ai auzit, nu știi. Un asemenea secret „de instituție” este scoaterea graficianului Florin Pucă din rîndul membrilor (stagiați) ai U.A.P. și trecerea sa în rîndul membrilor Fondului plastic. Acesta nu s-a conformat regulamentulului breslei care îi cerea să aibă în ultimii ani cîteva participări la expoziții. Nu s-a conformat, nu mai este deci artist plastic, ci doar membru al F.P. Cunoșcîndu-l pe Florin Pucă, nu și regulamentul Fondului plastic, credem că nu peste multă vreme el nu va mai fi nici măcar atît. Degeaba i-au fost recunoscute anterior deciziei sus-amintite calitățile artistice incontestabile. Degeaba au scris elogios despre acestea, între alții, Eugen Schileru, Petru Comarnescu, Dan Grigorescu, Modest Morariu (care i-a dedicat și o monografie), Fănuș Neagu și Tudor Octavian. Degeaba a luat premii în țară (între care și premiul I la „Cîntarea României”) și în străinătate pentru ilustrații de carte și pentru grafica desenului de animație. Degeaba a publicat și publică ilustrații în revistele literare. Degeaba a semnat alături de poeții Leonid Dimov, Mircea Ivănescu, Teodor Păcă, Mircea Micu și alții cărți-spectacole unice în felul lor. Degeaba există sute de lucrări ale artistului în colecțiile particulare. Nu discutăm aici, nici nu intrăm în competența mea, un regulament. Aceasta însă nu mă împiedică să mă întreb, în cazul special al unui artist, după părerea mea, de excepție, ce este mai important: artistul sau regulamentul? Presupunînd, Doamne ferește, ca artistului în general i se întîmplă ceva care îl împiedică să lucreze, și implicit să expună, cum se va aplica atunci litera regulamentulului? Florin Pucă este departe de a nu fi avut activitate creatoare, chiar dacă nu a participat în ultimul timp la vreo expoziție. Sîmplul fapt că desenele lui sînt „expuse” în mii de exemplare în standurile librăriilor și pe mesele cititorilor, cît și în sălile de cinema contrastează acest lucru! Lina desenului său este inconfundabilă: Pucă este Pucă și fără semnătură. De aceea, aplicarea strictă a literii unui regulament în cazul său pare incredibilă și contravine bunului simț care nu recunoaște altceva la un artist decît propria sa artă. Iar arta nu poate fi confundată cu producția în serie a unor lucrări menite doar să justifice un anume regulament, care, iată, devine mai important decît autorii săi, artiștii. Ne întrebăm cu neamănită mirare: cînd se va atinge atîta perfecțiune încît simpla existență a unor paragrafe să producă artiști? A fost o vreme în care respectîndu-se șapte puncte enunțate se scriau romane. Și ce romane... Ni se poate răspunde că el, Florin Pucă, este vinovat de a fi ignorat, spre deosebire de toți ceilalți, prevederile regulamentului și iată că, la rîndul său, este ignorat de regulă. A fost, este și va fi din cauza aceasta artistul mai puțin artist? Sau nu cumva U.A.P.-ul va număra cu unul mai puțin? Nu vrem să asumăm că nu ne-a venit să credem cînd am aflat „secretul” excluderii lui Pucă din rîndul membrilor (stagiați) ai U.A.P. Nici mie, nici altora, chiar colegi cu el. „Nu este adevărat, mi s-a spus”. Ea este, deși lumea noastră, fără acest artist cu totul și cu totul singular, desprins parcă din foaia de lumină a destinului ca o umbră de înțelepciune, și-ar pierde una din străluminările ei cele mai profunde. Pentru acest adevăr simplu și firesc credem în continuare în vocația sa artistică excepțională, ignorînd chiar și un regulament care ar vrea s-o contracize.

IULIAN NEACȘU ■

MIHAI CISMARU —
Fată cu chitară

Cronica (372, 373, 374)

Simbătă, 15 martie, la Galați, la Casa de cultură a sindicatelor, **Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar**, organizat de C.C. al U.T.C. și revista **Flacăra**, condus de poetul Adrian Păunescu, a susținut cu începere de la ora 17 două spectacole, din care unul a fost dedicat aniversării a 15 ani de cind la cirna destinelor poporului român se află tovarășul Nicolae Ceaușescu. Cronica acestui spectacol va apărea în revista noastră după ce emisiunea respectivă va fi dată la postul de televiziune. Cealaltă reprezentare a fost una din întâmplările literar-artistice obișnuite ale cenaclului. La ea au participat Doru Stănculescu, Adrian Ivanici, Mircea Vintilă, Maria Naghi, Zoia Alecu, Arpad Domokos, Gheorghe Gheorghiu, Grotendorfer Volker, Vasile Șeicaru, Sorin Minghiat, Valeriu Sterian, Victor Socaciu, Eugen Cristea, care au interpretat unele dintre cele mai cunoscute piese ale cenaclului.

După cinci luni de la ultimul său spectacol în București, **Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar** a fost prezent din nou în Capitală. Reîntâlnirea a avut loc

unui număr mare de iubitori ai artei tinere: „Nu putem începe această scrisoare altfel decit cu un singur cuvint; care, oricît de simplu și banal vă va părea, este singurul care exprimă adevărul: Mulțumim. Și vă mulțumim nu ca un cerșetor după ce și-a primit bănuțul cerut, în mod mecanic, ci cu inimile pline de bucurie. O singură — dar mare — umbră de tristețe mai răzbate printre lacrimile noastre de bucurie și de recunoștință. Ea este provocată de o întrebare care n-a primit răspuns încă. În ultima noastră scrisoare vă adresam o rugămintă care sintem siguri că n-a rămas fără ecou în inima dv.: să organizați în București nu numai un cenaclu, ci ceva în genul unei Gale a lunilor cenaclului în București (sau orice alt nume mai potrivit îi veți găsi, adică un cenaclu organizat, într-un cadru care să-i dea acea periodicitate de care are atita nevoie în Capitală.”

Solicitarea n-a rămas fără ecou și tinerilor aflați sub cupola circului li s-a promis că în fiecare lună cenaclul va organiza o astfel de întîlnire în Capitală, prima dintre ele fiind programată pentru data de 31 martie.

Dar să vedem cum a fost în seara zilei de 17 martie.

Spectacolul a durat pînă la ora 2 dimineața. A fost un adevărat maraton artistic în care prin fața spectatorilor au trecut, rind pe rind, Mircea Vintilă, Doru Stănculescu, Dan Andrei Aldea, Marcela Saftiu, Vasile Șeicaru, Florian Pittiș, Mihail Stan, Eugen Cristea, Sorin Minghiat, Zoia Alecu, grupul folk „T” (Lavin și Camelia Stănescu Cizensky, Viorel Dincă, Emil Comănescu), Radu Gheorghe, Gheorghe Gheorghiu, Arpad Domokos, Maria Naghi, Victor Socaciu, grupul coral Song, condus de Ioan Luchian Mihalea, Valeriu Sterian, Mircea Bodolan, Constantin Dragomir. După cum se vede, alături de cîntăreții de prima mînă s-au aflat — diversificînd imaginea acestui ansamblu artistic — interpreți care își mai caută încă în artă o personalitate distinctă. Bineînțeles că marea majoritate a cîntecelor și poeziilor prezentate publicului au fost dintre acelea deja știute, unele dintre ele fiind intrate adinc în conștiința publicului. S-au intonat cîntece — expresie a unei vitalități debordante, ca de pildă **Omul pădurii**, recunoscut pentru ritmul său antrenant. Altele au fost de un lirism discret, ca acelea cîntate de Marcela Saftiu — **Omaelun, Singura poveste, Dona Dona, Fiii lacrimilor tale** — sau Zoia Alecu — **Ouă de rouă, Sălbatec e vîntul, Pastel de toamnă, Lasă-ți mina-n mina mea**. De o bună primire s-au bucurat piesele de inspirație folclorică — **Iancu Jianu, Doină haiducească, Radu de la Greci, Corbea** — în interpretarea grupului folk „T”. Pline de forță s-au dovedit a fi cîntecul interpretat de Vasile Șeicaru: **Colindul Dumnării** — cîntat cu toată sala — **De ce?, Cîntec bănețean**. Gheorghe Gheorghiu cu **Poveste veche și Du-mă timp** a marcat un moment izbit al cenaclului ca de altfel și cel realizat de Arpad Domokos — **Cîntec de țară, De ce-aș fi**. O altă secvență emoționantă a realizat Grotendorfer Volker cîntînd **Alba Iulia** și apoi **Ardealul**, Constantin Dragomir s-a înscris printre preferințele publicului cu **Gara de Nord**. În tot felul de părți, **Cîntec de haiduci, Rănitul dintre linii** au fost jaloarele succesului înregistrat de Mircea Bodolan. Maria Naghi și-a demonstrat posibilitățile de a se impune în fața unui public numeros cu **Fericire de-mprumut, Moțul și moața, Aseară ți-am luat basma, Afară trece moartea** și un cîntec în limba maghiară. O valoare de prim ordin a cenaclului — Doru Stănculescu — și-a etalat multiplele sale resurse artistice ajutat de Ioan Oagă și Sorin Minghiat: **Shambala, Fără petale, Maria și marea, Ecou de romanță, Cum se naște un mit**. Această „minunată natură muzicală” care este Dan Andrei Aldea a delectat pur și simplu asistența cu **Om bun, Balada criticului muzical, Din nou acasă, Brad bătrîn, Cîntecul bufonului**. O altă forță a cenaclului — Victor Socaciu — a fost prezent cu **Dona, Dona, Oltule, Cîntec pentru Charlie Chaplin și Roata** (la ultimul dintre cîntece, de remarcă contribuția poetului Adrian Păunescu la realizarea muzicală a refrenului). Recitalul combinat al lui Mircea Vintilă și Florian Pittiș a fost o încîntare. Rind pe rind sau amîndoi deodată ei au recitat, au cîntat, au făcut pantomimă într-o secvență de spectacol com-

Membrii Cenaclului Flacăra luni, 17 martie, în arena circului „București”

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, se întîlnește din nou cu iubitorii poeziei și muzicii tinere luni, 31 martie, ora 17, la Circul București, în cadrul galei stagiunii din Capitală.

ca urmare a numeroaselor solicitări din partea publicului din „orașul amiral” al țării care și-a manifestat dorința de a-i revedeia iarăși pe cei mai valoroși reprezentanți ai poeziei și muzicii tinere de la noi. De aceea, încă de la începutul întâmplării literar-artistice de luni, 17 martie — adică de la ora 18 — la Circul „București” s-a instaurat o atmosferă sărbătorească, extrem de favorabilă desfășurării unui act artistic de ținută. Un grup de spectatori au înminat poetului Adrian Păunescu o scrisoare din care răzbate dragostea de care se bucură membrii cenaclului și arta pe care ei o promovează. Scrisoarea dovedește că deși au fost pînă acum aproape 400 de reprezentări, ele continuă să suscite interesul

Maria Naghi și Zoia Alecu

Constantin Dragomir

plexă ca viața. Iată cîteva din reperele sale: **Vinătoreasa cea fricoasă, La feteastră spre livadă, Un om pe niște scări, Proverbe, Constantin și Veronica**, monolog din **Cei patru Beatles, Lordul John, Serisoarea III, Pămîntul deocamdată, Hanul lui Manuc**. Grupul Song, cu toate că a întîrziat la spectacol, a apărut pînă la urmă în arenă, i s-a permis, datorită calității sale cunoscute, să-și etaleze virtuțile în cîteva piese: **Cine iubeste și lasă, Ana Lugoiana, Cucu, Șapte văi**, corul vînturilor din opera **Freischütz** de Weber, o melodie țigănească și o alta grecească. Valeriu Sterian s-a dovedit din nou un interpret cu o mare priză la public: **Anti-războinică, Nopti, Cîntec de oameni, Ardealul, Amintire cu haiduci**. Actorul Mihail Stan a recitat cu vigoarea sa binecunoscută **Cere de penumbra** de Dumitru Popescu (din volumul **Rază de cobalt**), **În capul trebii și Halebarda** de Marin Sorescu. Foarte bune momente de umor au realizat Eugen Cristea și Radu Gheorghe. Primul a susținut cu brio binecunoscutele sale pantomime **În tren și Tehnocrație** și a recitat o parodie de Mircea Micu la o poezie de Adrian Păunescu. Al doilea s-a lăsat din nou furat de mirajul improvizării și a izbit să transforme arena circului într-un spațiu al tuturor posibilităților. Cu toate că au fost și momente mai lungite, numărul lui Radu Gheorghe, în ansamblul său, a plăcut mult.

La reușita spectacolului au contribuit, de

La cenaclul de luni, 17 martie, Victor Socaciu a lansat o nouă piesă muzicală: Cîntec pentru Charlie Chaplin.

bună seamă, autorii poeziilor recitate sau care au servit ca texte ale melodiilor: Mihai Eminescu, Shakespeare, Coșbuc, Goga, Bacovia, Iorga, St. O. Iosif, Anton Pann, precum și Paul Tutungiu, Daniela Crăsnaru, Doina Sălăjan, Adrian Păunescu. Intreaga manifestare a însemnat o conlucrare de cele mai multe ori perfectă între public și interpreți, toți cei prezenți unindu-și deseori vocile într-un cor uriaș, așa cum s-a întîmplat și în cazul unuia din cele mai îndrăgite cîntece ale cenaclului — **Trăiască România!**, expresie a recunoștinței pe care tineretul, întreaga țară o poartă climatului de libertate existent la noi, cîrmaciului destinului național, tovarășului Nicolae Ceaușescu, omagiat pentru neobosită și rodnică sa activitate în slujba poporului român.

GEORGE ARION ■

Valeriu Sterian

Victor Socaciu

Eugen Cristea

Cînd omeniei îi lipsește o verigă

Întîlnirea cu Alexandra Stănescu ar fi avut loc într-o grădiniță sau într-o clasă a școlii din sat, așa cum ar fi fost firesc, dacă un accident stupid, pe care l-a suferit în ultimul an al liceului pedagogic, nu i-ar fi frînt coloana vertebrală, frîgînd și un început. Sanda a aflat adevărul după săptămîni și luni în care mai exista un dram de speranță: paralizia membrilor inferioare era ireversibilă.

Au urmat anii de recuperare medicală. Ani de luptă în care Sanda a înțeles un lucru esențial: că trebuie să se agate de viață și să o înfrunte cu forța ce i-a mai rămas în jumătate de trup. După ce a învățat să supraviețuiască, a dorit să fie utilă, să trăiască din munca ei. Voi încerca să înfățișez o zi din viața Sandei, de fapt zilele unui an ar arăta cumplit pentru fata aceasta dacă nu ar exista dorința de a se împlini ca om, pentru că cele două locuri ale ei sînt patul și scaunul din fața mesei de lucru.

Nu se poate despărți existența ei de cea a mamei: dimineața mama o ajută să se îmbrace, și acest în aparență foarte simplu amănunt al dimineților noastre, care poate fi chiar plăcut atunci cînd avem o bluză nouă, cere mari eforturi din partea ei. Mama este cea care îi aduce mîncarea, care o ajută să se spele...

Sanda trebuie apoi purtată pe brațe de pe pat pe triciclu cu care se deplasează pînă la cooperativă și din triciclu respectiv pe scaunul din fața mesei la care lucrează. Brațele care o poartă sînt brațele tatălui. Nimeni nu și-ar putea asuma o astfel de sarcină, dar cel care i-a dat viață o îndeplinește zi de zi.

Poate că unii dintre noi vor găsi că a calcula ratele, a înșira cifre, a urmări debite și credite nu-i cel mai pasionant lucru din lume, dar, fără exagerare, Sanda Stănescu a reușit să lege munca pe care o face de propria-i demnitate, de sensul existenței. Nu vrea să fie o povară, mai mult, vrea ca toate cunoștințele acumulate în anii de școală să folosească la ceva. A așteptat destul pînă să i se atribuie acest loc. Au ajutat-o și au înțeles-o cele mai înalte foruri ale județului Teleorman.

Și, acestui sprijin îi răspunde cu efortul fiecărei zile: opt ore de nemîncare, înfruntînd biata mașinărie a trupului, pentru că vrea acest drept, dreptul de om util. Superbă concepție, dacă ne gîndim la cei care au vîrstă ei, 29 de ani, și care își ițosească viața. Cum face față muncii? Calculează, se războiește cu cifrele, și dacă îi cade creionul sau guma pe jos, trebuie ca cineva să i le ridice, și dacă vrea un pahar cu apă trebuie ca cineva să i-l aducă, și dacă vrea să se miște din locul acela, nu poate...

Are o pasune: cărțile. Nu cheltuiește din munca ei decît pentru a-și îmbogăți biblioteca. Citește mult și e foarte sensibilă. I-ar plăcea să poată merge, să facă naveta, ori chiar să fie repartizată în cel mai îndepărtat loc din țară, pentru a-și face meseria pentru care s-a pregătit: cea de învățătoare. A rămas un vis, prezentul fiind legat de viața ei cu infinit mai multe probleme decît cea a semenilor, viața împărțită între cooperativa de consum a satului Scurtu-Mare și casa părintească.

Am cunoscut-o la spitalul de protezare „Pirogov” din București. Este în îngrijirea tov. dr. Radu Gheorghe care învață pe cei handicapați să meargă ajutîndu-se de proteze. Acum are o proteză nouă. Poate o va susține mai bine decît cea anterioară. Sanda suferă de o paralizie spastică și, așa fiind, suportă greu complicata mașinărie care i-ar facilita deplasarea... Oricum, și tov. doctor, și profesoara Irina Kiss, un om minunat, care mi-a vorbit de Sanda și a pledat pentru ea, ca și cum ar fi fost vorba de propria-i persoană, nu de o simplă pacientă, i-au insuflat din nou speranță în viață, în reîntregare.

Și totuși Sandei îi era teamă să se întoarcă acasă. Mi-am intitulat reportajul „Cînd omeniei îi lipsește o verigă”, tocmai pentru că această verigă lipsește în satul Scurtu-Mare, și ea ar trebui alcătuită din omenia contabilului-șef Zărnoianu Dumitru, care, temîndu-se să nu-și încerce schema, a refuzat să îi facă formele de încadrare Sandei Stănescu, ținînd-o practic trei luni fără slujbă, în 1977, iar acum vrea acoperiri pentru postul tatălui ei, cu toate că acesta are o vechime de douăzeci de ani în cooperativa respectivă.

Am vorbit, la Alexandria, cu tov. președinte al U.J.C.C., Bălan Nicolae. M-a asigurat că Sanda se poate întoarce fără grijă în sat. Aș mai adăuga, în încheiere, că Sanda zîmbește ca un om care crede în viață, în oameni, iar celor din jur nu le-ar trebui decît foarte puțin pentru a aduce acest zîmbet frumos pe buzele ei, răsplătînd astfel eroismul fără ostentație care înseamnă, de fapt, existența cotidiană a Alexandrei Stănescu.

PIA OLARU ■

Unul cu retribuția, celălalt cu indemnizația

Nu, rîndurile de față nu sînt o pledoarie doar pentru cazul medicului primar Mihai Amzulescu de la Spitalul orașenesc din Tîrgu Neamț. Cazul doctorului Mihai Amzulescu este într-un tot similar cu cel al medicului primar Ioan Macovei de la Spitalul municipal din Roman, precum și cu cel al medicului primar Cristea Socor de la același spital din Roman. Trei cazuri deci, numai într-un singur județ! La București, la Ministerul Sănătății, într-un dialog prelungit cu doctorul Cristian Havriliuc, șeful biroului învățămînt, m-am interesat, firește, dacă, la nivelul întregii țări, situația celor trei medici primari din județul Neamț semnifică o anume generalitate. Mi s-a răspuns că Ministerul Sănătății nu are o statistică în acest sens, fapt care, în treacă, fie spus, nu mi se pare a fi chiar normal.

Să trecem, deci, la prezentarea cazului medicului primar Mihai Amzulescu: de aproape doi ani se zbate să-și obțină, afirmă dînsul, drepturile. Consideră că, fiind singurul medic primar al uneia din secțiile Spitalului orașenesc din Tîrgu Neamț, firese ar fi, potrivit legilor în vigoare, să i se încredințeze funcția de medic șef de secție, funcție pe care, încă de-acum 10 ani, o detine medicul specialist Ioan Micu.

S-ar putea crede din această scurtă expunere, că la Spitalul orașenesc din Tîrgu Neamț ar exista, în secția respectivă, o atmosferă de încordare, o oarecare luptă de culise între doctorii Micu și Amzulescu. Ei bine, spre cinstea și onoarea ambilor medici, nu, nici vorbă de așa ceva. Activitatea desfășurîndu-se normal, fapt pentru care doctorul Mihai Niculescu, directorul spitalului, are toate motivele să fie mulțumit că poate face o astfel de afirmație. În ceea ce-l privește pe medicul Mihai Amzulescu, acesta, apreciază doctorul Cristian Havriliuc din cadrul Ministerului Sănătății, își prezintă cererile într-un mod civilizată, fără să blameze în stînga și-n dreapta, așa cum, din păcate, se mai întîmplă uneori. Acesta este, ca să-i zicem așa, deocamdată, decorul unui conflict care există, totuși, dincolo de voința celor doi medici.

Considerînd că funcția de medic șef de secție i se cuvine în mod automat, odată cu trecerea examenului de primariat, unul din cele mai dificile examene din cariera de medic, o adevărată incununație a acestei minunate profesii, doctorul Amzulescu s-a adresat Direcției sanitare a județului, apoi Ministerului Sănătății și, nemulțumit de răspunsurile primite, s-a adresat și redacției noastre. Se cuvîntă să precizez că doctorul Amzulescu s-a adresat chiar și justiției, dar și-a retras plîngerea. De ce? „Pentru că, ne-a declarat, aș fi obținut, poate, cîștig de cauză, dar după părerea mea mai sînt și alte cazuri similare și ar trebui ca lucrurile să fie foarte limpede nu numai în ceea ce mă privește. Mi-am mai retras plîngerea și pentru ca astfel să poată interveni presa în dezbaterile acestui caz care, apreciez eu, încalcă prevederile Legii nr. 57/1974, prevederi pe care mi le-a adus la cunoștință chiar fostul director al Direcției sanitare a județului Neamț, medicul primar Constantin Coniac”.

Dar iată în întregime răspunsul Direcției sanitare a județului Neamț din data de 18 Iulie, 1978, nr. 361: Urmare scrisorilor dv. adresate Ministerului Sănătății prin care solicitați unele relații cu privire la funcția de șef secție, vă facem cunoscut următoarele: Criteriile pentru clasificarea

pe categorii a unităților și subunităților sanitare și stabilirea indemnizațiilor de conducere conform art. 147/4 și art. 202 din Legea nr. 57/1974 anexa nr. 6 la H.C.M. nr. 69/1975 și anexele nr. 1, 2 și 3 din Decretul nr. 186/1977 menționează: „Indemnizația de medic șef sau șef de laborator se acordă medicilor primari de specialitate în secțiile cu paturi de specialitate și medicilor primari de medicină generală, în secțiile exterioare cu paturi nediferențiate.” În secțiile cu paturi de specialitate sau laboratoarele în care nu sînt încadrați medici primari funcțiile de medic șef secție sau șef de laborator vor putea fi îndeplinite de unul din medicii principali de specialitate din secția sau laboratorul respectiv care va primi indemnizația pentru funcția respectivă. Menționăm că, pentru a primi această indemnizație, este necesar să fii numit medic șef secție. Pentru aceasta urmează a vă adresa Consiliului oamenilor muncii de la Spitalul orașenesc Tg. Neamț, care este organul de conducere competent să aprobe numirea dv.

„Aș vrea, declară medicul primar Mihai Amzulescu, să fiu cit mai limpede înțeles. Nu este vorba doar despre indemnizația de medic șef secție, deși nu ar fi de neglijat nici acest amănunt. Și nu este vorba nici despre funcția în sine, de a mă mîndri eu cu ea. Ci este vorba de neaplicarea Legii numărul 57/1974, lege din care rezultă foarte clar că indemnizația se acordă medicilor primari, dacă secția are medici primari, sau medicilor principali de specialitate dacă în secție nu sînt încadrați medici primari. Dar ca să primesc indemnizația respectivă, urma ca să fiu numit medic șef de secție, iar ca să fiu numit medic șef de secție trebuia să mă adresez Consiliului oamenilor muncii din spital. M-am adresat Consiliului oamenilor muncii, dar nu s-a luat în dezbateri cererea mea în mod efectiv, ci doar a fost menționată, conducerea spitalului și Consiliul oamenilor muncii adresîndu-se, la rîndul lor, Direcției sanitare a județului, pentru a primi indicațiile de rigoare privind rezolvarea cererii mele. Nu știu cu exactitate ce indicații s-au primit, dar, comparînd toate răspunsurile ce mi s-au trimis mie, cred că s-a luat hotărîrea de a se aplica prevederile Ordinului 56/1974, ordin în care, la pag. nr. 30, Capitolul II, art. 49 se specifică: „Secția cu paturi este condusă de unul din medicii din secție care îndeplinește funcția de medic șef de secție...”. Deci, unul din medicii din secție. Dar care anume dintre ei? La această întrebare răspund, dacă mai este nevoie, Legea nr. 57/1974. În concluzie, aplicîndu-se prevederile Ordinului 56, doctorul Ioan Micu a fost menținut ca șef de secție, dar s-a încălcat Legea nr. 57. Mai mult decît atât, la numeroasele mele apeluri către Ministerul Sănătății, mi s-a răspuns: „Consiliul oamenilor muncii din Spitalul Tg. Neamț a hotărît să mențină în funcția de șef secție medicina internă pe tov. dr. Micu Ioan, hotărîre cu care Ministerul Sănătății a fost de acord.” Dar o astfel de hotărîre nu există. Și atunci întreb: cu care hotărîre e de acord Ministerul Sănătății?!”

Intr-adevăr, am studiat registrul cu procese verbale al C.O.M. de la Spitalul din Tîrgu Neamț, și nu am găsit o astfel de hotărîre.

„N-am putut lua o astfel de hotărîre, declară doctorul Mihai Niculescu, directorul spitalului intrucît, după Ordinul 56, doctorul Micu putea fi menținut în funcția de medic șef de secție, dar, după

Legea nr. 57, indemnizația trebuia să i-o atribuim singurului medic primar din secție. Aflați în fața acestei dileme, am cerut indicații din partea Direcției sanitare, de unde mi s-a spus că doctorul Micu trebuie menținut în funcție. Asta a fost soluția Direcției sanitare, asta am aplicat-o, dar C.O.M. nu a luat nici o hotărîre. Am rămas surprins că prin adresa nr. 13158, Ministerul Sănătății, ca răspuns la o adresă a Direcției sanitare din județul nostru, nr. 11932, din 1978, ne anunță că aprobă hotărîrea C.O.M.-ului nostru și a celui din Roman, hotărîri prin care se mențin în funcția de medici șefi de secție doctorii Grigore Corciovă, de la Roman, și Ion Micu de la Tîrgu Neamț”.

Dar să revin la dialogul avut la Ministerul Sănătății cu tovarășul doctor Cristian Havriliuc. Afirmă dînsul că ministerul nu avea de unde să știe că nu există o hotărîre a celor două C.O.M.-uri. Asta înseamnă că Direcția sanitară a indus în eroare, atunci, în 1978, Ministerul Sănătății. Mai afirmă tovarășul doctor Havriliuc, în general, problemele de acest fel sînt numai și numai de competența Direcției sanitare. Dar, iată, prin actele emise de Direcția control, coordonare personal și învățămînt din cadrul ministerului, se încearcă a-l convinge pe doctorul Amzulescu cum că nu are dreptate. Deci s-a probat nu neapărat o hotărîre care nu există, ci măsura Direcției sanitare. Cit de conformă cu legea este această măsură, s-a desprins, cred, destul de clar din însăși dilema directorului spitalului din Tîrgu Neamț. A menține o astfel de măsură ar însemna ca șef de secție să-lie în continuare, conform Ordinului nr. 56, doctorul Ioan Micu, dar indemnizația respectivă să-i fie atribuită, conform Legii nr. 57, medicului primar Mihai Amzulescu. În legătură cu dilema doctorului Mihai Niculescu, directorul spitalului din Tîrgu Neamț, doctorul Cristian Havriliuc a calificat-o drept incompetentă, calificativ care, fie-mi permis, să nu-l accept chiar așa de ușor. Ca ultim argument la numirea unui medic primar ca șef de secție, în cazul în care solicită această numire, ar fi acela că medicul specialist poate acorda un concediu medical doar pînă la 7 zile, iar medicul primar, prin competența sa, are dreptul să acorde un concediu medical pînă la 30 de zile. Și dacă acest amănunt, privind competența și responsabilitatea nu este suficient, să mai consemnez un altul: Toate operațiile planificate într-o secție de chirurgie, să zicem, nu pot avea loc fără avizul medicului primar. Și totuși, la Tîrgu Neamț, la Roman, și poate că și în alte unități sanitare, medicul principal specialist îl controlează și îl îndrumă pe medicul primar, deoarece Ordinul nr. 56 nu este suficient de limpede în ceea ce privește numirea șefului de secție. Dar dacă avem bunăvoința de a corela acest Ordin nr. 56 cu Legea nr. 57, se poate face totuși o legătură între ceea ce s-ar numi responsabilitate și indemnizație. Și nu este vorba numai de bunăvoință, ci și de respectul ce i-l datorăm legii, așa cum, repetăm, nu este vorba doar despre cazul doctorului Mihai Amzulescu, ci și al altor situații similare, cum sînt cele de la spitalul municipal din Roman și cum vor mai fi existînd, probabil, și altele. Nu pot încheia aceste rînduri altfel decît reproducînd cuvintele medicului primar Mihai Amzulescu: „Nu mă zbat pentru a-l înlocui neapărat pe colegul meu, doctorul Ioan Micu, ci pentru a se recunoaște competența unui larg colectiv de specialiști care, după un examen extrem de dificil, mi-a acordat un grad medical, față de care se cere să avem respectul cuvenit la toate nivelurile”.

VICTOR NIȚA ■

Tochitură cu romanțe răcnet

În clipa în care m-am insinuat, ca să zic așa, în viața restaurantului „Bistrița” din plin centrul Bacăului, mi-am făcut următoarea socoteală: nu merg la „Select”, pentru că prea mi s-a spus că ar fi un restaurant de mină-nții; nu merg nici la „Decebal”, pentru că sînt cazat la hotelul cu același nume; așadar și prin urmare haidem la „Bistrița” care, încă de la intrare, mi s-a părut a fi un restaurant ceva mai vechi și ceva mai popular. Și nu m-am înșelat. Adică, abia intrat în sală, m-a întîmpinat vocea metalică a solistului care, la ora aceea, la 20 și 5 minute fix, mărturisea, fără pic de jenă, că dumnealui îi place femeia a cărei îmbrățișare îl îmbătă mereu, în timp ce mie îmi ardea buza după un grătar plin de energie și vigoare. Cam asta era atmosfera și starea mea lăuntrică, plus faptul că am avut pur și simplu noroc să găsesc un loc la o masă cu un singur client. Toate celelalte aproape 50 de mese erau în întregime ocupate, ba chiar supraaglomerate, în timp ce, dintr-o pură întîmplare, o masă, o singură masă, era ocupată de un singur client. Bineînțeles că m-am invitat și bineînțeles că am fost acceptat. Dată fiind aglomerația, mă pregăteam de o așteptare lungă, dar n-am apucat să răsuflex bine și, după nici cinci minute, a venit o ospătăriță cu un ecuson pe care scria Tîru N. Am cerut un grătar, un cotlet de porc, dar am fost politicos refuzat pe motiv că nu e. Mi s-a oferit specialitatea casei, tochitura cu mămăliguță, în timp ce solistul, fără să dea semne de oboseală, a ținut să ne anunțe că un tip se plimbă pe stradă, că e singur și suferă de dragoste, iar ea nu vrea să-l înțeleagă, sau cam așa ceva. Nouă sau vechi, această romanță cu o temă atît de interesantă! Tocmai voiam să dezbăt cu comeseanul meu dilema respectivă, dar mi-am dat seama la timp că, din cauza decibelilor avîrliți cu nonsalanță de toată orchestra, nu mă pot face auzit și nici înțeles. Din respect și colegialitate față de comeseanul meu, care tocmai servea o tochitură, am cerut o tochitură. Și-apoi a avut loc următorul dialog. Eu: „E bună tochitura?” El: „E bună, dar păcat că nu au și bere”. Atît. Altfel n-a mai vrut să spună. Era îngîndurat. Iar eu, după doar trei minute aveam să gust celebra tochitură, în timp ce solistul, Ion Uță, și orchestra s-au apucat să-l mîngie pe un oarecare papugi care, bătut-l-ar norocul, e mereu îndrăgostit. Mă rog, fiecare cu ale lui, dar mie tochitura mi s-a părut nițel cam sărată. Terminasem de mîncat, cînd solistul, fără nici o altă introducere, a ținut să declare că el ne adresează sincere felicitări, după care a urmat obișnuitul „Mulți ani trăiască, mulți ani trăiască, muuuuulți aaanii!” Dintr-un colț ai sălii au izbucnit citeva aplauze de mulțumire. Era acolo o mică masă festivă.

Așadar, recapitulînd, la restaurantul „Bistrița”, în ciuda unei aglomerații că n-aveai unde să arunci un ac, cu excepția mesei la care mă aflam, și în ciuda unei orchestre care, boală vechi în mai toate restaurantele, interzicea cu desăvîrșire orice dialog la orice masă, serviciul a fost prompt, iar atmosfera, în general, bună, motiv pentru care, abordîndu-l pe șeful unității, Mircea Petrescu, om vechi într-ale meseriei, e de peste 15 ani șef al acestui restaurant, discuția s-a legat cam greu: „De ce sînt atît de multe mese? Pentru că vin foarte mulți oameni. De ce vin atît de mulți? Pentru că, zic eu, se simt bine. Altfel, ce ziceți, veneau? În ceea ce privește muzica, da, recunosc, e cam tare, ba, așa zice, asurzitoare, dar, asta, se pare, e metealna mai tuturor formațiilor care cîntă într-un local. De ce n-avem preparate din carne de porc? Pentru că timp de aproape o săptămînă nu s-au făcut tăieri de porcine la abator. Ni s-a livrat numai carne de vită. Am fost anunțat că, de miine, situația se va normaliza. În legătură cu tochitura, cum că ar fi fost prea sărată, ce să zic, acest preparat este specialitatea casei și bucătarul nostru, nea Mircea Roșu, s-ar supăra dacă ar auzi că nu v-a plăcut”.

Și pentru ca bucătarul Mircea Roșu să nu fie supărat pe mine, iată, îi mărturisesc că nu-mi prea plac mîncărurile sărate. În schimb îmi plac romanțele, dar nu răcnete, ci cîntate cu un glas mai de șoaptă, ca de la suflul la suflul.

N. VICTOR ■

Consiliul popular al municipiului Timișoara: Referitor la scrisoarea adresată de Tünde Damian, muncitoare la Întreprinderea de morărit și panificație Timișoara, vă comunicăm: În ședința comitetului executiv din 19.II.80 s-a atribuit sus-amintitei întreprinderi o locuință compusă din 3 camere în B-dul Cetății nr. 38, pentru familia Tünde Damian.

Mă numesc Livia Popa, domiciliată în Deva. Prin bunăvoința dv. doresc să aduc mulțumiri conducerii Întreprinderii de frigider Găești care la cererea mea, în interval de două săptămâni, a trimis delegat la domiciliul meu, care mi-a înlocuit ușa defectă. Operativitatea de care a dat întreprinderea dovadă nu-i face decât cinste, câștigând astfel încrederea cumpărătorilor.

Consiliul popular al județului Iași, privind rezolvarea scrisorii adresată revistei „Flacăra” de către Ștefan Frunză, învățător în comuna Ciorțești. Din ancheta întreprinsă s-au constatat următoarele. Învățătorul Ștefan Frunză a eliberat 4 certificate de absolvire pentru care a încasat câte 1500 lei (dosarul penal ce i s-a întocmit scoate în evidență vinovăția lui Frunză). Datorită faptului că sus-numitul este bolnav de o boală care duce la diminuarea discernământului, nu a fost condamnat, ci i s-a aplicat o amendă penală, solicitându-se Inspectoratului școlar să intervină la M.E.I. să i se desfășoare contractul de muncă. În legătură cu abaterile comise de subofiterul Băjenaru Mihai, acestea se confirmă, hotărându-se să fie scos din cadrele miliției.

Trustul S.M.A. Vaslui. Sesiizarea făcută de inginerul stagiar Ion Dumitrescu de la S.M.A. Gura Idrici se confirmă, fapt pentru care s-au luat următoarele măsuri: a) fost sancționat disciplinar, cu reducerea retribuției și indemnizației de conducere cu 10 la sută pe 3 luni îng. Ion Cirneală, director, și Alexandru Huruabaie, contabil șef, conform deciziei nr. 66/1979 a Trustului S.M.A. Vaslui. De asemenea, a fost sancționat Cornel Mocanu, șef de secție, cu reducerea retribuției cu 10 la sută pe 3 luni. Totodată, organele C.F.L. ale Trustului S.M.A. Vaslui au dispus imputarea sumei de bani pe care în mod ilegal conducerea S.M.A.-ului a folosit-o pentru reparațiile efectuate la locuințele proprietate personală.

Lucrez la Fabrica de confecții Bacău. Pentru că distanța dintre domiciliu și locul de muncă este de 6 km, și pentru că nu avem autobuz pe acest traseu, mi-am cumpărat o bicicletă „standard” de fabricație românească. După 3 luni cauciucurile s-au stricat. De atunci, de aproape doi ani de zile, caut mereu cauciucuri, neputând folosi bicicleta, primind însă același invariabil răspuns: nu avem de dimensiunea 26x1 1/2. (Verona Ursache, Bacău)

Direcția de poștă a municipiului București. Urmare reclamației făcute de Grigore Tapurian referitoare la telegrama 26, vă comunicăm. Din cercetările efectuate s-a constatat că telegrama în cauză fiind de felicitare s-a predat de către Oficiul București 22 la data de 15.08.1979 prin depunere la cutia poștală. Vă informăm că primirea telegramei este atestată de către destinatară prin declarație scrisă, din 8.02.1980.

La data de 7 ianuarie am cumpărat un ceas deșteptător, executat de fabrica „Victoria” din Arad (H.L. 96594/78). A mers 3 zile, după care s-a încapșinat și stea. Am mers cu el, conform certificatului de garanție, la unitatea de deparare de pe Blănarilor 3 A. M-au lămurit meșterii că e vorba de un defect de fabricație, că au multe la fel și că nu au piese de schimb. Dumnealor se amuzau, zicând că asta e situația, să nu mă adresez la fabrică, deoarece degeaba o să fac încercarea. Nu pot să-mi permit a renunța la un ceas nou. Eu sunt pensionar și pentru mine fiecare bănuț contează. (D-tru Iliescu, Calea Griviței 96, sector 1, București)

Comitetul municipal Făgăraș al P.C.R. La scrisoarea adresată

revistei „Flacăra” de Spiridon Ecaterina prin care solicită sprijin pentru a se încadra în cimpul muncii, vă comunicăm: Petiționarea a acceptat să se încadreze în muncă la noua secție de tricotație, care urmează să-și înceapă activitatea în scurt timp la Făgăraș.

Consiliul popular al municipiului București. Urmare a sesiunii tov. Bucur Nicolae publicată în revista „Flacăra” nr. 1285/24.I.1980, vă facem cunoscut că defecțiunile semnalate de locatar la apartamentul ce-l ocupă au fost remediate de constructor, conform procesului verbal încheiat la data de 8.II.1980, semnat și de petiționar.

Subsemnatul Marin Vătafu, în etate de 19 ani, **Tudor Vătafu** 16 ani, **Gheorghe Vătafu**, 12 ani, și **Onică Vătafu**, 10 ani, născuți în comuna Vulturești, satul Vlăngărești, județul Olt, vă aducem la cunoștință următoarele. Părinții noștri din 1975 ne-au părăsit, ei construindu-și o casă nouă, lăsându-ne pe noi la bunici. Noi, Vătafu Marin și Tudor, am fost luați de unchiul nostru, Pătru Gheorghe din București, care ne-a ținut la școală, în prezent fiind elevi la liceul industrial. Ceilalți frați au rămas în continuare la bunici, părinții noștri buni nemainteresându-se de nici unul din noi. Nici alocația de stat nu ne-au plătit în acești 5 ani de când ne-au părăsit. Unchiul mai are 3 copii și totuși ne-a crescut fără deosebire, iar bunicii sunt bătrâni și bolnavi. De aceea, prin intermediul dv., ne cerem drepturile ce ni se cuvin.

Secția transport pe cablu Brașov. În nr. 6 din 7 februarie a.c., la rubrica „Flacăra la dispoziția dv.,” există o sesizare făcută de tov. P. Popșor din Tirgu Mureș. Cele sesizate nu sint întemeiate. În ordinul Ministerului Turismului nr. 466/1978 se specifică clar că tarifele de transport pe cablu diferă în zilele de duminică, sîmbătă și de sărbători legale, de celelalte zile. Faptul că în ziua de 31 decembrie '79 a fost luni nu a însemnat pentru unitate zi lucrătoare, ceea zi fiind declarată prin decret prezidențial zi liberă, fiind deci considerată zi de sărbătoare.

Vă scriem cu speranța că în urma acestei intervenții vom fi ajutați. Problema care ne doare este că deși în luna martie 1979 am intervenit la Consiliul popular sectorul 3 — la Administrația domeniului public cu adresa nr. 18/1979, pentru a se lua măsuri de protejare a aleii de trandafiri și spațiului verde, pînă azi nu s-a luat nici o măsură. Trandafirii sint striviți zilnic de oamenii care coboară din mașinile ce opresc la bordura trotuarului, iar aleile sint pline de murdărie. În prezent se mai adaugă și intrarea unor mașini de mare tonaj tot pe aleea principală. (Asociația civilă a proprietarilor, bloc M 2, B-dul Ion Șulea nr. 84, București)

Întreprinderea de produse zaharoase „Kandia” Timișoara, că răspuns la sesizarea consumatorului Aurel Pancrati din Caransebeș, vă comunicăm: În anul 1979 ciocolata dietetică s-a aflat în faza de experimentare și pe întregul an s-au produs și livrat 18,5 tone. Pentru anul 1980, ținînd cont de dorința petentului, vom livra o anumită cantitate și la I.C.R.A. Caransebeș. Întreprinderea noastră are pregătită tehnologia de producție și spațiile necesare pentru dotarea cu utilaje necesare, așa încît în viitorul cîcinal acest produs va satisface cererea.

Anul trecut, în luna iulie, am făcut o plingere la revista „Flacăra” pentru a fi ajutați să primim o locuință corespunzătoare familiei noastre cu 3 copii. Cînd Întreprinderea „Vulcan” București a primit înștiințarea, am fost chemați la comitetul sindical și la secretarul de partid și muștruluiți de ce am făcut sesizarea, primind numeroase reproșuri ce nu pot fi scrise pe hîrtie. Drept urmare, ni s-a dat o locuință mai proastă decît cea în care locuim, vreme în care alții au tot primit apartamente bune. (Popa Lizica și Popa Nicolae, București)

Procuratura Generală. Vă facem cunoscut că în urma verificărilor efectuate a rezultat că dosarul la care se referă Maria Ionescu din Alexandria a fost soluționat de Procuratura județeană Ialomița, la 12 februarie 1980, cînd prin rechizitoriul întocmit în cauză s-a dispus trimiterea în judecată a inculpatului Constantin Pavelescu, pentru săvîrșirea infracțiunii de ucidere din culpă. Pentru justa soluționare a cauzei s-a impus așteptarea expertizei tehnice dispusă în cauză, situație ce explică soluționarea cu intîrziere a dosarului.

Floarea lui Neculai Ciornea din comuna Răchiiți, județul Botoșani, a împlinit respectabila vîrstă de 75 de ani. Nu e vorba de o floare anume, ci de acea floare între flori care este mama noastră și bunica noastră, care a adus pe lume 11 copii. Cu ocazia acestui eveniment, noi, cei 9 frați cîți sintem în viață, alături de tatăl nostru și cei 15 nepoți (deocamdată), îi urăm din toată inima să ne trăiască mulți ani cu sănătate. (Mihai N. Ciornea și alți 35 semnatari din familie)

Consiliul popular al municipiului Lugoj. La adresa dv. privind scrisoarea tov. Sabina Gheorghe din municipiul nostru, prin care solicită sprijin în vederea terminării apartamentului construit prin O.J.T.C.V.L. vă facem cunoscut că cele sesizate au fost analizate de dirigintele de șantier și s-au dispus — și executat — măsurile de remediere necesare.

Am fost surprinși cînd am auzit că autobuzele liniei 51 au fost desființate chiar de la începutul anului, deși I.T.B.-ul a vîndut abonamente pe această linie. E drept, pe strada Ardealului, pe unde circula mașina 51, gropile create constituie un adevărat impediment — strada în cauză fiind propusă pentru asfaltare — dar tot atât de drept este că se putea devia ruta pe alte străzi apropiate, cum ar fi Ecaterina Teodoroiu, Nicolae Iorga, mai ales că mai avem o asemenea situație de tristă amintire: strada 7 Noiembrie, și ea într-o stare deplorabilă, care se târăgănează de aproape 3 ani de zile, era și ea prinsă în traseul normal al liniei 51. (Grup cetățeni din comuna suburbană Voluntari)

Consiliul popular județean Teleorman. Privind sesizarea adresată de tov. Maria Dumitrescu din București, în legătură cu unele nereguli în comuna Virtoapele, vă comunicăm: Se confirmă necesitatea sporirii numărului de curse care să deservesc populația și pe ruta gara Virtoape-comună. În acest scop I.T.A. Teleorman a dispus ca, începînd cu 1 februarie, sîmbătă și luna să mărească cu un autobuz deservirea pe ruta Roșiori — Rădoiești — Virtoape — Gărgău — Necești. Se confirmă și unele lipsuri în aprovizionarea cu mărfuri alimentare, fapt pentru care U.J.C.C. Teleorman a aprobat două noi magazine din barăci demontabile — unul la Gărgău și unul la Virtoapele. Totodată a luat măsura înlocuirii gestionarului și a deschiderii magazinului de produse industriale.

Cartierul Vioara de Jos face parte integrantă din orașul Ocna Mureș. Comitetul de produse sodice, la care lucrez, face și el parte tot din oraș. Cu toate acestea, abonamentul nostru pentru mașină ni se dă cu destinația „Unirea II” — o altă localitate care nu are nimic comun cu combinatul, comună aflată la 9 km de oraș. Asta ce să plătim 55 lei pe abonament. Am insistat la I.G.C.L. să ne rezolve problema dar ni s-a răspuns că dacă așa a hotărît conducerea, așa rămîne. Oare așa să fie? (Micu Octavian, Ocna Mureș, județul Alba)

Ministerul Muncii. Din analiza celor sesizate de Ioana Popa din București a rezultat că fiul său Adrian Popa a fost încadrat în gradul II de invaliditate, pentru afecțiunea apărută în timpul gît a fost militar în termen iar prin decizia nr. 18047/17 I. 1980 CASCOM a stabilit că drepturile de pensie să decurgă de la data lăsării sale la vîrstă.

Consiliul popular al sectorului 2 al municipiului București. Urmare adresei dv. prin care ne înaintați spre rezolvare scrisoarea lui Marin Bengescu, str. Missail George nr. 44, sector 1, vă comunicăm: Petiționarul s-a mutat în apartamentul nr. 11 din blocul 37, sc. I, situat în șoseaua Ștefan cel Mare nr. 154—162, sectorul 2, unde au fost remediate toate deficiențele semnalate.

Întreprinderea județeană de prestări servicii și producție Ilfov. Cele sesizate de tov. Aurel Iosifescu sint întemeiate. S-a discutat și cu petiționarul că în luna decembrie '79 în ședința Consiliului oamenilor muncii s-a luat în discuție cererea sa, fiind trecut pe lista de priorități, urmînd ca în situația în care se va primi un apartament să-i fie atribuit.

Subsemnata Rodica Boldea, domiciliată în București, vă aduc la cunoștință următoarele: am cumpărat în februarie a.c. un pachet de biscuiți „Veronica” fabricați de Complexul industrial de morărit și panificație Iași, ambalaj cu etichete în mai multe limbi străine, fapt de unde deduc că erau destinați exportului. În unul din acești biscuiți am găsit bucata de sîmă pe care v-o trimit în bucăcița de hîrtie din plic. Frumoasă carte de vizită pentru o unitate!

Consiliul popular județean Ialomița. Referitor la scrisoarea tov. Ana Pitiș din municipiul Călărași vă comunicăm: Ca urmare a lipsei de cadre sanitare, Consiliul oamenilor muncii din cadrul spitaului din Călărași a hotărît ca petenta să fie dirijată pe o perioadă de 6 luni la dispensarul urban Călărași. În urma unor scrisori și audiența sanitară județeană a revenit la măsura prin care se dispunea ca numita să fie detașată. Referitor la certificatul medical, arătăm că acesta a fost eliberat de dr. Ruxandra Florescu ca urmare a consultului făcut la 22 mai '79. Nu se confirmă cele sesizate că nu este primită la muncă și că i s-a închis biroul.

Magistrala Dimitrie Cantemir este o veche arteră principală a Capitalei ce se bucură de atenții deosebite, ori de cîte ori i se mai poate da un plus de înfrumusețare. După zăpezile abundente ale acestei ierni au rămas multe bălți la rigolă, cu apă murdară, în special în locurile unde se află canalele absorbante. Ele sint înfundate încă din toamnă, în special prin „bunăvoința” măturoarelor care găsesc cu cale că este mai comod să împingă gunoierul în canal, decît să-l încerce în tomberoane. Așteptăm cu încredere ajutorul dv. în această problemă. (I. Marinescu, București)

Întreprinderea mecanică Brașov. Tov. Constanța Iliescu, semnatara scrisorii trimisă revistei dv., este încadrată la întreprinderea noastră din anul 1957 și are, într-adevăr, condiții grele de locuit. Conducerea întreprinderii a luat în considerare cererea sa pentru obținerea unui spațiu, ținînd cont de greutatea sale, propunînd-o la o garsonieră, dintr-un lot de 20 garsoniere, oferite de centrala noastră industrială încă din 1978. Dat fiind faptul că constructorul a predat blocul de garsoniere la sfîrșitul lui '79 precum și faptul că centrala noastră nu ne-a mai onorat cu cele 20 de garsoniere promise, nici noi nu am putut onora cererea petentei, precum și alte 19 cereri similare. În acest sens, tov. Constanța Iliescu rămîne în atenția noastră, căuțînd să o ajutăm din posibilitățile întreprinderii pe 1980.

● „FLACARA” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi.

În revista „Flacăra” din 21 februarie 1980 am citit despre primul transplant renal realizat în țară de o echipă de medici, sub conducerea tov. prof. Eugen Proca, ministrul sînatății, iar în „Scinteia” din aceeași lună, despre al doilea transplant realizat de aceeași echipă. Aceste noutăți mi-au adus o scîlpire de speranță, gîndindu-mă că voi putea beneficia și eu de asemenea operație. Făcînd din toată inima pe tov. profesor Eugen Proca și echipa care a realizat pentru prima oară la noi în țară transplantul renal, fiind convins că se va merge în continuare cu multă încredere în această operă de salvare a vieții omului. (Ilie Neamțu, Sadova Veche, comuna Slatina Timiș, județul Caraș-Severin)

În satul Cașoț, comuna Roșia, județul Sibiu, avem și un cîmin cultural. Dacă așa a fost botezat la început eu nu port nici o vină. Dar cum a ajuns a fi acum, e val de el. La acest cîmin se fac toate nunțile din sat, contra unei sume destul de bune. Cum arată acest „ospitalier” loc pentru nuntași? Cu geamuri sparte, cu ușițele de la sobe prinse grosolan cu sîrmă, cu podele stricate. Iar dacă nuntașii trec cu vederea aceste amănunte, noi, cei lipsiți de activități culturale, suferim de atîta amar de vreme. (Niculae Căliman, sat Cașoț, comuna Roșia, județul Sibiu)

Centrala de transporturi auto București. Urmare scrisorii cetățeanului Ion Marinescu, referitoare la abaterile de la legalitatea transporturilor de pe traseele deservite de autogara Pantelimon, vă comunicăm: În cursul unor controale efectuate de echipajele C.T.A. pe traseele indicate în scrisoare, a fost identificat transportul cîlători fără formele legale soferul Gh. Popa — unul din soferii reclamați. El a fost sancționat contravențional și schimbat de la transportul de cîlători. Au fost depistate cu această ocazie și alte abateri, fapt pentru care s-a luat măsura schimbării unor organe de control, iar altele au fost sancționate disciplinar.

Poșta redacției

Monica Pănescu — București: Dacă ați absolvit învățămîntul superior economic la cursurile de zi și anterior promovării examenului de licență aveți o vechime de cel puțin 4 ani în funcții operative și medii în specialitatea corespunzătoare studiilor superioare economice absolvite, puteți fi încadrată la nivelul de bază al funcției de economist sau cu o retribuție tarifară care să vă asigure o clasă în plus față de cea avută în funcția ocupată anterior ● **Maria Dima — Buzău:** Din cele relatate de dv. rezultă că de la 1.II.1978 ați fost încadrată în gr. II de invaliditate, ca urmare, de la 1.XII.1979, conform legislației în vigoare, beneficiați de etapa a II-a de majorare a pensiei ● **Maria Ciucheș — București:** Scrieți-ne la ce întreprindere lucrați ● **Alexandru Ionescu — Constanța:** Ruda dv. nu poate primi indemnizație de însoțitor pentru că Legea nr. 4/1977, privind pensile și alte drepturi de asigurări sociale ale membrilor C.A.P., nu prevede acordarea indemnizației de însoțitor cooperatorilor pensionați pentru invaliditate ● **Elena Cătoi — com. Brădeanu (Buzău):** În situația că îndepliniți condițiile prevăzute de lege pentru a primi pensie pentru activitate proprie prestați ca membră a unei cooperative agricole de producție și dacă primiți și pensie de urmaș de pe urma soțului dv. care a lucrat în unități socialiste de stat, puteți să alegeți (conf. art. 42 din Legea nr. 3/1977) oricare din aceste pensii. Deci aveți dreptul să primiți o singură pensie.

MARGA NEDELEA

„Patinajul trebuie scos din impas!”

După cum am promis săptămîna trecută, publicăm astăzi scrisoarea adresată redacției, cu rugămintea de a fi tipărită, de Pavel Rusz, tatăl multiolei campioane de patinaj viteză Agnes Rusz. Înainte de a găzdui rîndurile primite de la Miercurea Ciuc, de pe strada Toplița 25, să amintim cititorilor că Agnes Rusz, studentă în anul III al Institutului de educație fizică și sport din București, domină de cîțiva ani, cu autoritate, patinajul nostru feminin de viteză, cucerind din 1977 toate titlurile naționale. În plus, ea a stabilit în actualul sezon 15 recorduri republicane, între care cel pe 1500 m. 2.21,9, ar fi clasat-o pe locul 21 (din 40 de concurente) la Jocurile Olimpice de la Lake Placid. Recorduri, merită subliniat acest amănunt, obținute în condițiile în care, după cum va reieși limpede din cele de mai jos, federația nu i-a acordat nici un fel de sprijin, refuzînd s-o includă în lotul reprezentativ! Să-i dăm cuvîntul lui Pavel Rusz, cu mențiunea că nu vom putea reproduce decît cîteva fragmente din scrisoarea sa, prea lungă pentru a fi citată în întregime.

„Fiica mea, deși multiplă campioană a României, în ultimii 4 ani campioană națională absolută, a fost și este ținta persecuțiilor declanșate sau rezizate de secretarul federației de specialitate, Grigore Arjoca. În sezonul 1979-1980, nu a fost chemată la lotul R.S.R. cu toate că rezultatele ei îi recomandau cu prisosință selecționarea. I s-a motivat că ar fi prea bătrînă (!), avînd, la data aceea, 20 de ani...”

Tot timpul, avînd în vedere progresele ei, a cerut tovarășului Arjoca o pereche de patine corespunzătoare. Aceasta nici n-a vrut să audă, dar a repartizat patine de concurs, circa 10 perechi, unor sportivi cu rezultate mult sub cele înregistrate de fiica mea, mai ales după ce a început să se antreneze cu Victor Sotirescu. În ultima instanță, printr-un mare efort financiar, i-am cumpărat o pereche de patine noi, plătiind 5 mii de lei...

În campionatele din acest an, Agnes a cîștigat detasat toate probele, ocupînd totodată locuri fruntașe la concursurile internaționale organizate la Miercurea Ciuc, clasîndu-se mereu prima dintre românce. A stabilit o serie de recorduri de certă valoare și ar fi reușit, poate, pe o pistă bună și cu patine corespunzătoare, să facă salturi și mai mari, numai că tovarășul Arjoca n-a avut-o și n-o are la inimă, refuzînd să-i dea echipament și reținînd-o de la participări peste hotare. Astfel, deși Colegiul central de antrenori a hotărît ca ea să alerge la concursuri în R.D.G. și Mongolia, tovarășul Arjoca, după ce, în primul moment, a fost de acord, s-a opus, eliminînd-o din lotul R.S.R., fără nici o justificare...

Cînd a fost vorba să-i procurăm patine sau costum de patinaj, noi, ca și alții, am fost siliți să apelăm la membrii lotului olimpic și la antrenorul acestora, Dan Lăzărescu, care le-au comercializat la prețuri variînd în jurul a 4-5 mii de lei.

De cînd conducerea federației a fost încredințată tovarășului Grigore Arjoca, numărul sportivilor de performanță a scăzut continuu, ajungîndu-se azi să alerge, la naționale, 3 senioare și 4 seniori! Ca să nu mai zic că la juniori I sînt 2 concurenți, iar la fete, una singură!! Nu credeți că toate aceste nedreptăți comise de tovarășul Arjoca, lipsa sa de înțelegere, au dus la o astfel de situație? În plus, din cîte cunosc, datorită acestei atitudini, în ultimii ani s-au lăsat de sport o mulțime de patinatori tineri ca Adrian Ciobanu, Laslo Czibalmos, Lidia Vasi, Laura Dadarici, Helmut Streiffert, Bogdan Emeșe, Lidia Cardaș, Laslo Lazar, Gheorghe Pop și alții...

Vă rog să publicați rîndurile mele pentru că patinajul trebuie scos din impasul în care se află!”

În ceea ce ne privește, ne-am făcut datoria, dînd curs rugămintii formulate de Pavel Rusz. A venit rîndul conducerii C.N.E.F.S. să ia act de punctele de vedere exprimate mai sus, cuprînzînd severe critici adresate federației de specialitate, secretarului ei responsabil. După cum C.N.E.F.S. îi revine obligația, stipulată prin Legea presei, de a răspunde articolului nostru mai vechi „Salvați patinajul!”, publicat în numărul 10 al revistei.

Înainte de a încheia, să adăugăm că posedăm la redacție, și ținem la dispoziția eventualelor amatori, o scrisoare semnată chiar de Agnes Rusz, scrisoare care conține critici și mai vehemente cu privire la activitatea defectuoasă a secretarului federal, Grigore Arjoca.

EMIL NEGOITĂ

DINU ȘI DUMITRU

pentru a 13-a oară
față în față

Evenimentul sportiv nr. 1 al săptămîinii care s-a încheiat a fost desigur meciul Dinamo-Steaua. Ne-am hotărît însă să alegem nu una, ci două, personalități prezente la acest eveniment, adică Dinu și Dumitru, capitanii de echipă ai celor două formații de frunte ale fotbalului românesc. Personalități destul de diferite, atît Dinu cît și Dumitru sînt desigur, cu adevărat, mari personalități ale sportului nostru, chiar dacă ambilor li s-a cîntat de mult prohodul. Astăzi ei sînt în continuare, pilonii de bază ai celor două echipe, deși primul are 32 de ani, iar al doilea 30. Despre Dumitru, Cornel Dinu spune: „Lilă este unul dintre cei mai mari jucători ai fotbalului nostru în ultimul deceniu. Cred că ar fi putut fi unul dintre cei mai mari jucători ai Europei, dar din păcate n-a ajuns pînă acolo. Pentru el, mai curînd decît pentru alții, ar fi fost nevoie de cineva care să-l mîngie atunci cînd trebuia, dar să-l și tragă de urechi dacă era cazul. Cînd a debutat în echipa națională, părea tipul jucătorului complet, bun în apărare cît și în atac. Apoi a ajuns un jucător care nu alerga decît cu mingea la picior, și cred că din cauza asta nu s-a putut realiza pe deplin. Păcat!” Despre Dinu, Ion Dumitru spune: „Cine ar fi crezut că Dinu va rezista atîta ani la cel mai înalt nivel al fotbalului, mai cu seamă că s-a făcut atîta tam-tam pe seama victiei sale?! Se vede treaba că vorbele spuse pe atunci n-au fost întru totul adevărate, fiindcă el ne-a arătat tuturor că e departe de a fi, cum se spune, un jucător terminat. Fîcînd în echipa națională a dovedit din nou că își merită locul cu prisosință. Întîlnindu-ne destul de des pe teren, am ajuns să ne cunoaștem bine și chiar, de ce să n-o spun?, să ne cam ferim unul de celălalt! Cornel, oricum, a fost și încă este un mare jucător.”

În fapt, cît de des s-au întîlnit în joc cei doi jucători? Dinu este la Dinamo din 1966, la nici 18 ani, iar Dumitru la Steaua din 1972, venind de la Rapid. Dinu are deci 14 campionate plînc cu echipa dinamovistă și nu mai puțin 23 de meciuri-derby Dinamo-Steaua la activ. Dumitru se află în cel de-al 8-lea campionat la echipa militară și la al 15-lea derby cu eterna rivală. „Lilă” a înscris două goluri în poarta lui Dinamo, în vreme ce Cornel n-a reușit nici unul! Cum în două meciuri a lipsit ba unul, ba celălalt — duminică Dinu și Dumitru au stat pentru a 13-a oară față în față la un meci de campionat.

Dar miercuri, în mult trimbișatul meci între echipele reprezentative ale anilor 1970 și 1980? Aici, părerile celor doi, fără să știe unul de celălalt, sînt foarte apropiate (trebuie să reținem că noi am vorbit cu cei doi marți, deci în ziua care a precedat mult așteptata partidă de pe „23 August”!). Dinu spunea: „Mă bucur că se organizează o mare sărbătoare pentru F.R.F. dar, așa cum am mai spus, cred că mai util era să fie invitată o echipă străină puternică, un adversar real pentru actuala reprezentativă. Cum la noi citeodată spectacolul, chiar gratuit fiind, primează — mă mir că nu a fost invitat și Jean Constantin, ca să ne distrăm pînă la capăt! Fotbalul de astăzi respinge orice lacrimă, oricît am fi noi de sensibili. Și mai e ceva: oricine ar cîștiga în meciul de miercuri, va produce o impresie grea pînă la jucătorii care fac parte din cealaltă echipă! Iar ultima impresie, știți, e de multe ori cea care contază!” Iar Dumitru se exprima astfel: „La Steaua ni s-a comunicat că pentru meciul de miercuri să se prezinte Sătîreanu, Hălmegeanu și Dumitru! Asta m-a șocat, fiindcă nu cred că am ajuns încă să joc la old-boys. Să fiu sincer nu m-am hotărît dacă voi juca sau nu, nu mă simt deloc bătrîn și mai curînd m-aș fi prezentat, dacă aș fi fost chemat, la prima echipă națională. Am declarat o dată că m-am retras. Acum m-am răzgîndit: oricînd va fi nevoie de mine, mă prezint!”

Dincolo de toate acestea, Dinu (Dinamo) și Dumitru (Steaua) sînt două nume care au și intrat în legenda fotbalului nostru. Ceea ce, să fim drepti, nu pare să-i sperie deloc!

DUMITRU GRAUR

Scurt, foarte scurt

● S-au tras la sorți sferturile de finală ale „Cupei României” la fotbal, meciurile urmînd să se dispute pe terenuri neutre. Sugerăm ca unul dintre ele să se joace la Medgidia, oraș care posedă excelente condiții în acest sens. Steaua sau Craiova la Medgidia ar însemna, sintem siguri, o reușită deplină. ● După un baraj în 4, spadasinul Ion Popa a cîștigat Memorialele Mihail Savu. Concursul, ținut simbătă, a durat 12 ore! Să mai zică unii că scrima e un sport ușor ● Există indicii că spiritele s-au încins peste măsură în campionatul de rugby. Federația, promptă ca totdeauna, a fost nevoită să dicteze mai multe sancțiuni drastice, pînă și internaționale Bărgănaș și Alexandru suferînd rigorile regulamentului. Cum rămîne cu faptul că se spune despre rugby că e un sport de gentelmani?! ● Bazîndu-se pe cele peste 30 de titluri naționale dobîndite în 1979, președintele clubului Olimpia București, Dan Ionescu, susține că Olimpia e, după Steaua și Dinamo, al treilea club ca importanță în Capitală. Intr-unul din numerele următoare ne propunem să aflăm ce și cum. ● E clar, ultima etapă din campionatul republican de popice a fost atractivă. Dacă a fost, a fost. ● Ne permitem să-l informăm pe această cale pe Sorin Satmari, comentator de fotbal la televiziune, că arbitrul Nicolae Geor-

gescu n-are nici în clin, nici în mîncă cu fostul „tunar” rapidist Nae Georgescu! După cum a ținut dînsul să ne atragă atenția, duminică, pe programul I, cei 2 ar fi una și aceeași persoană. Uite că nu sînt! ● Rugbiștii noștri i-au surclasat, la juniori, pe cei polonezi, evoluînd pe măsura promisiunilor. A lipsit, în continuare, Gabriel Niță care, după o fractură de claviculă, s-a ales recent cu 3 coaste rupte. Se zice despre el, jucător la Grivița Roșie, că e foarte talentat. ● Duminică, pe stadionul Dinamo, conform unui obicei care riscă să devină tradiție, la masa presei a stat cine a vrut și cine n-a vrut, ziaristii fiind siliți să se îngheșue clăie peste grămadă. În plus, umora li s-a pretins viză la zi pe carnetele de intrare, deși C.N.E.F.S. a anunțat că vizele pe 1979 expiră la 31 martie! ● Scriind, luni, că meciul de baschet Farul Constanța — Steaua a fost echilibrat numai simbătă, cînd oaspeții au învins cu 83-76, „Sportul” nu suflă un cuvîntel despre incidentele petrecute în finalul partidei. Băieții joacă prost baschet, dar măcar sînt nervoși! ● E de mirare cum tovarășii de la C.N.E.F.S. s-au putut lăsa amăgiți de promisiunile împărțite cu dărnicie de nabab de către niște oameni puși pe călătorii și sejururi în străinătate, dintre care cel puțin unul este cunoscut și recunoscut pentru specialitatea și dibăcia cu care mestecă vorbe prin birourile unei federații azi, a alteia miine. Citatul este extras din rubrica lui Gheorghe Mitroi publicată în ultimul nu-

măr al revistei „Viața studentescă”. El se referă la situația critică din patinaj, persoana în discuție fiind secretarul federației, Grigore Arjoca. ● Echipa de polo a României s-a clasat pe locul 2 la Balcaniada. ● Fotografia alăturată, pentru trimiterea căreia se cade să-i mulțumim lui Cristian Teodorescu, arbitru de fotbal și ziarist sportiv la săptămînalul „Dimbovița”, îi înfățișează pe tinerii jucători de la Oțelul Tîrgoviște aflați la începutul carierei și, în același timp, în luptă pentru medalii. Asta însemnă că Mihai Cocu, Nicolae Mihu, Doru Veselină, Daniel Ignat, Sorin Timoițe, Richard Pirvu, Florin Burlan și ceilalți, antrenaj de inimosul Wilson Grecu, deținător al centurii negre, clasa maestru, au cucerit deja cîteva trofee importante, între care Cupa Cutezătorii. Le dorim succese și mai mari.

felicitat pentru asta. ● La fel, fără cusur, a fost și arbitrajul, arădeanul Ioan Igna, ajutat bine la linie de Regeș și Damsa, conducînd jocul impecabil, rezistînd presiunii publicului care a solicitat, conform obiceiului, 3-4 loviturile de la 11 metri. (Ovidiu Ioanîtoaia).

BUCUREȘTI: Dinamo — Steaua 1-1 (1-1). Încheiată cu un rezultat pe care majoritatea specialiștilor îl consideră drept „echitabil”, partida a avut, după noi, o altă caracteristică mai importantă — și anume ritmul de joc foarte bun, mult superior majorității meciurilor din campionatul nostru și, am spune, pe deplin comparabil cu cele mai bune meciuri din Italia, R.F.G. și așa mai departe. Sigur, pe teren s-au comis și greșeli, pasele n-au mers întotdeauna, s-au ratat multe situații favorabile — dar a face din ultimul Dinamo-Steaua un meci obișnuit, plin de note de 5 și 6, este după părerea noastră o nedreptate, care se cere a fi neapărat îndreptată. Și noi — cititorii fideli ne sînt martori — n-am făcut economie de cuvinte grele atunci cînd am văzut un meci prost, tern și plicticos, o reală corvoadă pentru spectatori. Dar atunci cînd este cazul — iar meciul de față reprezintă cu adevărat acest caz! — să nu ne sfîim în a șterne pe hîrtie și laude, pe deplin meritate după partida de duminică de jucătorii ambelor echipe! ● Scorul de 1-1, înregistrat încă de la pauză, nu respectă însă simetria jocului, intrucît Dinamo a dominat aproape întreaga primă repriză (cînd putea lua probabil un avantaj decisiv), iar Steaua pe cea de a doua, nereușind însă să mai înscrie, deși finalul i-a aparținut. Excelent au jucat (după părerea noastră cel puțin de nota 8) Cheran, Augustin, Tălner și Iordache la dinamoviști, Iordache, Fl. Marin, Dumitru, M. Răducanu și chiar Ad. Ionescu la steliști! ● În ceea ce privește arbitrajul, pe care-l considerăm în ton cu nivelul jocului, adică foarte bun, să precizăm că, este opinia noastră, Constantin Dinulescu se află în momentul de față la apogeul carierei. El a fost ajutat foarte bine de tușierii Ioan Pop și Nicolae Georgescu ambii tot din Capitală. (Dumitru Graur)

Derbiurile săptămîinii

Pe măsură ce campionatul de fotbal intră, în toate diviziile, pe ultima linie dreaptă, se înmulțesc meciurile cu miză, hotărîtoare pentru configurația finală a clasamentelor. Altfel zis, se înmulțesc derbiurile, cărora ne propunem să le dedicăm, începînd chiar de azi, un spațiu aparte, gîndind să-l acoperim, în primul rînd, cu observații de detaliu, cu culiso și, mai puțin, cu obișnuitele descrieri de faze.

Ne-am oprit, în etapa trecută, asupra partidelor F. C. Constanța — F.C.M. Brașov și Dinamo — Steaua, la care au asistat Ovidiu Ioanîtoaia și, respectiv, Dumitru Graur. Înainte de a publica însemnările lor, să anunțăm că, duminică, eronicarii noștri vor fi prezenți la meciurile Gloria Bistrița — Corvinul Hunedoara și C.S. Tîrgoviște — F.C.M. Galați, dacă nu cumva și la altele.

CONSTANȚA: F.C. — F.C.M. Brașov 0-2 (0-1), întîlnire care a decis soarta promovării din seria I a diviziei B, fiind greu de crezut că brașovenii, detașați cu 10 puncte în fruntea clasamentului, vor mai da vrabia din mînă. ● 20 de mii de spectatori au luat cu asalt „potcoava” constănțeană, dorind din suflet să asiste la o partidă frumoasă și, înainte de toate, la o victorie a echipei favorite. Pînă la urmă, speranțele lor se vor dovedi deșarte în ceea ce privește izbînda gazdelor, oaspeții cîștigînd clar, fără echivoc, demonstrînd ceea ce era de demonstrat, anume că ei alcătuiesc cea mai bună formație a seriei, revenirea lor în A, dată ca sigură la această oră, fiind pe deplin justificată. ● Brașovul a jucat exact așa cum trebuia. Luptînd din răsputeri pentru fiecare mingă, făcînd o risipă extraordinară de energie, pasînd mult și abil, speculînd cu violență orice greșală a defensivei constănțene. Cum s-au întîmpnat mai multe asemenea greșeli, mai ales Antonescu a gafat, vîlăguit și ezitant, jucătorii

antrenați de Nicolae Proca au înscris o dată, prin Paraschivescu, lăsîndu-i căpitanului gazdelor sarcina de a stabili scorul final, la o mingă pe care Antonescu a deviat-o, din șutul aceluiași Paraschivescu, în gol. Mingea cu pricina a depășit cu jumătate de metru linia porții, prilejuindu-i tușierului Damsa o alergare spre centrul terenului și centrul lui Igna o validare absolut regulamentară, chiar dacă o parte a publicului a protestat cu vehemență. ● Cel mai bun jucător s-a dovedit, după opinia noastră, virful de lance brașovean Paraschivescu. Despre el, după meci, antrenorul Proca zicea că a făcut o partidă de excepție. Am adăuga că, la Constanța, Paraschivescu s-a bătut cam cît s-a bătut Iordănescu, de pildă, în toate etapele de campionat de pînă acum! Aici undeva trebuie să fie, gîndim, explicația marșului triumfal al grupării din Brașov, neînvînsă 19 etape, performanță unică în analele fotbalului românesc. Foarte bine au mai jucat, de la oaspeții, Șulea și Pescaru, dar laude se cuvin întregii echipe, harnică, devotată, ambițioasă. ● De partea cealaltă, Constanța n-a evoluat rău, Nistor și Petcu ridicîndu-se uneori la înălțimea adversarilor, chiar dacă ultimul a intrat în teren cu o disjunctie de umăr. Gazdele însă au avut neșansa de a întîlni, duminică, o echipă mai bună, o echipă, iertat fie-ne jocul de cuvinte, mai echipă, fapt pe care antrenorul Ilie Oană l-a recunoscut, după terminare, cu sportivitate. ● Cu toată stima pentru cariera lui Antonescu, pentru contribuția lui la afirmarea fotbalului de pe litoral, credem că pentru el trebuie să sune, cu cît mai repede, cu atît mai bine, goarna retragerii. De la sublim pînă la ridicol, zicea careva, nu-i decît un pas. Ar fi păcat ca Antonescu să-l facă. ● Organizarea a fost, după cum observă și trimisul federației, fostul internațional Lupas, fără cusur, președintele Ion Robu meritînd

ot ce în istoria geto-dacilor are mister ar trebui numit

APT ÎNCĂ NECERCETAT

- Cine sînteți dumneavoastră ?
- Numele meu este Florin Olteanu ; am născut la 16 februarie 1931, la Măgurele. Am terminat liceul în anul natal, apoi Școala de ofițeri de ilerie și Academia militară la București. În prezent sînt maior de artilerie o unitate de vinători de munte.

- Deci, năzuința dv. este de a aduce argumente la ideea că dacii au avut civilizație dezvoltată.

- Da. Locuind într-un perimetru de interferență a civilizațiilor, geto-dacii au primit și au cedat, la rîndul lor, ormații. Ei trebuiau să aibă științele dezvoltate (astronomie și matematică), posedau știința construcțiilor de apă în sistem concentric, medicina lor recunoscută de vecini, aveau temple idoli, cunoșteau scrisul. De ce statul Burebista ar fi fost mai prejos decît elalte state ale antichității ?

- Ce dovezi, argumente, aveți în baza cărora să susțineți că geto-dacii cunoșeau scrisul ?

- Herodot spune că Zalmoxis a fost avul lui Pitagora, că a studiat, deci, Egipt, unde se cunoștea scrisul. De ce ar fi învățat și Zalmoxis să scrie, de ce a mers acolo să se instruiască ? Întru că Zalmoxis n-a fost sclav la Pitagora, ci discipol, ceea ce este cu totul altceva. Apoi, revenind în Dacia, ca rinte spiritual al geto-dacilor, înmăună că a avut și el discipoli, pe care, rindul său, i-a instruit, i-a învățat pe estia și scrisul, în cazul că nu ar fi ut propria lor scriere ! Dealtfel, iz antică consemnează și alte si- tții în care bărbați din regiunile noas- au mers în Egipt sau Grecia antică, studieze : Anacharsis, de pildă, scit, făcut studii în Grecia. Ovidiu, apoi, în antice, laudă pe fiul unui rege geto-dac, ntru talentul său de a fi compus o poe- . O altă dovadă o constituie cărțile ere ale Sibilei Istriene, cumpărate, în ma consultării augurilor, de către Tar- inus Superbus, Sibila Istriana, de ori- pe geto-dacă, era, se știe, proteasă a lului zeiței Cibella. Parte dintre ace- cărți au fost arse, iar ultimele două, mpărate de Tarquinius, închise în Ca- toliu, de unde au dispărut. Cărțile cu- indeau, desigur, oracole (proteasa cu- ștea arta prezicerii), dar cine poate în- ma supoziția că scrierile preotesei dace t conțineau date despre civilizația și iritualitatea geto-dacilor, despre siste- ul lor social ?

- Să părăsim domeniul supozițiilor și trecem la descoperirile pe care susți- și că le-ați făcut : care sînt ?
- De acord, dar permiteți-mi să mai ntinesc încă un fapt : despre legile elagines, legi sacre și de conduită mo- lă. Parte dintre istoricii antici le-au ribuit lui Deceneu, alții, lui Hermes. Eu ed că au fost scrise de Zalmoxis, impu- de el în susținerea cultului lui Cronos. rfeu a compus imnurile orifice pentru aroduce cultul lui Apollo. Dar Zalmoxis, re a introdus cultul lui Cronos, nu tre- ia să compună și el niște legi ? Dacă ai adăugăm la aceste dovezi și altele : uperea scrisă, pe care Decebal i-o tri- ite lui Traian, ca mesaj de război, ul- ticle descoperiri din peșterile munților și stelele funerare, toate ne îndreptă- țesc să susținem că geto-dacii cunoș- au scrierea.

- Așadar, ce rezultate ne puteți pre- nta ?

- Am studiat multe documente (hărți vile și militare foarte vechi) și am găsit alte denumiri de localități, de munți și uri, unele în limbile turcă, germană și maghiară, care, traduse în românește, ne au informații directe despre strămoșii oștri. Avem, iată, aici aceste documente avem și un tabel cu peste 300 de topo- ime de acest fel. Din limba turcă am adus : Baba (Babele) înscamnă tată,

părinte (respectat, venerat), iar Caraiman se traduce prin : cult, religie, magie. Ceea ce înseamnă că pe muntele Caraiman s-a putut practica, în antichitate, un astfel de ceremonial religios păgîn. Babadag — cu Muntele Venerat și putem deduce, de asemenea, că și în Munții Dobrogei geții aveau elemente de cult religios păgîn. Sau, iată, denumirea comunei Rahman, tot în Dobrogea, care înseamnă loc divin. La fel am procedat cu toponimele din limba germană și maghiară ; din limba germană, am ajuns, tot prin traducerea numelor unor localități, munți, riuri, la denumiri ca : Virful Legendei, Dealul Antic și Eroul Soarelui. Din limba maghiară am ajuns la denumiri foarte interesante pen- tru arheologie și istorie, printre care : Piatra Altarului, Piatra Scrisă, Muntele Tatăl, Muntele Strămoș, Muntele Vene- rat, Loc cu idoli, Fundul cetății de idoli, virful Scaunul Zeului. Aceste denumiri le aflăm acum (conform documentelor cartografice pe care le deținem și pe care vi le putem arăta) în munții Făgăraș, Bălvanyos, Bodoc și în alte zone ale Car- paților noștri. Noi le-am tradus și le-am verificat parțial în teren și am constatat că multe dintre ele au acum denumiri schimbate, fără să li se mai cunoască sensul adevărat și inițial. Unele dintre aceste denumiri ne dau, spuncam, infor- mații directe despre strămoșii noștri : Pia- tra Scorilo, de pildă, este astfel înscrisă în documentele noastre, și corespunde unui virf din Muntele Mic, Vizitînd Mu- zeul Banatului, am văzut acolo o stelă funerară descoperită la Muntele Mic, ceea ce dovedește că denumirea, din străbuni, nu a fost dată întâmplător. Azi acest virf nu mai are nici o denumire.

- Ceea ce spuneți dv. este tulburător !

- Dar stați că mai avem și alte exem- ple : Piatra Romei se află la 10 kilometri spre est de localitatea Pătîrlagele (Bu- zău). Aici, iată fotografiile, am descoperit un altar de sacrificii : mai multe scări să- pate în stîncă duc la un fel de platformă unde aveau loc sacrificiile, iar în apropie- rearea acestui loc s-au găsit monede de aur. Azi acestui virf de deal nu i se mai spune Piatra Romei, ci Piatra Rotărei. La numai doi kilometri de aici, spre sud, se află virful „Cetățuie”, fapt care ne duce cu gîndul la o eventuală cetate. Dar de- numiri de „Cetate”, „La cetate”, „Stra- jă” sau „Observator” sînt multe aici în zona asta, și ele ne atrag atenția asupra faptului că în vechime au existat cetăți geto-dacice sau medievale.

- Înseamnă că localitățile de care vor- biți, munții, virfurile, riurile, celelalte locuri consemnate de dv., s-au denumit astfel încă de către strămoșii noștri, iar ulterior năvălitorii le-au tradus, conform sensului toponimic, în limbile lor, ea noi să le asimilăm ulterior, să le preluăm în vorbirea curentă de la ei, fără să ne dăm seama că astfel pierdem un prețios izvor istoric !

- Este întocmai, dar pe unele nici nu le-am mai preluat, iar pe multe altele le-am uitat. O dovadă că multe dintre aceste toponime ascund prețioase izvoare istorice o constituie și faptul că de curînd, arheologul Nicolae Crișan a făcut săpă- turi într-un astfel de loc, denumit „La ce- tate”, lângă Cugir, și a făcut descoperiri senzaționale, pe care cei interesați le cunosc. Este un lucru firesc să descoperim urmele strămoșilor pe aceste locuri și nu în altă parte. Tovarășul Nicolae Ceaușescu ne-a adresat un îndemn magistrat formu- lat în acest sens : să săpăm aici, sub noi, că aici și numai aici se vor găsi oasele bunilor și străbunilor noștri ; că aici nu a fost niciodată vid, cum susțin unii isto- rici străini. Iată un alt exemplu tulbură- tor : la izvoarele Ialomiței se află acum un schit de călugări, denumit schitul „Peștera Dealului.” În documentele car- tografice pe care noi le deținem, acest schit se numea schitul „Peștera Decebal”,

iată-l înscris astfel aici, pe harta asta. — La ce v-a condus pe dv. existența acestor toponime ?

- Împreună cu alte elemente de mito- logie comparată, descoperiri practice în teren, de geomorfologie, m-au ajutat să identific centrele de cult religios păgîn ale geto-dacilor, să delimitez intrucitva aria vechiului Olimp Hiperborean, de care amintesc Densușianu și alți istorici contemporani și mai ales antici.

- Vorbii-ne despre centrele de cult religios păgîn ale geto-dacilor.

- Civilizația dezvoltată a geto-dacilor se poate demonstra, pe lângă celelalte ele- mente, și de unitatea spirituală a lor ; pentru că noi asta vrem să dovedim în ultimă instanță. Această unitate se de- monstrează prin dispunerea centrelor de cult religios într-un sistem unitar, pe toată aria de răspîndire a geto-dacilor. Ele erau dispuse pe virfuri de munte, în zone sacre, în ele se practicau misterele cultului respectiv. Rolul lor, se înțelege, era acela de a domina a maselor de către rege, cu ajutorul preoților.

- Cite centre de cult religios păgîn ați identificat ?

- Am identificat aproximativ 12 cen- tre de cult religios, aproape toate în Mun- ții Carpați și unul singur în Munții Ba-

ȘTEFAN CĂLȚIA — „Portret”

badagului. Am să vă enumăr doar pe cele din munții Șureanului (complexul Sarmizegetusa), Bucegi, Ceahlău, Suhard și Rodnei.

- Cum le-ați identificat ?

- O zonă sacră era marcată, se știe, din trei virfuri de muni. Denumirile vir- furilor nu se cunosc azi. Eu, ca ofițer de artilerie, lucrînd cu mai multe documen- te cartografice, m-a izbit frecvența denumi- rilor de „OM” și de „Timpa”. După cu- noștințele noastre, sînt circa 18 denumiri de „OM” și circa 30 de „Timpa”. Ceea ce mi-a trezit curiozitatea. De ce ? Pentru că în filozofia indiană, silaba „OM” este o exclamație sfîntă, pe care brahmanii o foloseau la invocări, în timpul practicării ascezei. Pentru ei acest cuvînt sacru este o limită care, odată atinsă, le asigură energia spirituală necesară de a trece în spiritul universal și a se contopi cu Brah- ma, căpătînd nemurirea. Despre noțiunea „Timpa” și cea de a treia noțiune care definește zona triunghiului sacru, vom re- veni cu explicații ulterioare.

- Ce alte elemente mai caracterizează un centru de cult religios păgîn geto-dac ?

- Erau situate în zone populate și la intersecții de drumuri importante : cen- trul de cult religios din Bucegi, de pildă, pe care noi l-am identificat în teren, se află la intersecția drumurilor Mizil — Tabla Buții — Brașov — Sibiu cu Tirgo- viște — Muntele Dichiu — Vama Strunga — Brașov — Sarmizegetusa. Punct de in- tersecție — Rîsnov. În apropierea Rîsno- vului, s-a descoperit cetatea Cumidava și tot aici există un număr mare de cetăți dispuse în sistem concentric, la fel ca la Sarmizegetusa. Centrele mai aveau în zona lor megaliți (Babe, Sfîncși și Alta-

re), necesare practicării cultului ; în peri- metrele lor se găsesc cimitire sacre, unde erau inmormîntați numai eroii și condu- cătorii cultului. Un astfel de cimitir este identificat de N. Densușianu, în Bucegi, la peștera megalitică din Muntele Les- pezi. Personal am identificat un astfel de cimitir (necropolă) în zona schitul „Peș- tera Decebal”.

- Dar această necropolă poate să apar- țină schitului respectiv !

- Adevărul este că în această necro- polă sînt îngropați și anahoreți din timpu- rile noastre, dar ea datează din timpul geto-dacilor, pentru că am găsit aici stele funerare, care nu pot proveni decît din- tr-un cult păgîn, al geto-dacilor.

- Descrieți-ne, vă rugăm, centrul de cult religios păgîn din Bucegi !

- Centrul din Bucegi este delimitat de : Muntele „Om” cu virful „La Om”, Mun- tele Zamora și virful „Timpa”. În această zonă sacră a centrului din Bucegi se gă- sesc : schitul „Peștera Decebal”, Muntele „Pîntecel” cu virful Goga, denumire care provine de la Gogaionon. Convingerea noastră este că fiecare centru de cult re- ligios își avea un Munte al Înțelepților, unde preoții cultului practicau astrono- mia, astrologia și misterele cultului ; tot aici se păstra statuia zeului. În centrul de cult religios din Bucegi se mai găsesc Babele, Sfîncșul și mai multe Altare, ele- mente tot de cult religios păgîn.

- Dar noi știm că megaliții sînt rezul- tat al proceselor geomorfologice ; dv. aveți o altă părere ?

- Sînt complet de acord cu aceasta, denumiri de Babe și Sfîncși sînt termeni consacrați pentru geomorfologia sculptu- rală ; fapt care infirmă partea mistică re- ligioasă a problemei, anume că aceste fe- nomene naturale ar fi create de forțe supranaturale, giganti și titani. Chesti- una se pune altfel : strămoșii noștri și-au făcut clemente de cult din acești mega- liți, după ce, explozînd efectele forțelor naturii, le-au făcut unele modificări posi- bile, dîndu-le forma și chipul cerute de cult. Un element caracteristic al acestui centru de cult religios, este și manifesta- rea „Junilor” din Scheii Brașovului.

- Cine erau junii ?

- Erau, sînt și astăzi, tineri care au implinit vîrsta de 17 ani și făceau parte dintr-o confrerie cu scopul de a practica misterele unui cult păgîn. Astăzi, Confre- ria junilor din Scheii Brașovului cuprinde mai multe grupări (albiori, gâlbiori și al- tele), este o manifestare folclorică, care, studiată cu atenție, își descoperă caracte- rul inițial. Junii au atras atenția multor cercetători, lucrările cele mai documen- tate fiind semnate de : Muslea, Radu Tempea, Stînghie și Sextil Pușcariu. Acesta afirmă că este vorba de o mani- festare cu elemente ale străbunilor noștri daci. În urma unor cercetări personale, ajutat de Ghiță Gal, președintele confrer- iei, am constatat și susțin că : Junii sînt o manifestare a unui cult păgîn uranian, care avea loc la început de an nou păgîn (echinocțiu de primăvară).

- Vă rog să vă justificați afirmația !

- Pe cămășile junilor am descoperit frunza viței de vie și strugurele — semne ale cultului lui Dionisos ; frunza de ste- jar și ghinda — însemne ale lui Jupiter. Au, de asemenea, elemente de inițiere : aruncatul cu buzduganul peste creangă, jocul „Horei neîntrerupte” decît cu apro- barea vătafului, jocul „Căteaua”. Rolul de saman (vraci) îl avea măscărică. Ei ple- cau în după-amiaza zilei dinaintea mani- festării, petreceau o noapte în muntele Postăvarul, întîmpinînd apariția soarelui în noul an.

- Mireea Eliade, în cartea sa „De la Zalmoxis, la Genghis-han”, sugerează ideea că anumite elemente de cult reli- gios creștin pot fi surse de informare in- directă referitoare la gîndirea spirituală a geto-dacilor. Ce părere aveți ?

- Da, parte din elementele de cult pă- gîn ale geto-dacilor au fost preluate și conservate de cultul religios creștin, ca de exemplu : Junii, Nedele, Rugile în virf de munte, Sintiliile, Plugul, Sorcova și altele, azi devenite manifestări tradi- ționale, folclorice, care, „spălate” de latura mistică religioasă creștină, pot servi ca surse de informare indirectă asupra gin- dirii spirituale a geto-dacilor.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

7 zile de acum un secol

E vorba să se rădăce o statuă a lui Ștefan-Vodă la Iași. Comisiunea executivă înscătuțată pentru aceasta este compusă din D-nii V. Alecsandri, N. Gane, St. Pastia, Negruzzi și Al. Stamatoșol. Prin in- termediul reprezentantului nostru la Pa- ris, s'a făcut comanda statuei. D-lui Emmanuel Frémiet. Prețul monumentului e urcă la 135 000 lei. D-l Frémiet, care este unul din marii artiști ai vremii noastre, a mai sculptat figuri de seamă ale istoriei. Lui i se datorește statua questră a lui Napoleon I precum și cea a lui Louis d'Orleans. El a realizat până cum și două statue reprezentînd pe Jeanne d'Arc. Unii consideră însă că persoana artistului n-a fost tocmai bine aleasă, intrucît acesta s-a dedicat în sculpturii de animale, executînd cu măiestrie găzele, dromaderi, elefanți, go- rile, urși și alte asemenea. Chiar și pen-

tru unul din monumentele Parisului și anume : Fontana Națiunilor din Piața Observatorului, guvernul francez a făcut comandă celebrului Carpeaux ; D-l Frémiet a fost numai cu animalele ce apar afară din apă. Să sperăm totuși că Comi- siunea executivă va obține, de la distinsul artist, statua pe care o așteptăm cu toți. În orice cas lumea are subiect de conver- sație, când se adună în jurul meselor de restaurant, cum se întîmplă și la cel, atât de elegant, de la Hotel Fieschi, așe- zari în plin centrul comercialului — str. Se- lari 7. Aici există de asemenea o sală de danț, de adunare sau de nuntă — după nevoie. Dar ceea ce este cu totul nou la acest Hotel este telegraful instalat în fie- care odaie. D-nii locatari și comersanți pot comunica oricînd pe sîrmă, cu cine și unde au nevoie. Tot pe sîrmă ne so- șesc știri îmbucurătoare de la o mare ar- tistă d'a noastră care strălucește acum departe de patria sa. E vorba de D-ra Elena Teodorini prima cîntăreață română la opera Italiană. Aflăm din „Lyra Ro- mână” — foaie musicală și literară — amănunte interesante despre d-ra Teo- dorini. Ea este născută la Craiova și nu- mai douăzeci și doi de ani sunt de când natura a avut fericitul moment de-a o da

omenirii, menind'o de timpuriu cu strălu- cire și consacrandu-i un loc pe bolta sublimelor arte. Când îi sosi timpul Elena Teodorini studă patru luni în Conserva- torul de la noi, și ministrul Cultelor de atunci, D-l Makorescu, făcu să fie trimisă la Milano, unde după scurt timp deveni o demnă artistă. Primul său debut fu în rolul lui Gondi din Maria de Rohan. În câteva luni jucă mai mult de 17 roluri la Alexandria, Pisa, Livorno, Chieti, Milano, unde ascultătorii rămăseră pe rând cu amintiri neșterse. Rolurile au fost cele ale Climenei din Sapho, Rosinei din Bărbie- rul din Sevilla, Margheritei din Faust, Adalgisei din Norma, Vivandierei din Fiica Regimentului, Rachelei din Ebreca, etc. Acum la plecarea din țară, cîntăreața a organizat o reprezentație de adio. Toți am ascultat, cu religiozitate, sirenica voce a d-rei Teodorini care a cîntat aril din felurile opere, apoi compozițiuni mu- sicale noi, datorate compozitorilor noș- tri : Sentinela Română — pe muzica D-lui Stephănescu ; Rapelle-țoi — pe poezia lui Alfredo de Musset, care are muzica tot de D-l Stephănescu ; Nu știu de ce — de D-l Carini ; Mazurca D-lui Ventura cu poezia Gondolcta de D-l Alecsandri pe care beneficiata a cîntat-o, indesebi, cu multă vervă, și a repetat'o în entusias-

mul publicului, care a chemat să aplaude și pe compozitor. Un june admirator a trimis către „Lyra Română” versuri în- focate de despărțire : „Măndră fiică a Olteniei, adorată cîntăreață / Cu-a ta artă majestuoasă ne-ai purtat prin altă viece / Și'ai adus o mare fală scumpei noastre Românie // Azi te duci, ne zici adio, dar sublimați amintire / Nu ne va lăsa o clipă făr' de dor și de iubire / Aș- ceptînd cu nerăbdare ora ca să ne revii”. Până atunci, cum spuneam, ne vin știri despre succesul D-rei Teodorini în Italia. După prima reprezentație la Teatrul Scala din Milano, în care artista română a cîntat Margherita din Faust, ziarul Milanese „Il Pungolo” scrie : „D-na Teodorini des- veltă acesară mult talent și multă măiestrie în manierarea vocii sale ; intonează foarte bine, are o voce caldă și pasionată, accentuează bine și'ți invioșează toată fiin- ță cu scînteia expresiunii. Între altele are o talie elegantă, un chip expresiv și e foarte tînără... După al treilea și al pa- trulea act a fost chemată la rampă și acest act era destul de meritat... Aflăm că este angajată, cu 5 000 fr. pe lună la Montevideo”. Să-l urăm drum bun și succes !

RADU ȚULESCU ■

Numai accesul la arme este de vină?

Orașul francez Nanterre se mindrește cu metrourul său: modern, curat, aspectuos. Recent, într-o duminică, pasagerii dintr-un vagon, vreo 40 de cetățeni pașnici și respectabili, au trăit o aventură neplăcută. În una din stații, vagonul lor a fost luat cu asalt de o bandă de tineri între treisprezece și șaptesprezece ani, care, după pornirea trenului, și-au îndreptat pistoalele spre călători, punându-i în fața clasice dileme: punga sau viața? Evident, au preferat să se despartă de pungă. Unul singur, mai colțos, a căutat să se opună; a sfârșit-o la spital, și s-a considerat că a avut noroc: putea să se oprească direct la cimitir...

Revista „Le Nouvel Observateur”, care povestește întâmplarea de mai sus, amintește și alte cazuri: într-un cămin din Chambery, un tânăr de șaptesprezece ani ucide pe unul din tovarășii săi; un alt tânăr, de aceeași vîrstă, ucide, într-o stație de metro, un pasager; la Aubervilliers, la Dijon și în alte părți ale Franței — întâmplări asemănătoare. Care întâmplări sînt aproape trase la indigo cu cele semnalate în multe alte țări vest-europene, ca să nu mai vorbim de Statele Unite.

Fapte diverse? Nimeni, în țările respective, nu se mai mîngie cu astfel de explicații. Criminalitatea în rîndurile tineretului nu mai are un caracter întâmplător. Dar ceea ce îngrijorează cel mai mult factorii responsabili, în legătură cu criminalitatea juvenilă, este continuarea ei creșterea. Astfel, în Franța, potrivit datelor furnizate de săptămînalul amintit, din cei deferiți justiției în 1972, 9,44 al sută erau tineri între 13 și 18 ani; în 1978 acest procent era de 14,22 la sută. Numărul crimelor și delictelor comise de minori în provincie era, în 1979, de 47.000, cu 17 la sută mai mult decît în 1978. Ș.a.m.d.

S-au căutat, firește, să se determine cauzele acestei stări de lucruri. Unii au susținut că intensificarea criminalității în rîndurile tinerilor s-ar datora accesului

Tineri șomeri la unul din oficiile de plasare pariziene. (După „Le Figaro”)

acestora la arme de tot felul, alții au găsit că vinovată este mentalitatea, educația. Aveau cu toții dreptate. Numai că aceste cauze sînt de ordinul al doilea. Cînd ajung

în fața instanței, scrie același „Le Nouvel Observateur”, tinerii își motivează astfel delicturile: Nu avem de lucru!

Iată acum ce spune, cu privire la șomajul în rîndurile tinerilor, „Le Figaro”. În trimestrul ultim al anului 1979, numărul șomerilor sub 25 de ani era de 680.000. Această cifră reprezintă aproape jumătate din numărul șomerilor existenți în Franța în momentul respectiv și dublul numărului total de șomeri din 1978. În cifre absolute tinerii fără lucru sînt astăzi de 8 ori mai mulți decît acum zece ani. Două treimi din tinerii șomeri sînt fete. Un rol agravant în cursa pentru găsirea unui loc de muncă îl are calificarea slabă a multora din ei.

Fără îndoială, legătura dintre creșterea criminalității și amplexarea șomajului în rîndurile tinerilor nu este matematică. Delincvența juvenilă este produsă de o situație economico-socială complexă, în care însă șomajul joacă rolul principal. Neavînd de lucru, tinerii nu dispun nici de mijloace de existență. Unii încearcă să și le procure încălcînd legea. Totodată, lipsa de ocupație poate împinge la fapte antisociale chiar și tinerii cărora nu le lipsesc, poate, mijloacele de existență (li mai întretin, încă, părinții). Într-o anchetă organizată de revista „L'Étudiant”, un tânăr șomer declara: „Dacă nu găsești nimic să lucrezi, te simți inutil, nu știi cum să-ți umpli timpul”. Unii și-l umplu, după cum am văzut, organizîndu-se în bande și atacînd cetățenii.

Se înțelege că pentru combaterea criminalității juvenile în țările occidentale limitarea accesului tineretului la armament este nu numai binevenită, ci necesară, obligatorie. De asemenea, educația poate să aibă un rol important în orientarea sănătoasă a activității tinerii generații. Dar problema esențială rămîne asigurarea mijloacelor de trai, a existenței tinerilor, ceea ce înseamnă, în primul rînd, locuri de muncă pentru toți.

ION D. GOIA ■

Business cu „aurul roșu”

La Rio de Janeiro, membrii faimei școli de samba „Portela” și-au vînzat singele — firește, nu tot — pentru plăți costumele de carnaval. În S.U. cînd toate celelalte porți sînt închise, de mii de cetățeni săraci, pentru a nu depășească un sfîrșit de lună dificil, pe o masă consistentă, pentru a achita o torie presantă, apelează la vene. 10 lari o recoltare, ne informează „Le Poi Adică 400 de grame de singe. 10 de pentru un flacon cu viață. Și totuși, a tarif este și mai redus în țările dezvoltate, unde colectarea aurului roșu a venit o vastă, discretă și fructuoasă trebură. În Africa, în regiunile unde venitul mediu lunar pe locuitor nu pășeste 100 de franci francezi, sosirea lectorilor de singe este așteptată precum coborîrea zeilor pe pămînt. Pentru 50 franci, infometații lumii își oferă brațele descarnate seringilor. Cum vor refacă litrii de singe prelevați (mulți se o de citeva ori pe lună, cînd, se știe, interzisă recoltarea de singe de mai de 4 ori pe an de la aceeași persoană cînd hrana pe care-o au abia-i ajută supraviețuiesc, este o întrebare care frîmțită pe colectori și, cu atît mai tîn, pe patronii lor.

Leonora Osorio, președinta Asociației braziliene a donatorilor de singe, arată că „în țară există 700 bănci de singe, care și constituie tezaur la prețul derizoriu de 100—200 de franci litru! Pe care-l revînd apoi laboratorilor vest-germani — gigantiți export mondial de singe — cu 600—700 de franci litru, în funcție de „fluctuațiile” pieței externe. Agenții societăților private frecvente călătorii în țările sărace Americii Latine și Africii și „forță” vechele „donatorilor”, extrăgînd și floasa substanță. Așa cum cons săptămînalul francez, lumea unde singele este singurul capital, devenit locul de predilecție pentru acțiunile vampirilor moderni. Cine cîpără? Numai S.U.A., spre exemplu consumă 5 milioane litri anual. Bineînțeles, singelui cumpărat îi este preferat, provenit de la donatori, dintr-un motiv se poate de simplu: cine-și vinde singele pentru piine, se poate oare lauda o sănătate de fier?

„Piața singelui” a devenit din ce în ce mai vastă și mai complicată, cu profit clandestine și conexiuni inextricabile. Comerțul mondial cu aur roșu este amplificat, stimulat de progresele civilizației tehnice și negustorești. Astfel, singele poate fi recoltat într-o țară, tratat în ea și transformat în cea de-a treia. De fa noțiunea de „piață a singelui” nu expunem, în adevărata sa complexitate, fluide de materie vie ce se desfășoară între rîndurile bogate și cele slab dezvoltate. Fără hrăniți, locuitorii țărilor sărace sînt amînci. Deci singele lor este de o calitate indoielnică. Căutătorii de singe care o rezază în contul țărilor bogate pot la grație plasmaferezei (procedeu de separare a plasmelor de globule care pot fi introduse în circuitul sanguin) globul roșii acolo unde sînt. Ei sînt interesați doar de plasmă. Este în fond în beneficiul tuturor, nu? Această cînică apreciere: la bază o realitate inatacabilă. Natura bogate n-au nevoie de hematii. Ele cresc doar plasmă, cît mai mult plasmă indispensabilă în medicina modernă.

Piața singelui? O afacere ca orice alta. Rockefeller-ii singelui, relevă „Point” referindu-se la magnatii de cînturi rotofeie își au izvorul ocean roșu, sînt mari filantropi. Cînturi semnate de ei pentru copiii din orfelinate, pentru cei cu sechele de poliomielit sau pentru cercetări medicale sînt nu mult decît consistente. Poate, scrie revista franceză, au un sentiment de jale pentru profiturile veroase, rezultate din tranzacțiile cu singele a sute, de mii oameni? Poate în felul acesta încearcă să-și cumpere de la cei vînzători „îndrăgite” pentru semenii lor storsți de viață? Nu-i exclus. Dar dîncolo de eventuale încercări de răscumpărare, speculația singelui celor nevoiași rămîne una din cele mai tipice realități ale unei societăți nedrepte.

IOAN ROȘCA

Biberoane pentru whisky!

O scenă banală, am zice, preluată după publicația vest-germană „Stern”. Într-o simbată după-amiază, pe unul din stadioanele marelui oraș Hamburg se desfășura o partidă de fotbal. Inghesuială, zarvă mare... Cîțiva copii, a căror vîrstă nu depășea în nici un caz doisprezece ani, priveau cu jînd spre chioșcul de băuturi din apropierea potcoavei de beton, deasupra căruia se putea citi următorul text: „Strict interzisă vînzarea băuturilor alcoolice copiilor sub 16 ani!” Sînt descumpăniți, nu știu ce să facă. La un moment dat unul dintre copii își ia înimă dinți, se apropie de chioșc, scoate din buzunar un pumn de monede apoi i se adresează vînzătorului cu o dezinvoltură, care-l lasă pe acesta din urmă fără replică: „Am peste 16 ani. Vreau bere!” Peste citeva minute se întoarce triumfător în mijlocul camarazilor săi, ducînd într-o sacoșă o cantitate apreciabilă de sticle cu bere.

O scenă banală, am putea cădea de acord cu toții, dar cite astfel de scene banale nu se petrec în fiecare zi, în diferite localități, în diferite țări din Occident. Puse cap la cap, adunate și analizate, scenele acestea banale conduc la concluzii și deznodăminte dezastruoase. Iată citeva dintre ele: datele publicate de serviciile de specialitate din R.F. Germania dovedesc că fiecare al patrulea copil din școlile orașului Hamburg se îmbată cel puțin o dată pe săptămîină, că — bazîndu-ne pe cifrele furnizate de ministerul de interne al Bavariei — 53 la sută din elevii și studenții aceleiași mare oraș consumă

de 3—4 ori pe săptămîină băuturi alcoolice, că numai în Bavaria există aproape un milion de copii și tineri consumatori permanenți de astfel de băuturi, că fetele — în virtutea emancipării?! — nu se prezintă cu nimic mai prejos decît băieții...

Un sondaj, efectuat în cursul anului 1978 în orașul vest-german Schleswig-Holstein printre elevii de la 12 la 16 ani, a condus la concluzia că 36 la sută dintre cei chestionați veniseră pentru prima dată în contact cu alcoolul la vîrsta de numai nouă ani, că fiecare dintre aceștia a simțit din plin „binefacerea” alcoolului mai înainte de a fi implinit douăsprezece primăveri, prin consumarea săptămînală a 1—2 litri de vin sau a cel puțin 0,5 litri de băuturi alcoolice tari. Conform aceluiași date, există la ora de față în R.F.G. un număr alarmant de copii și tineri dependenți de alcool.

În pofida faptului că legile federale interzic consumarea de către copii și tineri a acestor categorii de băuturi, ei nu au probleme deosebite cu procurarea lor. Dacă nu le ajung banii primiți de la părinți, de la bunici etc., sumele sînt completate prin vînzarea obiectelor furate de prin magazinele cu autoservire! O fetiță de 13 ani, tratată în Clinica de psihiatrie a doctorului Wolfgang Grunter din Freudstadt, care a început să bea la vîrsta de nici nouă ani, își procura sumele necesare cumpărării alcoolului vînzîndu-și trupul...

Colega ei într-ale vîrstei și apucăturilor, americanca Carrie White, a început

prin a consuma whisky amestecat cu Coca-Cola pentru ca apoi să bea tot ce-i pica în mină. La 13 ani a suferit o foarte pronunțată depresiune psihică, în urma căreia și-a pus capăt zilelor. În același mod a sfârșit și o altă tînără americană după ce declarase cu multă și grea amărăciune ziaristei Diana Weather de la săptămînalul newyorkez „Newsweek”: „N-am avut nicodată sentimentul că aparțin cuiva...” Fata avea, cînd a murit, douăzeci de ani, dar imaginea florilor de cîreș inflorite în ultimele ei zece primăveri i-a fost umbrată și încețoșată din ce în ce mai mult, de aburii alcoolului...

O statistică efectuată de citeva institute americane specializate demonstrează fără putință de tăgadă că a scăzut simțitor vîrsta la care copiii din această țară încep să consume băuturi alcoolice. Dacă în anul 1966 limita se situa în jurul a 13,8 ani, zece ani mai tîrziu, în 1978, ea a scăzut sub 12,5 ani. Conform aceluiași date, circa 40 la sută dintre acești copii încep să consume băuturi alcoolice pînă a nu fi implinit zece ani!

Datele furnizate de Institutul național american pentru lupta împotriva alcoolului și drogurilor pun în evidență faptul că în rîndurile elevilor și studenților din această țară există circa 3,3 milioane de „băieți-problemă” și „fete-problemă”, care, după consumarea unei anumite cantități de alcool, încalcă legile, intră în conflict cu poliția, cu cetățenii de pe stradă și din localurile publice, cu dascălii din școli și facultăți. În anul 1978, în S.U.A. și-au pierdut viața în accidente de circulație 47.000 cetățeni. Dintre aceștia, 5.000 și-au găsit sfîrșitul sub roțile mașinilor conduse de tineri sub 19 ani aflați sub influența alcoolului.

Efectele alcoolului asupra psihicului copiilor sînt de-a dreptul alarmante. 80 la sută din faptele antisociale comise în R.F.G. sînt săvîrșite de copii și tineri care consumă alcool. Numai că efectele acestei calamități asupra tineretului nu se manifestă numai prin faptele lor antisociale, ci și prin numărul, din ce în ce mai mare, al celor care caută rezolvarea cîrmîndu-și singurii viața — gestul suprem al disperării.

Care este explicația acestui fenomen? De ce tinerii din țările capitaliste puternic dezvoltate cad în număr tot mai mare victime drogului acestuia incomparabil mai ieftin și mai ușor de procurat decît marijuana, sau hașișul, sau heroina, pe care îl vînd copiii și tinerii și statul, și particularii autohtoni, și străinii?

Un răspuns, unul din multele posibile, ni-l dă ziarista Christine Heide de la amintita revistă „Stern”: „Pentru că mulți dintre acești tineri se tem de viață, de ziua de mîine, pentru că mulți dintre ei nu-și află un loc sub soare, pentru că găsesc cu greu un loc de muncă, pentru că lumea sentimentelor lor este incertă și tulbură, pentru că sînt siliți să se tirească la fundul societății...”

Și, am adăuga noi, toate acestea la anii cînd tinerii așteaptă să le crească aripi pentru a-și lua zborul...

NICOLAE NICORĂ ■

ANGLIA: Demonstrație a metalurgiștilor din Scunthorpe pentru îmbunătățirea condițiilor de muncă, sporirea salariilor și încetarea concedierilor.

Lumea se amuză

(Din „Aurora” — U.R.S.S.)

Mondo umano ?

4487 contra 3737

„The Broederbond“ este o carte scrisă de I. Wilkins și H. Strydom și publicată anul trecut de „Paddington Press“ din Londra. Pe aproape 600 de pagini este demonstrat cu meticulozitate mecanismul „Broederbond“. În ce constă acesta? François Soudan, de la „Jeune Afrique“, care a citit cartea, spune: „Broederbond — (literal „Banda fraților“) s-a născut în seara zilei de 5 iunie într-o cameră întunecoasă a unei taverne din Johannesburg. Fondatori erau vreo zece tineri afrikaneri — albi de origine olandeză — al căror părinti luptaseră, cîteva ani mai înainte, împotriva trupelor britanice în timpul războiului burilor. Obiectivul: apărarea «identității» afrikaner în fața «agresiunii culturale» anglo-saxone și «pericolului rasial» negru. 60 de ani mai târziu scopurile nu s-au schimbat deloc: asigurarea supremației politice a celor trei milioane de afrikaneri, dar Broederbond a trecut de la stadiul de grup de presiune la cel de eminență cenusie a întregii vieți politice sud-africane».

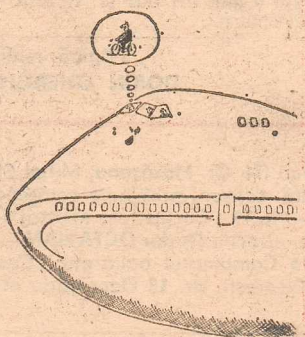
Insemnele grupării sînt — și ele — adecvate: a un triunghi perfect în mijlocul unui cerc negru „Afrikaner Broederbond“ și patru cifre „511“ în cele trei unghiuri „1918“. Ziaristul citat mai înainte opinează răspicat că „sub această ezoterică grafie se ascunde probabil cea mai importantă societate secretă din lume“.

Nume de rezonanță din viața politică, economică, financiară sau culturală au ocupat funcții de seamă datorită girului și sprijinului aceleiași grupări. Sînt citați frecvent: Piet Meyer, ce conduce „South African Broadcasting Corporation“, fost director al grupării; Gerit Viljoen, liderul de acum, fost rector al universității Afrikaner Rand și președintele Consiliului educației naționale; apoi toți premierii aparținînd Partidului național care, în 1948, a „preluat“ puterea, au fost — sau sînt — „Broederbond“: John Balthazar Vorster este înscris la poziția 3737 iar Pieter W. Botha la 4487. Astfel încît, nu în glumă și nu numai la Pretoria, unii spun că numărul 4487 i-a succedat lui 3737. Deocamdată!

Nu mai că, în ultimul timp, confruntată cu impresiunile val de revendicări chiar din partea albilor sud-africani și cu lupta îndrăjită a populației de culoare pentru abolirea inumanului sistem de apartheid — pentru a cărei introducere a acționat puternic „Broederbond“ — lumea politică sud-africană încearcă minori pași de „liberalizare“. Dar chiar și aici, reacția unora dintre componentii de bază ai „bandei fraților“ este violentă. Așa a fost și zilele trecute cînd 3737, fost premier și fost președinte, demisionat din cauza scandalului fondurilor secrete, a reîntrat în politică lansînd vîi atacuri împotriva reformelor preconizate de succesorul său, 4487: „Dezvoltarea separată a raselor (apartheid-ul) reprezintă salvarea noastră și oricine pretinde contrariul nu este un amic al omului alb; nici al afrikanerului!“ declară el negru pe alb. Opinia lui Vorster, căci despre el, 3737, vorbim, este și a „Broederbond“. De unde se vede că arma secretă a puterii afrikaner nu vrea să rămînă neutilizată.

DUMITRU CONSTANTIN ■

Lumea se amuză

(După „Paris Match“ — Franța)

Ochii și urechile lumii

Muzică ușoară

Ne luară și lacrimile, fetițo!
Cine? Dumnealor, științificii din Minesota.
De ce? De deștepti.
Cum? Bine, Odată cu dezvoltarea științei.
Te va dura mina. Sau stomacul. Sau ficatul.
Te vei duce la doctor. Îți va cere analize.
De singe. De urină. De plămîni. De lacrimă.
Cum ți se ia singe — așa-ți va lua lacrimă în eprubetă.
Căci lacrima are compoziție chimică.
Căci compoziția chimică a lacrimilor e diferită de la lacrimă la lacrimă.
Lacrima unei mîhniri are mai multe proteine decît aceea scursă la tăierea cepei.
S-a verificat. S-a studiat.
Diabeticii plîng zaharat.
Lacrima de melodramă la cinema, e alta

decît aceea venită din fericire conjugală.
N-ai știut. Ai să știi. E alt diagnostic, draga mea. Eu, ca bărbat, mă știi, nu plîng.
Nu e frumos să plîngi, ca bărbat.
Foarte rău, zic științificii. Voi face ulcer.
La stomac. Bărbatul care nu plînge nu elimină toxinele emoțiilor.
Lacrimile evacuează otrăvurile din emoții.
Nu plîngi — reții toxina. Nu e bine, și urmează acel lung tttttt!
„Șterge-ți ochii, nu mai plînge, a fost crudă învinuirea...“ „Cirnăți!“ cum zice Preda. Lacrima din cruda învinuire cît potasiu are? Cît sodiu? Hai la analiză cu lacrima din cruda învinuire!
Nu o șterge! Dacă-ți dezvoltă o gastrită?
Să mori de ris. Nu muri. Ia-ți lacrimile de ris și du-le la analiză.
Pune-le-n borcan de cu seară, din timp.
Toată noaptea nu mai da suspin.
Bate dimineată la ușa laboratorului:
„V-am adus lacrimile mele de ris!“
„Venii poimîine să luați rezultatele!“
Fetița mamei, mai pot să te pup?

RADU COSAȘU ■

Pirații moderni ai mărilor

Mai există, încă, pirați. E drept că acum nu mai scufundă vasele altora, dimpotrivă, le scufundă pe ale lor, constata recent, într-o amplă anchetă, cunoscutul săptămînal francez L'EXPRESS, care își argumenta afirmația prin „naufragiul“ superpetrolierului liberian „Salem“.

Straniul naufragiu, cum îl numește săptămînalul, al petrolierului — naufragiu care arată că pirateria modernă capătă înocet, dar sigur, proporții ce amenință comerțul și transportul maritim internațional — s-a consumat la 17 ianuarie a.c., la circa 150 km de coasta senegaleză, pe timp frumos și mare calmă.

La ora 11,30, căpitanul Robert Taylor, comandantul petrolierului britanic „British Trident“, schimbă direcția vasului și sosește la fața locului tocmai în momentul în care „Salem“ se scufunda. Întregul echipaj se afla în bărcile de salvare. Petrolierul britanic îi ia la bord și după cîteva timp îi debarcă la Dakar. Jurnalul de bord însă rămăsese pe „Salem“, care se scufunda departe de țărmul senegalez și de priviri indiscrete.

Aflînd de naufragiu, cel mai venerabil și mai puternic organism de asigurări din lume, Lloyds, este cuprins de agitație. Avea și de ce. „Salem“ era o afacere considerabilă. Superpetrolierul de 213 928 tone era asigurat pentru suma de 24 milioane de dolari, iar încărcătura de 193 132 tone țitei din Kuwait pentru 60,2 milioane dolari. În mare, Lloyds ar fi trebuit să ramburseze peste 80 milioane dolari.

Ar fi trebuit dacă... un marinar nu ar fi vorbit, în ciuda unei sume consistente plătită tocmai pentru a cumpăra tăcerea

unui echipaj de 24 de oameni. El relevă autorităților care anchetau cazul la Dakar că „Salem“ trebuia să transporte petrolul în Europa. În prealabil însă s-a oprit la Durban, pe coasta orientală a Africii de Sud (pentru circumstanță purta numele de „Lema“), unde a rămas șase zile, atît cîte i-au fost necesare descărcării clandestine a țiteiului și umplerii rezervoarelor cu apă de mare. La 2 ianuarie superpetrolierul ridică ancora, iar la 16 ianuarie, în apropiere de coasta senegaleză, la bordul său are loc prima explozie. Urmează alia, și la 17 ianuarie se scufundă.

Mărturia marinarului confirmă o serie de indicii pe care mulți oameni ai mării nu și le puteau explica. În primul rînd, durata călătoriei, 37 de zile din Kuwait pînă în apropiere de coasta Senegalului, în timp ce 20 de zile ar fi fost arhisuficiente. Apoi, declarațiile căpitanului care nu a putut explica cauzele exploziei. În sfîrșit, S.O.S.-ul a fost lansat tîrziu, în ziua de 17 ianuarie, ora 11,10, în timp ce prima explozie a izbucnit la 16 ianuarie, ora 05 GMT, iar zona naufragiului s-a constatat a fi foarte puțin luată. Acestea erau totuși doar cîteva semne de întrebare pînă în momentul în care marinarul de pe „Salem“ a dezvăluit cele de mai sus.

Săptămînalul francez notează că prin această mărturie societățile de asigurare și poliția au obținut o dovadă pe care o căutau de mult pentru a veni de hac noilor pirați. Acest trafic de proporții gigantice, constată L'EXPRESS, îmbracă diferite forme. Una, clasică, a fost aleasă de cei de pe „Salem“. O navă își schimbă

ruta, descarcă ilegal marfa într-un port „sigur“, o vinde și încasează banii. Apoi nava este revopsită ori i se schimbă numele, iar cînd „isprava“ apare prea compromițătoare, este scufundată pur și simplu. În ce-l privește pe client, acesta nu-și va vedea niciodată marfa mult așteptată, pentru al cărei transport a plătit. Nu-l va găsi nici pe armator, nici pe afretator, intrucît în asemenea cazuri aceștia își părăsesc birourile, care, adesea, servesc drept „cutii de scrisori“. De altfel, reclamațiile clientilor păgubiți se pierd oricum în labirintul procedurilor.

Comisarul portului Londra, Eric Ellen, releva că în fiecare an circa 80 de vase sînt implicate în fraude de acest fel, ceea ce costă asigurările aproximativ 226 milioane dolari pe an. „Și, remarca el, de fapt nu este decît partea vizibilă a icebergului...“

Modul în care Africa de Sud se aprovizionează cu carburanți — conchide L'EXPRESS în ancheta sa — rămîne oficial „strict secret“. Ea cumpără petrol fără să pună întrebări indiscrete, iar porturile sale au devenit locuri ideale pentru traficanții de petrol...

În cazul în speță, banii pentru țiteiul de pe „Salem“ au fost incasați de cei care l-au vîndut. Armatorul ar fi putut încasa de la asigurări 24 milioane de dolari pentru un vas care a costat doar 11,5 milioane dolari, dar Lloyds de data aceasta nu plătește. Se pare însă că — observă săptămînalul francez — armatorul, căpitanul vasului, afretatorul etc., nu sînt decît oamenii de paie. În spatele tuturor acestor personaje se află întotdeauna un misterios „patron“ care trage sforile unui astfel de trafic deosebit de rentabil.

CONSTANTIN BENGA ■

Ce vină au copiii?

Se întîmplă ca-n serialele de groază. Totul este un coșmar trăit de prichindei de numai cîteva ani. Ca într-un vis urit, copilul și-a dat seama că lucruri și oameni noi îl înconjoară, că ceva dintr-un univers familiar lui, universul acela care începe cu „mama“ și „tata“, lipsește, că, de la o vreme, oameni în toată firea nu-l scapă deloc din ochi, că strada însăși (altă stradă, alte chipuri, alte obiceiuri) a devenit pentru el un teritoriu interzis. S-a zezit la un moment dat în brațele unui om pe care nu-l văzuse niciodată, un om îmbrăcat într-o haină lungă și neagră — mai văzuse el astfel de haine atunci cînd tatăl său îl scotea cu mașina, numai cu mașina, la plimbare și parcă i s-a spus că se numește djellaba — dar asta are mai puțină importanță, sigur e că încă nu-și poate da seama dacă tot ce se petrece de la o vreme cu el este vis sau realitate, un bărbat l-a lăsat la un moment dat în grija mamei sale. Lată, și casa, și prietenii săi de-o șchioapă, totul pare schimbat, pare numai pentru că, e greu să-și dea seama, numai o noapte sau nopți lungi și grele de coșmaruri îl despărțiseră de aceste lucruri atît de familiare? Între timp, schimbare și țara și brațele care-l susținuseră în trecerea ilegală a frontierei. Dar de data aceasta lipsește tatăl... El, venit din țara lui de nisipuri și de palmieri care sărută marea, crezuse că-și găsisse fericirea în orașul acela care-l adoptase vremelnice, dar, deodată, nostalgia — numai nostalgia? — locurilor în care s-a născut nu-i dă pace și, în ziua aceea în care se întoarce ca de obicei acasă, tînașă pariziană nu mai găsește nici bărbat, nici copil, amîndoi, avea să afle ea mai tîrziu, plecaseră cu pașapoarte și cu acte-n regulă. Începe o lungă și vană alergătură pe la ambasade, ministere și Interpol. Singura ei salvare rămîne domnul acela cu zîmbet la fel de discret ca și costumul său închis, fostul mercenar Serge Müller ce se consacră acum noii sale specialități: „recuperarea“ din străinătate a copiilor furati pur și simplu de unul dintre părinți. Vecinul îl vîd din cînd în cînd pe bancheta din

spate a unei somptuoase limuzine, din care vorbește la telefon. Ceea ce nu știu vecinii este că acest individ cu tînută de burghez respectabil este conducătorul unei agenții strani, cu mașini înmatriculate în diverse țări, cu o veritabilă rețea internațională de zeci de corespondenți, dotați ca și el cu fel de fel de acareturi electronice și materiale de apărare. Că, pentru fiecare acțiune, colaborătorii săi sînt plătiți cu cîte o mie de franci francezi pe zi, că, în operațiunile sale, este ajutat de polițiști, comercianți, vameși și funcționari care-i facilitează trecerea frontierei sau gîzduirea.

Să-l părăsim pe Serge Müller (deși nu putem să nu rămînem stupefiați de ușurința cu care acest tip trece peste frontiere ca prin propria-i grădina, nemaivorbind de aspectul de ordin moral al problemei) și să spunem că aceste povești triste cu copii răpiți de unul din părinți nu sînt izolate, că Biroul de asistență juridică internațională din Paris înregistrează 75 asemenea cazuri în 1977, 130 în 1978 și 200 în 1979. Nu e de mirare, așadar, că soarta

tristă a unora din fructele căsătoriilor binaționale a început să preocupe din ce în ce mai mult factorii politici din diferite țări. O convenție europeană pentru protecția copiilor a fost adoptată în noiembrie 1979 de Consiliul Europei și va fi semnată de ministrii justiției la 20 mai la Luxemburg. Convenția de la Strassbourg organizează ajutorarea rapidă, gratuită, a autorităților competente în țările interesate în recuperarea copilului „furat“. În plus, ea obligă judecătorii, în respectul intereselor legitime ale persoanelor în cauză, să refuze atribuirea ocrotirii copilului părintelui care răpește.

Dar pînă cînd statele se vor înțelege, părinții se organizează. Marie-Anne Perrin, o bibliotecară, căreia prietenul i-a luat cei 2 copii, vrea să înființeze o asociație de ajutor și propune ca orice fel de ieșire din țară a copiilor să fie ratificată de ambii părinți. Fericita Doris Bounaira, care a reușit să-și recupereze cei 2 copii din străinătate pe cale legală, a creat, la Köln, în R.F. Germania, serviciul telefonic: „SOS Legal Kidnapping“.

Are perfectă dreptate cineva cînd afirmă că „Nu există libertate acolo unde nu sînt copii liberi“.

DUMITRU AVRAM ■

Madrid: Poliția oprind un grup de demonstranți neofasciști

(După „Newsweek“)

RADU THEODORU:

„Programul Circumterra nu-i o utopie de scriitor ci un lucru perfect realizabil!”

— Tovarășe Radu Theodoru, ca scriitor nu mai este nevoie să vă prezinte nimeni cititorilor revistei. Dar sinteți și aviator.

— Fost. Acum, pasionat al navigației cu vele pe mare.

— Cum s-a întimplat această coborâre din văzduh pe ape?

— Între cele trei pasiuni, sau profesii, dacă vreți, nu există incompatibilitate. Aviația este și ea un mod de a transcende cotidianul, de a te exprima în epic. Ea, aviația, se exprimă prin cunoștințe tehnice de ultimă oră și de mare specialitate, având comun cu sportul velilor însăși ideea esențială de navigație. În aer sau pe mare, navigatorul (în scama de aceeași fenomen: vânturi, nori, starea generală a vremii. Am descoperit în croaziera cu vele o ipostază deopotrivă epică, dar și de integrare în istorie a omului. Am încercat să explic totul și să mă explic în cartea ce va apărea în curând sub titlul: „Cu Hai-Hui 2 spre sud”.

— Ce este Hai-Hui 2?

— Un iaht de croazieră, de 7,40 metri lungime. Bineînțeles, cu vele. Construit pe malul Sluț-Ghiolului, la clubul „Electrică-Constanta. El, iahtul, conține în formă toată poezia plutirii, de care sînt iremediabil îndrăgostit.

— De ce Hai-Hui 2?

— Pentru că a existat și Hai-Hui 1, un pui de mare cu care am învățat să cunosc vînturile și apa, făcînd croazieră pe Dunăre.

— Acela a fost începutul?

— Da. Cumpărasem primul iaht de la alt pasionat, prin 1965. Pe al doilea l-am construit în cîteva ani. Și-a făcut debutul marin într-o croazieră de larg: Tomis — Istanbul — Arhipelagul Prințip — Yalova, pe coasta asiatică a Mării Marmara, în vara lui 1976.

— Ce a urmat?

— În 1979, o participare sentimentală la regata „Gheorghe Dimitroff” a bulgarilor și o croazieră în solitar: Tomis — Mangalia — Tomis.

— Ce face Hai-Hui 2 în 1980?

— Participă la cea dintîi croazieră în grup — asta, după al doilea război mondial, fiindcă înainte exista o tradiție de iahting de croazieră românesc; echipajul Drimba — Izbășescu ajunsese în Malta cu iahtul „Dis” — croazieră în grup, cum ziceam în Marea Egee, organizată de iaht club Electrică Constanta, cu trei iahturi de construcție proprie. Această croazieră demonstrează că viața a luat-o înaintea formelor organizatorice. Se înoune, vreau să spun, înființarea unui iaht club național român de croazieră, care să materializeze, să dea formă organizatorică unei realități.

— Care realitate?

— A situației, deocamdată, paradoxale în care ne aflăm noi, românii. A posibilităților mari pe care le avem noi, posibilități nepolarizate încă de un club național de croazieră. Asta în timp ce majoritatea țărilor socialiste cu ieșire la mare au astfel de iaht cluburi patronate de universități, ca în Polonia, de marina comercială, ca în Bulgaria, ori de marina militară, sau organizații sportive. Iahtingul de mare croazieră este una din pasiunile omului contemporan. Există o rețea internațională de iaht cluburi care dispun de tehnică modernă, șantiere de construcții, porturi speciale de iahting, asistență tehnică, o rețea internațională de salvare. Cluburile naționale sînt sprijinite de mari personalități ale vieții publice. Anual se organizează regate naționale și internaționale cu cea mai largă publicitate, care preocupă opinia internațională.

— De ce, e o modă?

— Nu e o modă! Este vorba de ceva mult mai important și mai firesc. Această pasiune răspunde unei necesități interioare a omului contemporan de a se confrunta cu el însuși în afara vieții moderne, plină de angoase. Între cer și apă, omul se regăsește uneori pe sine la adevăratele lui dimensiuni nu numai fizice, dar și etice, și morale. Vorbeam de amploarea sportului de larg cu vele în lume, față: numai în Franța există 600 000 de unități care navigă. În multe țări s-a dezvoltat o presă de specialitate. Se organizează manifestări internaționale de prestigiu ca regatele circumterestre și altele. Fiecare țară organizează propriile ei regate. Dar să ne uităm în jurul nostru, mai aproape. Iaht cluburile poloneze sînt prezente la toate manifestările internaționale. Polonia este prima țară socialistă constructoare de iahturi în licență străină. Cehoslovacia are, de asemenea o tradiție frumoasă.

— Să revenim la noi. Cum vedeți situația?

— Mi se pare, ca să fiu sincer, inexplicabilă indiferența din punct de vedere organizatoric, întîrzierea de a ne alinia celorlalte țări. Mai cu seamă că noi avem posibilități mult mai mari decît unele țări cu tradiție în acest domeniu. Amploarea extraordinară a construcției de nave din România creează certe posibilități proprii de construire a unor iahturi excelente. Apoi, avem portul de iahting la mare Tomis, construit în 1939 în acest scop de inginerul N. Caranfil. Se pot amenaja fără cheltuieli mari, cheiuri de iahting atît în viitorul port Mangalia, cît și în stațiunile Venus sau Olimp. Să nu uităm că avem de la natura dată, un adevărat imperiu pentru sportul nautic. Neexploată din acest punct de vedere, mai ales că beneficiază și de un port de bază la Tulcea. Avem Dunărea. Avem superbul lac de la Por-

țile de Fier. Vin pe Dunăre pînă în Delta, cu iahturile lor, austrieci, nemți, cehoslovaci, ne învidiază pentru posibilitățile noastre nefolosite, iar noi ne uităm la ei. Pasionați avem. Și, încă, destui. Mîine am putea scoate în mare 14 iahturi care mucezesc la Siut-Ghiol.

— Ce ne lipsește?

— V-am mai spus: cadrul organizatoric, un iaht club național.

— Avem, totuși, iaht cluburi sportive.

— Da. Numai că acestea se ocupă doar de sportul de performanță, pe bărci mici. Antrenamentele se fac pe riuri interioare. Concursurile cer viteză și măiestrie de conducere, dar totul se consumă pe o rază dată, mică, în condiții nu numai bune, dar chiar fastuoase față de ce-ți rezervă, la voia lui, oceanul în croazierele lungi. Nici pregătirea și nici bărcile sportive nu răspund cerințelor unei croaziere pe Dunăre măcar. E un fel de joc într-un pahar. Pregătirea pe care o fac tinerii, pasionați, în asemenea condiții nu este, cum ar trebui fi-riesc să fie, pregătire pentru adevărata navigație în mare, pe bărci cu vele. Așa încît exercițiul acesta al sportivilor seamănă cu învățarea unei limbi moarte pe care n-o vorbesc apoi cu nimeni. Or, iahtingul nu este o limbă moartă. Este, dimpotrivă, o limbă ai cărei vorbitori devin tot mai numeroși în lumea modernă. Acest sport oferă omului, pe lângă alte mari satisfacții, și o modalitate aparte, fascinantă de comunicare, al cărei specific, al cărei farmec explică extinderea pe care o cunoaște. Aceasta pe lângă alte lucruri: se dezvoltă inițiativa, răspunderea, voința. Acest sport fortifică omul în plan moral, îl avantajează mai ales pe tineri. Formează spiritul de echipă. Ca să nu mai vorbim că asigură marinei naționale un fond inepuizabil de pasionați ai mării. Pentru mine, tentația mării înseamnă atracția pentru ce este dincolo de orizont, de lumea mea interioară. Contactul cu alte civilizații, cu alte culturi, nu se petrece, ca în aviație, brusc. Aproximarea lentă de un țărîm necunoscut, procesul fizic însuși e superb. Apoi, dă răgazul reactualizării tuturor cunoștințelor cu care te pregătești de acea sărbătoare sufletească a întîlnirii. Cînd, după cîteva zile între mare și cer, apare la orizont, de pildă, un oraș, să zicem Istanbul, știut doar din literatură, procesul este de ab-

sorbție a navigatorului în peisaj, în lumea asta nouă care te integrează. Sportul de croazieră cu vele e complementar culturii livresci.

— Ați vorbit de călătoriile trecute. Ce va urma?

— Programul CIRCUMTERRA.

— Ce înseamnă?

— Realizarea primei navigații circumterestre cu un iaht românesc: de concepție românească, de construcție românească, armat în România și cu echipaj românesc. Croazieră menită să ne alinieze la startul contemporaneității în materie de sport cu vele.

— Iahtul există?

— Deocamdată pe planșeta de lucru a proiectantului.

— Cine este proiectantul?

— Un tânăr ofițer de marină, căpitanul locotenent inginer Teodor Asimîț.

— Echipaj aveți, căpitane Radu Theodoru?

— Un nucleu de bază, da. Cei care, de mulți ani, pregătim intens tot ce ține de realizarea acestui plan. Dorința noastră ar fi să punem totul sub egida Comitetului Central al U.T.C. — precum Cenuclul „Flacăra” — și al revistei „Flacăra”.

— Și ce ține de această realizare la care văsați?

— Pregătirea unei asemenea croaziere implică o mare varietate de discipline, începînd de la geografia maritimă, dar pretinde și însușirea perfectă a rolurilor de echipaj, adică a responsabilităților fiecărui om în toate împrejurările posibile pe care le pot întîlni echipajul și nava.

— În ce stadiu se află organizarea CIRCUMTERREI?

— Din punct de vedere al echipajului și al proiectantului, în stadiu avansat; din punct de vedere al oficializării, în stadiu de captatio benevolentiae.

— S-o captăm cu discuția de față?

— De ce nu? Poate și cu altele.

Sub semnul absurdului

Dragi tovarășii, vă rugăm frumos, nu zăpăciți lumea!

Ministerul Educației și Învățămîntului a publicat broșura **INSCRIEREA ȘI ADMITEREA ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL LICEAL ȘI PROFESIONAL 1980**, în care se precizează, de la început că: **În cazul în care numărul elevilor care optează pentru un profil depășește numărul locurilor planificate, înscrierea în clasa a IX-a de liceu se face pe baza verificării cunoștințelor și aptitudinilor acestora. Ceea ce înseamnă concurs.** Fiecare concurs se va ține, aflăm, în zilele de 2-4 iulie a.c. La pagina 4, însă se face o precizare prețioasă. Iată-o: **Pen-**

tru verificarea identității, elevii vor avea permanent asupra lor, în timpul desfășurării probelor, buletinul de identitate. Cei care nu au buletinul de identitate nu vor putea participa la probe.

Dispoziția este limpede, chiar foarte limpede, în formă. Dar, în conținut, este nedreaptă și de-a dreptul absurdă. Se vede că funcționarii ministerului care se ocupă cu organizarea acestor concursuri și cu difuzarea condițiilor cerute au uitat ce vîrstă au absolvenții de anul acesta ai clasei a VIII-a. Acești copii au început

clasa I la 6 ani, în 1972. Atunci au fost înscriși, conform dispozițiilor aceluiași minister, în principiu, copiii care la 15 septembrie împlinneau 6 ani. Au fost desigur și excepții: mai mici ori mai mari. Dar să nu ne gîndim neapărat la excepții. Ei bine, buletin de identitate se face tinerilor la, sau mai exact după, imediat după împlinirea a 14 ani. De aici rezultă clar că absolvenții clasei a VIII-a care vor împlini 14 ani și vor avea buletin pînă la 2 iulie pot participa la concurs. Cei născuți între 1 iulie și 15 septembrie 1966 n-au acest drept, pentru că vor obține buletin de identitate după începerea concursului. Care să fie rațiunea acestei discriminări? Broșura nu spune, de pildă, că M.E.I. ar fi convins organele de evidență populației să se abată de la regulile lor și să facă buletine de identitate, înainte de concurs, tuturor absolvenților clasei a VIII-a, indiferent la ce dată s-au născut. Atunci? Vor fi opriri o parte din copiii noștri în porțile școlilor numai de această crasă expresie de burocratism al unor funcționari? Broșura s-a difuzat în toată țara

Dacă se va găsi o modalitate firească îndreptare a strîmbei dispoziții — pildă prezentarea concurenților cu buletin de identitate sau cu certificatul nașterii, în cazul celor care n-au buletin — atunci este cazul ca ministerul să publice această precizare în cel mai scurt timp. Nu este destul că, și așa, nu puțini, la această oră, copiii și părinții au fost alarmați degeaba și în absurd?

Pentru că menținerea unei asemenea poziții ilogice ar putea să fie sustinută și asta doar peste 6 ani! — numai funcționarii din minister care au foliat-o ar fi descoperit posibilitatea împiedicării nasterii în România 1 iulie și 15 septembrie.

Așteptăm din două una: ori conștientizarea oficială a acestei minuni și revizuirea dispoziției va intra în vigoare peste 6 ani, ori pur și simplu rectifi- de rigoare.

Pagină realizată de **DORIN GHERGHINESCU**

Flacăra Redacția București, Piața Științei 1, căsuța poștală 3312 cod 71341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20, interioare: Secția social-politică (N. Gr. Mărășanu, Mihai Stănescu, Nelu Ionescu) — 1 623; Secția știință-învățămînt (Ovidiu Ioanicișoia, Liviu Timbus, Emanuel Valeriu, Lionel Nițescu) — 1 606; Secția reportaj, scrisori, probleme cetățenești (Nicolae Cristache, Ilie Purcari, Marga Nedelea, Mihai Pelin) — 1 618, 1 787, 1 617; Secția cultură-cenuclul (George Arion, Adrian Dohotaru) — 16 19; Secția fotoreportaj — 15 9; Secretariat de redacție (Dan Birlădeanu, Ion Predoșanu) — 1 782; Administrație: 17 78 82 și 17 60 10 — interior 1 783; secretar responsabil de redacție (Tudor OCTAVIAN — 17 60 interior 1 511); redactor șef adjunct (Nicolae ARSENIE — 17 60 13 interior 1 786); redactor șef — 17 60 10 interior 1 822. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Științei”. Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export Import presă, P.O. BOX-136-137, telex: 11 226, București, str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU